

การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน
LOCAL FEMALE POLITICIANS' ROLES ENHANCEMENT FOR MANAGEMENT
REINFORCEMENT OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS
IN UPPER NORTHERN REGION

นางสาวสาลินี รักกัตัญญ

ดุขฎฐินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุขฎฐินิพนธ์
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

นางสาวสาลิณี รักกัตัญญ

ดุชะฎิณิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุชะฎิบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Local Female Politicians' Roles Enhancement for Management
Reinforcement of Local Administrative Organizations
in Upper Northern Region

Miss Salinee Raggatanyoo

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Political Science)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2021

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์
เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์)

.....กรรมการ

(ศ.ดร.จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ

(รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นางสาวสาธิตี รีกกัตัญญ)

- ชื่อคุณิพนธ์** : การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน
- ผู้วิจัย** : นางสาวสาลินี รักกตัญญู
- ปริญญา** : ปริญญาคุณิพนธ์บัณฑิต (รัฐศาสตร์)
- คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์**
- : รศ. อนุภูมิ โสวเกษม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics),
 - : รศ. ดร. สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science), ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๑๑ กันยายน ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น ๒. เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ๓. เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คนโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๒๐ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ รูปหรือคน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายอธิบายและพรรณนาผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นได้รับการยอมรับบทบาททางเมืองมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งจากความรู้ความสามารถและศักยภาพในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้นักรการเมืองสตรีท้องถิ่นสามารถแสดงบทบาททางการเมืองในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี เป็นไปตามสิทธิและเสรีภาพทางสังคม ส่วนปัญหาอุปสรรคของบทบาทนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นนั้น เกิดจากโลกทัศน์ของบางคนที่ยังมีทัศนคติโน้มเอียงในเรื่องมิติหญิงชายและความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม นอกจากนี้ ยังเกิดจากค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม บริบททางสังคมและเจตคติดั้งเดิมทำให้นักรการเมืองอยู่ในกรอบของการเลือกปฏิบัติทางการเมืองอย่างไม่เท่าเทียม

๒. การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒$) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม ($\bar{X} =$

๔.๔๓) รองลงมาคือด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X} = ๔.๓๐$)ด้านการมีส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{X} = ๔.๑๓$) ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม ($\bar{X} = ๓.๘๙$) และ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้าน การปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ($\bar{X} = ๓.๘๕$) ตามลำดับ และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ควรพัฒนาสมรรถนะให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ คอยควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหารอันเป็นวิถีทางแห่งการถ่วงดุล พัฒนาขีดความสามารถและความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างคุณประโยชน์ให้กับท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นโดยการพัฒนาเครือข่ายและกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์ สืบสาน ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน และเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและคนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนชุมชนให้เป็นชุมชนนวัตกรรม

๓. การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิถธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๘$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่าด้านการศึกษา ตั้งใจอดทนในการทำงาน (วิจฺจโร) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๙$) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขุมา) และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน) ($\bar{X} = ๔.๕๗$) ตามลำดับ และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักทฤษฎีปาปนิถธรรม ควรส่งเสริมทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดที่ทันสมัย กว้างไกล และก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สามารถเปลี่ยนองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น พัฒนาฝึกฝนตนเองให้มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะ สมรรถนะ และความรู้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ รวมทั้งพัฒนาความสามารถในวิทยาการที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตน เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์โดยการสร้างแรงจูงใจ การยกย่องให้เกียรติและ การผูกใจคน เพื่อให้แต่ละคนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เป็นการบริหารตน บริหารคน และบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Dissertation Title : Local Female Politicians' Role Enhancement for Management Reinforcement of Local Administrative Organizations in Upper Northern Region

Researcher : Miss Salinee Raggatanyoo

Degree : Doctor of Philosophy (Political Science)

Dissertation Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Anuphum Sokasem, B.A. (Sociology), M.A. (Politics)

: Assoc. Prof. Dr. Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science), Ph.D. (Political Communication)

Date of Graduation: September 11, 2021

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study general status and problems of local female politicians, 2. To study the local female politicians' roles to strengthen the administration of local administrative organizations and 3. To study the local female politicians' roles to strengthen the Buddhhadhamma integrated administration of local administrative organizations.

Methodology was the mixed methods: The quantitative research, data were collected by questionnaires from 400 samples and analysed by frequency, percentage, mean and standard deviation. The qualitative research, data were collected from 20 key informants by in-depth interviewing and from 7 participants in focus group discussion. The data were analysed by content descriptive interpretation.

Findings were as follows:

1. General status of the local female politicians was more accepted than before of their knowledge, capability and work potentials that helped them perform their political roles with dignity according to social rights and freedom. The problems and obstacles of the local female politicians' roles came from some ones' world vision who still had bias on gender equality causing social in-equality. Besides, the problems came from old value, tradition, culture and social contexts and traditional attitude that made women stay in traditional frame of political in-equal treatment

2. The local female politicians' roles promotion to strengthen the administration of local administrative organizations, by overall, was at a high level ($\bar{X} = 4.12$). When considering by each aspect with the descending order, the highest level was the innovative administration ($\bar{X} = 4.43$), followed by local festival and culture promotion ($\bar{X} = 4.30$), participation and interaction with community ($\bar{X} = 4.13$), and responsibility to social expectation and ($\bar{X} = 3.89$), and the lowest level was the performance in framework and duty ($\bar{X} = 3.85$) respectively. The interviews with key informants indicated that the local female politicians' roles promotion should consist of development of capacity and knowledge in performance according to framework and duty, controlling and examination of administration by the way of check and balance, development of capability and responsibility in work performance based on good governance, development of network and participatory process for the strength of community, development of community for learning resource and conservation of local tradition, festival and culture, and reinforcement of individual potential and community potential to take part in mobilizing their community into innovative community.

3. The local female politicians' roles to strengthen the administration of local administrative organization integrated with Dutiyapapanika-dhamma, by overall, was at high level ($\bar{X} = 4.58$). Considering by aspects, it was found that the aspects that were at the highest level were skills, intention, and patience (Vidhuro) ($\bar{X} = 4.59$), followed by vision (Cakkhuma) and good human relations ($\bar{X} = 4.57$) respectively. The interviews of key informants revealed that the local female politicians' roles to strengthen the administration of local administrative organizations by integrated Dutiyapapanika-dhamma should consist of creative and up-to-date skills and thinking, keeping in touch with global current situations, ability to improve the organization, developing oneself with skills, experiences, capacity and knowledge in work and building human relations by motivation, honouring, attraction to encourage each individual to perform their duties enthusiastically. It was human management and work management effectively.

กิตติกรรมประกาศ

ดุชนิพนธ์เรื่อง “การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากรองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เมตตาอนุเคราะห์ให้คำแนะนำและข้อเสนออันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ อนุภูมิ โขวเกษม ประธานกรรมการควบคุมดุชนิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม กรรมการควบคุมดุชนิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้เนื้อหาของการวิจัยมีความถูกต้องชัดเจน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้นนับตั้งแต่ผู้วิจัยได้เริ่มทำงานวิจัยด้วยความเต็มใจ ตั้งใจ และปรารถนาดีตลอดมา

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ปรานีต เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ รองศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ประธานกรรมการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและ ดร.วีรนุช พรหมจักร อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่อนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา และตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาวิระศักดิ์ สุรเมธี, ผศ.ดร. และลูกศิษย์จากวิทยเขตล้านนาที่ช่วยเหลือประสานในส่วนของการติดต่อเพื่อสัมภาษณ์ และขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึกในการทำวิจัยครั้งนี้ ให้ลุล่วงสำเร็จไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ครอบครัวและกัลยาณมิตรที่คอยให้กำลังใจสนับสนุนอยู่เคียงข้างเสมอมา รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีจากดุชนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นพุทธานุชา ธรรมบูชา สังฆบูชา กตเวทิตาคุณแก่ บิดา มารดา ญาติสนิทมิตรสหาย และผู้มีพระคุณทุกท่าน ทั้งที่ได้เอยนามและมีได้เอยนาม ที่มีส่วนต่อความสำเร็จของข้าพเจ้าด้วยความรู้สึกขอบพระคุณยิ่ง

นางสาวสาลินี รักรัตถ์บุญ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	๑๐
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น	๓๘
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๗
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๗๓
๒.๕ หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น	๘๔
๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๙๐
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙๙
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๑๙
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๒๑
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๒๑
๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๑๒๑
๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ	๑๒๗

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๓๓
	๔.๑ สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๓๔
	๔.๒ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๕๔
	๔.๓ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรรม	๑๘๙
	๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๐๘
	๔.๕ องค์ความรู้	๒๑๐
	๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๒๑๐
	๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๑๔
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๒๑๘
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๑๘
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๒๖
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๓๔
	๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒๓๔
	๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๒๓๔
	๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๒๓๕
	บรรณานุกรม	๒๓๖
	ภาคผนวก	๒๔๖
	ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	๒๔๗
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๒๖๔
	ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่า IOC	๒๖๗
	ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๒๗๒
	ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๒๗๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ	๒๗๖
ภาคผนวก ช ประมวลภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๒๘๓
ภาคผนวก ซ ประมวลภาพจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๘๕
ประวัติผู้วิจัย	๒๘๘

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของบทบาท	๑๔
๒.๒	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของบทบาท (ต่อ)	๑๕
๒.๓	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของบทบาท (ต่อ)	๑๖
๒.๔	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญประเภทของบทบาท	๒๓
๒.๕	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญประเภทของบทบาท (ต่อ)	๒๔
๒.๖	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของบทบาท	๒๗
๒.๗	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีบทบาท	๓๖
๒.๘	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีบทบาท (ต่อ)	๓๗
๒.๙	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีบทบาท (ต่อ)	๓๘
๒.๑๐	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรี ท้องถิ่น	๔๘
๒.๑๑	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามา มีบทบาททางการเมืองของสตรี	๕๓
๒.๑๒	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามา มีบทบาททางการเมืองของสตรี (ต่อ)	๕๔
๒.๑๓	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่ บทบาททางการเมืองของสตรี	๕๗
๒.๑๔	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความหมายของการปกครอง ท้องถิ่น	๕๙
๒.๑๕	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความหมายของการปกครอง ท้องถิ่น (ต่อ)	๖๐
๒.๑๖	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของการปกครอง ท้องถิ่น	๖๒
๒.๑๗	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของการปกครอง ท้องถิ่น(ต่อ)	๖๓
๒.๑๘	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของการปกครองส่วน ท้องถิ่น	๖๘
๒.๑๙	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของการปกครองส่วน ท้องถิ่น (ต่อ)	๖๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒.๒๐	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น	๗๒
๒.๒๑	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น (ต่อ)	๗๓
๒.๒๒	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๘๓
๒.๒๓	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)	๘๔
๒.๒๔	แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น	๘๙
๒.๒๖	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรี	๑๐๕
๒.๒๗	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรี (ต่อ)	๑๐๖
๒.๒๘	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๑๒
๒.๒๙	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)	๑๑๓
๒.๓๐	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น	๑๑๗
๓.๑	แสดงตารางการสุ่มประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง	๑๒๘
๔.๑	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๑๗๘
๔.๓	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม	๑๘๑
๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการปฏิบัติตามกรอบภารกิจและหน้าที่	๑๘๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม	๑๘๓
๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน	๑๘๔
๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น	๑๘๖
๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม	๑๘๗
๔.๙	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทุติยปาปนิกรรม ในภาพรวม	๒๐๓
๔.๑๐	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทุติยปาปนิกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขูมา)	๒๐๔
๔.๑๑	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทุติยปาปนิกรรม ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิรุโร)	๒๐๕
๔.๑๒	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทุติยปาปนิกรรม ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ดีช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน)	๒๐๗

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	ขนาดที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดเชียงใหม่	๙๑
๒.๒	ขนาดที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดเชียงราย	๙๔
๒.๓	ขนาดที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดลำปาง	๙๗
๒.๔	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๒๐
๔.๑	สภาพทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น	๑๓๙
๔.๒	ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น	๑๔๔
๔.๓	ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น	๑๔๙
๔.๔	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น	๑๕๔
๔.๕	การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการปฏิบัติงานตาม กรอบภารกิจและหน้าที่	๑๕๙
๔.๖	บทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านความรับผิดชอบต่อความ คาดหวังของสังคม	๑๖๔
๔.๗	บทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ ในชุมชน	๑๖๙
๔.๘	บทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการส่งเสริมประเพณีและ วัฒนธรรมท้องถิ่น	๑๗๓
๔.๙	บทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม	๑๗๘
๔.๑๐	การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีวิสัยทัศน์ (จักขูมา)	๑๙๓
๔.๑๑	การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีความ เชี่ยวชาญตั้งใจจดทนในการทำงาน (วิชฺโร)	๑๙๘
๔.๑๒	การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ดีช่วยเหลือยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน)	๒๐๓
๔.๑๓	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๒๑๐
๔.๑๔	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๑๔

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในดัชนีฉบับนี้ใช้อ้างอิงจาก พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถาบาลี/ภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/มหามกุฏราชวิทยาลัย

การอ้างอิงพระไตรปิฎก จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๗, หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขนธวคคปาลี ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๐ ทีฆนิกาย สีลขนธวคค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙

ส่วนคัมภีร์อรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/หน้า เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๗๖/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมงคควิลาสินี สีลขนธวคคอรรถกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๒๔๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ		ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมี ๕ รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญมากที่สุดในชุมชน มีหน้าที่ในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนและมีอิสระในการบริหารงานด้วยงบประมาณของตนเอง ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีเพิ่มมากขึ้นจากอดีต จากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า สตรีเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาททางการเมืองมากขึ้นโดยจำนวนสตรีที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงให้เห็นว่า สตรีให้ความสนใจทางการเมืองมากขึ้น ในจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยเฉลี่ยสตรีมาใช้สิทธิออกเสียงมากกว่า และจากสถิติจากสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนาในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยจะสำรวจทุก ๆ ๑๐ ปี ซึ่งให้เห็นว่าสตรีเข้ามามีบทบาทในตำแหน่งด้านการบริหารและการเมืองระดับท้องถิ่นเฉลี่ยร้อยละ ๑๕ จากผู้ดำรงตำแหน่งด้านการบริหารและการเมืองระดับท้องถิ่น และด้านการเมืองและการบริหาร ระดับชาติ เฉลี่ยร้อยละ ๒๐ จากผู้ดำรงตำแหน่งด้านการเมืองและการบริหารระดับชาติ^๑

บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับว่ามีบทบาทอย่างสำคัญในการที่จะทำให้เกิดการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารท้องถิ่นมิใช่มีแต่นักการเมืองเท่านั้นที่ได้มีบทบาทในการบริหารจัดการซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะทำให้คุณค่ากับนักการเมืองชาย แต่ในปัจจุบันนักการเมืองสตรีได้เข้ามามีบทบาทในทางการเมืองมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เท่ากับนักการเมืองชาย

อย่างไรก็ดี สำหรับความหมายของนักการเมืองท้องถิ่น เมื่อพิจารณาในมิติของการเมืองท้องถิ่น ก็จะพบได้ว่า การเมืองท้องถิ่นมีสองมิติเช่นเดียวกับการเมืองระดับชาติ คือ มิติของการเมือง

^๑ ชยาภรณ์ จตุพรประสิทธิ์, “บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี”, วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๕๘๒.

ภาคตัวแทนและการเมืองภาคพลเมือง กล่าวคือ การเมืองท้องถิ่นในมิติของภาคตัวแทน คือ การเมืองที่ประชาชนเลือกนักการเมืองท้องถิ่นเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั่นคือ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ส่วนมิติภาคพลเมือง เป็นการเมืองที่เกิดขึ้นจากประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง^๒

ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชายเกิดจากบริบททางประวัติศาสตร์ในเรื่องการสะสมทุนในยุคของการหาของป่า ล่าสัตว์ และยุคการเพาะปลูก เนื่องจากผู้ชายสามารถหาทรัพย์สินส่วนเกินได้มากกว่าผู้หญิง หรือที่เรียกว่าการสะสมทุนจนทำให้ผู้ชายมีอำนาจสร้างพื้นที่สาธารณะได้มากกว่า ทำให้ผู้หญิงต้องจัดการแต่เรื่องภายในที่ไม่ใช่พื้นที่สาธารณะ ผู้ชายมีสิทธิในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมือง สามารถออกไปทำงานนอกบ้านได้ แต่ผู้หญิงนั้นจะถูกจำกัดไว้ในเรื่องของการจัดการภายในบ้าน ไม่มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่มีโอกาสได้ออกไปทำงานนอกบ้าน เนื่องจากได้ร่ำเรียนมาน้อย ไม่มีความรู้ที่จะสามารถนำมาใช้เพื่อประกอบการทำงาน จากโครงสร้างดังกล่าว สามารถมองเห็นภาพความไม่เท่าเทียมกันระหว่างพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ นี่คือการไม่ชอบธรรมที่อ้างมาจากการสร้างวิถีคิดผ่านทางประวัติศาสตร์ ที่ทำให้ผู้ชายใช้อำนาจกดทับเพศหญิงหลายยุคหลายสมัย^๓

ในประเทศไทยสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นที่ทราบกันดีว่ามีสิทธิจักรวรรดินิยมเกิดขึ้น ทำให้จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้เป็นรัฐสมัยใหม่ โดยที่ความคิด วัฒนธรรม และประเพณี ได้ถูกปรับเปลี่ยนและสร้างขึ้นภายใต้การทำให้เป็น “ประเทศสมัยใหม่” เข้าสู่ความเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองจากทั้งปัจจัยภายนอกและภายในเอง การเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีไทยได้เริ่มมีความเจริญทัดเทียมกับชาติตะวันตก และความเป็นหนึ่ง “อารยะ” ที่สยามต้องแสดงให้โลกตะวันตกเห็น คือ อีสราภาพและความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย โดยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงยกฐานะของสตรีให้ดีขึ้นกว่าเดิม กล่าวคือ ทรงอนุญาตให้นางในกราบบังคมทูลลาออกจากราชการเพื่อไปแต่งงานได้ หรือกลับไปอยู่ที่บ้านได้ และยังเปิดโอกาสให้ผู้หญิงในราชสำนักได้ออกมาพบปะกับชาวต่างประเทศในบางโอกาสเพื่อแสดงว่าพระองค์นั้นมีความคิดก้าวหน้า และในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สถานภาพของสตรีได้รับการเน้นให้สำคัญยิ่งขึ้นในฐานะของเพื่อนคู่คิดและภรรยาที่สามารถช่วยเหลือสามีได้ สตรีในสมัยนี้จึงมีลักษณะภายนอกที่สอดคล้องกับค่านิยมตะวันตก คือ สามารถออกสมาคม

^๒ ปธาน สุวรรณมงคล, การเมืองท้องถิ่น: การเมืองของใครโดยใครเพื่อใคร, (กรุงเทพมหานคร : จตุพรดีไซด์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๓.

^๓ กัญญาภัค อยู่เมือง, “ความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย”, วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๕๘๔.

รับแขกได้ มีความรู้พื้นฐานมากพอที่จะรับฟังปัญหาของสามีได้ และมีการยกระดับสตรีสืบเนื่องมาจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่เน้นบทบาทหน้าที่ของตนเองในบริบทของความ เป็นหญิงและเป็นชาย

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

ดัชนีที่ชี้ให้เห็นว่านักการเมืองสตรี มีคุณลักษณะพิเศษ คือ เป็นผู้สามารถลดอุณหภูมิ ความร้อนในบรรยากาศทางการเมืองลงได้ ด้วยการใช้อุณหภูมิเฉพาะของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น คือ มีความฉลาดในการใช้ความอ่อนโยนของตนในการจัดการปัญหาน้อยใหญ่ที่ถาโถมเข้ามา ยิ่ง การเมืองในระดับท้องถิ่นที่ต้องการความประณีตประนีประนอมสูง นักการเมืองสตรีจึงเหมาะสมที่จะมีเก้าอี้ นั่งทำงานในที่ประชุมสภา

เมื่อกล่าวถึงการใช้อำนาจนักการเมืองสตรีก็มีการใช้อำนาจได้ดีกว่าหรือสร้างสรรค์ มากกว่านักการเมืองชาย เพราะการที่สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองมีข้อดีอยู่หลายประการ ด้วยกัน คือ

๑. เพิ่มประสิทธิภาพทางการเมือง เนื่องจากผู้หญิงมีประสบการณ์ที่แตกต่างจากผู้ชายจึง มีมุมมองและความสามารถที่ต่างกันไป เช่น การจัดทำงบประมาณใช้จ่ายเงิน และการตรวจสอบการ ใช้จ่าย ถ้ามีมุมมองของทั้งหญิงและชาย จะทำให้การใช้จ่ายมีความละเอียดรอบคอบและการ ตรวจสอบการใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ

๒. สร้างความหลากหลายในการพัฒนา สร้างความหลากหลายในการพัฒนา ผู้หญิงและ ผู้ชายมีบทบาทที่ต่างกันในครอบครัวและชุมชน จึงมีปัญหาและความแตกต่างกัน เช่น เพศ หญิงนั้นมีความละเอียดอ่อน นุ่มนวล มีความเป็นแม่และหน้าที่ในสำนักคือต้องดูแลทั้งคนในครอบครัว รวมไปถึงรายจ่ายต่าง ๆ ภายในครอบครัว

๓. สร้างความเป็นธรรมตามหลักการในระบอบประชาธิปไตย สร้างความเป็นธรรมตาม หลักการเป็นผู้แทนในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการ ปกครองโดยประชาชนทั้งหมด คือ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันการตัดสินใจ แต่ เนื่องจากสังคมมีขนาดใหญ่และประชาชนมีจำนวนมากจึงใช้วิธีการเลือกสรรผู้แทนจำนวนหนึ่งมาทำ หน้าที่ตัดสินใจในเรื่องสาธารณะแทนประชาชนส่วนใหญ่ การเป็นผู้แทนทางการเมืองจึงเป็นเหมือน ภาพจำลองขนาดเล็กของสังคมและกระจายตามพื้นที่เมื่อสังคมมีผู้หญิงเป็นองค์ประกอบครึ่งหนึ่ง ผู้หญิงจึงควรได้เป็นผู้แทนของประชาชนตามสัดส่วนนี้ด้วย

๔. การเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ทางการเมืองจะเกิดขึ้น เมื่อผู้หญิงจำนวนมากพอได้ เข้ามาทำงานการเมือง เช่น ในประเทศอินเดียหลังจากมีผู้หญิงจำนวน ๑ ใน ๓ ของสมาชิกองค์กร

ปกครองท้องถิ่น พบว่า การทุจริตในองค์กรเหล่านั้นลดลง และผู้หญิงจะมีวิธีการทำงานที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดีกว่า เนื่องจากมีลักษณะการทำงานที่รับฟังและมีพิธีรีตองมาก^๔

ภาคเหนือตอนบนประกอบไปด้วยจังหวัดต่าง ๆ จำนวน ๙ จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์ เป็นภูมิภาคที่สตรีมีโอกาเข้าไปมีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นทั้งในระดับตำแหน่งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นอยู่เป็นจำนวนมากโดยมีสตรีที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหลายคน และสตรีที่เป็นสมาชิกสภาอีกจำนวนหนึ่ง แม้ว่า จะมีผู้บริหารท้องถิ่นที่เป็นสตรีอยู่จำนวนไม่มากแต่ผู้บริหารท้องถิ่นสตรีเหล่านี้ก็ฟันฝ่าอุปสรรคได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นนักการเมืองท้องถิ่นและสามารถพัฒนาท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จจนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย ทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ

แต่ปัญหาคือ การที่นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมักไม่ค่อยจะได้รับการยกย่องหรือให้เกียรติมากนักจากสังคมบางส่วนและนักการเมืองเพศชาย จึงทำให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นเกิดความท้อที่จะเดินต่อไปบนถนนของนักการเมืองสตรี ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องมืองค์กรใดองค์กรหนึ่งออกมาทำหน้าที่ให้นักการเมืองสตรีเป็นที่ยอมรับของสังคมเทียบหน้าเทียบต่านักการเมืองชาย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะเห็นนักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีบทบาททางการเมืองมากขึ้นกว่าเดิมเพราะมีความเห็นว่า เมื่อนักการเมืองสตรีท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามาแสดงบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นการเมืองระดับพื้นฐานของการเมืองระดับประเทศมากขึ้นแล้ว จักมีผลทำให้ภาพลักษณ์และบรรยากาศทางการเมืองของประเทศดีขึ้นและผลประโยชน์ส่วนใหญ่จักตกถึงมือของประชาชนได้มากขึ้นด้วยโดยการเล่นบทบาทนักการเมืองของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างไร

๑.๒.๒ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างไร

๑.๒.๓ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมควรเป็นอย่างไร

^๔ ทิพย์สุดา ทิพย์ม่อม, “บทบาทของสตรีไทย”, วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๒) : ๕๘๖.

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนโดยบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรม

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องศึกษาไว้ ดังนี้

(๑) ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ประกอบด้วยบทบาท ๕ ด้าน ได้แก่

- ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่
- ด้านความรับผิดชอบต่อคาดหวังของสังคม
- ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน
- ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม

(๒) ศึกษาหลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนาส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นตามหลักพุทธยพินิธรรม ๓ ประการ ได้แก่

- จักขุมา การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล
- วิรุโระ การมีความเชี่ยวชาญตั้งใจจดทนในการทำงาน
- นิสสยสัมปันโน การมีมนุษยสัมพันธ์ดี ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป ในจังหวัดเขตภาคเหนือตอนบน โดยเจาะจงเลือกจังหวัดที่ประชาชนมีสิทธิ์เลือกตั้งมากที่สุด ๓ ลำดับ

แรก ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑,๑๔๖,๗๔๔ คน จังหวัดเชียงราย จำนวน ๘๓๒,๖๐๖ คน และ จังหวัดลำปาง จำนวน ๖๐๒,๓๔๙ คน รวมจำนวน ๒,๕๘๑,๖๙๙ คน^๕

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) คือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้กำหนด คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๒๐ รูปหรือคน ได้แก่

๑. กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น	๓ คน
๒. กลุ่มนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น	๓ คน
๓. กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น	๓ คน
๔. กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น	๓ คน
๕. กลุ่มนักวิชาการท้องถิ่น	๓ คน
๖. กลุ่มนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์	๓ รูปหรือคน
๗. พระสงฆ์นักวิชาการ	๒ รูป

๓) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) หมายถึง เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนี้ ด้วยรูปแบบการจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จะเป็นไปในลักษณะของการประชุมกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและข้อมูลตรงตามที่กำหนดไว้ หรือเป็นข้อค้นพบใหม่ ซึ่งเกิดจากการสนทนาโดยมีประเด็นปัญหาที่เจาะจงกับกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น กลุ่มนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มนักวิชาการท้องถิ่น จำนวนทั้งสิ้น ๑๐ รูปหรือคน ทั้งนี้กลุ่มประชากรที่กล่าวมาได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น การจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จึงเป็นไปในลักษณะของการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พื้นที่การเลือกตั้งใน ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำปาง

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึง เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมเป็นระยะเวลา ๑๕ เดือน

^๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ ๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.ect.go.th/ectlibrary/ewt_news.php?nid=43 [๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓].

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค หมายถึง การวิเคราะห์สภาพทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปแสวงหาวิธีการส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรี หมายถึง การแสวงหาแนวทางหรือวิธีการเพื่อให้กำลังใจ สนับสนุนและส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ประกอบด้วยบทบาท ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ด้านความรับผิดชอบต่อคาดหวังของสังคม ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น และด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม

บทบาทด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ หมายถึง บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลเรื่องกฎหมาย ระเบียบและเรื่องราวร้องทุกข์ของชุมชน การเคารพต่อหลักนิติธรรมโดยใช้หลักกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการในองค์กร การสะท้อนความต้องการของประชาชนตลอดจนข้อร้องเรียนต่างๆแล้วนำเสนอต่อฝ่ายบริหาร และการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทด้านความรับผิดชอบต่อคาดหวังของสังคม หมายถึง บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเกี่ยวกับการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในสังคม การรู้จักเสียสละ การรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆขององค์กรให้มีความโปร่งใส การสนับสนุนผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชน และการบูรณาการทรัพยากรต่างๆในชุมชนพัฒนาให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนตามความคาดหวังและความต้องการของสังคม

บทบาทด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน หมายถึง บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมปฏิบัติการโดยสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำงบประมาณ การสร้างโอกาสให้สมาชิก ของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น การสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ และการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนอกชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน

บทบาทด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของสังคมและชุมชนในท้องถิ่น การสร้างความตระหนักให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม การสนับสนุนการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและ

วัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน และการสนับสนุนจัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น

บทบาทด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม หมายถึง บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ การเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการระดมสมองให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อป้องกันการแข่งขันให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และการกำหนดนโยบายเพื่อให้มีการกระจายรายได้ให้ชุมชนรู้จักการลงทุนที่คุ้มค่า โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด

หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่นำเอามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ได้แก่ หลักทศพิธราชธรรม ๓ ประการ คือ จักขุมา การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล วิรุโระ การมีความเชี่ยวชาญตั้งใจจดทนในการทำงาน และนิสสยสัมปันโน การมีมนุษยสัมพันธ์ดี ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในเขต ๓ จังหวัดของภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำปาง

เขตภาคเหนือตอนบน หมายถึง พื้นที่ที่อยู่ในเขต ๔ จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์ โดยงานดัชนีนิพนธ์ฉบับนี้จะเข้าไปศึกษาวิจัยเฉพาะในพื้นที่ของจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากที่สุด ๓ ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำปาง

ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง นายกองคการบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์กรบริหารส่วนตำบล

นักการเมืองสตรีท้องถิ่น หมายถึง นักการเมือง สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด และส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล

ข้าราชการท้องถิ่น หมายถึง รองปลัด ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง

กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือประธานชุมชน

กลุ่มนักวิชาการท้องถิ่น หมายถึง นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ชำนาญการ)

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

๑.๖.๒ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

๑.๖.๓ ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนโดยการบูรณาการตามหลักพุทธธรรม

๑.๖.๔ ได้องค์ความรู้ที่เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา “การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” โดยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น หลักพุทธธรรมสำหรับการส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น
- ๒.๕ หลักทศตปิปปาปนิกรรม ๓
- ๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

๒.๑.๑ ความหมายของบทบาท

คำว่า “บทบาท” ในภาษาอังกฤษ มาจากคำว่า “Role” ส่วนในหนังสือจิตวิทยาสังคม คำว่า “บทบาท” นั้นเป็นคำที่มาจากคำเต็มว่า บทบาททางสังคม (Social Role) ซึ่งในทางจิตวิทยาสังคมแล้ว คำสองคำนี้มีความหมายเหมือนกัน^๑ ส่วนในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท (Role) หมายถึง การทำตามหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนด และคาดหวังให้บุคคลกระทำบทบาท คือ สิ่งที่เราทำหรือหน้าที่ที่เราต้องทำ เมื่อเราเป็นอะไรสักอย่างหนึ่ง สิ่งที่เราต้องทำมาคู่กับสิ่งที่เราเป็นสถานภาพ^๒ เป็นการกระทำต่าง ๆ ที่ “บท” กำหนดไว้ให้ผู้แสดงต้องทำ トラบไตที่ยังคงอยู่ใน “บท” นั้น เปรียบได้เหมือน “บท” ของตัวละครที่กำหนดให้ผู้

^๑ Paul F. Secord and Carl W. Backman, *Social Psychology*, (New York: McGraw-Hill Book Co., 1964), p.454.

^๒ ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔*. (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๖๐๒.

แสดงในละครเรื่องนั้น ๆ ว่ามีบทบาทที่จะต้องแสดงอย่างไร^๓ มีความเกี่ยวข้องกับบทบาทที่สังคมกำหนด หรือบทบาทในสังคม (Social Role) กล่าวคือ การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการแสดงพฤติกรรมตามบทบาทหรือตำแหน่งหน้าที่^๔ มีลักษณะที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่มและลักษณะที่เป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลตามความคาดหวังของสังคม^๕ ทั้งนี้โดยทั่วไป ความหมายของบทบาท จะแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑. ปทัสถาน ความมุ่งหวัง ข้อห้าม และความรับผิดชอบอื่นๆ ที่มีลักษณะในการทำงานเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้

๒. ความเห็นของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้นๆ

๓. การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม หรือว่าแนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้นๆ^๖

แต่เมื่อพิจารณาในมิติขององค์ประกอบ บทบาทจะมีความหมาย ๒ ประการ ประการแรก คือ การพิจารณาในด้านโครงสร้างของสังคม บทบาทคือ ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันออกไป ซึ่งแสดงลักษณะออกโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของ บุคคลที่ครอบครองตำแหน่งนั้นอีกประการหนึ่ง พิจารณาในด้านการแสดงบทบาทหรือการปะทะสังสรรค์บทบาท คือ ผลสืบเนื่องที่มีแบบแผนของการกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสภาพแห่งการปะทะสังสรรค์นั้นในประการแรก บทบาทเป็นการจำแนกชั้นของบุคคลที่อยู่ในสังคมที่ถูกจำแนกในคุณสมบัติและพฤติกรรมของคนกับบรรทัดฐานทางสังคมประการที่สอง บทบาทเป็นวิธีการแสดงพฤติกรรมของบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับอุปนิสัย ความคิด ความรู้ความสามารถ มุมเหตุจูงใจและความพอใจ บทบาทจึงเป็นพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังจากบุคคลผู้ดำรงบทบาท ซึ่งบทบาทนี้จะเกิดการเรียนรู้ถึงเนื้อหา สไตล์ บทบาทหน้าที่ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สิทธิและสิทธิพิเศษที่สำคัญที่สุดก็คือ สามารถจะเข้าใจได้จากบทบาทที่ถูกคาดหวังซึ่งถูกสื่อสารไปยังบุคคลนั้นจากบรรดาสมาชิกในสังคมนั้น^๗ บทบาทจึงมีความหมายรวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างพฤติกรรมที่คาดหวังของ

^๓ อีระ รุญเจริญ, *สู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ*, (กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง, ๒๕๔๘), หน้า ๒๒.

^๔ Keith Davis, *Human Relation at Work*, (New York: McGraw-Hill Book Co., 1962), p.40.

^๕ Good Thomas, *Looking in classrooms*, (New York: Harper & Row, 1973), p.502.

^๖ D. J. Levinson, "Toward a new social psychology: The convergence of sociology and psychology", *Merrill-Palmer Quarterly of Behavior and Development*, 10 (1) (1985): 77 - 78.

^๗ Rizzo, J. R. House, R.J. & Lirtzman. S.I. "Role Conflict and Ambiguity in Complex Organization", *Administrative Science Quarterly*, 15, (1970): 150-163.

บุคคลสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งคือผู้ดำรงตำแหน่ง อีกฝ่ายหนึ่งคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น^๘ และเป็นแบบแผนของความต้องการและเป้าหมาย (want and goal), ความเชื่อ (beliefs), ความรู้สึก (feeling), ทศนคติ (attitude), ค่านิยม (value) และการกระทำ (action) ที่สมาชิกของชุมชนคาดหวังว่าจะไปทำตามลักษณะชนิดของตำแหน่งที่มีอยู่^๙

นอกจากนี้ คำว่า บทบาท (Role) ยังมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า สถานภาพ (Status) โดยสถานภาพเป็นนามธรรม หมายถึงฐานะหรือตำแหน่งจะเป็นเครื่องกำหนดบทบาทของตำแหน่งนั้นๆ ว่าตำแหน่งนั้นจะมีภารกิจอย่างไรบ้าง ดังนั้น เมื่อตำแหน่งเกิดขึ้น สิ่งที่ควบคู่มากับตำแหน่งก็คือ บทบาทของตำแหน่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ จะกล่าวได้ว่า ไม่อาจจะมีบทบาทได้โดยปราศจากตำแหน่ง หรือไม่อาจมีตำแหน่งโดยปราศจากบทบาท บทบาทและตำแหน่งควบคู่กันเสมอ เปรียบเสมือนเหรียญ ถ้าด้านหนึ่งของเหรียญคือตำแหน่ง อีกด้านหนึ่งของเหรียญก็คือบทบาทนั่นเอง^{๑๐} สถานภาพและบทบาทจึงเป็นหน่วยของระบบสังคม โดยยอมรับว่าสถานภาพและ บทบาทเป็นคุณลักษณะของผู้แสดงในสังคมนั้นๆ บทบาท คือการจัดระเบียบของผู้เริ่มแสดงเป็นการสร้างและกำหนดการมีส่วนร่วมของเขาในกระบวนการที่มีการกระทำร่วมกัน ซึ่งเป็นการรวมความคาดหวังที่เกี่ยวกับตนเองและบุคคลอื่นที่เขามีความสัมพันธ์ด้วย ส่วนสถานภาพคือตำแหน่งของผู้แสดงภายในสถาบัน เป็นตำแหน่งของผู้แสดงภายในระบบสังคม ซึ่งอาศัยกลไกของสังคมเป็นตัวกำหนด^{๑๑} นอกจากนี้ บทบาทยังเป็นสิ่งที่คู่กับสถานะภาพ กล่าวคือ คนที่มีสถานะภาพเดียวกันควรมีการแสดงบทบาทเป็นแบบเดียวกัน แต่ในบางครั้ง คนที่มีสถานะภาพแบบเดียวกันก็อาจจะแสดงลักษณะของบทบาทที่ต่างกันได้ ซึ่งการที่คนคนนั้นแสดงบทบาทตามกฎหมาย หรือตามความคาดหวังของ คนในสังคมที่อยากให้เป็น เรียกรการแสดงบทบาทในลักษณะนี้ว่า บทบาทในอุดมคติ (ideal role) เป็นต้น โดยนักสังคมวิทยาบางท่าน เช่น Parson ก็ได้ชี้ให้เห็นว่า บทบาทที่แตกต่างกันนั้น มีแนวโน้มที่เป็นแบบแผนสังเกต เห็นได้ เรียกว่า “Pattern Variable” เช่น คนในสังคมแบบเก่ามักแสดง บทบาทที่เน้นหลักปฏิบัติต่อบุคคลต่างๆ โดยพิจารณาจากความชอบพอ ส่วนบุคคลและมักคาดหวังความสัมพันธ์หลายด้านพร้อมๆ กัน ส่วนคนในสังคมสมัยใหม่มักจะเน้นความสัมพันธ์ที่มุ่งสู่เป้าหมาย

^๘ Secord, P. F. & Backman, C. W. *Social Psychology*, (New York: McGraw-Hill Book, 1964), p. 454.

^๙ Krech and others, *Individual in Society*, (New York: McGraw-Hill, 1962), p. 338.

^{๑๐} Linton, Ralph, *The science of man in the world crisis*, อังโน ตูลา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, *หลักการจัดการ-หลักการบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์การพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐.

^{๑๑} Parsons, Talcott and Shils, Edward A., *Toward a General Theory of Action*, (New York: Harper and Row, 1951), p. 322.

เฉพาะด้าน ใช้หลักความสามารถ ถือกฎเกณฑ์เดียวกับทุกคน ทั้งนี้ คนหนึ่งคนอาจมีหลายสถานะภาพและหลายบทบาทตามโครงสร้างของสังคม^{๑๒}

ในประเด็นความหมายของบทบาทดังกล่าว มีนักวิชาการไทยอีกหลายท่านได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของบทบาทไว้อย่างหลากหลายเช่นเดียวกัน ดังเช่นความหมายที่ว่า บทบาท (role) เป็นพฤติกรรมของสถานะภาพ (status) ของบุคคล คือการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานะภาพ^{๑๓} เป็นหน้าที่ของบุคคลตามสถานะภาพหรือตำแหน่งฐานะที่ตนดำรงอยู่ บทบาทจึงเป็นกลไกอย่างหนึ่งของสังคมที่ทำให้คนที่อยู่ร่วมกันสามารถสร้างระบบความสัมพันธ์ต่อกันได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย^{๑๔} และเป็นพฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานะภาพต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร (Role Expectation) เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม เพื่อให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้^{๑๕} ซึ่งเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มที่อยู่ในสถานะภาพนั้น ๆ บทบาทจึงเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมตามตำแหน่งหรือสถานะภาพซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมหรือตามลักษณะของการรับรู้บทบาทเป็นผลรวมของการแสดงออกตามสิทธิและหน้าที่^{๑๖} รวมทั้งบทบาทเป็นภาระหน้าที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะพึงกระทำตามสถานะภาพที่ตนดำรงอยู่ เมื่อบุคคลใดได้เข้าไปมีสถานะภาพหนึ่งๆ แล้ว ย่อมแสดงบทบาทตามสถานะภาพนั้นๆ สถานะภาพและบทบาทจึงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เปรียบได้กับเหรียญที่ต้องมี ๒ ด้านเสมอ เมื่อสถานะภาพเป็นตัวกำหนดแบบแผนความสัมพันธ์นั้นมีความสอดคล้องกัน และเป็นไปตามแบบแผนที่กำหนด ดังนั้นบทบาทจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของโครงสร้างทางสังคมประการหนึ่ง^{๑๗} นอกจากนี้ บทบาท ยังหมายถึงพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานะใดๆ ในกลุ่มซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามตำแหน่งและหน้าที่ บทบาทนี้อาจมีลักษณะเป็นทางการตามกฎระเบียบของกลุ่มรูปนัยที่จะกำหนดสิ่งที่บุคคลแต่ละบุคคลที่ครองตำแหน่งหน้าที่ใดๆ จะต้องคิด ตัดสินใจ ปฏิบัติกิจกรรมทั้งในส่วนของตนและส่วนที่จะต้องติดต่อสัมพันธ์กับผู้มีตำแหน่ง

^{๑๒} จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคนอื่นๆ, **สังคมวิทยา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๓๗-๓๘.

^{๑๓} สุพัตรา สุภาพ, **สังคมวิทยา**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, ๒๕๓๕), หน้า ๒๐.

^{๑๔} สนธยา พลศรี, **หลักสังคมวิทยา**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๒๕.

^{๑๕} ประเสริฐ แยมกลิ่นฟู และคณะ, **สังคมและวัฒนธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๗๖.

^{๑๖} ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, **จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและปฏิบัติการ**, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑๑.

^{๑๗} ลือชา ธรรมวินัยสถิต, **มนุษย์กับสังคม**, (เพชรบุรี : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, ๒๕๔๔), หน้า ๔๗.

หน้าที่อื่นๆ ในกลุ่ม และอาจมีลักษณะไม่เป็นทางการที่เป็นความคาดหวังของสมาชิกในกลุ่มที่ต้องการให้ผู้มีหน้าที่หนึ่งๆ ต้องมีพฤติกรรมใดบ้าง^{๑๘} ทั้งนี้ การที่คนมาอยู่ร่วมกันหรืออยู่ร่วมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีข้อตกลงหรือมีข้อกำหนด หรือมีข้อบังคับเพื่อให้แต่ละคนถือเป็นแนวปฏิบัติ บทบาทจึงหมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือที่ได้รับการยอมรับจากสังคมหรือที่สังคมคาดหวัง เพื่อให้เกิดผลดีต่อหมู่ชนที่อยู่ร่วมกัน สามารถทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยลดความขัดแย้งหรือไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ และเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลที่บุคคลในสังคมกำหนดไว้ ควบคู่กับสถานภาพของบุคคล ณ ขณะนั้นๆ เมื่อพิจารณาจากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นสามารถ

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง หน้าที่หรือพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ได้แสดงออกตามสถานภาพหรือตำแหน่งฐานะหน้าที่ของแต่ละบุคคลที่ตนดำรงอยู่ ซึ่งบทบาทของแต่ละบุคคลอาจจะมีลักษณะแตกต่างกันไป บทบาทถือเป็นกลไกอย่างหนึ่งของสังคมที่ทำให้มนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมสามารถสร้างระบบความสัมพันธ์ต่อกันได้ และอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุขมีระบบและระเบียบภายในสังคมของตน ซึ่งบางครั้งอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของสมาชิกในชุมชนก็ได้

ตารางที่ ๒.๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของบทบาท

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน	บทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนด และคาดหวังให้บุคคลกระทำบทบาท คือ สิ่งที่เราทำหรือหน้าที่ที่เราต้องทำ
Keith Davis	บทบาทหมายถึง บทบาทที่สังคมกำหนด หรือบทบาทในสังคม (Social Role) กล่าวคือ การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการแสดงพฤติกรรมตามบทบาทหรือตำแหน่งหน้าที่
Good Thomas	บทบาทหมายถึง ลักษณะที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่มและลักษณะที่เป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลตามความคาดหวังของสังคม

^{๑๘} สมใจ ลักษณะ, พฤติกรรมองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๒), หน้า ๒๓๒.

ตารางที่ ๒.๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของบทบาท (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
D. J. Levinson	บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความมุ่งหวัง ข้อห้าม และความรับผิดชอบอื่นๆ
Rizzo, J. R. House, R.J. & Lirtzman. S.I.	บทบาท หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่างๆ กันออกไป ซึ่งแสดงลักษณะออกโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครอบครองตำแหน่งนั้นอีก
Secord, P. F. & Backman, C. W.	บทบาท หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างพฤติกรรมที่คาดหวังของบุคคลสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งคือผู้ดำรงตำแหน่ง อีกฝ่ายหนึ่งคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น
Krech and others	บทบาท หมายถึง แบบแผนของความต้องการและเป้าหมาย (want and goal), ความเชื่อ (beliefs), ความรู้สึก (feeling), ทัศนคติ (attitude), ค่านิยม (value) และการกระทำ (action) ที่สมาชิกของชุมชนคาดหวังว่าจะจะไปตามลักษณะชนิดของตำแหน่งที่มีอยู่
สุพัตรา สุภาพ	บทบาท หมายถึง พฤติกรรมของสถานภาพ (status) ของบุคคล คือ การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ
สนธยา พลศรี	บทบาท หมายถึง หน้าที่ของบุคคลตามสถานภาพหรือตำแหน่งฐานะที่ตนดำรงอยู่ บทบาทจึงเป็นกลไกอย่างหนึ่งของสังคมที่ทำให้คนที่อยู่ร่วมกันสามารถสร้างระบบความสัมพันธ์ต่อกันได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย
ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง และคณะ	บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่างๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร (Role Expectation) เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม เพื่อให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้
ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	บทบาท หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มที่อยู่ในสถานภาพนั้นๆ บทบาทจึงเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมตามตำแหน่งหรือสถานภาพซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมหรือตามลักษณะของการรับรู้บทบาท

ตารางที่ ๒.๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของบทบาท (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ลือชา ธรรมวินัยสถิต	บทบาท หมายถึงพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานะใด ๆ ในกลุ่มซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามตำแหน่งและหน้าที่
สมใจ ลักษณะ	บทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือที่ได้รับ การยอมรับจากสังคมหรือที่สังคมคาดหวังเพื่อให้เกิดผลดีต่อหมู่ชนที่อยู่ร่วมกัน

๒.๑.๒ ประเภทของบทบาท

บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับตำแหน่งหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย หรือตามภาระหน้าที่สำคัญกำหนดขึ้น ทั้งนี้บุคคลแต่ละคนอาจจะมีบทบาทได้หลายอย่างตามสถานะของตน เช่น เมื่ออยู่ในสถานที่ทำงานก็มีบทบาทไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา เป็นต้น ในแง่ของจิตวิทยาสังคมถือว่าความคิด ความรู้สึก พฤติกรรมของคนก็ต่างก็มีความสัมพันธ์กับการปรากฏตัวตนของคนอื่น ตำแหน่งเป็นเพียงระบบของการคาดหวังบทบาท พฤติกรรมของคนจริงๆ ที่ปรากฏนั้นเป็นผลเนื่องมาจากปฏิกริยาระหว่าง "ตัว" กับ "บทบาท" ทันทที่ที่คน ๆ หนึ่งทราบว่าตัวถูกคาดหวังว่า จะทำบทบาท คนๆ นั้นก็จะเกิดการคาดหวังบทบาทจากผู้ที่จะมีปฏิกริยาต่อซึ่งเรียกว่า การคาดหวังปฏิกริยา ประเภทของบทบาทในสังคมโดยทั่วไปจึงสามารถแบ่งได้ ๓ ประเภท ดังนี้

๑. บทบาทตามอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทในอุดมคติที่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ ระบุเป็นลายลักษณ์หรือมีตัวบทกฎหมาย ระเบียบ กำหนดให้กระทำกิจกรรมในตำแหน่งหน้าที่นั้นๆ

๒. บทบาทที่เป็นจริง (Performed Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงซึ่งจะขึ้นกับการสังเคราะห์จากความเชื่อความหวัง การรับรู้และประสบการณ์ของผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง ทั้งยังต้องพิจารณาถึงความกดดัน ขีดจำกัด และโอกาสในแต่ละสังคม ในระยะเวลานั้นๆ ด้วย

๓. บทบาทที่ควรปฏิบัติ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งเชื่อหรือหวังว่าควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับ แต่ยังไม่ได้กระทำ ซึ่งอาจจะไม่เหมือนกับบทบาทในอุดมคติ (ไม่มีอยู่ในระบบ, กฎหมาย) และบทบาทที่กระทำจริง นอกจากนี้บทบาทที่ควรกระทำยังขึ้นกับความแตกต่างขององค์กร ความคิดนึก ประสบการณ์ และการรับรู้ของผู้ดำรงตำแหน่งแต่ละคนด้วย^{๑๔} อย่างไรก็ตามการแสดงบทบาทของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

^{๑๔} Leonard Broom and Philip Selznick, **Sociology**, (New York: Harper & Row Publishers, 1973), p. 36.

๑. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role Expectation) หมายถึง บทบาทที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังที่กำหนดโดยสังคมและสถานภาพที่บุคคลนั้นครองอยู่

๒. การรับรู้บทบาท (Role Conception) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเองว่าควรจะมีบทบาทอย่างไร และสามารถจะมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับนั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการของบุคคลนั่นเอง โดยที่การรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคล จะขึ้นอยู่กับลักษณะฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเจตนาเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

๓. การยอมรับบทบาทของบุคคล (Role Acceptation) จะเกิดขึ้นเมื่อความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนรับอยู่ การได้ยอมรับบทบาท เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทและการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้ เพราะบุคคลจะไม่ได้ยินดียอมรับบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกหรือถูกแรงผลักดัน จากสังคมให้รับตำแหน่งและมีบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติตาม เพราะถ้าหากบทบาทที่ได้รับนั้น ทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการหรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งอยู่ กลับพยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้นไม่ยอมรับบทบาทนั้นๆ

๔. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (Role Performance) เป็นบทบาทของเจ้าของสถานภาพที่แสดงออกจริง (Actual Role) ซึ่งอาจเป็นการแสดงบทบาทตาม ที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นการแสดงบทบาทตาม การรับรู้และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลใดจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้นๆ ของบุคคลที่ได้ครองตำแหน่งนั้นอยู่เนื่องจากความสอดคล้องกับบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง^{๒๐}

ทั้งนี้ เมื่อบุคคลจะแสดงบทบาทหรือลักษณะของพฤติกรรมในขณะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในองค์กรหรือชุมชน จะขึ้นอยู่กับปัจจัย ๔ ประการคือ

๑. บทบาทที่บุคคลอื่นคาดหวัง (Role Expectation) คือ บทบาทตามความคาดหวังของบุคคลอื่น หรือสังคมคาดหวังให้บุคคลอื่นปฏิบัติเมื่อดำรงอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในสังคม

๒. มโนทัศน์ของบทบาท (Role Conception) คือ การที่บุคคลมองเห็นบทบาทตามการรับรู้ของตนเองหรือตามความคาดหวังของตนเอง ว่ามีบทบาทเป็นอย่างไร ไปตามวิถีทางของตนเอง ซึ่งอาจจะสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมหรือไม่ก็ได้

๓. การยอมรับบทบาท (Role Acceptance) คือ การยอมรับบทบาทของบุคคลซึ่งจะเกิดขึ้นภายหลังเมื่อมีความสอดคล้องกันเองของบทบาทที่คาดหวัง และมโนทัศน์ของบทบาท

^{๒๐} จำريญ จิตรหลัง, “บทบาทของผู้บริหารในยุคของการปฏิรูปการศึกษา,”. วิทยากรย, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑๐๖ (มกราคม ๒๕๕๕) : ๑๐.

๔. การปฏิบัติตามบทบาท (Role Performance) คือ การแสดงบทบาทตามสภาพจริง (Actual Role) ซึ่งอาจแสดงตามบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้และเข้าใจของตนเองตลอดจนการที่บุคคลจะแสดงบทบาทได้ดีเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทนั้นๆ ของบุคคลที่ครองตำแหน่งอยู่ หรือเนื่องจากความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคม และตามการรับรู้บทบาทของตนเอง^{๒๑}

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการไทยอีกหลายท่านได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของบทบาทไว้อย่างหลากหลายเช่นเดียวกัน โดยจำแนกประเภทของบทบาทไว้ ๒ ประเภท ได้แก่

๑) บทบาทที่เป็นทางการ (formal role) เป็นบทบาทที่ได้มีการมอบหมายให้อย่างเป็นทางการ กำหนดไว้แน่นอน มีระเบียบตายตัว เช่น เมื่อปฏิบัติราชการมีตำแหน่งหน้าที่การงาน ประจำ ได้แก่ เสมียนประจำแผนก หัวหน้าแผนกผู้อำนวยการกอง เป็นต้น หรือเมื่อทำงานธุรกิจก็มีตำแหน่งงานเป็นหัวหน้างานผู้จัดการแผนก ผู้จัดการส่วน ผู้จัดการฝ่าย เป็นต้น ซึ่งแต่ละองค์กรจะต้องมีการกำหนดบทบาทของแต่ละตำแหน่งเอาไว้อย่างชัดเจนที่สุด เพื่อให้แต่ละคนสามารถปฏิบัติหน้าที่การงานตามบทบาทต่าง ๆ ที่ตนได้รับอยู่นั้นอย่างถูกต้องเหมาะสม

๒) บทบาทที่ไม่เป็นทางการ (informal role) ได้แก่ บทบาทที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งมอบหมายให้แก่บุคคลอย่างเป็นทางการ แต่เป็นบทบาทที่ผู้มีบทบาทอย่างเป็นทางการ จะต้องปฏิบัติเพื่อจะรักษาความศักดิ์สิทธิ์แห่งบทบาทที่ตนครองอยู่นั้นเอาไว้ให้ได้ บทบาทที่ไม่เป็นทางการนี้แบ่งได้เป็น ๓ ลักษณะคือ

๒.๑) บทบาทในภารกิจ (task role) ซึ่งมุ่งไปที่การดูแลให้กลุ่มปฏิบัติงานได้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

๒.๒) บทบาทในการสร้างกลุ่มและธำรงรักษา (group building and maintenance roles) หมายถึง บทบาทในการอำนวยความสะดวกและสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างกันและกันในบรรดากลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกัน และสร้างสายใยแห่งสัมพันธ์มิตรต่อกันไว้ให้ผูกพันต่อกันไว้อย่างเหนียวแน่นมีความหวังใยเอื้ออาทรแก่กันและกัน

๒.๓) บทบาทของเอกัตบุคคล (individual role) เป็นบทบาทส่วนตัวของแต่ละ บุคคลที่เติมเต็มความเป็นตัวของตัวเอง ทำให้ตัวเองมีความสุข มีความพึงพอใจกับชีวิต เป็นเรื่อง ส่วนตัว ไม่ใช่เรื่องของกลุ่ม บทบาทส่วนตัวนี้บางทีจะเป็นเครื่องช่วยสนับสนุนสัมพันธ์ภาพอันดี ระหว่างบุคคลใน

^{๒๑} Allport, Gordon W., *Pattern and Growth in 69 Personality*, (New York: Holt Rinehart and Winston, Inc., 1967), pp. 181-184.

กลุ่มก็อาจจะกลับกลายเป็นสิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวางความผูกพันระหว่างกันและ กันไปเสียก็ได้หาก บุคคลนั้นมีลักษณะอุปนิสัยใจคอเป็นไปในทางที่เป็นลบ เห็นแก่ตัวอิจฉาริษยา เป็นต้น^{๒๒}

แต่เมื่อพิจารณาประเภทของบทบาทในมิติขององค์ประกอบ จะแบ่งออกเป็นประเภทได้ ๓ ประเภท ดังนี้

๑. ข้อบัญญัติของสังคม (Prescribed Role) หรือบทบาทอุดมคติ บทบาทอุดมคติจะ กำหนดสิทธิและหน้าที่ให้กับตำแหน่งทางสังคม เช่น จะบอกให้ทราบถึงความคาดหวังต่อผู้เป็นพ่อและ แม่ว่าสังคมมีไว้อย่างไร เข้ามีพันธะต่อใครอย่างไร และจะเรียกร้องจากใครได้แค่ไหนเพียงไร

๒. บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (Perceived Role) ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความเชื่อที่บุคคลเข้าใจว่า จะต้องทำในตำแหน่งเฉพาะของเขา รวมทั้งการตีความสถานการณ์ของบุคคลเองซึ่งไม่จำเป็นจะต้อง ตรงกับบทบาทอุดมคติ ในทำนองเดียวกัน บุคคลซึ่งเราจะต้องติดต่อด้วยนั้นก็อาจแตกต่างกันในด้าน แนวความคิด ดังนั้นในการพิจารณาบทบาทที่บุคคลกระทำต่อกันนั้นไม่พึงสรุปเอาว่าบรรทัดฐานต่างๆ ของสังคมนั้นจะได้รับการยอมรับหรือเข้าใจจากบุคคลต่างๆ ไปในแนวเดียวกัน

๓. บทบาทที่เป็นจริง (Actual Role) เป็นบทบาทที่บุคคลลงมือกระทำจริงๆ ซึ่งสิ่งที่ บุคคลปฏิบัติจริงนั้นอาจเกินเลยไปกว่าความเชื่อทางสังคม ความคาดหวังของคนอื่นหรือความเข้าใจ ของบุคคลเอง แต่ขึ้นกับเงื่อนไขของบุคลิกภาพเฉพาะตัว และประสบการณ์ของเขาเองด้วย^{๒๓}

ทั้งนี้ ผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้ พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกันและอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้ผู้อยู่ ในตำแหน่งด้วย บทบาทในมิติของการแสดงพฤติกรรมจึงแยกได้ ๓ ประเภทคือ

๑. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) ได้แก่ บทบาทที่กำหนดไว้ตามความคาดหวังของ บุคคลทั่วไปในสังคมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพนั้นๆ ควร กระทำ แต่อาจไม่มีใครทำตามนั้นได้

๒. บทบาทที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่บุคคลคาดคิดด้วยตัวเอง ว่าเป็นอย่างไรทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติค่านิยมบุคลิกภาพรวมทั้งประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

๓. บทบาทที่บุคคลแสดงออกจริง (Enacted Role) เป็นบทบาทที่บุคคลปฏิบัติจริง ขึ้นอยู่ กับเหตุการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย จึงทำให้การแสดงบทบาทมีความแตกต่างกันออกไป^{๒๔}

^{๒๒} ปราชญา กล้าผจญ, การบริหารทรัพยากรมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร : ก.พลการพิมพ์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๒๕-๑๒๖.

^{๒๓} จักรรัช ธีระกุล, สังคมวิทยาเบื้องต้น, (นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๒), หน้า ๔๕ - ๔๖.

^{๒๔} สุดา ภิรมณ์แก้ว, มนุษย์กับสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , ๒๕๕๑), หน้า ๖๓.

อีกทั้งถ้าพิจารณาในมุมมองของบทบาททางสังคม จะสามารถแบ่งประเภทบทบาทในสังคมได้ ๓ ประการ ดังนี้

๑. บทบาทที่ถูกกำหนด (Prescribed Role or Prescription) เป็นบทบาทที่มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

๒. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Expected Role) เป็นบทบาทที่อยู่ในระดับของความคิด ส่วนบุคคลหรือเป็นความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้บุคคลแสดงบทบาทนั้นๆ รวมทั้งความคาดหวังของตนว่าควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร

๓. บทบาทที่เป็นจริง (Performed Role or Actual Role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริงซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังหรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวังหรือเป็นบทบาทที่ถูกกำหนดและบทบาทที่ถูกคาดหวังก็ได้ อย่างไรก็ตาม บทบาทที่ถูกกำหนดและบทบาทที่คาดหวัง บางครั้งอาจรวมเรียกว่า เป็นบทบาทเดียวกัน คือ เป็นบทบาทตามอุดมคติ (Ideal Role) เพราะทั้งสองบทบาทเป็นบทบาทที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งนั้นควรกระทำ^{๒๕}

การแสดงบทบาทของบุคคลที่ได้รับผิดชอบหรืออยู่ในสถานภาพดังกล่าว จะแสดงบทบาทและขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

๑. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role Expectation) หมายถึง บทบาทที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังที่กำหนดโดยสังคมและสถานภาพที่บุคคลนั้นครองอยู่

๒. การรับรู้บทบาท (Role Conception) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเองว่าจะมีบทบาทอย่างไร และสามารถมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคลนั่นเอง โดยที่การรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคลก็ขึ้นอยู่กับลักษณะฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

๓. การยอมรับบทบาท (Role Acceptance) จะเกิดขึ้นเมื่อความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนรับอยู่ การได้ยอมรับบทบาทเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทและการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้เพราะบุคคลจะไม่ได้ยินดี ยอมรับบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกหรือถูกแรงผลักดันจากสังคมให้รับตำแหน่งและมีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติตาม เพราะถ้าหากบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าขัดแย้งกับความต้องการหรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งอยู่กลับพยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้น ไม่ยอมรับบทบาทนั้นๆ^{๒๖}

^{๒๕} ตุลา มหาพสุธานนท์, **หลักการจัดการ หลักการ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๔๖), หน้า ๔๖.

^{๒๖} Allport, Gordon R., **Personality: A Psychology Interpretation**. (New York: Holt, 1973), p. 86.

สถานภาพและบทบาททางสังคมของบุคคลจึงเป็นเรื่องของตำแหน่งและหน้าที่ซึ่งกำหนดความเป็นบุคคล ในขณะที่คนใดคนหนึ่งมีการกระทำทางสังคมเกี่ยวข้อง หรือสัมพันธ์กับคนอื่นคนหนึ่ง นั้น ซึ่งต่างฝ่ายย่อมปฏิบัติตามหน้าที่ของตน การกำหนดบทบาทสำหรับแต่ละสถานภาพของสังคม เกิดจากการตกลงร่วมกันของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กัน ตามที่เห็นว่าสะดวกและเหมาะสมให้ประโยชน์ที่ต้องตอบสนองกันได้การตกลงเช่นนี้เมื่อเวลาผ่านไป ผู้อื่นเห็นพ้องด้วยดีและร่วมใช้จึงกลายเป็นธรรมเนียมประเพณีที่เอาอย่างและทำตามถ่ายทอดสืบต่อกันมา ซึ่งบทบาทตามแต่ละสถานภาพทางสังคมนั้น มีการกำหนดไว้ดังนี้

๑. บทบาทในประเพณีธรรมเนียนั้นๆ
๒. บทบาทในตัวกฎหมายของบ้านเมืองนั้นๆ
๓. บทบาทในข้อตกลงของคู่กระทำสัมพันธ์กันในเรื่องนั้นๆ
๔. บทบาทในกฎเกณฑ์ข้อบังคับของหมู่คณะที่ร่วมทำกิจกรรมอย่างเดียวกัน^{๒๗}

จากสถานภาพดังกล่าว การแสดงบทบาทของมนุษย์นั้นจึงมักจะเป็นไปตามสิ่งต่อไปนี้

๑. บทบาทเดิมที่มีการปฏิบัติกันอยู่
๒. บทบาทตามบรรทัดฐานทางสังคมที่กำหนดตามจารีต ประเพณี วัฒนธรรม
๓. มีการพัฒนาจากบทบาทที่เป็นอยู่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ
๔. บทบาทเพื่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และบทบาทที่เป็นบทบาทเดิมจะได้รับการต่อต้านและถูกทำลายเนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลง บทบาทใหม่ๆจะผลักดันบทบาทเก่าให้พ้นไป^{๒๘}

นอกจากนี้ ในการบริหารจัดการหรือการปฏิบัติงานตามบทบาทของบุคลากรในองค์กร ท้องถิ่น ยังสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่ม คือกลุ่มบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกลุ่ม บทบาทด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและกลุ่มบทบาทการตัดสินใจ โดยในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละประเภทจะมีแนวทางตามบทบาท ดังนี้

๑. บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Roles) ได้แก่ บทบาทของความเป็นหัวหน้าในเชิงสัญลักษณ์ (Figurehead role) เช่น ประธานในงานพิธีการต่าง ๆ บทบาทการแสดงออกในฐานะผู้นำ (Leader) ได้แก่ การจ้างงานการอบรมการกระตุ้นใจและการรักษาระเบียบวินัยของผู้ใต้บังคับบัญชา ส่วนบทบาทสุดท้ายคือบทบาทการประสานงานในกลุ่ม (Liaison role) ได้แก่การกระทำกิจกรรมซึ่งต้องสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มที่อยู่ภายในและภายนอกองค์กร เช่น

^{๒๗} พัทยา สายหู, **กลไกของสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๔๖-๘๗.

^{๒๘} Moreno, อ้างใน พระปลัดสมมาตร สังข์เงิน, “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ในอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ๒๕๕๗).

ผู้จัดการ ฝ่ายการตลาดขอข้อมูลด้านกำลังคนจากผู้จัดการฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล ถือเป็น การติดต่อประสานงานกันภายในองค์กร แต่หากผู้จัดการฝ่ายการตลาดติดต่อสื่อสารกับพนักงานของ บริษัทอื่นก็ ถือเป็น การประสานงานกันนอกองค์กร เป็นต้น

๒. บทบาทด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information Roles) ผู้บริหารมีหน้าที่ หรือบทบาทในการรับและเก็บรวบรวมข่าวสารจากในและนอกองค์กรของตนกระทำได้โดยการอ่าน วารสารนิตยสารหนังสือพิมพ์แล้วนำมาพูดคุยกับผู้บริหารคนอื่น ๆ เช่น องค์กรคู่แข่งชั้นมีการ วางแผนอะไรในช่วงนี้ รัฐออกกฎหมายใหม่มีผลกระทบต่อบริษัทหรือไม่ เป็นต้น มินต์ซเบิร์ก (Mintzberg) เรียกบทบาทนี้ว่าบทบาทการตรวจสอบ (Monitor Role) ส่วนบทบาทแพร่กระจาย ข่าวสาร (Disseminator Role) ก็เป็นอีกบทบาทหนึ่งของผู้บริหารในการดำรงตนเปรียบเสมือน ช่องทางที่ส่งต่อข่าวสารต่าง ๆ ไปยังสมาชิกในองค์กร และเมื่อถูกเชิญไปเป็นตัวแทนขององค์กร หรือสถาบันอื่น ๆ ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะบทบาทโฆษก (Spoken role) ของ องค์กรด้วย

๓. บทบาทการตัดสินใจ (Decisional Roles) มินต์ซเบิร์ก (Mintzberg) ได้กำหนด บทบาทของผู้บริหารในด้านนี้ไว้ ๔ ประการคือ บทบาทในฐานะผู้ประกอบการ (Entrepreneurs) คือ ผู้ดูแลโครงการใหม่ๆ ที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กรให้ดีขึ้นบทบาทของผู้จัดการความวุ่นวาย หรือปัญหาต่าง ๆ (Disturbance Handles) ที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นอยู่นอกเหนือ ความคาดหมาย (Unforeseen Problems) บทบาทของผู้จัดสรรทรัพยากร (Resource Allocators) ในการ รับผิดชอบกระจายทรัพยากรคน สิ่งของและเงินไปตามส่วนต่าง ๆ ขององค์กร และสุดท้ายคือ บทบาทของผู้เจรจาต่อรอง (Negotiators) เพื่อทำหน้าที่ถกเถียงและเจรจาต่อรองกับกลุ่มอื่น ๆ ซึ่ง อาจจะเป็นสภาพแรงงานผู้ถือหุ้น ในการเพิ่มผลประโยชน์ให้กับองค์กรที่ตนเองทำงานอยู่^{๒๙}

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ประเภทของ บทบาทจะแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ บทบาทตามอุดมคติ (Ideal role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรง ตำแหน่งทางสังคมควรจะปฏิบัติ และบทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรง ตำแหน่งทางสังคมจะต้องปฏิบัติจริง บทบาทที่ปฏิบัติจริงนี้เป็นเรื่องของการนำเอาบทบาทตามอุดม คติมาแบ่งและดัดแปลงให้เข้ากับเหตุการณ์ หรือบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงนี้เป็นผลรวมของบทบาทตาม อุดมคติ บุคลิกภาพของผู้ดำรงฐานะตำแหน่ง อารมณ์ขณะแสดงบทบาท และอุปกรณ์ของผู้ดำรง ตำแหน่งที่มีอยู่และปฏิกริยาของผู้ที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทจึงพอ สรุปได้ถึงบทบาทของบุคคลได้เป็น ๔ ลักษณะ ดังนี้

^{๒๙} ตูลา มหาพสุธานนท์, หลักการจัดการหลักการ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๕๖), หน้า ๕๖.

๑. บทบาทตามบทบัญญัติ (Role Prescription) ที่เป็นข้อกำหนดและภาระงานตามกฎระเบียบ หรือนโยบายที่มักเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการ ซึ่งบุคคลเมื่อดำรงบทบาทใดบทบาทหนึ่ง จำต้องดำเนินตามบทบาทที่กำหนด

๒. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดขึ้นโดยหลักเกณฑ์ที่ไม่เป็นทางการจากมารยาท ขนบธรรมเนียม ประเพณีเป็นการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งต่างๆ ทางสังคมให้บุคคลยึดถือปฏิบัติ ทั้งที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือไม่มีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ รวมไปถึงความคาดหวังของบุคคลต่างๆ ในสังคม เพื่อแสดงว่าสังคมต้องการและคาดหวังอะไรจากบทบาทเหล่านั้น และใครคือผู้มีภาระหน้าที่ผูกพันกับบทบาทนั้น และใครคือผู้มีสิทธิเรียกร้องความชอบธรรมจากบทบาทเหล่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า บทบาทในอุดมคติจึงเป็นองค์รวมหรือมีที่มาจากบทบาทตามบทบัญญัติบทบาทที่คาดหวัง

๓. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual Role) หรือได้มีการปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่บุคคลประพฤติปฏิบัติหรือกระทำจริง โดยได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพทางสังคม จากคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งการแสดงออกจะมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการรับรู้และการยอมรับในบทบาทนั้นๆ ซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติ หรือบทบาทที่บุคคลคาดหวังก็ได้

๔. บทบาทที่บุคคลรับรู้และเข้าใจ (Perception Role) เป็นบทบาทในระดับปัจเจกบุคคล เป็นความเข้าใจหรือเป็นทัศนคติบุคคลที่เชื่อว่า ตนเองควรมีบทบาทอย่างไรแค่ไหนในสถานการณ์หนึ่ง โดยบุคคลแต่ละคนจะรับรู้และคาดหวังบทบาทของตนเองมากน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพ เป้าหมายชีวิต ค่านิยม และประสบการณ์ของบุคคล และการรับรู้ ในบทบาทของบุคคลอาจสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมหรือขัดแย้งกับความคาดหวังทั้งของตนเองหรือสังคมก็เป็นได้

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญประเภทของบทบาท

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Leonard Broom and Philip Selznick	ประเภทของบทบาทในสังคมโดยทั่วไป ได้แก่ ๑. บทบาทตามอุดมคติ (Ideal Role) ๒. บทบาทที่เป็นจริง (Performed Role) ๓. บทบาทที่ควรปฏิบัติ (Perceived Role)
Allport , Gordon W.	ประเภทของบทบาทในขณะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ได้แก่ ๑. บทบาทที่บุคคลอื่นคาดหวัง (Role Expectation) ๒. มโนทัศน์ของบทบาท (Role Conception) ๓. การยอมรับบทบาท (Role Acceptance) ๔. การปฏิบัติตามบทบาท (Role Performance)

ตารางที่ ๒.๕ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของบทบาทของบทบาท (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ปราชญา กล้าผจญ	บทบาทแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ๑) บทบาทที่เป็นทางการ เป็นบทบาทที่ได้มีการมอบหมายให้อย่างเป็นทางการ ๒) บทบาทที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ บทบาทที่ไม่ได้รับการแต่งตั้ง มอบหมายให้แก่บุคคลอย่างเป็นทางการ
จักรรัช ธีระกุล	บทบาทแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑. ข้อบัญญัติของสังคม ๒. บทบาทที่บุคคลเข้าใจ ๓. บทบาทที่เป็นจริง
สุดา ภิรมณ์แก้ว	บทบาทแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) ๒. บทบาทที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (Perceived Role) ๓. บทบาทที่บุคคลแสดงออกจริง (Enacted Role)
ตุลา มหาพสุชานนท์	ประเภทของบทบาททางสังคม ๓ ด้าน ได้แก่ ๑. บทบาทที่ถูกกำหนด (Prescribed Role or Prescription) ๒. บทบาทที่คาดหวัง (Expected Role) ๓. บทบาทที่เป็นจริง (Performed Role or Actual Role)
พัทยา สายหู	ประเภทของบทบาททางสังคม ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. บทบาทในประเพณีธรรมเนียม ๒. บทบาทในตัวกฎหมายของบ้านเมือง ๓. บทบาทในข้อตกลงของคู่กระทำสัมพันธ์กัน ๔. บทบาทในกฎเกณฑ์ข้อบังคับของหมู่คณะที่ร่วมทำกิจกรรมอย่างเดียวกัน
Moreno	ประเภทของบทบาท ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) บทบาทเดิมที่มีการปฏิบัติกันอยู่ ๒) บทบาทตามบรรทัดฐานทางสังคมที่กำหนดตามจารีตประเพณี วัฒนธรรม ๓) บทบาทที่เป็นอยู่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ๔) บทบาทเพื่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

๒.๑.๓ ความสำคัญของบทบาท

พฤติกรรมบทบาทมีความสำคัญต่อผลทางจิตวิทยา ได้แก่ความคิดหรือทัศนคติส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคม ตำแหน่งสถานภาพต่างๆ ของบุคคลที่ประกอบด้วยความคิดเห็นจากสังคมให้บุคคลที่ครองตำแหน่งนั้นๆ ได้แสดงบทบาทให้เห็นถึงลักษณะที่ไม่หยุดนิ่งของสถานภาพ แต่ละบุคคลได้รับการกำหนดสถานภาพ และครองสถานภาพนั้นโดยมีความสัมพันธ์กับสถานภาพอื่นๆ เมื่อบุคคลใช้สิทธิและหน้าที่ ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นสถานภาพจึงแยกจากกันไม่ได้ ส่วนในเชิงพฤติกรรมทางสังคม บทบาทมีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และพฤติกรรมซึ่งสมาชิก ในสังคม

คาดหวังจะให้บุคคลนั้นประพฤติ^{๓๐} รวมทั้งมีความสำคัญต่อแบบแผนพฤติกรรมที่เหมือนกันของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเดียวกันหรืออยู่ในสังคมเดียวกันและรวมตลอดถึงแบบพฤติกรรมที่ผูกพันหรือขึ้นอยู่กับความหวังของสมาชิกอื่นๆ ที่อยู่ในสังคมด้วย^{๓๑}

บทบาทจึงเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดแนวทางให้บุคคลแสดงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการแสดงพฤติกรรมในสังคม ในแต่ละสถานการณ์การแสดงออกของบุคคลมักต้องเป็นไปตามบทบาทที่ตนต้องกระทำ ทั้งนี้จะพึงพอใจหรือเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ก็ตาม ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ต้องแสดงบทบาทของผู้ปกครองที่ต้องการอบรมสั่งสอนดูแลบุตรหลาน ต้องชื่นชมเมื่อบุตรหลานกระทำความดี ต้องว่ากล่าวเมื่อบุตรหลานกระทำความผิด บทบาทของนักเรียนที่ต้องเชื่อฟังคำแนะนำสั่งสอนของครู บทบาทของผู้บังคับบัญชาที่ต้องให้การสนับสนุนให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ต้องคอยดูแลความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นของตน บทบาทการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศที่ปฏิบัติตนตามกฎหมายเพื่อให้สังคมมีความสันติสุข บทบาทของพนักงานต้อนรับลูกค้าของห้างร้านที่ต้องต้อนรับและให้คำแนะนำเรื่องสินค้าแก่ลูกค้าด้วยอัธยาศัยที่ดีและพร้อมที่จะให้บริการ เป็นต้น ทั้งนี้ ได้มีนักวิชาการไทยอีกหลายท่านได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของบทบาทไว้ที่หลากหลาย ดังนี้ บทบาทเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะมีส่วนเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับเรื่องการแข่งขัน บทบาทจะกำหนดความรับผิดชอบที่ตายตัวกับงานทุกชนิดว่าจะต้องทำอะไร สถานภาพและบทบาทเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้เลย เสมือนหนึ่งเป็นคนละด้านของเหรียญหนึ่งเพราะเมื่อสถานภาพเป็นที่รวมแห่งสิทธิและหน้าที่แล้วบทบาทก็เป็นลักษณะที่เคลื่อนไหว (Dynamic) ของสถานภาพ คือการใช้สิทธิและหน้าที่ให้บังเกิดผลนั่นเอง^{๓๒} ทั้งนี้เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งในสังคมหรือกลุ่มคน บุคคลนั้นย่อมต้องแสดงบทบาท (role) ตามตำแหน่งนั้นๆ เพราะฉะนั้นโดยปกติวิสัยแล้ว สถานภาพและบทบาทจึงเป็นสิ่งที่ควบคู่กันไป อย่างไรก็ตาม บทบาทหรือการปฏิบัติหน้าที่ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลที่เขาดำรงตำแหน่งนั้นๆ เพราะฉะนั้นบทบาทจึงเป็นรูปการ (Aspect) ที่เคลื่อนไหว หรือรูปการทางพฤติกรรมของตำแหน่ง^{๓๓} บทบาททั้งหลายจึงกำหนดได้ด้วยหน้าที่การงานที่ผู้นั้นปฏิบัติต่อเรา บทบาทต่างๆ ของคนทั้งหลายจึงกำหนดได้เพราะเทียบกับตัวเรา และบทบาทนั้นอาจต้องเปลี่ยนแปลงไปเทียบความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ บทบาทที่กำหนดความเป็นบุคคลในขณะใดขณะหนึ่งของแต่ละ

^{๓๐} Ralp Linton, *The science of man in the world crisis*, อ้างใน ตุลา มหาพสุธานนท์, *หลักการจัดการ-หลักการบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์การพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๕.

^{๓๑} Hoyle E., *The role of the teacher*, (New York: Humanities Press, 1969), p.39.

^{๓๒} ปภาณี รัฐวิวัฒนา, *สังคมวิทยา*, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๒), หน้า ๖๗.

^{๓๓} อานนท์ อภาภิรม, *สังคมวิทยา*, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๕๔.

คนที่ต้องกระทำสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้นจะสังเกตได้ว่าไม่มีอยู่โดดเดี่ยวโดยปราศจาก คู่บทบาท^{๓๔} นอกจากนี้ บทบาทของบุคคลในสังคมยังขึ้นอยู่กับสถานภาพที่ครองอยู่ และคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล บทบาทของบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะของสถานภาพ และลักษณะของอุปนิสัย ความคิด ความรู้ ความสามารถ มूलเหตุจูงใจ การอบรม ความพอใจ รวมทั้งสภาพทางกาย และจิตใจของบุคคลที่ดำเนินบทบาทนั้น ทั้งลักษณะสาระสำคัญของบทบาท ได้แก่^{๓๕}

๑. บทบาทมีประจำอยู่ในทุกสถานภาพของสังคม
๒. วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดบทบาท

๓. การที่บุคคลจะทราบบทบาทได้ต้องมีสังคมการณ์ (Socialization)

๔. บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นตามปทัสถานของสังคม เพราะบทบาทที่บุคคลแสดงจริงๆ นั้นเป็นผลของปฏิกิริยาแห่งบุคลิกภาพของบุคคลที่ครองสถานภาพร่วมกับบุคลิกภาพของบุคคลอื่นที่มาร่วมในพฤติกรรม และเครื่องกระตุ้นต่างๆ ที่มีอยู่ในเวลา และสถานที่ที่เกิดการแสดงบทบาท

บทบาทที่ได้ถูกกำหนดทางสังคม จึงเป็นบทบาทที่สังคมได้กำหนดไว้นั้นเป็นรูปแบบที่มีมาตรฐาน มีกฎระเบียบที่จะต้องปฏิบัติเสมอกัน เมื่อบุคคลนั้นได้เข้าไปสู่บทบาทนั้นแล้ว รวมถึงจารีตประเพณีที่ได้ประพฤติปฏิบัติต่อกันมาด้วย บทบาทได้ถูกคาดหวังจากสังคม บทบาทที่บุคคลได้ถูกกำหนดให้อยู่ในบทบาทนั้นแล้ว จะต้องประพฤติปฏิบัติอย่างไร อันเป็นบทบาทที่อยู่ในระดับของความคิดสวนบุคคลหรือเป็นความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้บุคคลแสดงบทบาทนั้นๆ รวมทั้งความคาดหวังของตนว่า ควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรบทบาทที่เป็นจริง บทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริงซึ่งอาจเป็น บทบาทที่สังคมคาดหวังหรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวังหรือเป็นบทบาทที่ถูกกำหนด และบทบาทที่ถูกคาดหวังบทบาทนี้เป็นบทบาทที่บุคคลแสดงออกมาจริง ถ้าแสดงออกมาถูกต้องตามบทบาทที่ถูกกำหนดไว้หรือเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ย่อมได้รับการยกย่อง แต่ถ้าพฤติกรรมแสดงออกมาในทางที่ไม่เป็นไปตามบทบาทที่ถูกกำหนดไว้หรือไม่เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมก็จะถูกตำหนิติเตียนจากสังคมได้

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทนั้นมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลที่ได้รับหน้าที่ที่ตนดำรงอยู่ตามธรรมชาติหรือในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม เมื่อบุคคลที่ได้รับในตำแหน่ง หน้าที่ใดแล้ว ย่อมเป็นที่คาดหวังของสังคมว่าต้อง

^{๓๔} พัทยา สายหู, ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๕๕-๕๖.

^{๓๕} ไพบูลย์ ช่างเรียน, สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, ๒๕๑๖), หน้า ๓๐-๓๑.

แสดงออกมาอย่างไร ถ้าพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นไปตามบทบาทที่ตนครองอยู่หรือเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ก็จะทำให้บุคคลนั้น อยู่ในตำแหน่งหน้าที่นั้นได้ แต่ถาพฤติกรรมที่แสดงออกมาไม่เป็นไปตามตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่ เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ก็จะทำให้ผู้ครองอยู่ไม่อาจอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ นั้นได้ บทบาทจึงเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดแนวทางให้บุคคลแสดง ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการแสดงพฤติกรรมในสังคม ในแต่ละสถานการณ์การแสดงออกของ บุคคลมักต้องเป็นไปตาม บทบาทไม่ว่าเขาจะพึงพอใจที่จะแสดงหรือไม่ก็ตาม เช่น บทบาทของหัวหน้าที่ต้องมีการทักทาย ให้กำลังใจลูกน้อง บทบาทของผู้ปกครองที่ต้องการว่ากล่าวสั่งสอนลูกเมื่อ เขาทำผิด บทบาทของพนักงานขายในร้านค้าที่ต้องทักทายลูกค้าด้วยอัธยาศัยที่ดีและพร้อมที่จะ ให้บริการ ฯลฯ และโดยอันที่จริงแล้ว ในสังคมที่เป็นอยู่เรามากัดสันบุคคลตามบทบาทของเขา คือ ตัดสินว่าเขาทำหน้าที่ตามบทบาทนั้นๆ ได้ดีเพียงพอหรือไม่ หรือการแสดงบทบาทของเขาเป็นที่พึง พอใจแก่สังคมหรือไม่

ตารางที่ ๒.๖ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของบทบาท

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ตุลา มหาพสุธานนท์	บทบาทมีความสำคัญต่อผลทางจิตวิทยา ได้แก่ความคิดหรือทัศนะสวนบุคคลและปัจจัยทางสังคม ตำแหน่งสถานภาพต่างๆ ของบุคคลที่ประกอบด้วยความคาดหวังจากสังคม
Hoyle E.	บทบาทมีความสำคัญต่อแบบแผนพฤติกรรมที่เหมือนกันของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเดียวกันหรืออยู่ในสังคมเดียวกันและรวมตลอดถึงแบบพฤติกรรมที่ผูกพันหรือขึ้นอยู่ กับความหวังของสมาชิกอื่นๆ ที่อยู่ในสังคมด้วย
ปภาณี ฐิติวัฒนา	บทบาทเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับเรื่อง การแบ่งงาน บทบาทจะกำหนดความรับผิดชอบที่ตายตัวกับงานทุกชนิดว่าจะต้องทำอะไร สถานภาพ
อานนท์ อภาภิรม	บทบาทมีความสำคัญเพราะเมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งในสังคมหรือกลุ่มคน บุคคลนั้นย่อมต้องแสดงบทบาท (role) ตามตำแหน่งนั้นๆ เพราะฉะนั้นโดยปกติวิสัยแล้ว สถานภาพและบทบาทจึงเป็นสิ่งที่
ไพบูลย์ ช่างเรียน	ความสำคัญของบทบาท คือ ๑.บทบาทมีประจำอยู่ในทุกสถานภาพของสังคม ๒. วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดบทบาท ๓. การที่บุคคลจะทราบบทบาทได้ต้องมีสังคมการณ์ (Socialization) ๔. บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นตามปทัสถานของสังคม

๒.๑.๔ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาท

ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) เป็นพฤติกรรมทางสังคมที่แสดงต่อกัน ซึ่งการแสดงบทบาทตามที่กำหนดเช่นเดียวกับการแสดงละครหรือบทภาพยนตร์ตามบท (Script) “บท” ในที่นี้คือ สถานภาพและบรรทัดฐาน ซึ่งบรรทัดฐานหรือความคาดหวังของสังคมก็มีหลายแบบ ตั้งแต่บังคับในที่นี้คือ สถานภาพและบรรทัดฐาน ซึ่งบรรทัดฐานหรือความคาดหวังของสังคมก็มีหลายแบบ ตั้งแต่บังคับให้กระทำหรือห้ามกระทำ จนถึงคาดหวังว่า ควรทำหรือไม่ควรทำ นอกจากนี้ที่สังคมภายนอกคาดหวังให้บุคคลแสดงบทบาทตามสถานภาพหนึ่งๆ แล้ว อาจเกิดความตึงเครียดขึ้นได้ การแสดงบทบาทหนึ่งๆ ย่อมไม่อาจตอบสนองต่อความคาดหวังของบุคคลอื่นๆ ได้ทุกฝ่าย นอกจากสถานภาพและบรรทัดฐาน (ความคาดหวังของสังคม) ยังมีปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนกำหนดบทบาทของบุคคล คือ ตัวตน (Self) หรือการรับรู้ของบุคคล บุคคลแต่ละคนย่อมมีการรับรู้หรือเข้าใจในบทบาทของสถานภาพหนึ่งๆ แตกต่างกันไป ดังนั้น บทบาทที่บุคคลแสดงจริง (Enacted Role) จึงเป็นผลรวมของบทบาทตามความคาดหวังของสังคม (Expected Role) กับบทบาทการรับรู้ของตน (Perceived Role) อย่างไรก็ตามทฤษฎีบทบาทเน้นความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม (สถานภาพและบรรทัดฐาน) มากกว่าปัจจัยทางด้านการรับรู้ของตนเอง^{๓๖}

ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) เป็นทฤษฎีที่ได้รับการคิดและพัฒนามาจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction) จากการทำงานของนักสังคมวิทยาอเมริกา ๓ ท่าน คือ John Dewey, William I. Thomas, George Herbert Mead^{๓๗} โดยทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์จะเน้นที่ตัวผู้กระทำและการตีความหมายของความจริงทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับสิ่งภายใน Inner หรือลักษณะทางพฤติกรรม (The Aspect of Human Behavior) ซึ่งในบรรดาทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์นี้ Mead โดดเด่นที่สุดในทัศนะของ Mead ความคิด ประสบการณ์และพฤติกรรมมีส่วนสำคัญต่อสังคมมนุษย์ สร้างความสัมพันธ์ฝ่ายสัญลักษณ์ (Symbols) และสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุด คือ ภาษาสัญลักษณ์ไม่ได้หมายถึงวัตถุหรือเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังอาจหมายถึงการกระทำจากวัตถุและเหตุการณ์นั้นด้วย^{๓๘}

การเข้าใจทฤษฎีบทบาทจะทำให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ได้ ดังนั้นจึงควรที่จะเรียนรู้บทบาทของกันและกันว่าเมื่อไร เวลาไหน และที่ใด บุคคลควรจะแสดงบทบาทอย่างไร จึงจะ

^{๓๖} จำนง อติวัฒน์สิทธิ์, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๕๖.

^{๓๗} มงคล นาฏกระสูตร, ทฤษฎีสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.learners.in.th/file/drwattana> [๑ สิงหาคม ๒๕๖๓].

^{๓๘} George Herbert Mead, *Movements of Thought in the Nineteenth Century*, Edited by Merritt H. (Moore, Chicago: University of Chicago, 1936), p. 56.

เหมาะสม อันเป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย ทฤษฎีบทบาทมีการมองใน ๒ ลักษณะคือ แนวโครงสร้าง และแนวปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม ในลักษณะแนวโครงสร้างนิยมนั้น บทบาทจะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ในสังคมถูกคาดหวังไว้ว่า บุคคลในสถานภาพใดควรมีบทบาทอย่างไรเมื่อบุคคลเข้าดำรงในสถานภาพนั้นๆ ก็จะมีบทบาทตามที่สังคมคาดหวังไว้เช่นนั้น และบุคคลอื่นๆ ก็จะคาดหวังบทบาทของผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่างๆ ตามที่คิดว่าเป็นค่านิยม บรรทัดฐานที่กำหนดให้มีบทบาทพฤติกรรมนั้นๆ ส่วนการมองบทบาทในแนวปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยมจะให้ความสำคัญกับกระบวนการ ซึ่งบุคคลจะทำความเข้าใจได้ว่า บุคคลอื่นให้ความหมายและคาดหวังกับตนเองอย่างไร ในการที่จะมีบทบาทในสังคม อันจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีการปฏิสังสรรค์ทางสังคมต่อกันนั้น ๆ

โดยทั่วไป นักทฤษฎีบทบาทได้จำแนกแนวคิดทฤษฎีบทบาท ออกเป็น ๒ แนวคิด ดังนี้

๑. แนวคิดเชิงโครงสร้าง มองว่าบทบาทประกอบขึ้นจากความเชื่อมโยงระหว่างชุดของความคาดหวัง สิทธิ และหน้าที่เชิงบรรทัดฐานกับตำแหน่งหรือสถานภาพต่างๆ ในโครงสร้างทางสังคม ดังนั้น พฤติกรรมตามบทบาทที่เกิดขึ้นในแง่หนึ่งก็คือ การสนองตอบโดยตรงจากความคาดหวังต่างๆทางบทบาท และในอีกแง่หนึ่งก็คือเป็นผลทางอ้อมของกระบวนการซึมซับของบรรทัดฐานของบทบาท ซึ่ง Parson ได้นำแนวคิดการกระทำทางสังคม วิเคราะห์การกระทำระหว่างกันขององค์ประกอบย่อยของระบบสังคมอธิบายการกระทำทางสังคมว่า ประกอบไปด้วยการกระทำระหว่างกันระหว่างผู้กระทำสถานการณ์ จุดมุ่งหมาย วิธีการและแนวคิดของผู้กระทำ ผู้กระทำหมายถึง บุคคลที่มีประสบการณ์และรู้จักควบคุมสถานการณ์ มีวิธีการต่างๆ เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และจะกระทำระหว่างกันภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ สถานการณ์ หมายถึง เงื่อนไขต่างๆ ที่ผู้กระทำรู้จักและมีอิทธิพลต่อการเลือกจุดหมาย และการดำเนินการต่างๆ ไปสู่จุดมุ่งหมายนั้นๆ จุดมุ่งหมาย หมายถึง เป้าหมายที่ผู้กระทำมุ่งประสงค์ วิธีการ หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่ผู้กระทำจะเลือกใช้เพื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากโครงสร้างทางสังคม แนวคิดของผู้กระทำหมายถึง ค่านิยม บรรทัดฐาน และความคิดอื่นๆ ที่ผู้กระทำได้รับอิทธิพล ซึ่งเป็นแนวทางที่ผู้กระทำดำเนินการต่างๆ ไปสู่จุดมุ่งหมายภายใต้สถานการณ์นั้น ซึ่งทั้งหมดนี้ Parson เรียกว่า Unit Act สังคมจะประกอบด้วย Unit Act แต่ละอัน แต่ถ้ากระทำจนเป็นแบบแผนสืบทอดกันเป็นแนวปฏิบัติของสมาชิกในสังคมจะเรียกว่า สถาบัน ซึ่งในเรื่องของบทบาท Parson กล่าวว่า การที่บุคคลมีบทบาทหรือแสดงบทบาทต่างๆ นั้น เนื่องมาจากบรรทัดฐานที่เกิดจากการปรับตัวของผู้กระทำต่อคนอื่น และบรรทัดฐานเหล่านี้ถูกจำกัดภายใต้แบบแผนวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังมีค่านิยม และความเชื่อทางวัฒนธรรม ซึ่งแทรกซึมอยู่ภายในบุคลิกภาพของบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และเป็นระยะเวลาานพอสมควร ที่เรียกว่า Unit Act ดังนั้น ตามแนวคิดของ Parson การกระทำของบุคคลในสังคมจะต้องมีลักษณะสมัครใจ ซึ่งผู้กระทำจะต้องมีความเชื่อ ค่านิยมที่เป็นแนวทางไปสู่เป้าหมายนั้น นอกจากนี้เงื่อนไขของสถานการณ์

ต่างๆ ยังเป็นตัวชี้ให้เห็นพฤติกรรมบทบาทและสถานภาพของบุคคลต่าง ๆ ที่กระทำต่อกัน^{๓๙}

๒. แนวคิดเชิงปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามกับแนวคิดเชิงโครงสร้าง คือพิจารณาว่าบทบาทเป็นผลมาจากการมีประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น หรือจากจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม บทบาทตามแนวนี้จึงมีลักษณะไม่ตายตัวหรือถูกกำหนดไว้ก่อนจากโครงสร้างทางสังคม แต่บทบาทจะถูกพิจารณาว่า เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดรูปองค์กร หรือการก่อโครงสร้างของสถานการณ์ทางสังคม นอกจากนี้ความหมายของบทบาทๆ หนึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้ผ่านกระบวนการของการตีความภายใต้สถานการณ์แห่งการปฏิสัมพันธ์^{๔๐}

นอกจากนี้ ทฤษฎีบทบาทยังเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับปัจเจกบุคคลเป็นเครือข่ายของสถานภาพและความคาดหวัง ส่วนปัจเจกบุคคลผู้ครองสถานภาพและแสดงบทบาทตามสถานภาพที่ครอบครองจะมีลักษณะที่สำคัญ ๒ อย่างคือ

๑. ลักษณะเกี่ยวกับตน (Self-related characteristics) ได้แก่ลักษณะต่างๆ ของบุคคลตามที่เขาคิดว่าเป็นหรือมีลักษณะเช่นนั้น (Self-conception) ลักษณะนี้จะมีผลต่อการประพฤติตามสถานภาพที่เขาดำรง และจะเป็นฐานในการเลือกความคาดหวังประเภทต่างๆ มาเป็นแนวทางในการประพฤติตามสถานภาพ

๒. ความสามารถและทักษะในการแสดงบทบาท (Role Playing Skills and capacities) ความสามารถเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดของแต่ละบุคคล ส่วนทักษะเป็นสิ่งที่เรียนรู้ทีหลัง แต่ทั้งสองสิ่งก็เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน หากไม่มีความสามารถเป็นทุนทักษะก็ไม่อาจเกิดได้ ด้วยทักษะและความสามารถในการแสดงนี้เองทำให้บุคคลแสดงบทบาทได้แตกต่างกัน^{๔๑}

นักทฤษฎีบทบาทโดยมากจึงเห็นพ้องกันว่า ข้อต่อระหว่างสังคมกับปัจเจกบุคคลคือบทบาท ซึ่งพิจารณาองค์ประกอบของบทบาทที่เน้นกันโดยมากมีอยู่ ๓ ประการด้วยกันคือ

๑. Prescribed roles บทบาทตามใบสั่ง เป็นบทบาทที่เน้นให้ปัจเจกบุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังตามแต่ละสภาพโลกสังคม (Social worlds) ถูกสมมติว่ามีใบสั่งจัดไว้ชัดเจน บุคคลจะรู้ใบสั่งนั้นได้ด้วยอัตตา (Self) และความสามารถในการแสดงบทบาท อันจะมีผลต่อระดับการคล้อยตามความต้องการ (ให้แสดงบทบาท) ของแต่ละสถานภาพ

^{๓๙} Turner, Jonathan H., *The Structure of Sociological Theory*, (Home Wood, Illinois: Darsey, 1982), p. 175.

^{๔๐} Blumer, Herbert, *Symbolic Interactionism*, (Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1967), p. 87.

^{๔๑} สัญญา สัญญาวิวัฒน์, *ทฤษฎีสังคมวิทยา: การสร้าง การประเมินค่า และการใช้ประโยชน์*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๕๖.

๒. Subjective roles บทบาทตามใจ เป็นบทบาทที่ปัจเจกบุคคลผู้ครองสถานภาพนั้น แสดงออก หลังจากรับรู้และตีความหมายปรับความคาดหวังต่างๆ ที่ผ่านอัตตาตัวตนในโลก สังคม ถูกสร้างขึ้นด้วยการประเมินตามอัตวิสัยในสถานการณ์มีปฏิสัมพันธ์

๓. Enacted roles บทบาทจริง ในที่สุดแล้วความคาดหวังและการประเมินความคาดหวังตามอัตวิสัยของปัจเจกบุคคล ก็จะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม บทบาทนี้จึงเป็นพฤติกรรมจริงที่เปิดเผยโลกสังคมเป็นเครือข่ายของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกัน^{๔๒}

จากแนวคิดทฤษฎีเรื่องบทบาทมีสมมติฐานร่วมกันอยู่สองประการ คือ ประการแรก บทบาทเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ในกระบวนการปฏิสังสรรค์ทางสังคม ส่วนประการที่สองในการปฏิสังสรรค์กับคนอื่น บุคคลต้องพิจารณาตนเองและคนอื่น ๆ ว่า เจ้าของสถานภาพ บางครั้งเขาได้ใช้สิ่งที่เขาได้เรียนรู้อะไรเป็นความคาดหวัง ซึ่งผูกพันกับสถานภาพนั้นๆ เป็นเครื่องมือแนะแนวทางการกระทำของเขาแนวความคิดของบทบาทแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะได้แก่ ลักษณะแนวโครงสร้างนิยม และลักษณะแนวปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม ในลักษณะแนวโครงสร้างนิยมนั้น จะมุ่งสนใจไปเนื้อหา โครงสร้าง และหน้าที่ของสถานภาพทางสังคม การจัดระเบียบและผลของบทบาทต่าง ๆ ตอระบบ กล่าวคือ บทบาทจะถูกมองว่า เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ในสังคม ถูกคาดหวังไว้ว่าบุคคลในสถานะใดควร มีบทบาทอย่างไร เมื่อบุคคลเข้าดำรงในสถานภาพนั้นๆ ก็จะมีบทบาทที่สังคมคาดหวังไว้เช่นนั้น และบุคคลอื่นๆ ก็คาดหวังว่าบทบาทของผู้ที่อยู่ในสถานะต่าง ๆ ตามที่คิดว่า เป็นการนิยมบรรทัดฐานที่กำหนดให้มีบทบาทพฤติกรรมนั้นๆ ส่วนการมองบทบาทในแนวปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม จะให้ความสำคัญกับกระบวนการที่บุคคลจะทำความเข้าใจได้ว่าบุคคลอื่นให้ความหมายและคาดหวังกับตนเองอย่างไรในการที่จะมีบทบาทในสังคม อันจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีการปฏิสังสรรค์ทางสังคมต่อกัน ดังนั้น บทบาทจึงเป็นตัวเชื่อมโยงพฤติกรรมบุคคลเข้ากับโครงสร้างทางสังคม บทบาทเน้นให้เห็นการปฏิบัติตามหน้าที่ตามตำแหน่งและสถานภาพของบุคคลแต่ละบุคคล ซึ่งมีหลายสถานภาพ ดังนั้น ในแต่ละบุคคลจึงมีหลายบทบาทในขณะเดียวกัน แต่จะแสดงบทบาทใดในเวลาใดขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นกำลังปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่ในตำแหน่งคู่กับคนใด บทบาทและสถานภาพจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้

สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาทในมุมมองของนักสังคมวิทยา และนักจิตวิทยาได้อธิบายถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาทไว้ในหลายลักษณะ ดังนี้

๑) ทฤษฎีบทบาทของ Ralph Linton

ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เป็นต้น ผู้ที่มีตำแหน่งจะปฏิบัติหน้าที่ได้สมบทบาทหรือไม่ขึ้นอยู่กับ

^{๔๒} Jonathan H. Turner, *The Structure of Sociological theory*, (California: wads worth Publishing company, 1991), p. 415.

กับองค์ประกอบหลายๆ อย่าง เช่น บุคลิกของผู้สวมบทบาท ลักษณะของสังคม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมนั้นด้วย สถานภาพจึงเป็นนามธรรมหรือตำแหน่งซึ่งฐานะจะเป็นตัวกำหนดบทบาทของตำแหน่งนั้นว่ามีภารกิจและหน้าที่อย่างไร ดังนั้นเมื่อมีตำแหน่ง สิ่งที่มาคือ บทบาทของตำแหน่งซึ่งทุกตำแหน่งต้องมีบทบาทกำกับ สถานภาพหรือตำแหน่งเป็นตัวกำหนดบทบาทให้แก่บุคคล สถานภาพเป็นนามธรรม หมายถึงฐานะหรือตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อกำหนดตำแหน่งใดขึ้น ก็จำเป็นจะต้องมีบทบาท หรือภาระหน้าที่กำกับตำแหน่งนั้นไว้เสมอ^{๔๓}

๒) ทฤษฎีกระบวนการระบบสังคมของ Getzels and Guba

ในระบบสังคมหนึ่งๆ จะประกอบด้วย ๒ ด้าน คือ ด้านสถาบันมิติ (Nomothetic Dimension) และด้านบุคลามิติ (Idiographic Dimension)

(๑) ด้านสถาบันมิติ ประกอบด้วย

(๑.๑) สถาบัน (Institution) ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์การ ซึ่งจะเป็น กรม กอง โรงเรียน โรงพยาบาล บริษัท ร้านค้า หรือโรงงานต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรม (Culture) ของหน่วยงานหรือองค์การนั้นครอบคลุมอยู่

(๑.๒) บทบาทตามหน้าที่ (Role) สถาบันจะกำหนดบทบาท หน้าที่ และตำแหน่งต่าง ๆ ให้บุคคลปฏิบัติ มีกฎและหลักการอย่างเป็นทางการ และมีธรรมเนียม (Ethics) การปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อบทบาทอยู่

(๑.๓) ความคาดหวังของสถาบันหรือบุคคลภายนอก (Expectations) เป็นความคาดหวังที่สถาบัน หรือบุคคลภายนอกคาดว่าสถาบันจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เช่น โรงเรียนมีความคาดหวังที่จะต้องผลิตนักเรียนที่ดีมีคุณภาพ ความคาดหวังมีค่านิยม (Values) ของสังคมครอบคลุมอยู่

(๒) ด้านบุคลามิติ ประกอบด้วย

(๒.๑) บุคลากรแต่ละคน (Individual) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ๆ เป็นบุคคลในระดับต่าง ๆ เช่น ในโรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ คนงาน ภารโรง มีวัฒนธรรมย่อยที่ครอบคลุมต่างไปจากวัฒนธรรมโดยรวม

(๒.๒) บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ เจตคติ อารมณ์ และแนวคิด ซึ่งบุคคลที่เข้ามาทำงานในสถาบันนั้นจะมีความแตกต่างกันอยู่และมีธรรมเนียมของแต่ละบุคคลเป็นอิทธิพลครอบงำอยู่

(๒.๓) ความต้องการส่วนตัว (Need - dispositions) บุคคลที่มาทำงานสถาบันมีความต้องการที่แตกต่างกันไป บางคนทำงานเพราะต้องการเงินเลี้ยงชีพ บางคนทำงานเพราะความรัก

^{๔๓} Ralp Linton, *The Science of Man in the World Crisis*, อ้างใน ตุลา มหาพสุธานนท์, *หลักการจัดการ-หลักการบริหาร*, หน้า ๑๐.

บางคนต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความก้าวหน้า บางคนต้องการการยอมรับ บางคนต้องการความมั่นคง ปลอดภัย เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีค่านิยมของตนเองครอบคลุมอยู่^{๔๔}

จากรูปพอสรุปได้ว่า ในด้านสถาบันมิตินั้นจะยึดถือเรื่องสถาบันซึ่งมีบทบาทต่างๆ เป็นสำคัญ บทบาทที่สถาบันได้คิดหรือกำหนดไว้จะต้องชี้แจงให้บุคลากรในสถาบันได้ทราบอย่างเด่นชัด เพื่อจะได้กำหนดการคาดหวังที่สถาบันได้กำหนดไว้ในบทบาทของตนออกมา ตรงกับความต้องการของผลผลิตของสถาบันนั้น ส่วนในด้านบุคลาณัติ ประกอบด้วย ตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ซึ่งบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ก็มีบุคลิภาพที่เป็นตัวเองที่ไม่เหมือนกัน ในแต่ละคนต่างก็มีความต้องการในตำแหน่งหน้าที่การงานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งสองมิตินี้ระบบสังคมเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อการบริหารงานเป็นอันมาก ถ้าหากว่าทุกสิ่งทุกอย่างราบรื่นดีการบริหารงานนั้นสามารถที่จะสังเกตพฤติกรรมได้ (Social Behavior or Observed Behavior)

๓) ทฤษฎีบทบาทของ Nadel

บทบาทคือส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ๓ ลักษณะคือ^{๔๕}

๓.๑) ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท เช่น ครูต้องพูดเก่งหรือมีอารมณ์ขัน เป็นต้น

๓.๒) ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ เช่น เป็นครูต้องสอนหนังสือ เป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้ เป็นตำรวจต้องจับผู้ร้าย เป็นต้น

๓.๓) ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภา เป็นต้น
ถ้ากำหนดให้ P คือ บทบาท

a คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท

b คือ ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้

c คือ ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย

ดังนั้นจึงเขียนเป็นสมการบทบาทได้ว่า

$$P = a + b + c + \dots + n$$

จากสมการอธิบายได้ว่า บทบาทต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลายๆ ส่วนอย่างน้อย ๓ ส่วนขึ้นไปจนถึง n ส่วน

๔) ทฤษฎีบทบาทของ Cohen

พฤติกรรมที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะต้องปฏิบัติและยังให้คำอธิบายเรื่องความหมาย ซึ่งสรุปได้ว่า เป็นบทบาทที่ถูกกำหนด (prescribed role) ถึงแม้ว่าบุคคลบางบุคคลจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น แต่เราก็มักยอมรับว่าบุคคลจะ

^{๔๔} Getzels, Jacob W. & Guba, Eugene G, **Social Behavior and the Administrative Process**, (New York: Harper & Publishers, 1968), p. 56.

^{๔๕} Nadel, **Theory of Social Structure**, (Glencoe: The Free Press, 1958), p. 29.

ต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ และส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง (enacted role) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ส่วนความไม่ต้อกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้นอาจมีสาเหตุมาจาก

๑. บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนร่วมของบทบาทที่ต้องการ
๒. บุคคลไม่เห็นด้วยหรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด
๓. บุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๔๖}
- ๕) ทฤษฎีบทบาทของ George C. Homans

ตำแหน่งเป็นสาระของพฤติกรรมสัมพันธ์บุคคลจะปฏิบัติอย่างไรก็ตามเมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและคิดเสมอว่า ตำแหน่งเป็นเพียงปัจจัยที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเท่านั้น ดังนั้นบุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม^{๔๗}

๖) ทฤษฎีบทบาทของ Mead

บทบาทเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริงหรือบทบาทที่เป็นจริง ซึ่งจะต้องประกอบด้วย ๑) การรู้จักตนเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๒) พฤติกรรมตามสถานการณ์ที่กำหนดให้จะต้องมีความเหมาะสมกับการส่งเสริมฐานะของตนเอง ๓) ภูมิหลังของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นนั้น การเป็นแบบอย่างเพื่อให้การกระทำบางอย่างเป็นไปตามแนวทางที่ต้องการ และ ๔) การประเมินผลการกระทำตามบทบาท สามารถดำเนินการด้วยตนเองหรือโดยคนอื่น^{๔๘}

๗) ทฤษฎีบทบาทของ Pearson

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทพิเศษของแต่ละบุคคลซึ่งคนในสังคม มีความจำเป็นที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กัน ต้องมีความสนใจกันเป็นพิเศษและให้ความเห็นว่าเป็นสภาพสังคมในโรงเรียนจะประกอบด้วยครูใหญ่ ครู นักเรียน ซึ่งต้องติดต่อสัมพันธ์กันและมีความสนใจกันเป็นพิเศษ^{๔๙}

๘) ทฤษฎีบทบาทของ Scott

^{๔๖} Bruce J. Cohen, *Introduction to Sociology*, (New York: McGraw-Hill, 1979), pp. 35–36.

^{๔๗} Homans, George C., *Social Behaviour: Its Elementary Forms*, (London: Straker Brothers, 1973), p.45.

^{๔๘} Mead, M.H., *Social Psychology*, (New York: McGraw-Hill, 1950), p. 40.

^{๔๙} Talcott Parsons, *The Structure of Social Action*, อ้างใน ญัฐจรี สุวรรณภักดิ์, “สังคมวิทยาชีวิตประจำวัน: “รอยต่อ-รอยตัด” แนวทัศน์ทางสังคมวิทยา ในงานศึกษาสังคมไทยร่วมสมัย”, *วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา*, ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๗๓.

บทบาทตามทฤษฎีของ Scott แบ่งออกเป็น ๕ ประการดังนี้ (๑) บทบาทเป็นความคาดหวังที่เกิดขึ้นในตำแหน่งต่างๆ มิได้เกี่ยวข้องหรือมุ่งไปที่ตัวบุคคล (๒) บทบาทมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการทำงาน บทบาทในองค์การเป็นพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติงานหนึ่งๆ (๓) บทบาทนั้นยากที่จะกำหนดชี้เฉพาะลงไปได้อย่างชัดเจน (๔) บทบาทจะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ (๕) บทบาทกับงานไม่ใช่เป็นสิ่งเดียวกัน ในงานหนึ่งๆ บุคคลอาจมีหลายบทบาทได้^{๕๐}

จากแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า บทบาทเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล เป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดแนวทางให้บุคคลแสดงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการแสดงพฤติกรรมในสังคม โดยอยู่ในฐานะหรือตำแหน่งหรือมีสถานภาพอย่างไรอย่างหนึ่ง ทั้งนี้สังคมจะกำหนดให้มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามบทบาทนั้นๆ บทบาทย่อมต้องมีความเกี่ยวพันถึงตำแหน่งหรือสถานภาพด้วยเสมอ ซึ่งตำแหน่งหรือสถานภาพนี้มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับหมู่ชนหรือสังคม บทบาทและสถานภาพจึงเป็นสิ่งที่ควบคู่กัน นั่นคือสถานภาพจะกำหนดว่า บุคคลนั้นๆ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร ส่วนบทบาทเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่สังคมได้กำหนดไว้ ในแต่ละสถานภาพ การแสดงบทบาท จะสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม ในสถานภาพหนึ่งๆ บุคคลอาจจะต้องแสดงบทบาทมากมาย กล่าวได้ว่า บุคคลควรเข้าใจในบทบาทของตนเป็นอย่างดี โดยบทบาทที่เป็นภาระหน้าที่หรือรูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลต้องกระทำเมื่อดำรงสถานภาพใดสถานภาพหนึ่ง หรือตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งของกลุ่มหรือสังคม ซึ่งบทบาทหรือการกระทำหรือรูปแบบพฤติกรรมดังกล่าว เป็นผลมาจากความหวังของบุคคลอื่นๆ ในกลุ่มหรือสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีบทบาทตามตำแหน่งหรือตามหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองที่ถูกมอบหมายโดยกลุ่มหรือสังคม จะต้องรู้จักการใช้สิทธิของตนตามสถานภาพในสังคม ให้เป็นไปอย่างถูกต้องเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

^{๕๐} Scott, J., *Gender: A Useful Category of Historical Analysis*, อ้างในบวรชัย ศิริมหาสาร, ผู้นำพันธุ์แท้ Authentic Leader, (กรุงเทพมหานคร : แสงดาว จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๒๓.

ตารางที่ ๒.๗ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีบทบาท

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
จ้านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	<p>๑) ทฤษฎีบทบาทเน้นความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม (สถานภาพและบรรทัดฐาน) มากกว่าปัจจัยทางด้านการรับรู้ของตนเอง ๒) ปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนกำหนดบทบาทของบุคคล คือ ตัวตน (Self) หรือการรับรู้ของบุคคล ๓) บทบาทที่บุคคลแสดงจริง เป็นผลรวมของบทบาทตามความคาดหวังของสังคม (Expected Role) กับบทบาทความรับรู้ของตน ๔) การแสดงบทบาทหนึ่งๆย่อมไม่อาจตอบสนองต่อความคาดหวังของบุคคลอื่น ๆ ได้ทุกฝ่าย นอกจากสถานภาพและบรรทัดฐาน</p>
มงคล นาฏกระสูตร	<p>ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) เป็นทฤษฎีที่ได้รับการคิดและพัฒนามาจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction)</p>
George Herbert Mead	<p>๑) ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์จะเน้นที่ตัวผู้กระทำและการตีความหมายของความจริงทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับสิ่งภายใน Inner หรือลักษณะทางพฤติกรรม (The Aspect of Human Behavior) ๒) ความคิด ประสบการณ์และพฤติกรรมมีส่วนสำคัญต่อสังคมมนุษย์ ๓) ภาษาสัญลักษณ์ไม่ได้หมายถึงวัตถุหรือเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังสามารถหมายถึงการกระทำจากวัตถุและเหตุการณ์นั้นด้วย</p>
Jonathan H. Turner	<p>๑) แนวคิดเชิงโครงสร้าง มองว่าบทบาทประกอบขึ้นจากความเชื่อมโยงระหว่างชุดของ ความคาดหวัง สิทธิ และหน้าที่เชิงบรรทัดฐานกับตำแหน่งหรือสถานภาพต่างๆ ๒) พฤติกรรมตามบทบาทที่เกิดขึ้นคือการสนองตอบโดยตรงจากความคาดหวังต่างๆ ทางบทบาท</p>
Herbert Blumer	<p>๑) ความหมายของบทบาทๆ หนึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้ผ่านกระบวนการของการตีความภายใต้สถานการณ์แห่งการปฏิสัมพันธ์ ๒) บทบาทเป็นผลมาจากการมีประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น หรือจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม</p>

ตารางที่ ๒.๘ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญของทฤษฎีบทบาท (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Ralph Linton	<p>๑) ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์</p> <p>๒) สถานภาพเป็นนามธรรมหรือตำแหน่งซึ่งฐานะจะเป็นตัวกำหนดบทบาทของตำแหน่งนั้นว่ามีภารกิจและหน้าที่อย่างไร ดังนั้นเมื่อมีตำแหน่ง สิ่งที่ตามมา คือ บทบาทของตำแหน่งซึ่งทุกตำแหน่งต้องมีบทบาทกำกับ</p>
Jacob W. Getzels, & Eugene G. Guba	<p>๑) ทฤษฎีกระบวนการระบบสังคม ด้านสถาบันมิติ ประกอบด้วย (๑) สถาบัน (Institution) (๒) บทบาทตามหน้าที่ (Role) (๓) ความคาดหวังของสถาบันหรือบุคคลภายนอก (Expectations)</p> <p>๒) ทฤษฎีกระบวนการระบบสังคม ประกอบด้วย (๑) บุคลากรแต่ละคน (Individual) (๒) บุคลิกภาพ(Personality) (๓) ความต้องการส่วนตัว</p>
Nadel	<p>บทบาทคือส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ๓ ลักษณะคือ ๑) ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท ๒) ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ ๓) ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย</p>
Bruce J. Cohen	<p>๑) บทบาทที่ถูกกำหนด (prescribed role) ถึงแม้ว่าบุคคลบางบุคคลจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น แต่ก็ยังยอมรับว่าบุคคลจะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ ๒) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (enacted role) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา</p>
George C. Homans	<p>๑) ตำแหน่งเป็นสาระของพฤติกรรมสัมพันธ์บุคคลจะปฏิบัติก็ต่อเมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ตนเอง ๒) ตำแหน่งเป็นเพียงปัจจัยที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเท่านั้น ดังนั้นบุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม</p>

ตารางที่ ๒.๙ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญของทฤษฎีบทบาท (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Mead	บทบาทเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริงหรือบทบาทที่เป็นจริง ประกอบด้วย ๑) การรู้จักตนเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๒) พฤติกรรมตามสถานการณ์ ๓) การเป็นแบบอย่างเพื่อให้เป็นไปตามที่ต้องการ ๔) การประเมินผล
Talcott Parsons	ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทพิเศษของแต่ละบุคคลซึ่งคนในสังคม มีความจำเป็นที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กัน ต้องมีความสนใจกันเป็นพิเศษ
Scott	บทบาทตามทฤษฎีของ Scott แบ่งออกเป็น ๕ ประการดังนี้ ๑) บทบาทเป็นความคาดหวังที่เกิดขึ้นในตำแหน่งต่าง ๆ ๒) บทบาทมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการทำงาน ๓) บทบาทจะกำหนดชี้เฉพาะลงไปได้อย่างชัดเจน ๔) บทบาทจะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ๕) บทบาทกับงานไม่ใช่สิ่งเดียวกัน บุคคลอาจมีหลายบทบาทได้

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

๒.๒.๑ บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

ในสังคมปัจจุบันสตรีได้ก้าวเข้ามามีบทบาทต่างๆทางสังคมเพิ่มมากขึ้น โดยเข้ามามีบทบาทผู้นำเคียงคู่กับบุรุษ สตรีจึงต้องเรียนรู้บทบาทของการเป็นผู้นำในสังคมควบคู่ไปด้วย โดยแนวคิดและทฤษฎีที่ได้นำมาใช้อธิบายความเป็นผู้นำก็มีอยู่หลากหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีภาวะ ผู้นำเชิงคุณลักษณะ (trait leadership theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อว่า ผู้นำเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือโดยกำเนิด (born leader) ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่สามารถพัฒนาได้ ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ได้มุ่งเน้นตรวจสอบหาลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม แต่ทฤษฎีนี้ยังมีข้อโต้แย้ง คือ การไม่สามารถอธิบายชัดเจนว่า ลักษณะเฉพาะประการใดของผู้นำที่แตกต่างจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ เพราะลักษณะเฉพาะบางประการใช้ได้ดีในที่หนึ่ง แต่ก็อาจใช้ไม่ดีอีกที่หนึ่ง ต่อมาจึงนักวิจัยจึงเปลี่ยนความสนใจจากการศึกษา “คุณลักษณะ” ไปเป็น “พฤติกรรม” จึงส่งผลให้เกิดทฤษฎีภาวะ

ผู้นำเชิงพฤติกรรม (behavioral leadership theory)^{๕๑} ทั้งนี้ถ้าหากพิจารณาเฉพาะบทบาทของผู้นำสตรีทางด้านการเมือง พบว่า ในอดีตความคิดทางประเพณีและวัฒนธรรมทางการเมืองไทย ภาพลักษณ์ของผู้หญิงมีเส้นทางสังคมที่ขัดแย้งบทบาทของหญิงชายไว้อย่างชัดเจน เปรียบเสมือนเส้นขนานที่ไม่มีทางมาบรรจบกันได้ บทบาทของผู้หญิงถูกจำกัดเฉพาะในครอบครัว มีสถานะที่ด้อยกว่าชาย ในขณะที่บทบาทของผู้ชายจะล่องลอยไปนอกเขตบ้าน เป็นจุดศูนย์กลางและมีหน้าที่ปกป้องดูแลครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลาดังกล่าวก็มีผู้หญิงจำนวนหนึ่งที่ก้าวข้ามเส้นแบ่งนั้นมาเป็นผู้นำชุมชนไปจนถึงผู้นำในช่วงที่ประเทศเกิดศึกสงคราม^{๕๒}

นอกจากนี้ จากแผนหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๖๔) จะเห็นได้ว่าการสนับสนุนและส่งเสริมให้สตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม ไม่ว่าจะเป็นส่วนร่วมในทางการเมือง การมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับครอบครัว รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการประกอบการและบริหารธุรกิจ เนื่องจากสังคมปัจจุบันได้เล็งเห็นความสำคัญ ในการมีส่วนร่วมของสตรีว่า สตรีเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่า สตรีเป็นพลังสำคัญของการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การมีส่วนร่วมของสตรีจึงหมายถึงการเปิดโอกาส การยอมรับ สนับสนุนให้สตรีสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพเพื่อประโยชน์ของสตรีเองรวมทั้งของบุรุษและสังคม บทบาทผู้บริหารที่มาจากสตรีที่ผ่านจะเห็นได้จากการที่ประเทศไทย มีนายกรัฐมนตรีหญิง คนแรกของประเทศไทยเมื่อปี ๒๕๕๔ คือ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๘ ของประเทศไทย ที่ได้แสดงบทบาทการบริหารงานให้ประชาชนคนไทยได้เห็นถึงความสามารถของสตรีไทยในฐานะนักบริหารประเทศ ที่สำคัญคือทำให้ชาวต่างชาติได้ประจักษ์แล้วว่า สตรีไทยในปัจจุบันมีการพัฒนาบทบาทของตนเองจนสามารถที่จะเป็นผู้นำและผู้บริหารที่มีศักยภาพได้เท่าเทียมกับผู้ชาย รวมถึงบทบาทของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ที่เป็นสตรี ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนต่างๆ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนเทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล มีนายกเทศมนตรี เลขาธิการนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาลส่วนต่างๆ และสมาชิกสภาเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีนายก องค์การบริหารส่วนตำบล เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนต่างๆ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับความ

^{๕๑} วิโรจน์ สารรัตน์, **ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีและนันทักษะร่วมสมัยปัจจุบัน**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๕๗), หน้า ๕-๘.

^{๕๒} สุธีรา ทอมสัน และ เมทินี พงษ์เวช, **สถานภาพและบทบาทที่เปลี่ยนแปลง**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยบทบาทชายหญิงและการพัฒนา, ๒๕๓๘), หน้า ๑-๒.

ไว้วางใจจากประชาชนคัดเลือกเข้าไปมีบทบาททำหน้าที่บริหารกิจการบ้านเมืองระดับท้องถิ่น ให้มีศักยภาพ ส่งผลให้ประเทศไทยมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่ดี และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น^{๕๓}

ในสถานการณ์ปัจจุบัน สังคมจึงได้ให้การยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรีมากขึ้น โดยเฉพาะบทบาทสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยบทบาทที่สำคัญของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังต่อไปนี้^{๕๔}

๑. บทบาทความเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน

บทบาทผู้บริหารสตรีในปัจจุบัน หลายองค์กรในสังคมได้หันมาให้ความสนใจกับความรับผิดชอบต่อสังคมของสตรีกันมาก มีการดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร หรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นปกติสุข การบริหารองค์กรให้ก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ ผู้บริหารสตรีนอกจากจะต้องมีความเก่งแล้วต้องมีความดีคู่ขนานไปด้วย เพราะว่าองค์กรจะประสบผลสำเร็จได้ สิ่งที่สำคัญคือความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชน จะทำให้องค์กร ได้รับการยอมรับไม่ถูกสังคมต่อต้านและสามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนด้วยคุณธรรมจริยธรรมขององค์กร ตระหนักถึงการให้เพื่อเป็นการคืนกำไรไปสู่สังคมในรูปแบบต่างๆ ตามความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารสตรี ถือเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสะดวก ประชาชนในท้องถิ่นเห็นความดีขององค์กร ต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ไม่ได้เป็นการโฆษณาตนเองแต่เอื้อประโยชน์ต่อสังคม สิ่งที่จะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายต่อระเบียบ มีหลักสำคัญ ๖ ข้อ ได้แก่ (๑) ความรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินงานและสามารถตรวจสอบได้จากภายนอก (๒) ความโปร่งใสผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบในลักษณะของกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรหรือหน่วยงาน (๓) การปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม คำนึงถึงความซื่อสัตย์ ความเท่าเทียม และความยุติธรรม (๔) การเคารพต่อผลประโยชน์ ของคนในชุมชน คือเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ขององค์กรหรือหน่วยงาน (๕) เคารพต่อหลักนิติธรรมคือต้องใช้หลักกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม (๖) ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนต้องให้สิทธิแต่ละคนอย่างเท่าเทียมกัน คือ ทุกคนมีสิทธิในการที่จะปฏิบัติในกรอบของกฎหมาย จากการดำเนินความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม การปฏิบัติงานหรือการจัดทำกิจกรรม ต่างๆ ในการบริหารชุมชนและสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้คือหลักการสำคัญยิ่งที่จะทำ

^{๕๓} ปิยาภรณ์ ลิ้มโพธิ์ทอง, “บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๑๓๕.

^{๕๔} อ้างแล้ว, หน้า ๑๓๙-๑๔๕.

ผู้บริหารสตรีของภาครัฐหรือเอกชน สามารถที่จะพัฒนาและบูรณาการทรัพยากรต่างๆ ในชุมชนและสังคมให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป^{๕๕}

๒. บทบาทนักบริหารมืออาชีพ

การบริหารงานในทุกองค์การในยุคปัจจุบัน ต้องการนักบริหารมืออาชีพมาทำหน้าที่ผู้บริหารจัดการให้ก้าวทันโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากความเจริญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทำให้เกิดการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกองค์การ อันเป็นภาวะการณ์ที่ก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจฐานความรู้เพื่อการแข่งขัน และความร่วมมือ นักบริหารมืออาชีพเท่านั้นจึงจะสามารถนำองค์การไปสู่ความสำเร็จได้ ดังนั้นบทบาทนักบริหารสตรีจะต้องมีความเป็นนักบริหารมืออาชีพ ดังนี้

๒.๑ การสร้างความเชื่อมโยงแบบพันธมิตร ผู้บริหารจัดการต้องยึดหลักของการสร้างความเชื่อมโยงถ่ายทอดข่าวสารให้บุคลากรในระดับต่างๆ ร่วมรับรู้ข้อมูลที่เป็นขององค์การการจัดการระบบการรับรู้ข่าวสารข้อมูลนี้เพื่อประโยชน์ในด้านการมองภาพขององค์การให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถตอบคำถามให้แก่ผู้อื่นได้ นอกจากนี้การสื่อสารที่ดียังมีผลทางด้านจิตวิทยา เพราะสามารถปลุกกระตมให้ทุกคนมีความคิดไปในทิศทางเดียว

๒.๒ การนำสู่การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงคือผู้ที่เข้าใจความต้องการขององค์การเพื่อตอบคำถามต่างๆ เช่น ต้องการอะไร การเปลี่ยนแปลงต้องเริ่มจากรู้ว่าจะเริ่มต้นตรงไหน ด้วยกระบวนการต่างๆ เพื่อให้ได้ความต้องการนั้นๆ ให้เป็นจริง ให้หลักยุทธศาสตร์การสนทนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในที่ทีมงาน มีการเจรจาข้อตกลงในการดำเนินการเพื่อให้ไปถึงจุดหลายที่วางไว้ สร้างกระบวนการทำงานด้วยกัน สร้างความแตกต่างเพื่อการแข่งขันเพื่อการได้เปรียบ ผู้บริหารสตรีจะต้องต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

๒.๓ ศึกษาสิ่งแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรและเครื่องมือในการทำงาน การบริหารองค์การต้องศึกษาทรัพยากรที่มีอยู่ที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินการขององค์การ ทรัพยากรด้านเครื่องมือเป็นปัจจัยที่ทำให้รู้ว่าองค์การมีความพร้อมและมีศักยภาพในการทำกิจการประเภทใด และทรัพยากรที่มีอยู่นั้นมีการบำรุงรักษาให้คงสภาพการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔ ศักยภาพขององค์การว่ามีความสามารถหรือมีคุณภาพที่จะปฏิบัติงานได้ดี ต้องศึกษาว่า ควรต้องเสริมส่วนที่เป็นช่องว่าง เช่น เพิ่มเติม หรือต้องฝึกอบรมทักษะใหม่ๆ องค์การขาดอะไร ต้องมีความรู้เพิ่มเติมในด้านใด ศักยภาพของบุคลากรต้องสมดุลกับทรัพยากรที่เป็นเครื่องมือปฏิบัติงานขององค์การด้วย องค์การต้องจัดให้มีการประเมินเพื่อการพัฒนา โดยมีการประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน นายประเมิน ลูกน้องประเมิน

^{๕๕} สุภัททา ปิณฑะแพทย์, พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาคน, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๒), หน้า ๓๗-๓๘.

๒.๕ สร้างแรงจูงใจ การสร้างความรู้สึกรักสนุกกับการทำงานให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข รักองค์กร มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่ใช่มาทำงานเพื่อเงิน คนที่ทำงานเพื่อองค์กร จะพยายามพัฒนาตนเอง ผู้บริหารในฐานะนำต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน คือรู้ว่าต้องการอะไร และจะทำอย่างไรจึงจะสัมฤทธิ์ผล สื่อสารให้ทุกคนรู้ ประเมินสภาพแวดล้อม รู้ศักยภาพขององค์กร กระตุ้นให้องค์กรขับเคลื่อนด้วยการจูงใจ^{๕๖}

โดยสรุปแล้วบทบาทนักบริหารสตรีมีอาชีพ ย่อมแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะที่จำเป็นในการบริหารในระดับที่สูง คุณลักษณะเหล่านี้จะถูกบ่มเพาะด้วยประสบการณ์ ส่วนหนึ่งและต้องได้รับการลับให้คนด้วยการฝึกฝนและพัฒนาตนเองเพื่อการเข้าสู่การเป็นนักบริหาร ที่แท้จริงอีกส่วนหนึ่ง ลักษณะนิสัยของบุคคลบางประการอาจเป็นตัวบ่อนทำลายประสิทธิภาพของการทำงานของบุคลากรและนำความเสียหายในด้านผลประกอบการของหน่วยงานด้วย ดังนั้นการเป็นนักบริหารมืออาชีพจึงต้องมีการตระหนักรู้ในบริบทของการเป็นนักบริหารและ พัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ อยู่เสมอ

๓. บทบาทตามประเพณี

ทรัพยากรมนุษย์ เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากที่สุดในที่จะสร้างทั้งความเจริญ และความเสื่อมให้กับสังคม ซึ่งสังคมทุกแห่งย่อมต้องการพลเมืองที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม เพื่อที่จะได้พัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นผู้บริหารสตรีจำเป็นต้องมีบทบาทในการบริหารงาน ที่ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นเป็นพลเมืองที่ดีให้กับสังคมตามวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย โดยผู้บริหารสตรีต้องมีบทบาททำให้ ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมไม่ละเมิดล่วงล้ำสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น โดยผู้บริหารสตรี จะต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน คือ เป็นพลเมืองดี ชยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด รับผิดชอบมีเหตุผลโอบอ้อมอารี มีเมตตา เห็นประโยชน์ส่วนรวมมีความสำคัญเสมอ และต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ คือ คุณสมบัติเฉพาะอย่างที่สังคมต้องการให้ผู้บริหารพึงปฏิบัติ เช่น ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม นำความรู้ สนใจพัฒนาวิจัยงานอาชีพ ด้านการเกษตรให้แก่ชุมชนมากขึ้น เนื่องจากเป็นพื้นฐานของสังคมไทย เพื่อส่งผลสังคมมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน บทบาทผู้บริหารสตรีจะต้องมีความเป็นพลเมืองดีในสังคม ดังนั้น การเป็นพลเมืองที่ดีตามบทบาทของผู้บริหารสตรี คือ การปฏิบัติตนตามบรรทัดฐาน และค่านิยมอันพึงประสงค์ของสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมที่ตนเองได้รับ มอบหมายในฐานะผู้นำองค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ เพื่อส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี ของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบทอดต่อไป

๔. บทบาทผู้ริเริ่มนวัตกรรมใหม่

^{๕๖} อ่างแล้ว, หน้า ๔๔-๔๗.

บทบาทผู้บริหารธุรกิจยุคใหม่จะต้องขับเคลื่อนองค์กรด้วยนวัตกรรม เน้นบุคลากร เป็นสำคัญ มุ่งเปิดโอกาสแสดงความคิด พูด พร้อมให้บทบาทพนักงานในการริเริ่มสร้างสรรค์ ถือเป็นหนทางสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ จะทำให้องค์กรมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน เนื่องจากนวัตกรรมเป็นคำตอบของผลสำเร็จ ในการบริหารยุคใหม่ที่จะทำให้้องค์กรสามารถเพิ่มขีดความสามารถ ในการพัฒนาตนเองให้เกิด ประโยชน์แก่สังคมหรือชุมชนได้ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้้องค์กรประสบความสำเร็จ^{๕๗}

อย่างไรก็ตาม จุดเริ่มต้นของนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ต้องมีความเชื่อ มั่นใจในความสำคัญของนวัตกรรม เพราะขั้นตอนของการเกิดนวัตกรรมในองค์กร ผู้บริหารสตรี ยุคใหม่ จะต้องส่งเสริมให้คนในองค์กรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานเป็นอย่างแรก จากนั้น จึงนำมาวิจัยทดลองและนำไปสู่การพัฒนาจนเป็นสิ่งประดิษฐ์และต่อยอดไปเป็นนวัตกรรม เพื่อใช้ในเชิงพาณิชย์ให้เกิดแก่รายได้แก่คนในชุมชน เพราะนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ ชุมชนประสบความสำเร็จ จึงต้องทำเรื่องนวัตกรรมให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร โดยสรรหาบุคลากร ที่มีหัวคิดก้าวหน้าที่จะสามารถพัฒนาองค์กรให้สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นในชุมชน ให้อิสระทางความคิด ทางการพูด และในการทำงานแก่บุคลากร แต่จะต้องอยู่ในระเบียบแบบแผนที่กำหนด รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนได้รังสรรค์ผลงานใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อน ชุมชนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทบาทผู้บริหารจึงจะต้องมีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ๆ เพื่อปรับองค์กร ให้ เป็นผู้นำเชิงรุก พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นที่แปลกใหม่ รวมถึงผลักดันให้บุคลากรที่ชำนาญการ คิด มีส่วนร่วมในการระดมสมอง ให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้น ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ ความสนใจ และส่งเสริมแนวคิด ข้อเสนอแนะ และผลการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ของบุคลากร ที่ร่วมกันคิดขึ้น ทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมใหม่ของชุมชน ตลอดจนพัฒนาและ การฝึกอบรมสมาชิกในชุมชน ประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์นวัตกรรมของชุมชน สิ่งเหล่านี้จะเป็น ผลตอบแทนของชุมชนในระยะยาวเพื่อส่งเสริมให้องค์กรและชุมชนมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น เพราะปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจหลายด้าน ทั้งค่าเงินบาท แรงแรงงาน ต้นทุน การผลิต การที่จะทำให้ประชาชนในชุมชนอยู่รอดได้ จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนทิศทาง แนวทาง รวมถึงการพัฒนา นวัตกรรมใหม่ที่ก่อให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชนให้มีความยั่งยืนต่อไป

๕. บทบาทผู้นำเชิงเศรษฐศาสตร์

ผู้นำสตรียุคใหม่ได้มีบทบาทนำเศรษฐศาสตร์มาเป็นตัวกำหนดนโยบายสาธารณะมากขึ้น ซึ่งผู้บริหารจะต้องสามารถสร้างบทบาทสำคัญของเศรษฐศาสตร์ พัฒนานโยบายลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน “น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี มีงานทำ” นำนโยบายเสถียรภาพการเงิน-การคลัง นโยบาย การพัฒนาการเกษตรที่จัดทำโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เช่น ถนน เขื่อน ไฟฟ้า การศึกษา การวิจัยและ

^{๕๗} ตูลา มหาพสุธานนท์, *หลักการจัดการ-หลักการบริหาร*, หน้า ๒๖.

ส่งเสริมเกษตร ลินเชื่อเกษตร เป็นต้น เพื่อนำไปพัฒนาบุคลากรและคนในชุมชน ให้มีการกระจายรายได้และรู้จักการลงทุนที่คุ้มค่า ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อให้เกิดรายได้แก่ครอบครัวอย่างยั่งยืน^{๔๘} ผู้บริหารจึงจะต้องมีความรู้ที่จะใช้ระบบเศรษฐศาสตร์เป็นเครื่องมือจัดสรรทรัพยากร สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบของวิธีการจัดสรรทรัพยากรทั้งที่ใช้กลไกราคา กลไก การเมือง และกลไกอื่นๆ ว่าเมื่อไรควรใช้กลไกอย่างไร และจะต้องสามารถแสดงให้เห็นว่าประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของคน ในชุมชน จะได้ประโยชน์จากนโยบายเศรษฐกิจอย่างไร เช่น ต้องแสวงหาทางออกที่ช่วยให้คนในชุมชนหลุดพ้นจากสถานะเศรษฐกิจที่เกิดความล้มเหลว คนในประเทศจะได้ประโยชน์จากนโยบายการพัฒนาอย่างทั่วถึง มีความกินดีอยู่ดี ฉะนั้นผู้บริหาร จะต้องนำหลักเศรษฐศาสตร์มาใช้บริหารร่วมกับหลักการอื่น เพื่อปฏิรูประบบเศรษฐกิจในสังคม และชุมชนของคนไทย ให้สามารถพัฒนานโยบายเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างถูกต้องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองของคนในสังคมให้ปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจในแต่ละภาวะได้เป็นอย่างดี

การมีบทบาททางการเมืองของสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงถือเป็นพื้นฐานของกระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยคงเกิดขึ้นไม่ได้ หากปราศจากการมีบทบาทของบุรุษและสตรี แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็บัญญัติรับรองสิทธิความเสมอภาคของบุรุษและสตรีไว้อย่างชัดเจน สังคมไทยได้เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่นเดียวกับบุรุษ โดยเฉพาะการเข้ามามีบทบาททางการเมืองซึ่งมีการยอมรับบทบาทและความสามารถของสตรีมากยิ่งขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป จึงกล่าวได้ว่า สตรีได้กลายเป็นกลุ่มพลังทางการเมืองที่มีความสำคัญในสังคม ซึ่งนับว่าเป็นผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพทางการเมืองของสตรี โดยสามารถจำแนกบทบาทของนักการเมืองสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ๔ ประเภท ดังนี้

๑. บทบาทด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีบทบาทการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการกระตุ้นให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และยังปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานด้วยตนเอง ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรเสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังคมไทยปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่เส้นทางการเมืองและการบริหารในตำแหน่งสำคัญ

๒. บทบาทด้านความร่วมมือในองค์กร นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีความเป็นผู้นำด้านการสร้างความร่วมมือในองค์กร เพราะมีบทบาทสำคัญในการให้ขวัญกำลังใจในการทำงานแก่บุคลากรในสังกัดอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง เพราะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่มั่งคั่ง ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมคิด ร่วมกันวางแผนในกิจกรรมต่างๆ เกิดการทำงานเป็นทีม เกิด

^{๔๘} ธรรมวิทย์ เทิดอุดมธรรม, เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยนโยบายเขตการค้าเสรีของไทย, (กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๓๙.

บรรยากาศการร่วมมือและแลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานระหว่างบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร

๓. บทบาทด้านสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยน นักการเมืองสตรีท้องถิ่นส่งเสริมให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนสื่อสารด้วยวิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย โดยใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร เช่น กลุ่มไลน์ใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสาร เป็นต้น อีกทั้งยังสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรจนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ทำให้มีการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนและรับทราบข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๔. บทบาทด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีบทบาทด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรโดยการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ส่งเสริมให้บุคลากรคิดอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งสร้างบรรยากาศการทำงานภายในองค์กรให้มีลักษณะเป็นเพื่อนร่วมงานมากกว่าการเคารพเชื่อฟัง เมื่อถึงเวลาที่มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมก็มีการสร้างความเข้าใจให้บุคลากรเห็นถึงเหตุผลที่จำเป็น และประโยชน์ของการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร^{๕๔}

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล (สท.) หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีบทบาทและสถานภาพดังต่อไปนี้

๑. บทบาทด้านนิติบัญญัติ

บทบาทแรกของสมาชิกสภาท้องถิ่น คือ บทบาทด้านนิติบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งคล้ายคลึงกับสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติในระดับประเทศ จุดเด่นประการสำคัญของการกระจายอำนาจทางนิติบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกกฎหมายบังคับใช้เองในท้องถิ่นตน หรือใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา หากแต่กฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการตราขึ้น หรือ เรียกโดยทั่วไปว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” ซึ่งมีลำดับศักดิ์ในทางกฎหมายระดับล่าง และมักจะออกตามอำนาจของกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่า ดังนั้นสาระของข้อบัญญัติท้องถิ่นจะขัดกับกฎหมายที่มีลำดับสูงกว่าไม่ได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทจะเรียกข้อบัญญัติท้องถิ่นต่างกัน ได้แก่ ข้อบังคับตำบลเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และข้อบัญญัติเมืองพัทยา

สภาท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการเสนอพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ดังรายละเอียดดังนี้ คือ

^{๕๔} มนสิชา ภักดีเมธี, “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม ๒๕๖๐-กันยายน ๒๕๖๐) : ๓๙.

๑) สมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นสู่การพิจารณาของสภา ท้องถิ่น ในกรณี que เห็นว่าเรื่องนั้นจำเป็นต้องมีการออกกฎหมายมาบังคับ อย่างไรก็ตามก่อนการเสนอ สมาชิก สภาต้องมีการศึกษาว่าประเด็นดังกล่าวอยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น หรือไม่ มีตัวบทกฎหมายที่มีลำดับสูงกว่าให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตราข้อบัญญัติ หรือไม่ และเนื้อหาสาระขัดกับกฎหมายแม่บทหรือไม่ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาไม่พบว่ามีการ ร่าง ข้อบัญญัติ ท้องถิ่นที่เสนอโดยสมาชิกสภาท้องถิ่น

๒) สมาชิกสภาท้องถิ่นมีบทบาทในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอโดยฝ่าย บริหารและประชาชน ปัจจุบันช่องทางในการเสนอร่างข้อบัญญัติสู่การพิจารณาทำได้ ๓ ทาง คือ ๑) เสนอโดยสมาชิกสภาท้องถิ่น (๒) เสนอโดยฝ่ายบริหาร และ (๓) เสนอโดยประชาชน ตามพระราช บัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้สิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่ากึ่งหนึ่ง สามารถเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่นได้ โดยทั่วไปฝ่ายบริหารเป็นผู้เสนอ ร่างข้อบัญญัติสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่นที่สำคัญ คือ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ซึ่งเป็นหัวใจของ การบริหารงาน และนอกจากนั้นร่างข้อบัญญัติที่ฝ่ายบริหารเสนอมักเป็นข้อบัญญัติที่ออกตาม กฎหมายหลัก เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการ สาธารณสุข พ.ศ.2535 ข้อบัญญัติท้องถิ่นส่วนใหญ่มักเหมือนกันหมดทุกแห่ง จนนักวิชาการบางท่าน เรียกข้อบัญญัติเหล่านี้ว่า “ข้อบัญญัติสามัญประจำบ้าน”^{๖๐}

๒. บทบาทด้านการควบคุมการบริหาร

บทบาทลำดับต่อมาของสมาชิกสภาท้องถิ่น คือ บทบาทในการตรวจสอบถ่วงดุลการ บริหารงานของฝ่ายบริหาร หัวใจสำคัญคือ ต้องชัดเจนว่าสภาท้องถิ่นไม่ใช่ฝ่ายค้านเหมือนในการเมือง ระดับชาติ ซึ่งหากฝ่ายค้านทำให้ฝ่ายบริหารล้มเหลวอาจนำมาสู่การเปลี่ยนขั้ว ฝ่ายค้านอาจมาตั้ง รัฐบาลได้ หากแต่ภายใต้ระบบสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารเข้มแข็ง บทบาทสมาชิกสภาท้องถิ่น คือ การตรวจสอบถ่วงดุลให้การบริหารงานเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รักษาสัญญาประชาคมที่ฝ่าย บริหารให้ไว้กับประชาชนในการรณรงค์หาเสียงและแถลงนโยบาย สมาชิกสภาท้องถิ่นไม่สามารถ เปลี่ยนขั้วไปดำรงตำแหน่งของฝ่ายบริหารได้ หากนายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลาออกก็จะ นำไปสู่การเลือกตั้งใหม่ ดังนั้น อย่านำมาทำบทบาทฝ่ายค้านหรือค้านทุกเรื่อง เรื่องใดที่เหมาะสมและ เป็นประโยชน์ควรดำเนินการ สมาชิกสภาควรสนับสนุน^{๖๑}

๓. บทบาทด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

^{๖๐} อรรถัย ก๊กผล และธนัชฐา สุขะวัฒน์, คู่มือสมาชิกสภาท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมดาเพลส, ๒๕๕๑), หน้า ๗๒-๗๔.

^{๖๑} อ่างแล้ว, หน้า ๗๙.

บทบาทสุดท้ายของสมาชิกสภาท้องถิ่น คือ ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน สมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดย

๓.๑) การสะท้อนปัญหา ความต้องการและความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับปัญหาและความต้องการของประชาชนที่สุด เนื่องจากผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่นจะเข้ามาทำหน้าที่ทั้งในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น บทบาทหนึ่งของสภาท้องถิ่น คือ การสะท้อนสภาพปัญหา ความ ต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และความคิดเห็นของตนเองในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชนท้องถิ่นไปยังฝ่ายบริหาร เพื่อให้ฝ่ายบริหารได้ริเริ่มดำเนินโครงการอันเป็นการแก้ไขปัญหา และสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

๓.๒) จุดเชื่อมทางสื่อสาร การกระจายข้อมูลข่าวสารระหว่างประชาชน ชุมชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจที่สำคัญในการบริหารงาน ดังนั้น ในเบื้องต้นเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรต้องให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ สื่อสารสภาท้องถิ่นในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นจึงต้องทำหน้าที่เป็นหมุดเชื่อมกลางระหว่างประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสารแผนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ ในฐานะที่ประชาชนเป็น “เจ้าขององค์กร” และการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานจะทำให้ประชาชนที่มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ^{๖๒}

สรุปได้ว่า จากแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้บทบาทของสตรีเปลี่ยนแปลงไปเป็นผลให้มีการยอมรับสตรีให้เข้ามามีบทบาททางสังคมมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ผู้หญิงไทยเริ่มแสดงบทบาททางการบริหารจากระดับล่างจนถึงระดับสูง เช่น นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศไทย ตลอดจนบทบาทของผู้บริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในหลายแห่ง บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารที่เป็นสตรีสร้างความสำเร็จและสร้างศักยภาพให้เป็นที่ประจักษ์ในฐานะนักบริหาร ได้แก่ บทบาทความเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน บทบาทนักบริหารมืออาชีพ บทบาทการปฏิบัติตนตามประเพณี บทบาทผู้ริเริ่มนวัตกรรมใหม่ และบทบาทผู้นำเชิงเศรษฐศาสตร์

^{๖๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๔-๘๕.

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ปิยาภรณ์ ลิ้มโพธิ์ทอง	บทบาทที่สำคัญของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น มีดังต่อไปนี้ ๑) บทบาทความเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน ๒) บทบาทนักบริหารมืออาชีพ ๓) บทบาทตามประเพณี ๔) บทบาทผู้ริเริ่มนวัตกรรมใหม่ ๕) บทบาทผู้นำเชิงเศรษฐศาสตร์
มนสิชา ภัคดีเมธี	บทบาทของนักการเมืองสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกได้ ๔ ประเภท ดังนี้ ๑) บทบาทด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ๒) บทบาทด้านความร่วมมือในองค์กร ๓) บทบาทด้านสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยน ๔) บทบาทด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร
อรทัย กักผล และธนัชฐา สุขะวัฒนะ	บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น มีดังต่อไปนี้ ๑) บทบาทด้านนิติบัญญัติ ๒) บทบาทด้านการควบคุมการบริหาร ๓) บทบาทด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

๒.๒.๒ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของสตรี

สถานการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทย เมื่อพิจารณาทางสถิติจะพบว่า จำนวนสัดส่วนของเพศหญิงต่อเพศชายในการเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองของประเทศไทยยังอยู่ในสัดส่วนที่น้อยกว่านานาประเทศต่างๆ ที่ประเทศไทยไม่ได้มีข้อจำกัดทางกฎหมายในการให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแต่อย่างใด แม้ว่าสถานการณ์ของสตรีไทยในปัจจุบันดีขึ้นทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อันเป็นผลมาจากการส่งเสริมสถานภาพและให้โอกาสสตรีในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แต่จำนวนของผู้หญิงที่เข้ามามีบทบาททางการเมืองทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นยังมีสัดส่วนไม่มากนัก เมื่อเทียบกับสัดส่วนของจำนวนประชากรหญิงที่มีมากกว่าชาย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะ การขาดสภาพบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เนื่องจากในบทบัญญัติทางกฎหมายระบุเพียงว่า “ค่านึงถึง” หรือ “สัดส่วนที่เหมาะสม” หรือ “สัดส่วนใกล้เคียงกัน” จึงทำให้ไม่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมในเชิงสัดส่วนที่ชัดเจน นอกจากนี้ ในอีกประเด็นหนึ่งคือ แม้จะมีการบัญญัติประเด็นเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศในกระบวนการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา แต่ประเด็นเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศ มิได้ปรากฏในกฎหมายลูกที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากประเด็นด้านกฎหมายแล้ว ปัจจัยอื่นที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ได้แก่ เจตคติของสังคมที่ยังมอง

ว่าเรื่องการบ้านเป็นของผู้หญิง เรื่องการเมืองเป็นของผู้ชาย จึงทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับเรื่องครอบครัวเป็นสำคัญและอุทิศเวลาให้กับงานหรือกิจการนอกบ้านได้ไม่เต็มที่เท่าผู้ชาย ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะไม่ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ ผู้หญิงยังขาดการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการส่งเสริมและสนับสนุนกันเอง ขาดการบูรณาการในการทำงานอย่างจริงจังในหลายหน่วยงาน รวมทั้งข้อมูลการมีส่วนร่วมของสตรีทางการเมือง โดยเฉพาะการเมืองระดับท้องถิ่น ยังขาดความแม่นยำเนื่องจากไม่มีการจัดเก็บข้อมูลแยกเพศ ซึ่งมีผลต่อการกำหนดนโยบายและงบประมาณในการดำเนินการ^{๖๓}

ทั้งนี้ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของสตรี เกิดจากข้อจำกัดด้านจิตวิทยา ซึ่งส่งผลให้สตรีขาดบุคลิกภาพในการเป็นผู้นำความเชื่อตามคำสั่งสอนเรื่องการใช้อำนาจข้อจำกัดด้านวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดความแตกต่างและกำหนดบรรทัดฐานของสังคม และจำกัดโอกาสในการเข้าร่วมทางการเมือง ข้อจำกัดด้านบทบาทซึ่งกำหนดให้บุคคลต้องรักษาบทบาทตามหน้าที่ของตนเอง และพยายามประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมภายนอก ข้อจำกัดจากการที่บุรุษวางแผนร่วมกันเพื่อผู้ผูกมัดให้สตรียึดติดกับบทบาทในการเป็นภรรยาหรือมารดายอมให้สตรีเข้ามามีบทบาททางสังคม การเมืองในระดับต่างๆ เพื่อรักษาอำนาจของตนเองไว้ สำหรับในกรณีของประเทศไทยนั้น ในมิติวัฒนธรรมและสังคม บทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีถูกจำกัดโดยวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยโดยปัจจัยเชิงวัฒนธรรมและสังคมเหล่านี้มีผลทางลบต่อระดับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี^{๖๔}

ปัจจัยอีกประเด็นหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดและเป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี ได้แก่

๑. ข้อจำกัดทางด้านกายภาพ (Physiological constraints) ข้อสังเกตที่ว่า สตรีกับบุรุษมีความแตกต่างกันทางกายภาพนั้นดูจะไม่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมืองของสตรีและบุรุษในทุกๆ เรื่อง จะเกี่ยวข้องก็เฉพาะเรื่องที่เป็นสิ่งกีดขวางสตรีไม่ให้มีอำนาจมีบทบาทในชุมชนเท่านั้น โดยชี้ให้เห็นถึงแนวคิดของ Sigmund Freud ซึ่งได้เสนอข้อคิดเห็นตามความเชื่อของ Charles Darwin ที่ว่า เมื่อเริ่มก่อตั้งชุมชนขึ้นนั้น บุรุษเป็นผู้นำของชุมชน ฉะนั้นไม่ว่าการดำเนินชีวิตภายในสังคมหรือหน้าที่ต่างๆ ภายในสังคมจึงควรอยู่ภายใต้การชี้นำของบุรุษ นอกจากนี้ฮอร์โมนเพศชายและ

^{๖๓} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, บทบาทของสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๓), หน้า ๔๒.

^{๖๔} โคทม อาริยา และคณะ, การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันผู้หญิงกับการเมือง, ๒๕๔๐), หน้า ๘.

เพศหญิงก็เป็นหลักฐานที่แน่ชัดว่า สตรีมีลักษณะที่อ่อนโยนตามธรรมชาติและบุรุษก็มีลักษณะที่ก้าวร้าวตามธรรมชาติ อันเป็นข้อสนับสนุนในการจำกัดบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในชุมชน

๒. ข้อจำกัดทางวัฒนธรรม (Cultural Constraints) ในปัจจุบันนี้การถกเถียงในเรื่องเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสตรีมุ่งไปสู่แนวโน้มทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของสตรีและบุรุษของความเป็นเพศชายและเพศหญิง และพบว่า ข้อกำหนดเหล่านั้นผันแปรไปตามรูปแบบวัฒนธรรมของสังคมต่างๆ และความเชื่อดังกล่าวจะอยู่ภายใต้จิตสำนึกและพฤติกรรมของสตรี

๓. ข้อจำกัดทางด้านบทบาท (Role Cultural constraints) แต่ละวัฒนธรรมของชุมชนจะกำหนดให้ลักษณะความเป็นสตรีนั้นแตกต่างกันออกไป แต่บทบาทจะกำหนดความเป็นไปของสตรีในฐานะที่เป็นภรรยาแลแม่นั้นไม่เหมือนกับบทบาทของสตรีในฐานะที่เป็นนักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาททางการเมืองสำหรับสตรีนั้นยังคงต้องฝึกฝนเป็นอันมาก เพื่อนำมาประกอบความสามารถในการตัดสินใจของสตรี

๔. การเกาะกลุ่มของบุรุษ (Male conspiracy) เป็นการรวมหัวกันของเพศชายที่จะกีดกันมิให้เพศหญิงได้เข้ามามีอำนาจและมีบทบาททางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชนชั้นผู้ปกครองซึ่งเป็นบุรุษ พยายามอย่างยิ่งในการที่จะรักษาความเป็นผู้นำของตนเอาไว้^{๖๕}

จากสมมติฐานของ Kirkpatrick ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สตรีที่เข้ามามีบทบาททางการเมือง เช่น นักการเมือง ไม่จำเป็นต้องมีลักษณะที่เหมือนบุรุษและไม่จำเป็นต้องไม่เห็นด้วย หรือคัดค้านบทบาทของสตรีที่กระทำต่อเนื่องกันมาในอดีต ในทางตรงกันข้ามกลับต้องยอมรับในบทบาทของความเป็นภรรยา และแม่ สตรีธรรมดาๆ ที่แต่งงานมีครอบครัว มีลูก สามารถประกอบความสำเร็จในทางการเมืองโดยการพัฒนาความชำนาญ ความรู้ความสามารถด้านต่างๆ อันเป็นปัจจัยต่อความสำเร็จสำเร็จทางการเมือง โดยเฉพาะการพร้อมต่อการเผชิญหน้ากับการแข่งขันและสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาททางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๖๖}

เมื่อพิจารณาในมิติของการมีส่วนร่วม พบว่า ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขที่มีให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ๘ ประการ ดังนี้

๑. เรื่องอุดมการณ์เป็นผลสะท้อนมาจากการสังมกล่อมเกลทาทางสังคมวัฒนธรรมให้มีการยอมรับการปกครองแบบพ่อปกครองลูก ยอมรับลักษณะการปกครองที่ผู้ปกครองมีความเด็ดขาดใช้อำนาจบังคับ

^{๖๕} Kirkpatrick, Jean J., *Political woman*, (New York: The Eagleton Institute of Political, Rutgers University, 1979), pp. 8-10.

^{๖๖} กุลธิดา สิงห์สี, “นักการเมืองท้องถิ่นสตรี: กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง”, การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ ๒, ๒๕๕๕).

๒. ความแตกต่างทางชีวภาพ เป็นผลทำให้แต่ละเพศมีสภาพจิตใจแตกต่างกัน นอกจากนี้วัฒนธรรมได้กำหนดวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับชีวภาพของสตรีด้วย

๓. ลักษณะโครงสร้างทางสังคมที่มีบุรุษเป็นผู้ปกครอง วัฒนธรรม ประเพณีที่กำหนดให้บุรุษเป็นผู้นำครอบครัว

๔. ระดับของชนชั้นในสังคมเป็นสิ่งกำหนดสถานภาพทางสังคม บทบาทของสตรีส่วนใหญ่แล้วสตรีที่อยู่ในชนชั้นสูงจะมีบทบาทมากกว่าสตรีที่อยู่ในชนชั้นต่ำ และในชนชั้นเดียวกันสตรีก็มีบทบาทน้อยกว่าบุรุษ

๕. สตรีต้องมีหน้าที่รับผิดชอบภายในบ้าน จึงทำให้ไม่มีเวลาในการเพิ่มพูนความรู้ให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยในการยกระดับฐานะของตนเองให้สูงขึ้น

๖. การที่บุรุษใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบังคับสตรีให้อยู่ภายใต้อำนาจของตน เช่น การบัญญัติไว้ในกฎหมายอิสลาม ที่กำหนดให้บุรุษมีฐานะสูงกว่าสตรี

๗. แนวความคิดทางมานุษยวิทยาและทางสังคม บทบาทของสตรีถูกกำหนดโดยสภาพจิตใจมากกว่าสภาพทางร่างกาย และถูกกำหนดโดยวัฒนธรรมมากกว่าทางด้านชีวภาพ โดยเฉพาะตามคำสั่งสอนของศาสนา

๘. สตรีมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ และมีการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนตามค่านิยมของสังคม ในทางจิตวิทยาความคิดเกี่ยวกับบทบาทของสตรีนั้น สตรียอมรับบทบาทตามที่สังคมเป็นผู้กำหนดให้ จึงทำให้ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกับบุรุษ^{๖๗}

นอกจากนี้ ยังพบปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่เป็นข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทย ได้แก่ ^{๖๘}

๑. บทบาทที่สังคมตีกรอบให้กับผู้หญิงที่สังคมกำหนด ซึ่งเป็นที่ยอมรับและสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง ในสมัยโบราณบทบาทของหญิงและชายแยกกันอย่างชัดเจน ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญต่อครอบครัวดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัวต่างจากผู้ชาย ซึ่งมีบทบาทสำคัญนอกบ้าน บทบาทที่ต่างกันชัดเจนเช่นนี้ก่อให้เกิดภาพลักษณ์เฉพาะของผู้หญิง ตลอดจนทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้หญิงและผู้ชายก็จะแตกต่างกันเกือบจะเป็นไปในทางตรงกันข้าม เป็นเวลาหลายชั่วอายุคน ผู้หญิงได้รับการอบรมบ่มนิสัยและถูกปลูกฝังทัศนคติมาตลอดว่าอยู่ในสภาพที่ด้อยกว่าผู้ชาย ซึ่งมีผลสืบเนื่องทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่และผู้ชายเกือบจะทั้งหมดคิดและเชื่อว่าผู้ชายเป็นผู้นำ ส่วนผู้หญิงเป็นเพียงผู้ตาม เพราะฉะนั้นเมื่อมองว่า

^{๖๗} Millet Kate, *Sexual Politics*, (New York: Equinox Books Doubleday and Company Inc., 1971), pp. 23-53.

^{๖๘} สุธีรา ทอมสันและเมทินี พงษ์เวช, *ประเด็นสตรีบทบาททางการเมืองไทย*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา, ๒๕๓๙), หน้า ๔-๕.

การเมืองเป็นอาณาจักรของผู้ชายการที่จะก้าวล้ำเข้าไปในอาณาจักรนั้น จึงไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับผู้หญิง

๒. การเมืองที่ผู้ชายถือบังเหียน ซึ่งทัศนคติและความเชื่อดังกล่าวข้างต้น ทำให้การเมืองอยู่ในมือของผู้ชายและไม่เคยถูกท้าทายมาช้านาน วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นโดยผู้ชาย ซึ่งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม และยังกีดกันผู้หญิงให้ห่างออกไปมากขึ้น ตัวอย่างเห็นได้ชัดเจนเมื่อเป้าหมายของการทำงานการเมืองคือการแสวงหาอำนาจและการได้มาซึ่งอำนาจนั้นทำได้ในทุกรูปแบบโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรมเท่าใด พฤติกรรมหรือบรรทัดฐานเช่นนั้นเป็นตัวผลักดันให้ผู้หญิงรู้สึกขยาดและไม่อยากเข้ามาเกี่ยวพันเท่าใดนัก

๓. ภาระทางครอบครัวของผู้หญิงที่มีต่อครอบครัว ไม่ว่าจะในฐานะภรรยาหรือลูกสาว ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถที่จะทุ่มเวลาอย่างเต็มที่ หากยึดอาชีพเป็นนักการเมือง ชีวิตครอบครัว การดูแลบ้าน และครอบครัวที่สังคมกำหนดว่าเป็นภาระของผู้หญิงทำให้ผู้หญิงมองไม่เห็นทางที่จะลงไปคลุกคลีกับการเมืองอย่างเต็มที่ หากภาระนั้นมิได้รับการแบ่งเบาจากผู้ชาย

๔. สถานภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวย จากการที่สังคมมองว่า ผู้ชายเป็นผู้นำและผู้หญิงเป็นผู้ตาม โอกาสทางการศึกษาของผู้หญิงจึงไม่มั่นคง และหลายๆ กรณีผู้หญิงต้องพึ่งพาอาศัยผู้ชายทางการเงิน จึงเป็นการลดโอกาสที่จะทำงานทางการเมืองไปโดยปริยาย

ปัจจัยดังกล่าวสอดคล้องกับมุมมองของนักวิชาการอีกท่านหนึ่ง พบว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมและความก้าวหน้าของผู้หญิงในทางการเมือง สรุปได้มาจาก ๒ ปัจจัย คือ^{๖๔}

๑. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองที่พรรคการเมืองปิดกั้นโอกาสของผู้หญิง จึงทำให้ผู้หญิงไม่อยากจะเข้าร่วมพรรคการเมือง นอกจากนี้ส่วนต่างๆ ของสังคมไม่ให้ออกาสผู้หญิงและไม่ได้ให้การสนับสนุนผู้หญิงเท่าที่ควร รวมทั้งทัศนคติและพันธนาการทางความคิดที่กีดกันผู้หญิงหรือไม่มั่นใจในผู้หญิง

๒. ปัจจัยภายใน ได้แก่ ตัวผู้หญิงเอง คือ ผู้หญิงขาดความมั่นใจ ขาดความรู้ทางการเมือง ขาดเป้าหมาย ขาดข่าวสาร รวมทั้งการยอมรับสภาพ ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งหลายๆ ส่วนเหล่านี้เกิดขึ้น เนื่องจากประเพณีวัฒนธรรมที่หล่อหลอมมาให้ผู้หญิงเป็นผู้ตามและมีบทบาทหลักในฐานะมารดาและภรรยา

สรุปได้ว่า ปัจจัยและอุปสรรคต่างๆ ทำให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้น้อย โดยปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรีคือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ การศึกษา อายุ อาชีพ ภูมิฐานะ เป็นต้น และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ค่านิยม วัฒนธรรมทางสังคม กฎหมาย ลักษณะ

^{๖๔} เมทินี พงษ์เวช, ผู้หญิงบนเส้นทางแห่งอำนาจและการตัดสินใจ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา, ๒๕๔๑), หน้า ๑๖.

การปกครอง เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงอุปสรรคที่เกิดจากรากฐานที่มาจากองค์ประกอบต่างๆ ของสตรีที่ถูกทัศนคติทางสังคมขีดกรอบกำหนดไว้ ดังนั้นจึงจะต้องมาทำการศึกษาค้นคว้าแนวทางการส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของสตรี

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของสตรี ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> ๑) ขาดสภาพบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ๒) ความเท่าเทียมกันทางเพศ มิได้ปรากฏในกฎหมายลูกที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓) เจตคติของสังคมที่ยังมองว่าเรื่องการบ้านเป็นของผู้หญิง ๔) ขาดการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง
โคทม อาริยา และคณะ	ปัญหาอุปสรรคต่อการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของสตรี ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> ๑) เกิดจากข้อจำกัดด้านจิตวิทยา ซึ่งส่งผลให้สตรีขาดบุคลิกภาพในการเป็นผู้นำความเชื่อตามคำสั่งสอน ๒) ข้อจำกัดด้านวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดความแตกต่างและกำหนดบรรทัดฐานของสังคม ๓) ข้อจำกัดด้านบทบาทซึ่งกำหนดให้บุคคลต้องรักษาบทบาทตามหน้าที่ของตนเอง ๔) ข้อจำกัดจากการที่บุรุษวางแผนร่วมกันเพื่อผู้ผูกมัดให้สตรียึดติดกับบทบาทในการเป็นภรรยาหรือมารดายอมให้สตรีเข้ามามีบทบาททางสังคม ๕) ถูกจำกัดโดยวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
Jean J. Kirkpatrick	ข้อจำกัดและเป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> ๑) ข้อจำกัดทางด้านกายภาพ (Physiological constraints) ๒) ข้อจำกัดทางวัฒนธรรม (Cultural Constraints) ๓) ข้อจำกัดทางด้านบทบาท (Role Cultural constraints) ๔) การเกาะกลุ่มของบุรุษ (Male conspiracy)

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามา
 บทบาททางการเมืองของสตรี (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุธีรา ทอมสัน และเมทีนี พงษ์เวช	ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่เป็นข้อจำกัดของการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของสตรีไทย ได้แก่ ๑) บทบาทที่สังคมตีกรอบให้กับผู้หญิงที่สังคมกำหนด ๒) การเมืองที่ผู้ชายถือบังเหียน ๓) ภาระทางครอบครัวของผู้หญิงที่มีต่อครอบครัว ๔) สถานภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวย
เมทีนี พงษ์เวช	อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมและความก้าวหน้าของผู้หญิงในทาง การเมือง มาจาก ๒ ปัจจัย คือ ๑) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองที่พรรคการเมือง ปิดกั้นโอกาสของผู้หญิง ๒) ปัจจัยภายใน ได้แก่ ตัวผู้หญิงเอง คือ ผู้หญิงขาดความมั่นใจ ขาดความรู้ทางการเมือง

๒.๒.๔ ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี

บทบาทของสตรีไทยทางการเมืองเริ่มเข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการเมืองในระดับท้องถิ่น พิจารณาได้จากจำนวนสตรีที่ได้เข้ามามีบทบาทในทางการเมืองระดับท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต แม้ว่าสตรีจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ แต่การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของสตรีก็ยังคงเป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพราะค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมของคน ในสังคมไทยยังนำไปสู่ปัญหาในการที่สตรียังถูกกดขี่ ไม่ได้รับโอกาส ถูกเอารัดเอาเปรียบ และถูกเลือกปฏิบัติ ในมิติต่างๆ แม้ว่าประเทศไทยจะได้พยายามที่จะดำเนินการเพื่อยกระดับมาตรฐานการพัฒนาสตรีตามที่องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญและกำหนดมาตรการในระดับสากลว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาสตรีของประเทศสมาชิก รวมถึงการที่ได้กำหนดและกระตุ้นให้บรรดาประเทศสมาชิกหันมาสนใจในการยกระดับคุณภาพชีวิตของสตรีการพัฒนา ศักยภาพและสร้างความเท่าเทียมกัน^{๗๐}

^{๗๐} กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๖๐), หน้า ๑๒.

ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ สถาบันต่างๆ ต่างก็ให้ความสำคัญและพยายามส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในการเมืองท้องถิ่นทั่วประเทศ พร้อมทั้งมีผลงานวิชาการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก การยอมรับบทบาททางการเมือง หรืออุปสรรคในการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี จะเห็นได้ว่าเนื่องจากปัญหาการเข้าสู่การเมืองและการยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรีทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น จากสถิติที่ผ่านมา มายังมีน้อย ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องส่งเสริมบทบาทของสตรีในทางการเมืองและการบริหารประเทศในทุกภาคส่วน เพื่อลดทอนอุปสรรคข้างต้น แล้วนำมามุมมอง ความรู้ ประสบการณ์ความเชี่ยวชาญที่แตกต่างของผู้หญิงไปใช้ในการนำเสนอนโยบาย แผนงาน และโครงการ เพื่อการแก้ไขปัญหาสังคม และความต้องการที่แตกต่าง ผู้หญิงสามารถช่วยเสริมเติมความละเอียดอ่อนให้สังคมได้มากขึ้น และสามารถสร้างความหลากหลายในการพัฒนา และช่วยเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ในทางการเมืองได้^{๗๑} ทั้งนี้ในปัจจุบันจะเห็นว่า ภาพลักษณ์ของนักการเมืองสตรีมีภาพลักษณ์ที่คล้ายคลึงกัน คือ มีต้นทุนทางสังคม การศึกษาดี รวมถึงบทบาทของการเป็นตัวแทนคนรุ่นใหม่ แสดงจุดยืนให้เห็นความตั้งใจใช้ประสบการณ์ทั้งหมดที่มีเข้ามาเปลี่ยนแปลง พัฒนา สร้างเส้นทางทางการเมือง รวมทั้งคลายความแข็งกระด้างวัฒนธรรมการเมืองไทยที่มองบุรุษเป็นใหญ่ โดยลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานเพื่อส่วนรวมซึ่งมีผลกระทบเหมือนกันไม่ว่าบุรุษหรือสตรี มาจากปัจจัยพื้นฐานดังต่อไปนี้^{๗๒}

๑) เป็นคนที่อยู่ในภูมิลำเนาเดิม กล่าวคือ การย้ายถิ่นทำให้บุคคลมีความรู้สึกไม่ลึกซึ้งต่อชุมชนเหมือนกับคนที่อยู่ภูมิลำเนาเดิม จากการศึกษาของ Kirkpatrick พบว่า ส.ส.สตรีส่วนใหญ่เป็นคนที่อยู่ในภูมิลำเนาเดิม

๒) สภาพแวดล้อมของชุมชนขนาดเล็กทำให้บุคคลเกิดสำนึกความรับผิดชอบต่อชุมชนของตนมากกว่าชุมชนขนาดใหญ่

๓) ขนชั้นในสังคม สร้างโอกาส ประสบการณ์ เกียรติยศ และความรู้สึกให้กับบุคคลว่าการเข้าร่วมกับส่วนรวมมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ระดับของชนชั้นไม่ได้ประกันว่า สตรีในชนชั้นสูงจะมีความทะเยอทะยานสูง และสตรีในชนชั้นต่ำจะมีความทะเยอทะยานต่ำ เพราะระดับชนชั้นจะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างโอกาสให้กับบุคคล

๔) การศึกษาและอาชีพของบิดามารดาไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยพัฒนาให้บุตรสาวมีความกระตือรือร้น อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า การศึกษาและอาชีพของบิดามารดาจะมีผลกระทบต่อรูปแบบของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในงานสาธารณของบุตร

^{๗๑} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, **บทบาทของสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๓), หน้า ๔๓.

^{๗๒} Kirkpatrick, **Political woman**, pp. 8 - 10.

๕) ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลกระทบต่อการพัฒนาตนเองของสตรี แต่ผลกระทบจะลดน้อยลงเพราะปัจจัยด้านตัวบุคคล และการเปลี่ยนแปลงในสังคม สตรีที่กระตือรือร้น มุ่งมั่นแสวงหาความสำเร็จก็จะสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้

๖) การกล่อมเกลາทางการเมืองจากครอบครัว การกล่อมเกลาจากครอบครัวจะเป็นพื้นฐานจำแนกเป้าหมายการทำงานของบุคคล การมีบิดามารดาเป็นคนกระตือรือร้นในกิจกรรมส่วนรวมจะทำให้สตรีเกิดการเรียนรู้ว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องของบุรุษแต่ฝ่ายเดียว และบุคคลที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางของชุมชนจะเกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่าคนที่อยู่ห่างไกลชุมชน

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของผู้นำทางการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่นของมาเลเซีย ได้ข้อสรุปใกล้เคียงกับ Kirkpatrick กล่าวคือ ผู้นำทางการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่จะอาศัยการศึกษาเป็นวิถีทางในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและในการยกระดับสถานภาพทางสังคมของตนเอง นอกจากนี้จะอาศัยโอกาสทางการศึกษาแล้วผู้นำสตรียังอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ ได้แก่^{๗๓} ๑) บิดามารดามีภูมิฐานะอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ๒) บิดาและสามีส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นข้าราชการ ๓) เป็นบุคคลที่สามารถใช้ภาษาได้ทั้งภาษาอังกฤษและมาเลเซีย ๔) อาชีพเดิมของผู้นำสตรีส่วนใหญ่จะเป็นแม่บ้าน รองถัดมาเป็นครู

นอกจากนี้ จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนบทบาททางการเมืองของสตรีให้มากขึ้น คือ^{๗๔}

๑. ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงความเชื่อทางสังคม ทำให้อคติที่มีต่อสตรีน้อยลง การให้ความสำคัญเรื่องความสามารถของบุคคลมากขึ้น การสร้างความพร้อมให้แก่สตรีด้วยการพึ่งตัวเองมากขึ้น ตลอดจนการที่สตรียอมรับซึ่งกันและกัน และการร่วมมือแก่สตรีเป็นกลุ่มเป็นองค์กรมากขึ้น

๒. ปัจจัยจากตัวสตรีเอง ได้แก่ การที่สตรีได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น มีภาระทางครอบครัวน้อยลง ด้วยการสร้างความเข้าใจให้บุรุษมีความรับผิดชอบในภาระครอบครัวและเลี้ยงดูบุตรร่วมกับสตรี

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีสามารถแบ่งเป็น ๒ ประการ คือ ปัจจัยภายในหรือส่วนตัวของตนเอง ได้แก่ ประวัติภูมิหลังของครอบครัว การศึกษา อายุ อาชีพ ภูมิฐานะ การมีบุคคลใกล้ชิดทำงานทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น สำหรับอีกปัจจัยภายนอก ได้แก่ ค่านิยม วัฒนธรรมทางสังคม กฎหมาย ลักษณะรูปแบบการปกครอง การ

^{๗๓} Lenore Mandelson, *Women Political and Change*, (London: Oxford University Press, 1980), pp. 115-118.

^{๗๔} คณะทำงานวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว, *แผนพัฒนาสตรีระยะยาว (๒๕๒๕-๒๕๔๔)*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๕), หน้า ๔๑-๔๓.

เปิดโอกาสของสังคม เป็นต้น ปัจจัยทั้งสองประการนี้มีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจเข้าสู่บทบาททางการเมืองของนักการเมืองสตรี หากได้มีการส่งเสริมบทบาทของสตรีอย่างจริงจังและเหมาะสม คาดว่าจะทำให้จำนวนนักการเมืองสตรีที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น อันจะสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Jean J. Kirkpatrick	ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรีได้แก่ ๑) เป็นคนที่อยู่ในภูมิภาคเดิม ๒) สภาพแวดล้อมของชุมชน ๓) ชนชั้นในสังคม ๔) การศึกษาและอาชีพของบิดามารดา ๕) ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว ๖) การกล่อมเกลากิจการการเมืองจากครอบครัว
Lenore Mandelson	ผู้นำทางการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่จะอาศัยการศึกษาเป็นวิถีทางในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและยกระดับสถานภาพทางสังคมของตน
คณะทำงานวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว	ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรีได้แก่ ๑) ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงความเชื่อทางสังคม ทำให้อคติที่มีต่อสตรีน้อยลง ๒) ปัจจัยจากตัวสตรีเอง ได้แก่ การที่สตรีได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในระบอบการปกครองของประเทศลัทธิสังคมนิยมที่คล้ายกัน คือต้องการที่จะให้ความมั่นคงในประเทศแต่เดิมการปกครองส่วนใหญ่มักมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง เพื่อความสะดวกเพราะในสมัยนั้นอาณาเขตของประเทศยังไม่มากพลเมืองน้อยและกิจกรรมที่รัฐ ต้องสนองตอบประชาชนมีน้อย ต่อมาเมื่อมีการพัฒนามากขึ้นพลเมืองมีมากขึ้นภารกิจที่รัฐ ต้องรับผิดชอบก็มากขึ้นด้วยศักยภาพของรัฐบาลกลางอย่างเดียวไม่สามารถสนองการบริการ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้ทั่วถึง ดังนั้นแนวคิดในการกระจายอำนาจการบริหาร การปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นจึงเกิดขึ้นเพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลสามารถตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง

๒.๓.๑ ความหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้^{๗๕} ที่รัฐบาลมอบอำนาจให้หน่วยการปกครองระดับรองของรัฐหรือกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินการบางอย่าง เพื่อประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ท้องถิ่นโดยตรง การบริหารงานท้องถิ่นจะมีองค์การปกครองที่ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมโดยวิธีการต่างๆตามความเหมาะสม^{๗๖} องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาพท้องถิ่นที่สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน^{๗๗} การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีองค์การของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน^{๗๘} หรือหมายถึงองค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาพท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน^{๗๙} เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง^{๘๐} การที่ประชาชนในท้องถิ่น

^{๗๕} ประทาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖), หน้า ๘.

^{๗๖} อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๔.

^{๗๗} สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง, “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗), หน้า ๓-๙.

^{๗๘} โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘.

^{๗๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

^{๘๐} อ่างแล้ว, หน้า ๒๙.

ต่างๆ ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลให้มีสิทธิที่จะดำเนินการปกครองตนเอง และเพื่อให้การปกครองตนเองสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม ตลอดจนเจ้าหน้าที่มีงบประมาณรายรับรายจ่ายเป็นของตนเองด้วย การมีสิทธิปกครองตนเองของประชาชนนั้น หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ มีสิทธิที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขและขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น มีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นมีสิทธิที่จะเลือกตั้งตัวแทนของตนเองเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่างๆ ของท้องถิ่น มีสิทธิที่จะแสดงประชามติเพื่อถอดถอน (Recall) เจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นที่ประชาชนเลือกตั้งเข้าไป มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นรับไว้พิจารณาประกอบการตัดสินใจในกิจการต่างๆ ของท้องถิ่น หรือการมีส่วนร่วมโดยการเป็นกรรมการต่างๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น^{๘๑}

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลให้อำนาจหรือการกระจายอำนาจไปให้หน่วยปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นและชุมชนโดยมีองค์กรผู้รับผิดชอบ มีอิสระในการใช้ดุลยพินิจมีเจ้าหน้าที่และงบประมาณในการดำเนินงานแยกออกจากราชการส่วนภูมิภาคแต่องค์กรปกครองท้องถิ่นก็มิได้มีอธิปไตยในตัวเอง ยังต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางตามวิธีที่เหมาะสมการปกครองท้องถิ่น มีหลายรูปแบบแต่ที่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด คือ เทศบาล

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความหมายของการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ประทาน คงฤทธิศึกษากร	การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ
อุทัย หิรัญโต	การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาล มอบอำนาจให้หน่วยการปกครองระดับรองของรัฐหรือกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการ

^{๘๑} อ่างแล้ว, หน้า ๒๙.

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความหมายของการปกครองท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
โกวิท พวงงาม	การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน ในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง	การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดมีอำนาจปกครองตนเอง และมีสภาพท้องถิ่นที่สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน

๒.๓.๒ องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองหน่วยย่อยของประเทศ นอกเหนือจากรัฐบาลกลาง เป็นรูปแบบของการกระจายอำนาจที่เปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มย่อยในแต่ละท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการเลือกผู้นำของตน ให้เข้ามาทำหน้าที่บริหารจัดการสนองความต้องการ พร้อมทั้งแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างรวดเร็ว ตรงความต้องการและด้วยความทั่วถึง ขณะเดียวกันก็จะเห็นผลตอบรับในทันทีด้วย โดยหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณลักษณะเฉพาะหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล

๒. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จะได้รับการจัดตั้งขึ้นนั้น จะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง

๓. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จะได้รับการจัดตั้งขึ้นนั้น จะต้องมียกอร์ที่มาจากการเลือกตั้ง โดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน

๔. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะต้องมียกอร์ในการจัดเก็บรายได้ โดยการอนุญาตจากรัฐ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้มาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๕. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการ ควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตน ตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

๖. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีอำนาจในการออกข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้ กฎ ข้อบังคับที่ล่วงล้ำขัดต่อกฎหมาย หรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

๗. หน่วยการปกครองท้องถิ่น เมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้วยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม^{๕๒}

ส่วนระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ ๘ ประการ ดังนี้

๑. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น ๒ ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ ควรมีประชากรประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และบุคลากร เป็นต้น

๓. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการ ปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

๔. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

๕. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

^{๕๒} ประหยัด หงส์ทองคำ, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๑๑.

๖. อีสาระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติ กิจการภายใน ขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

๗. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขต ที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุง ท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๘. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับ ดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระ ในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น^{๘๓}

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรม การปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง เมืองค์กรหรือสถาบันที่จำเป็น ในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

ตารางที่ ๒.๑๖ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ประหยัด หงส์ทองคำ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณลักษณะเฉพาะหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ ๑) ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย ๒) ไม่อยู่ในสายการบังคับ บัญชาของหน่วยงานราชการ ๓) เมืองค์กรที่มาจากการ เลือกตั้ง โดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ ๔) มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ โดยการอนุญาตจากรัฐ ๕) มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและการควบคุม ๖) มีอำนาจในการออกข้อบังคับ ๗) อยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ

^{๘๓} อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๒๒.

ตารางที่ ๒.๑๗ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น(ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อุทัย หิรัญโต	ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๘ ประการดังนี้ ๑) สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) ๒) พื้นที่และระดับ (Area and Level) ๓) การกระจายอำนาจและหน้าที่ ๔.องค์การนิติบุคคล ๕) การเลือกตั้ง ๖) อิสระในการปกครองตนเอง ๗) งบประมาณของตนเอง ๘) การควบคุมดูแลของรัฐ

๒.๓.๓ ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และห่วงหาพันต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุดโดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป^{๘๘}

๒. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบียดเบียน การปกครองตนเองคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น

^{๘๘} ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๖-๗.

ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน นอกจากนี้การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือการกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุดคือ รากหญ้า (Grass roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งยวดอันหนึ่ง ก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น^{๘๕}

๓. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้^{๘๖}

๓.๑ ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

๓.๒ รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหา และความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการโครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกัน ย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่า ผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

๓.๓ กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่นและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการดังกล่าวเอง

หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่าง และไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นทุกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่น เพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายเป็นไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุม ดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญหรือกิจการใหญ่ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่างๆ ที่รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมากขึ้น

๔. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน

^{๘๕} ลิขิต ธีรเวคิน, การกระจายอำนาจ (decentralization) และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๓.

^{๘๖} ชวงค์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์เนชั่นทติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด, ๒๕๓๙), หน้า ๒๘-๒๙.

ความต้องการ และปัญหาย่อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุด และสอดคล้อง กับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็น ผู้ที่รู้จักปัญหาและความต้องการ ของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติ ไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลง ภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลา และค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

๕. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝน ทักษะทางการเมืองบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทย ผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายทองหยด จิตตะวีระ, นายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นต้น ล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นนายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ

๖. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเองทั้งทาง การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบท ที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชน ในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องมา จากการริเริ่มช่วยตนเอง ของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็น อิสระ ในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้ว การพัฒนา ชนบทจะเป็นลักษณะ “หยิбы่นยัดใส่ หรือกึ่งหยิбы่นยัดใส่” เกิดความคาดหวัง ทุกปีจะมี “ลาภลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับสร้างลักษณะการพัฒนาแบบพึ่งพา ไม่ยอมช่วยตนเอง อันเป็นผล ทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย^{๘๗}

จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นข้างต้น จึงทำให้การปกครองท้องถิ่นเป็น ทางเลือกเพื่อความเจริญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด ทั้ง ในประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา ที่ไม่ใช่มีเพียงรัฐบาลกลางอย่างเดียว แต่ต้องการรัฐบาล ขนาดเล็กที่ให้บริการหรือแก้ปัญหาของประชาชน ได้รวดเร็วทั่วถึงกว่า และประชาชนสามารถ ตรวจสอบคุณภาพผลลัพธ์ได้ทันที เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทั้งนี้การกระจาย อำนาจจะทำให้เกิดลักษณะการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง การ กระจายอำนาจมีข้อพึงระวังและได้กลายเป็นจุดวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งมีอยู่หลายประการดังได้กล่าวไว้ แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง ของขอบเขต การกระจายอำนาจและการคำนึงถึงระดับความรู้ความ สามารถของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันอย่างมาก และมีมานานตั้งแต่สมัยเปลี่ยนแปลงการ

^{๘๗} ลิขิต ธีรเวคิน, การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น : อีกมิติหนึ่งของอารยธรรมโลก , (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, ๒๕๒๘), หน้า ๓-๔.

ปกครอง พ.ศ. ๒๕๗๕ กล่าวคือ ได้มีการถกเถียงถึงความพร้อมของประชาชนต่อการปกครองตนเอง มาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน แต่จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นนั้น หากจะมองรวม เป็นจุดใหญ่ๆ แล้ว สามารถแบ่งออกได้เป็นสองด้านคือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองนั้น เป็นการปูพื้นฐานของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย และการเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางตอบสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกทางการบริหารต่างๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการเมืองการปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนย่อยของระบอบประชาธิปไตยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป ในขณะเดียวกันก็เป็นระบอบการปกครองที่ให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการปกครองตน การเมืองการปกครองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญ ดังนี้

๑) ความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตย การเมืองการปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อระบอบ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน และเมื่อระบอบประชาธิปไตยได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ก็เป็นการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนทำให้ระบอบประชาธิปไตยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๒) ความสำคัญต่อประเทศชาติ ในฐานะที่การเมืองการปกครองท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด ทำให้สามารถรู้และเข้าใจปัญหา ความต้องการตลอดจนอำนาจ บริการแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็วกว่ารัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐในการดูแลประชาชนได้อีกทางหนึ่ง ทำให้ประชาชนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงผ่านทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นในรูปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) ความสำคัญต่อชุมชน การเมืองการปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อชุมชนในฐานะที่รัฐ กระจายอำนาจให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างอิสระภายใต้การกำกับดูแลอย่างเหมาะสมของรัฐ ส่งผลให้ชุมชนสามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม

๔) ความสำคัญต่อปัจเจกบุคคล การเมืองการปกครองท้องถิ่นนับเป็นช่องทางสำคัญให้กับประชาชนในท้องถิ่นในการแสดงออกถึงความคิดเห็น การเรียกร้อง เสนอความต้องการของตน ต่อตัวแทนในองค์กรปกครอง หรือต่อภาคส่วนอื่นเกี่ยวข้องเช่น หน่วยงานราชการ องค์กร เอกชน เป็นต้น และเป็นช่องทางให้ประชาชนได้จัดการตนเองบนพื้นฐานของการพึ่งตนเป็นสำคัญ^{๘๘}

^{๘๘} ปธาน สุวรรณมงคล, การปกครองท้องถิ่นไทย, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๗), หน้า ๑๐.

นอกจากนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความสำคัญตามลักษณะทางวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑) เพื่อเป็นท้องถิ่นประชาธิปไตย (School of Democracy) เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงวิธีการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย

๒) เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริการให้ชุมชนต่างๆอาจไม่เพียงพอ ดังนั้น หากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้นๆ สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเอง เพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน

๓) เพื่อเป็นการให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นดำเนินการจัดบริการสาธารณะ (Public Service) และงานที่รัฐบาลกลางกำหนดแทนรัฐบาลกลางเพื่อให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่น เป็นสถานที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้ มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี^{๔๙}

๔) เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวย่อมไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

๕) เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็แตกต่างกันด้วย การจัดตั้งหน่วยงานปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงจำเป็นโดยให้อำนาจหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ^{๕๐}

^{๔๙} จีรศักดิ์ เกษียนบุตร, “องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ปัญหาขัดข้อง แนวทางแก้ไขและการพัฒนาในอนาคต”, วารสารเทศบาล, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (เมษายน ๒๕๓๖) : ๓๑.

^{๕๐} ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : พิษณุพรินติ้งเซ็นเตอร์, ๒๕๓๙), หน้า ๒๗-๒๘.

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็นสองด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกการบริหารต่างๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ เป็นต้น

ตารางที่ ๒.๑๘ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ชูศักดิ์ เทียงตรง	การปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง
ลิขิต ธีรเวคิน	ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ ๑) การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) ๒) ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน ๓) การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบท
ชูวงศ์ ฉายะบุตร	ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ ๑) การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ ๒) การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ
ปธาน สุวรรณมงคล	การเมืองการปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญ ดังนี้ ๑) ความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตย ๒) ความสำคัญต่อประเทศชาติ ๓) ความสำคัญต่อชุมชน ๔) ความสำคัญต่อปัจเจกบุคคล

ตารางที่ ๒.๑๙ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
จิรศักดิ์ เกษียนบุตร	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความสำคัญตามลักษณะทางวัตถุประสงคที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อเป็นท้องถิ่นประชาธิปไตย ๒) เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ๓) เพื่อเป็นการให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นดำเนินจัดบริการสาธารณะ (Public Service) และงานที่รัฐบาลกลางกำหนดแทนรัฐบาลกลาง

๒.๓.๔ การเลือกตั้งท้องถิ่น

การเลือกตั้งท้องถิ่น (Local Elections) นับว่าเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของกระบวนการปกครองตามหลักประชาธิปไตย (Democracy) กล่าวคือเป็นการสร้างและเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายใต้การยอมรับของสังคมทั่วไป หากกล่าวถึงการเลือกตั้งท้องถิ่นในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นับว่ามีนักวิชาการไทยที่ศึกษาในด้านนี้น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับการเมืองในระดับชาติ อาทิ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเองก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการปกครองที่ตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน” ถูกใช้โดยตัวแทนของประชาชน ซึ่งตัวแทนของประชาชนนั้นเป็นผู้ที่ได้รับ การมอบหมายให้ทำหน้าที่ภายใต้ความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อผลประโยชน์ของประชาชน ซึ่งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงในการใช้อำนาจอธิปไตย^{๙๑}

การเลือกตั้งท้องถิ่นถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองระดับท้องถิ่น (Local Political Participation) ผ่านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Candidates) และพรรคการเมืองท้องถิ่น ที่มีแนวนโยบาย (Policy Platform) ที่ตรงกับความต้องการของประชาชน ในแง่หนึ่งการเลือกตั้งจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ เนื่องจากประชาชนสามารถกำหนดทิศทางของนโยบายสาธารณะที่ตนต้องการ

^{๙๑} โภคิน พลกุล, ปัญหาและข้อคิดบางเรื่องจากรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.), หน้า ๑๑-๑๒.

ผ่านการเลือกผู้สมัครและพรรคการเมืองท้องถิ่นที่มีนโยบายสอดคล้องกับตนได้^{๙๒} นอกจากนี้การเลือกตั้งท้องถิ่นยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลผู้บริหารทางการเมืองท้องถิ่นและรัฐบาลท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนสามารถที่จะเลือกปฏิเสธนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นปัจจุบันผ่านการออกเสียงเลือกตั้งให้กับสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นได้ทำหน้าที่บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ระบบการเลือกตั้งและกระบวนการจัดการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันอย่างยุติธรรม และสามารถสะท้อนความต้องการของประชาชนในฐานะผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้มากที่สุด จึงเป็นสิ่งที่ประเทศประชาธิปไตยทั่วโลกพึงปรารถนา^{๙๓}

สำหรับประเทศไทยผ่านการเลือกตั้งท้องถิ่นมาหลายครั้งและการใช้ระบบการเลือกตั้งและกระบวนการจัดการเลือกตั้งหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งท้องถิ่นในประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหาต่าง ๆ เช่น การซื้อสิทธิขายเสียง การนับคะแนนที่ไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม รวมไปถึงการไม่ยอมรับผลการเลือกตั้งในบางครั้ง^{๙๔} การเลือกตั้งท้องถิ่น (Local Elections) ยังหมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารนั้นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ผ่านเวทีการเลือกตั้งท้องถิ่น อาทิ การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น สำหรับการเลือกตั้งท้องถิ่นนั้นเปรียบเสมือนการแข่งขันทางการเมืองในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ การเลือกตั้งท้องถิ่นยังตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงสถานะของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐบาลท้องถิ่น (Local Government) และยังเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นได้ในหลากหลายมิติ ดังเช่น การตรวจสอบความสนใจของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้ง จากประชาชนในท้องถิ่นว่ามีสูงมากเพียงใด โดยเปรียบเทียบได้จากระดับการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น

^{๙๒} สติธร ธนานิธิโชติ และธนพันธ์ โล่ประกอบทรัพย์, “ระบบการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมือง : ทางเลือกและข้อเสนอเสนอนำประเทศไทย”. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๐) : ๖.

^{๙๓} Goodwin-Gill, Guy S., *Free and Fair Election : New Expanded Edition*, (Geneva : Inter Parliamentary Union, 2006), p. 29.

^{๙๔} ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, “ข้อเสนอระบบคัดสรรผู้แทนที่เหมาะสมกับสังคมไทย”, วารสารสถาบันพระปกเกล้า, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๕.

บทบาทของผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่น ทั้งที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่และขนาดเล็ก รวมถึงบทบาทของผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่นที่ไม่สังกัดพรรคการเมือง^{๙๕}

ทั้งนี้ ผลการเลือกตั้งท้องถิ่นสามารถแสดงถึงการตอบสนองของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อนโยบายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในท้องถิ่นใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งจะนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงทิศทางของนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ซึ่งประเด็นที่ใช้ในการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นนี้อาจจะมีความสอดคล้องหรือแตกต่างจากประเด็นนโยบายที่มีอยู่ในการเมืองระดับชาติก็ได้ นอกจากนี้การเลือกตั้งท้องถิ่น นับเป็นกระบวนการทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชน ด้วยการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อเลือกตัวแทนของตนเอง ซึ่งแสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชน โดยตัวแทนที่ตนเลือกไปนั้นจะต้องทำหน้าที่ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านนโยบายและความต้องการของ ประชาชน ตลอดจนผลประโยชน์ส่วนรวม (Public Interest) เป็นที่ตั้ง กระบวนการเลือกตั้งยังเป็นกลไกที่สำคัญเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ที่เลือกตนในการใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น (Local Democracy) โดยถือว่าเป็นประชาธิปไตยในระดับรากหญ้า ถือเป็นจุดเริ่มต้นของประชาธิปไตยระดับชาติที่เป็นข้อแตกต่างระหว่างประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นกับประชาธิปไตยระดับชาติ อยู่ที่การให้ความสำคัญกับหลักการที่ว่าด้วย “การปกครองตนเอง” (Self-Government Democracy) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยที่แท้จริงอันสะท้อนให้เห็นผ่านประชาธิปไตยท้องถิ่น^{๙๖}

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งท้องถิ่นนั้นถือเป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่สำคัญของ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Democracy) อีกทั้ง ยังเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชน ด้วยการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อเลือกตัวแทนของตนเอง เข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงความ เป็นประชาธิปไตยในท้องถิ่น (Local Democracy) ถือเป็นจุดเริ่มต้นของประชาธิปไตยของชาติ อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งท้องถิ่นยังเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงสถานะของผู้บริหารท้องถิ่น และยังเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของประชาธิปไตยท้องถิ่น อีกทั้งการเลือกตั้งท้องถิ่นยังเปรียบเสมือนเวทีในการศึกษาระบบการเมืองในท้องถิ่นเช่นเดียวกับการเมืองในระดับชาติ

^{๙๕} Colin Rallings and Michael Thrasher, *Local Elections in Britain*, (New York: Routledge, 1997), p. 9.

^{๙๖} เอนก เหล่าธรรมทัศน์, *ประชาธิปไตยท้องถิ่น: แง่คิดเกี่ยวกับนโยบาย สาธารณะในระดับท้องถิ่น*, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสธารณสุขแห่งชาติ, ๒๕๕๐), หน้า ๘-๙.

ตารางที่ ๒.๒๐ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
โกคิน พลกุล	<p>๑) การเลือกตั้งท้องถิ่น (Local Elections) เป็นการสร้างและเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายใต้การยอมรับของสังคมทั่วไป</p> <p>๒) การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่ตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน” ถูกใช้โดยตัวแทนของประชาชน การมอบหมายให้ทำหน้าที่ภายใต้ความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อผลประโยชน์ของประชาชน</p>
สตรีธ ธนานิธิโชติ และ ธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์	<p>๑) การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองระดับท้องถิ่น (Local Political Participation) ผ่านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง</p> <p>๒) การเลือกตั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ เนื่องจากประชาชนสามารถกำหนดทิศทางของนโยบายสาธารณะที่ตนต้องการผ่านการเลือกผู้สมัครและพรรคการเมืองท้องถิ่นที่มีแนวนโยบายสอดคล้องกับตน</p>
Goodwin-Gill, Guy S.	<p>๑) การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลผู้บริหารทางการเมืองท้องถิ่นและรัฐบาลท้องถิ่น</p> <p>๒) ระบบการเลือกตั้งและกระบวนการจัดการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันอย่างยุติธรรม และสามารถสะท้อนความต้องการของประชาชนในฐานะผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง</p>
Colin Rallings and Michael Thrasher	<p>๑) การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงสถานะของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐบาลท้องถิ่น (Local Government)</p> <p>๒) การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นได้ในหลากหลายมิติ เช่น การตรวจสอบความสนใจของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้ง</p>

ตารางที่ ๒.๒๑ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เอนก เหล่าธรรมทัศน์	๑) การเลือกตั้งท้องถิ่น นับเป็นกระบวนการทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชน ด้วยการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อเลือกตัวแทนของตนเอง ๒) กระบวนการเลือกตั้งเป็นกลไกที่สำคัญเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ที่เลือกตนในการใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความ เป็นประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น (Local Democracy)

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีวิวัฒนาการในแต่ละยุคสมัยแตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้^{๙๗}

๑) แนวความคิดในยุคคลาสสิก (Classical Theory) ได้แก่ แนวความคิดวิทยาศาสตร์การจัดการ (Scientific Management) ของเฟรดเดอริก ดับบลิว. เทเลอร์ (Frederick W. Taylor) แนวความคิดระบบราชการของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) แนวความคิดหลักการบริหารของ ลินดัล เออร์วิกและลูเธอร์ กุลิก (Lyndall Urwick and Luther Gulick) เป็นต้น โดยแต่ละแนวคิดจะมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

๑.๑) แนวความคิดวิทยาศาสตร์การจัดการของเฟรดเดอริก ดับบลิว. เทเลอร์ (Frederick W. Taylor) แนวความคิดวิทยาศาสตร์การจัดการ ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาการบริหารในยุคใหม่ ซึ่งทำการศึกษาการบริหารกันอย่างจริงจัง แทนที่จะปล่อยให้การบริหารเป็นเรื่องของศาสตร์ ผากที่ปล่อยให้การดำเนินงานต่างๆเป็นไปตามยถากรรม เฟรดเดอริก ดับบลิว. เทเลอร์ (Frederick W. Taylor) ถือเป็นบิดาของวิทยาศาสตร์การจัดการ (Scientific Management) ซึ่งเป็นการเริ่มการบริหารสมัยใหม่ เทเลอร์ (Taylor) เสนอแนวความคิดวิทยาศาสตร์การจัดการ โดยการนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการบริหารเทเลอร์ (Taylor) ได้ศึกษาการทำงานของคนในเหมือง และเห็นว่าการทำงานแบบเดิมไม่ใช่วิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพราะปล่อยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานตามความเคยชิน ผู้ปฏิบัติงานจะทำงานตามความถนัดของตนเอง (rule of thumb) ทั้งนี้การทำงานตาม

^{๙๗} Morgan, G., *Creative Organization Theory : A Resource book*, (CA: SAGE Publication, Inc.,1989), pp. 41-48.

แบบเดิมนั้นผู้ปฏิบัติงานจะทำงานไม่เต็มที่ เนื่องจากกลัวว่าหากทำงานอย่างเต็มความสามารถแล้วจะผลิตสิ่งของได้จำนวนมาก และนายจ้างอาจจะลดคนงานเพื่อประหยัดต้นทุน จึงเกิดการอุ้งงานขึ้น (soldiering) ลักษณะการอุ้งงานจะทำกันเป็นทีมหรือทำอย่างเป็นระบบ(systematic soldiering) กล่าวคือพนักงานทุกคนร่วมใจกันอุ้งงานและพยายามรักษามาตรฐานการทำงานของทีมไว้ ในการจะพัฒนาและปรับปรุงการทำงานนั้น เทเลอร์ (Taylor) จึงได้เสนอให้ใช้การสังเกตวิธีการปฏิบัติงานและเวลาการทำงาน of พนักงานหลักการบริหารที่ เทเลอร์ (Taylor) เสนอประกอบด้วย

(๑) การใช้หลักวิทยาศาสตร์การจัดการในการหาวิธีการทำงาน แทนการทำงานตามความเคยชินของพนักงาน ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถสร้างวิธีการทำงานที่ดีที่สุดหรือ One best way ในการทำงานขึ้น การหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุดนี้เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร

(๒) การคัดเลือกคนเป็นการคัดเลือกตามหลักเหตุผลและใช้หลักวิทยาศาสตร์ โดยจะเลือกคนที่เหมาะสมกับงานเนื่องจากแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน การคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมกับงานจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๓) การฝึกฝนพนักงานให้สามารถทำงานตามหลักวิทยาศาสตร์ได้ โดยจะไม่ปล่อยให้การทำงานเป็นไปตามความเคยชินของพนักงาน

(๔) สร้างความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเพื่อจะให้การงานบรรลุเป้าหมาย โดยเน้นการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างผู้บริหารและพนักงาน ทั้งนี้ผู้บริหารจะมีหน้าที่คิดและวางแผน ในขณะที่พนักงานมีหน้าที่ในการปฏิบัติ^{๙๘}

๑.๒) แนวความคิดหลักการบริหารของ เฮนรี ฟาโยล์ (Henri Fayol) เทเลอร์ (Taylor) นั้นได้เสนอวิธีการในการทำงานของพนักงานในองค์กรการซึ่งเป็นการมององค์การในระดับของการปฏิบัติงานนั้น เฮนรี ฟาโยล์ (Henri Fayol) ได้เสนอแนวความคิดในการบริหารงานขององค์การ ซึ่งพิจารณาวิธีการทำงานขององค์การข้อเสนอแนวทางทฤษฎีของ ฟาโยล์ (Fayol) ได้เสนองค์ประกอบของการบริหาร (element of management) ซึ่งมีอยู่ ๕ ประการ ได้แก่

- ๑) การวางแผน (Planning)
- ๒) การจัดรูปงานหรือการจัดองค์การ (organizing)
- ๓) การสั่งการ (Command)
- ๔) การประสานงาน (Co-ordination)
- ๕) การควบคุม (Control)

ส่วนในประเด็นเกี่ยวกับหลักการบริหาร เฮนรี ฟาโยล์ (Henri Fayol) ได้เสนอหลักการบริหารที่ใช้ในการบริหารงานองค์การไว้ ๑๔ ประการคือ

^{๙๘} Taylor, Frederick W., *The Principles of Scientific Management*, (New York: Harper, 2000), p. 78.

(๑) การแบ่งงานกันทำ (Division of work) ได้แก่ การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อให้เกิดผลดีแก่องค์กรมากที่สุด

(๒) อำนาจ (Authority) คือสิทธิอำนาจหรืออำนาจที่ชอบธรรมในการสั่งการโดยให้ผู้ปฏิบัติงานกระทำอย่างใดตามที่ผู้บริหารต้องการ อำนาจจึงจะมีทั้งอำนาจที่เป็นทางการและอำนาจที่เป็นอำนาจบารมี (personal authority) ซึ่งทำให้ผู้อื่นเชื่อฟัง

(๓) ความมีวินัย (Discipline) ได้แก่ การยอมปฏิบัติตามกติกากฎขององค์กร ซึ่งจะกำหนดในเรื่องความประพฤติของพนักงาน วิธีปฏิบัติต่างๆ ในองค์กร

(๔) เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of command) คือการที่องค์กรกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว

(๕) เอกภาพของทิศทาง (Unity of direction) องค์กรจะต้องมีทิศทางในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกันไม่ว่าจะมีการแบ่งหน่วยงานย่อยมากน้อยเพียงไร โดยหน่วยงานต่างๆ จะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดเป้าหมายเดียวกัน

(๖) ยึดผลประโยชน์ขององค์กรมากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล (Subordination of individual interest to general interest) องค์กรจะต้องยึดถือประโยชน์ขององค์กรสำคัญกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวของบุคคลหรือของกลุ่มในองค์กร

(๗) การให้การตอบแทน (Remuneration of personnel) ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรจะต้องได้รับผลตอบแทนจากการทำงานที่เป็นธรรม การให้ค่าตอบแทนจากการทำงานอาจกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น จ่ายค่าตอบแทนตามจำนวนผลงานที่ทำได้ (piece rates) จ่ายตามระยะเวลา (time rates) จ่ายค่าตอบแทนตามงาน (job rates) เป็นต้น

(๘) หลักการรวมอำนาจ (Centralization) ได้แก่ การรวมอำนาจหรือการกระจายอำนาจในองค์กร องค์กรจะต้องเลือกรวมหรือกระจายอำนาจให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

(๙) หลักสายการบังคับบัญชา (scalar chain) ได้แก่ ระดับของการบังคับบัญชา จากระดับสูงลงมาถึงระดับล่างจะต้องมีความชัดเจนว่า ใครอยู่ในความดูแลควบคุมของใคร สายการบังคับบัญชาจะกำหนดช่องทางการสื่อสารภายในองค์กร และเส้นทางของการใช้อำนาจในองค์กร

(๑๐) ความมีระเบียบ (Order) คือความมีระเบียบในการทำงาน การจัดอุปกรณ์และสิ่งของต่างๆ ให้อยู่ในที่ที่ควรจะเป็น การเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม

(๑๑) ความเป็นธรรม (Equity) การบริหารงานในองค์กรจะต้องมีความยุติธรรมและเมตตา เพื่อให้การยอมรับและมีการปฏิบัติตามระเบียบวินัยในองค์กร

(๑๒) ความมั่นคงในอาชีพ (Stability of tenure of personnel) ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้สึกมั่นคงในอาชีพ มีช่องทางความก้าวหน้าในอาชีพ องค์กรจะต้องมีการวางแผนด้านบุคคลในองค์กร

(๑๓) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (initiative) การสร้างสรรค์จะเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การทำงานในองค์การบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นและสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในหมู่พนักงานองค์การ

(๑๔) หลักความสามัคคี (Esprit de corps) คือ การที่บุคคลในองค์การร่วมแรงร่วมใจกันทำงานเพื่อให้เกิดผลตามความต้องการของหน่วยงาน เป็นการสร้างความเป็นทีมงานในการทำงานร่วมกันของผู้ปฏิบัติงาน

ทั้งนี้หลักการบริหารทั้ง ๑๔ ประการดังกล่าวนี้เป็นหลักการที่จะนำไปใช้ในการบริหารงานในองค์การต่างๆ และมีลักษณะเป็นหลักสากลทั่วไป^{๙๙}

๑.๓ แนวความคิดหลักการบริหารของ ลินดัล เออร์วิค และลูเธอร์ กุลิก (Lyndall Urwick and Luther Gulick) สำหรับแนวความคิดทางการบริหารที่จัดอยู่ในกลุ่มหลักการบริหารที่สำคัญอีกแนวความคิดหนึ่ง นอกจากแนวความคิดของ เฮนรี ฟาโยล์ (Henri Fayol) ได้แก่ แนวความคิดของ ลินดัล เออร์วิค และลูเธอร์ กุลิก (Lyndall Urwick and Luther Gulick) นักวิชาการทั้งสองได้เสนอแนวความคิดทางการบริหารโดยเสนอว่า การบริหารเป็นเรื่องของการประสานงานภายในองค์การ และเสนอหลักในการประสานงานและการทำงานในองค์การไว้ดังนี้

(๑) เมื่อเกิดองค์การขึ้นมาจะมีการแบ่งงานกันทำ เนื่องจากคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านของความถนัด ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ การแบ่งงานกันทำ จึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับองค์การ

(๒) เมื่อมีการแบ่งงานกันทำ องค์การจำเป็นจะต้องมีระบบการประสานเพื่อเชื่อมโยงงานทุกส่วนขององค์การเข้าด้วยกัน การประสานงานในองค์การสามารถทำได้สองวิธีคือ

(๒.๑) การประสานงานโดยใช้โครงสร้างองค์การ

(๒.๒) การประสานทางความคิด

ทั้งนี้แต่ละวิธีมีรายละเอียดดังนี้ คือ การประสานงานโดยใช้โครงสร้างองค์การ สามารถกระทำได้หลายวิธีเช่น

(๑) การจัดโครงสร้างอำนาจภายในองค์การ องค์การจะดำเนินการประสานงานโดยการจัดโครงสร้างอำนาจที่ยึดหลักการสำคัญคือ

(๑.๑) หลักขอบข่ายในการควบคุม

(๑.๒) หลักเอกภาพในการควบคุม

(๑.๓) การจัดองค์การตามลูกค้ำ

(๑.๔) การจัดองค์การตามสถานที่ตั้ง^{๑๐๐}

^{๙๙} Henry Fayol, **General and Industrial Management**, อ้างใน วันชัย มีชาติ, **การบริหารองค์การ**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ๓๗.

^{๑๐๐} Gulick Luther, **Note on the Theory of Organization**, In Jay M. Shafritz, and Albert C. Hyde, .**Classic of Public Administration**, 2rd edition, (California: The Dorsey Press, 1987), p. 79.

(๒) การประสานงานผ่านฝ่ายบริหาร องค์กรจะใช้หน้าที่ของหัวหน้าประสานงานใน องค์กร ทั้งนี้หน้าที่ของหัวหน้าจะประกอบด้วยหน้าที่ ๗ ประการ ซึ่งเรียกว่า POSDCORB คือ การ วางแผน (Planning) การจัดองค์กร (organizing) การบริหารงานบุคคล (staffing) การอำนวยการ (directing) การประสานงาน (Co-ordination) การรายงาน (reporting) และการบริหารงบประมาณ (budgeting) ซึ่งหน้าที่ของบริหารทั้ง ๗ ประการนี้เป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวาง

(๓) การประสานหน่วยงานย่อยในองค์กรโดยใช้การจัดองค์กร ซึ่ง เออร์วิคและกูลิค (Urwick and Gulick) ได้เสนอว่าองค์กรสามารถจัดหน่วยงานย่อยในองค์กรได้หลายรูปแบบตาม ความเหมาะสมคือ

- (๓.๑) การจัดองค์กรตามวัตถุประสงค์
- (๓.๒) การจัดองค์กรตามกระบวนการ
- (๓.๓) การจัดองค์กรตามลูกค้า
- (๓.๔) การจัดองค์กรตามสถานที่ตั้ง

การประสานงานโดยใช้กระบวนการประสานทางความคิดหรือการมีเจตนารมณ์ร่วมกัน เป็นวิธีการที่องค์กรประสานงาน โดยสร้างสรรค์ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสมาชิกในการ ทำงานร่วมกัน ผู้ปฏิบัติงานจะมุ่งทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร การประสาน โดยการใช้เจตนารมณ์ของสมาชิก จะเป็นเรื่องของการสร้างอุดมการณ์การทำงานของสมาชิกและ สร้างความจงรักภักดีในองค์กรให้เกิดขึ้น

- ๑.๔) แนวความคิดระบบราชการของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max weber)

แนวความคิดทางการบริหารที่มีการนำมาใช้ และใช้อ้างถึงกันอย่างมากอีกแนวความคิด หนึ่งได้แก่ทฤษฎีระบบราชการ (Bureaucracy) ของแมกซ์ เวเบอร์ (Max weber) นักวิชาการชาว เยอรมันซึ่งเสนอแนวคิดในการบริหารองค์กรซึ่งเป็นอุดมคติที่เรียกว่า “the ideal type of bureaucracy” โดยกล่าวถึงลักษณะที่ใช้อำนาจในองค์กร และลักษณะขององค์กรแบบระบบ ราชการไว้ดังนี้^{๑๐๑}

(๑) อำนาจในองค์กร แมกซ์ เวเบอร์ (Max weber) ได้นำเสนอว่า การที่องค์กรจะ ดำเนินการได้นั้นจะต้องมีโครงสร้างของอำนาจในองค์กร ลักษณะของอำนาจในองค์กรจะประกอบ ไปด้วยอำนาจบารมี (Charismatic authority) อำนาจที่เกิดจากคุณลักษณะของบุคคล ซึ่งทำให้ผู้อื่น เชื่อฟังหรือยอมทำตามผู้นำ เป็นอำนาจที่ติดอยู่กับบุคคล การใช้อำนาจบารมีเหมาะสมกับสังคมในยุค เดิมที่มีลักษณะความสัมพันธ์ในเชิงเครือญาติหรือสังคมชนเผ่า ทั้งนี้อำนาจตามประเพณี (Traditional authority) เป็นอำนาจที่เกิดจากขนบธรรมเนียมหรือประเพณีที่ยึดถือสืบๆกันมา การใช้อำนาจตาม

^{๑๐๑} Max Weber, *The Theory of Social and Economic Organization*, อังโน วันชัย มีชาติ, การบริหารองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ๔๑-๔๓.

ประเพณี เช่นการสืบสันตติวงศ์ การใช้อำนาจในลักษณะนี้มักจะพบในสังคมแบบศักดินา อำนาจตามกฎหมาย (Legal authority) ซึ่งเป็นอำนาจที่เน้นหลักความมีเหตุผล อำนาจตามกฎหมายนี้เหมาะกับโครงสร้างสังคมสมัยใหม่ที่มีความสลับซับซ้อน อำนาจตามกฎหมายจะใช้ในองค์การแบบระบบราชการตามที่แมกซ์ เวเบอร์ (Max weber) เสนอไว้

(๒) ลักษณะขององค์การแบบระบบราชการ แมกซ์ เวเบอร์ (Max weber) ได้เสนอหลักการบริหารองค์การ โดยกล่าวถึงองค์การแบบระบบราชการที่เชื่อว่าเป็นองค์การที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยได้สรุปลักษณะองค์การระบบราชการว่าจะมีลักษณะที่สำคัญดังนี้คือ

- มีการแบ่งกันทำตามหน้าที่และความชำนาญเฉพาะ
- มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน องค์การระบบแบบราชการจะมีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนว่า ใครอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของใคร
- มีความเป็นทางการในการทำงาน การปฏิบัติงานในระบบราชการและการทำงานตามลายลักษณ์อักษร มีระเบียบปฏิบัติในการทำงานอย่างชัดเจน
- อำนาจเป็นอำนาจที่กำหนดตามตำแหน่งก็จะมีอำนาจดังกล่าว
- ข้าราชการจะมีความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ มีเงินเดือนหรือผลตอบแทนจากการทำงาน
- ข้าราชการจะต้องทำงานโดยปราศจากอารมณ์และความเกลียดชัง ต้องให้ บริการผู้ที่มาติดต่ออย่างเสมอหน้ากันไม่เลือกที่รัก มักที่ชัง และวางตัวเป็นกลาง
- ความก้าวหน้าในหน้าที่ของราชการ ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ ความอาวุโส หรือทั้งสองส่วนประกอบกันขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชา

แนวความคิดทางการบริหารในยุคแรกจะมีลักษณะร่วมกัน คือ ทุกแนวความคิดมุ่งแสวงหาวิธีการทำงานของบุคคลและองค์การที่จะทำให้การทำงานเป็นไปได้อย่างดีที่สุด เป้าหมายของแนวคิดเหล่านี้มุ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน นักคิดในกลุ่มนี้จะมององค์การในระบบปิดไม่มองความสัมพันธ์ระหว่างองค์การกับสภาพแวดล้อม หรือปัจจัยภายนอกองค์การ

ทฤษฎีและแนวความคิดทางการบริหารในยุคแรกนั้นกล่าวได้ว่า เป็นยุคทองของแนวความคิดทางการบริหารมีการคิดค้นทฤษฎีและความพยายามนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน นักคิดส่วนใหญ่อยู่ในโลกปฏิบัติ การคิดมุ่งมั่นและหวังผลในทางปฏิบัติจริง ทฤษฎีจึงเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวและเป็นความจริงที่เห็นชัด

๒) แนวความคิดในยุคพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Theory)

แนวความคิดในยุคพฤติกรรมศาสตร์ เกิดขึ้นจากการค้นพบข้อจำกัดของแนวความคิดในยุคคลาสสิกและพยายามแสวงหาทางออกและแนวทางแก้ไข โดยจุดกำเนิดของแนวความคิดในกลุ่มนี้เกิดจากการทดลองที่ Hawthorne Experiments ของ เอลตัน เมโย (Elton Mayo) และคณะ ข้อ

ค้นพบจากการทดลองดังกล่าว ทำให้คำถามหรือโจทย์ทางการบริหารเปลี่ยนแปลงไปจากยุคแรก กล่าวคือในยุคแรก นักวิชาการพยายามหาคำตอบว่าจะทำอย่างไร จึงก่อให้เกิดผลดีหรือประสิทธิภาพ แก่องค์กรมากที่สุด นักวิชาการจึงพยายามแสวงหาวิธีการทำงานโดยเชื่อว่า หากทราบวิธีการทำงาน และปฏิบัติตามวิธีดังกล่าวก็จะทำให้ผลงานขององค์กรดีขึ้น คำถามหรือโจทย์ทางการบริหารในยุคนี้ มุ่งจะตอบว่าทำอย่างไรคนจึงจะอยากทำงาน หรือจะทำให้บุคคลในองค์กรอยากทำงานอย่างไร ความเชื่อของยุคนี้เห็นว่า ความรู้ในวิธีการทำงานไม่แน่ว่าจะก่อให้เกิดผลงานที่ดีเสมอไป ผลงานจะ เกิดจากการที่บุคคลอยากทำงาน ดังนั้น ทฤษฎีส่วนใหญ่จึงมุ่งแสวงหาวิธีการผลักดันและกระตุ้นให้ บุคคลทำงาน แนวความคิดในกลุ่มนี้ประกอบด้วยทฤษฎีและแนวความคิดในเรื่องต่างๆดังนี้คือ^{๑๐๒}

๒.๑) แนวความคิดของ เอลตัน เมโย (Elton Mayo) จากการศึกษาของเอลตัน เมโย (Elton Mayo) และคณะ ได้ทำการวิจัยการทำงานในโรงไฟฟ้า Western Electric Company และ เรียกการศึกษานี้ว่า Hawthorne studies โดยการทดลองศึกษาใช้เวลาถึง ๕ ปี โดยการทดลอง ดังกล่าวมีข้อค้นพบสำคัญดังนี้คือ ๑) สภาพเงื่อนไขในการทำงานไม่มีผลต่อผลผลิตในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นอย่างอื่นในชั่วโมงการทำงาน เวลาพัก ความเหนื่อยล้าจากการทำงาน เป็นต้น ๒) ปัจจัยทาง สังคมจิตวิทยา ปัจจัยที่มีผลผลิตขององค์กรคือ ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันและความยึดเหนี่ยว ระหว่างกลุ่มทำให้ผลผลิตขององค์กรเพิ่มมากขึ้น^{๑๐๓}

๒.๒) แนวความคิดในกลุ่มแรงจูงใจ จากการทดลองของ เอลตัน เมโย (Elton Mayo) และคณะ ทำให้คำถามทางการบริหารได้เปลี่ยนแปลงไป นักวิชาการหันมาหาคำตอบว่าจะอะไรจะอยาก ทำให้คนอยากทำงาน โดยเชื่อว่าหากคนอยากทำงานจะทำให้เกิดความทุ่มเทในการทำงาน ซึ่งอาจจะ ส่งผลถึงผลงานได้ในที่สุด นักวิชาการจึงได้หาแนวความคิดที่สามารถอธิบายแรงจูงใจในการทำงาน ของบุคคล

๒.๓) แนวความคิดศาสตร์การบริหารของ เฮอริเบิร์ต ไชมอน (Herbert A. Simon) การ บริหารของ เฮอริเบิร์ต ไชมอน (Herbert A. Simon) นอกจากแนวความคิดในกลุ่มมนุษย์สัมพันธ์และ แรงจูงใจแล้ว ในยุคนี้ยังมีแนวความคิดในเรื่องศาสตร์บริหารที่ตั้งข้อสังเกตและข้อโต้แย้งแนวความคิด ทางการบริหารในยุคก่อนหน้านั้น โดยเห็นว่าหลักการบริหารในยุคคลาสสิกเป็นเพียงภาชิตการบริหาร เท่านั้น หลักการหลายๆประการมีความขัดแย้งกัน โดยนักวิชาการที่แสดงให้เห็นว่า แนวความคิดใน ยุคคลาสสิกมีความขัดแย้งกัน ได้แก่ เฮอริเบิร์ต ไชมอน (Herbert A. Simon) ซึ่งได้เสนอแนวความคิด ศาสตร์การบริหารนี้ขึ้นมา สำหรับแนวความคิดที่เสนอมีสาระสำคัญดังนี้คือ

^{๑๐๒} John Sheldrake, *Management Theory from Tailors to Japanimation*, (London: International Thompson Business Press,1996), pp. 101-116.

^{๑๐๓} Elton Mayo, *the Social Problems of an Industrial Civilization*, (Boston: Graduate School of Business Administration, Harvard University, 1945), p. 110.

(๑) แนวความคิดทางการบริหารในยุคคลาสสิกมีความขัดแย้งกันเอง ทำให้ไม่สามารถก่อให้เกิดผลได้จริงในทางปฏิบัติ เพราะหลักการไม่ได้เป็นไปในทางเดียวกัน หลักการที่ขัดกันเช่น หลักสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) กับหลักขอบข่ายการควบคุม (span of control) และหลักในเรื่องความชำนาญเฉพาะทาง (specialization) กับหลักในเรื่องเอกภาพในการบังคับบัญชา (unity of command) เมื่อหลักการขัดกันการดำเนินงานจึงเป็นเรื่องที่ทำได้

(๒) เฮอร์เบิร์ต ไชมอน (Herbert A. Simon) เสนอแนวความคิดที่ว่า การบริหารเป็นเรื่องของการตัดสินใจ โดยองค์การมีความสัมพันธ์กับระบบของการตัดสินใจ การตัดสินใจในองค์การจะมีสองระดับ คือ

(๒.๑) การตัดสินใจในระดับคุณค่า (Value) เป็นการตัดสินใจในเรื่องนโยบาย หรือคุณค่าที่องค์การต้องการบรรลุถึงเป็นทิศทางขององค์การ

(๒.๒) การตัดสินใจในระดับข้อเท็จจริงหรือการปฏิบัติ (Fact) จะเป็นการตัดสินใจในเรื่องของวิธีการดำเนินการว่า องค์การจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้บรรลุผลตามคุณค่าที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจทั้งสองระดับนั้น การตัดสินใจในระดับคุณค่าจะนำมาซึ่งการกำหนดวิธีการปฏิบัติหรือการตัดสินใจในระดับข้อเท็จจริงในหน่วยงานหนึ่ง และการตัดสินใจในระดับข้อเท็จจริงของหน่วยงานที่สูงกว่าจะเป็นการตัดสินใจระดับคุณค่าของหน่วยงานในระดับที่ต่ำกว่า เช่น กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายกระจายอำนาจ (การตัดสินใจระดับคุณค่า) จึงออกหนังสือมอบหมายให้กรมการปกครอง ได้ดำเนินการกำหนดแนวทางในการที่จะกระจายอำนาจให้หน่วยงานท้องถิ่น (การตัดสินใจระดับการปฏิบัติ) คำสั่งของกระทรวงจะกลายเป็นเป้าหมายหรือทิศทางของกรมการปกครอง (การตัดสินใจระดับคุณค่าของกรมการปกครอง) จากนั้นกรมจึงได้กำหนดแนวทางให้มีการมอบอำนาจการดำเนินการเรื่องต่างๆให้ท้องถิ่น(การตัดสินใจระดับปฏิบัติการ) ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้จะส่งต่อกันจนตลอดสายการบังคับบัญชาและการทำงานขององค์การ

(๒.๓) การตัดสินใจเป็นหัวใจของการบริหารในองค์การ เพราะทุกระดับในองค์การจะมีส่วนในการตัดสินใจทั้งสิ้น กล่าวคือผู้มีตำแหน่งระดับสูงจะตัดสินใจในเรื่องนโยบายขององค์การ ผู้ปฏิบัติระดับล่างจะตัดสินใจในเรื่องของการปฏิบัติ ขั้นตอน วิธีการปฏิบัติ ฉะนั้นทุกคนในองค์การจะต้องตัดสินใจ การตัดสินใจจึงเป็นเรื่องสำคัญในองค์การ

(๒.๔) การตัดสินใจในองค์การจะมีเครื่องช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งเครื่องช่วยในการตัดสินใจได้แก่ การแบ่งหน้าที่ในองค์การ การจัดโครงสร้างองค์การ ทำให้องค์การทราบ ว่า ในเรื่องดังกล่าวใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ การกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในองค์การต่างๆ ทำให้การตัดสินใจไม่ต้องเริ่มใหม่ทุกครั้ง และทำให้การตัดสินใจทำได้เร็วยิ่งขึ้น

(๒.๕) การตัดสินใจในองค์การนั้นเราไม่สามารถตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุผลได้ทั้งหมด การตัดสินใจจึงเป็นการตัดสินใจในลักษณะ (Satisfying) คือการตัดสินใจที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ ไม่ได้เป็นการ

ตัดสินใจที่ดีที่สุดที่สุดในลักษณะ economic man ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีข้อจำกัดมากมายทำให้ไม่สามารถตัดสินใจที่ดีที่สุดได้ ข้อจำกัดของมนุษย์ เช่น ข้อจำกัดในแง่สติปัญญา ข้อจำกัดในแง่เวลา ข้อจำกัดในเรื่องข้อมูลข่าวสาร ข้อจำกัดในเรื่องทรัพยากร เป็นต้น

สำหรับแนวความคิดในยุคคลาสสิกและพยายามที่จะหาทางออกในการบริหาร โดยแนวความคิดในยุคนี้นี้จะให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงานมากกว่าวิธีการในการทำงาน โภจทรัพย์ทางการบริหารจะเปลี่ยนไปจากเดิมที่มุ่งหาคำตอบว่า การทำงานอย่างไรหรือด้วยวิธีใดจึงจะทำให้เกิดผลงานมากที่สุด มีประสิทธิภาพ และสร้างผลผลิตมากที่สุดได้ แนวความคิดในยุคนี้นี้จะให้ความสำคัญกับการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีแรงจูงใจในการทำงาน ความเชื่อทางการบริหารเชื่อว่า ผลผลิตในองค์กรจะเกิดจากผู้ปฏิบัติงานตั้งใจ และมีแรงจูงใจในการทำงานมากกว่าเรื่องอื่นๆ นักบริหารจึงมุ่งหาวิธีการในการจูงใจพนักงานในองค์กร แนวความคิดในยุคนี้นี้ยังคงมององค์กรในระบบปิด ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมไม่มากหรือไม่ให้ความสำคัญกับตัวแปรสภาพแวดล้อมในองค์กร^{๑๐๔}

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จากแนวความคิดในยุคคลาสสิกดังกล่าวข้างต้น มีความเห็นสรุปได้ว่าแนวความคิดในยุคคลาสสิก ทฤษฎีด้านนี้จะเน้นทฤษฎีองค์การในด้านพฤติกรรมศาสตร์โดยมีการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดองค์การ โดยมีความเชื่อว่าองค์การเสมือนสิ่งที่มีชีวิต ซึ่งต้องการเจริญเติบโต มีสุขภาพไม่ดีเป็นบางครั้ง และที่สำคัญต้องมีการพัฒนาองค์การให้เจริญเติบโต และมั่นคงตลอดไป

๓) แนวความคิดทางการบริหารสมัยใหม่ (Modern Theory)

แนวความคิดทางการบริหารสมัยใหม่นี้เกิดจากการบริหารมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น วิธีการแบบเดิมไม่สามารถจะอธิบายการทำงานและช่วยให้เกิดผลผลิตได้อย่างเต็มที่ แนวความคิดในยุคนี้นี้เน้นเรื่องเทคนิคทางการบริหารต่างๆที่นำมาใช้ในการทำงาน เป็นยุคแห่งการสร้างเทคนิคทางการบริหาร โดยมีเทคนิคต่างๆเกิดขึ้นหลายประการ

ทฤษฎี Theory Z ของ วิลเลียม โออูชิ (William Ouchi) ได้เสนอแนวความคิด “Theory Z” โดยพิจารณาในการบริหารงานขององค์กรในแบบอเมริกัน (Type A) และองค์กรที่บริหารงานแบบญี่ปุ่น (Type J) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้คือ^{๑๐๕}

องค์กรแบบอเมริกัน (Type A) เป็นองค์กรที่มีลักษณะการบริหารที่สำคัญดังนี้คือ

^{๑๐๔} Herbert A. Simon, “The proverbs of Administration”. In Jay M. Shafritz and Albert C. Hyde, **Classic of Public Administration**, 2nd edition, (California: The Dorsey Press, 1987), pp. 164-180.

^{๑๐๕} William Ouchi, **How American Business Can Meet the Japanese Challenge**, (United States: Adison-Wesley Publishing, 1981), pp. 48-59.

- การจ้างงานเป็นการจ้างงานระยะสั้น
- องค์กรเน้นการแข่งขันกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้าน
- การเลื่อนตำแหน่งในองค์กรเป็นไปอย่างรวดเร็ว
- การตัดสินใจเป็นการตัดสินใจของปัจเจกบุคคลในองค์กร
- การดูแลพนักงานเป็นการดูแลเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานเท่านั้น

ส่วนลักษณะขององค์กรตามแบบญี่ปุ่น (Type J) จะมีลักษณะที่แตกต่างจากองค์กรแบบอเมริกัน โดยองค์กรแบบญี่ปุ่นจะมีลักษณะดังนี้คือ

- การจ้างงานเป็นการจ้างงานแบบตลอดชีพ (Lifetime employment)
- องค์กรทำงานโดยมีการทำงานเป็นทีมพนักงานจะมีความรู้และทำงานแทนกันได้
- การเลื่อนตำแหน่งจะมีการเลื่อนตำแหน่งช้า
- การตัดสินใจในองค์กรจะเป็นการตัดสินใจโดยใช้มติเอกฉันท์
- การดูแลพนักงานในองค์กรเป็นการดูแลคนทั้งคนหรือดูทุกส่วนของบุคคล

ดังนั้น จากทฤษฎีองค์กรเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น ทำให้สามารถ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีองค์กรจึงเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และเข้าใจองค์กร เพื่อจะทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ทฤษฎีองค์กรจะเกี่ยวข้องกับเรื่องขององค์กร มีการปรับตัว หรือควบคุมสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้องค์กรบรรลุประสิทธิผล และจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กรจะจัดการความขัดแย้งภายในองค์กร และส่งเสริมนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในองค์กร วิวัฒนาการของทฤษฎีองค์กรและการออกแบบองค์กร ได้แก่การออกแบบองค์กรแบบวิทยาศาสตร์ องค์กรมีลักษณะเป็นจักรกล เน้นการออกคำสั่ง มีการวางแผน บันทึกรายงาน เขียนนโยบายเน้นความชำนาญเฉพาะด้านการออกแบบองค์กร ยุคมนุษย์สัมพันธ์ ได้เสนอว่าองค์กรเป็นระบบของความร่วมมือ ทฤษฎีแนวความคิดในยุคคลาสสิกในยุคนี้ ถือได้ว่าเป็นของแนวความคิดทางการบริหาร นักวิชาการพยายามแสวงหาแนวทางในการบริหารงานขององค์กร และหลักการบริหาร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการทำงาน ได้แก่แนวความคิดวิทยาศาสตร์การจัดการ (Scientific Management) ของเฟรดเดอริก ดับบลิว. เทเลอร์ (Frederick W. Taylor) แนวความคิดระบบราชการของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) แนวความคิดหลักการบริหารของลินดัล เออร์วิก และลูเธอร์ กุลิก (Lyndall Urwick and Luther Gulick) ทฤษฎีแนวความคิดในยุคพฤติกรรมศาสตร์แนวคตินี้พยายามแสวงหาทางออกและแนวทางแก้ไข ทั้งนี้โดยจุดกำเนิดของแนวความคิดนี้ ได้แก่แนวความคิดของเอลตัน เมโย (Elton Mayo) แนวความคิดในกลุ่มแรงจูงใจ แนวความคิดทางการบริหารสมัยใหม่ ได้แก่ Theory Z ของ วิลเลียม โออุชิ (William Ouchi) ซึ่งแนวความคิดในการบริหารจัดการจะเป็นการเสนอเทคนิคทางการบริหารที่นำมาแก้ปัญหา

และพัฒนาการทำงานขององค์กร เพื่อพัฒนาส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ตารางที่ ๒.๒๒ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Frederick W. Taylor	แนวความคิดวิทยาศาสตร์การจัดการ (Scientific Management) ได้แก่ ๑) การใช้หลักวิทยาศาสตร์การจัดการในการหาวิธีการทำงาน แทนการทำงานตามความเคยชินของพนักงาน ๒) การคัดเลือกคนเป็นการคัดเลือกตามหลักเหตุผลและใช้หลักวิทยาศาสตร์ โดยจะเลือกคนที่เหมาะสมกับงาน ๓) การฝึกฝนพนักงานให้สามารถทำงานตามหลักวิทยาศาสตร์ได้ ๔) สร้างความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเพื่อจะให้การงานบรรลุเป้าหมาย
Henry Fayol	องค์ประกอบของการบริหารจัดการ(element of management) มีอยู่ ๕ ประการ ได้แก่ ๑) การวางแผน (Planning) ๒) การจัดรูปงานหรือการจัดองค์การ (organizing) ๓) การสั่งการ (Command) ๔) การประสานงาน (Co-ordination) ๕) การควบคุม (Control)
Luther Gulick	การบริหารเป็นเรื่องของการประสานงานภายในองค์กร และเสนอหลักในการประสานงานและการทำงานในองค์กรไว้ ดังนี้ ๑) เมื่อเกิดองค์การขึ้นมาจะมีการแบ่งงานกันทำ เนื่องจากคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านของความถนัด ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ การแบ่งงานกันทำ จึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับองค์การ ๒) เมื่อมีการแบ่งงานกันทำ องค์การจำเป็นจะต้องมีระบบการประสานเพื่อเชื่อมโยงงานทุกส่วนขององค์กรเข้าด้วยกัน
Elton Mayo	แนวความคิดในกลุ่มแรงจูงใจ ได้แก่ ๑) สภาพเงื่อนไขในการทำงาน ไม่มีผลต่อผลผลิตในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นอุณหภูมิในห้องทำงาน เวลาพัก ความเหนื่อยล้าจากการทำงาน เป็นต้น ๒) ปัจจัยทางสังคมจิตวิทยา ปัจจัยที่มีผลผลิตขององค์การคือ ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันและความยึดเหนี่ยวระหว่างกลุ่มทำให้ผลผลิตขององค์กรเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ ๒.๒๓ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Herbert A. Simon	การบริหารเป็นเรื่องของการตัดสินใจ โดยองค์การมีความสัมพันธ์กับระบบของการตัดสินใจ การตัดสินใจในองค์การจะมีสองระดับคือ ๑) การตัดสินใจในระดับคุณค่า (Value) เป็นการตัดสินใจในเรื่องนโยบาย หรือคุณค่าที่องค์การต้องการบรรลุถึงเป็นทิศทางขององค์การ ๒) การตัดสินใจในระดับข้อเท็จจริงหรือการปฏิบัติ (Fact) จะเป็นการตัดสินใจในเรื่องของวิธีการดำเนินการว่า องค์การจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้บรรลุผลตามคุณค่าที่กำหนดไว้
William Ouchi	แนวความคิดทางการบริหารสมัยใหม่ที่เกิดจากการบริหารมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น วิธีการแบบเดิมไม่สามารถจะอธิบายการทำงานและช่วยให้เกิดผลผลิตได้อย่างเต็มที่ แนวความคิดในยุคนี้เน้นเรื่องเทคนิคทางการบริหารต่างๆ ที่นำมาใช้ในการทำงาน เป็นยุคแห่งการสร้างเทคนิคทางการบริหาร

๒.๕ หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด จึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่รับรู้และเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และวิธีการที่จะสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ๆ รวมไปถึงการจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายข้างต้นนั้น ผู้บริหารของท้องถิ่นทั้งฝ่ายการเมือง และฝ่ายข้าราชการประจำจะต้องมีเทคนิคการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเทคนิคทางการบริหารจัดการองค์กรที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนนิยมนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีนั้น คือ “หลักพุทธธรรม” นั่นเอง

หลักธรรมของผู้นำเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เนื่องจากเป็นหลักที่ทำให้เกิดการพัฒนาที่ดีแก่ผู้นำสตรี ผู้ปกครองและผู้บริหารบ้านเมืองระดับต่าง ๆ ซึ่งผู้นำที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีหลักธรรมในการเป็นผู้นำและคุณสมบัติของผู้นำที่ดีนั้น หมายถึงความเป็นผู้มีศักยภาพในตัวเองทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้และความสามารถ พร้อมทั้งจะปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างชาญฉลาดและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางเป้าหมายเอาไว้อย่างมี

ประสิทธิภาพและประสิทธิผล พระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงหลักธรรมสำคัญในการเป็นผู้นำไว้หลายหลักธรรมด้วยกัน เช่น ทศพิธราชธรรม พรหมวิหาร ๔ ธรรมาธิปไตย ราชสังคหวัตถุ ๔ และสัพปุริสธรรม ๗ เป็นต้น ซึ่งหลักธรรมดังกล่าวถือเป็นการสร้างเสริมภาวะผู้นำให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารจัดการทั้งสิ้น ภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมได้อาศัยธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการกิจการงานทุกอย่างให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อประโยชน์สุขแห่งหมู่คณะองค์กร สังคมอย่างมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป การที่พระพุทธศาสนาเน้นคุณธรรมเป็นสำคัญเพราะถือว่าเมื่อผู้มีความดีแล้ว ประชาชนย่อมอยู่เป็นสุข คุณธรรมของการเป็นผู้นำนั้นเป็นหลักของการบริการที่ดีเรียกว่า ธรรมาธิปไตย หมายถึงการบริหารโดยถึงธรรมเป็นใหญ่ กล่าวคือ ยึดหลักบรรทัดฐาน หลักการและคุณธรรมเป็นแนวทางในการบริหาร และการบริหารนั้นต้องใช้ทั้งพระเดชและพระคุณหรือใช้อำนาจและคุณธรรมซึ่งจะทำให้ได้ทั้งน้ำใจและผลของงาน^{๑๐๖}

ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงภาวะผู้นำมีลักษณะใช้ทั้งพระเดชและพระคุณ ดีเตียนหรือชี้ผิดถูกที่ควรดีหรือชี้ข้อผิดพลาดซึ่งหลักธรรมต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา ผู้นำสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี โดยใช้ควบคู่กับกฎหมายรัฐธรรมนูญและระเบียบข้อบังคับของแต่ละสังคมองค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้งานบริหารลุล่วงไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ หลักทศตยปาปนิคสูตร ทั้งนี้ จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักทศตยปาปนิคสูตรที่ปรากฏในพระไตรปิฎกซึ่งเป็นคัมภีร์ทางพุทธศาสนา นั้น ซึ่งในหลักธรรมดังกล่าวที่ได้กล่าวถึงหลักธรรมของการบริหารจัดการไว้อย่างน่าสนใจ ซึ่งได้มีนักวิชาการทั้งทางพุทธหรือกระทั่งนักวิชาการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการทั่วไปได้นำหลักดังกล่าวไปใช้หรือมีส่วนร่วมของหลักธรรมดังกล่าวนี้ไปใช้ในการบริหารจัดการดังกล่าว

หลักการบริหารนี้ได้ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ติกนิบาตร ปฐมปณณาสก ซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นนักบริหารจัดการที่ดีนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีการบริหารจัดการที่ดีและมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ได้มีนักวิชาการทางพุทธศาสนาได้อธิบายขยายความไว้เป็นจำนวนมาก จากเนื้อหาในพระไตรปิฎกดังกล่าว ทำให้เข้าใจได้ระดับหนึ่งของพระสูตรนี้ แต่เพื่อที่จะเข้าใจในแนวคิดของทศตยปาปนิคสูตรมากยิ่งขึ้น ได้มีพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ท่านได้กล่าวถึงทศตยปาปนิคสูตร หรือปาปนิคธรรม ๓ ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมว่า (ปาปนิคังคะ หลักพ่อค้า, องค์คุณของพ่อค้า - qualities of a successful shopkeeper or businessman) ประกอบด้วย^{๑๐๗}

^{๑๐๖} ทัชชกร แสงทองดี, “คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงพุทธ”, วารสารวิจัยวิชาการ, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๑๔๕.

^{๑๐๗} อง.ตีก. (ไทย) ๒๐/๒๐/๑๖๓. ๑๙๖.

๑) จักขุมา ตาตี (รู้จักสินค้า ดูของเป็น สามารถคำนวณราคา กะทุนแก๊งกำไร แม่นยำ - shrewd)

๒) วิธูโร จัดเจนธุรกิจ (รู้แหล่งซื้อแหล่งขาย รู้ความเคลื่อนไหวความต้องการของตลาด สามารถในการจัดซื้อจัดจำหน่าย รู้ใจและรู้จักเอาใจลูกค้า - capable of administering business)

๓) นิสสยสัมปันโน พร้อมด้วยแหล่งทุนเป็นที่อาศัย (เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจในหมู่แหล่ง ทุนใหญ่ ๆ หาเงินมาลงทุนหรือดำเนินกิจการโดยง่าย - having good credit rating)^{๑๐๘}

จากหลักการของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ดังกล่าวข้างต้นยังสอดคล้องกับสิ่งที่พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวถึงคำตรัสองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในพุทธปาปณิกสูตรว่า เกี่ยวกับคุณลักษณะ ๓ ประการของนักบริหารที่จะช่วยให้นักบริหารทำสำเร็จ ลุล่วง ไปได้ด้วยดี ดังนี้^{๑๐๙}

๑) จักขุมา หมายถึง ปัญญามองการณ์ไกล เช่น ถ้าเป็นพ่อค้าหรือนักบริหารธุรกิจ ต้องรู้ว่าอนาคตเศรษฐกิจหรือตลาดจะมีแนวโน้มเป็นแบบไหนหรือสามารถคาดการณ์ทิศทางหรืออนาคตในการดำเนินธุรกิจได้แม่นยำจากการอาศัยกระบวนการคิดที่รอบคอบและมีเหตุผล โดยอาจใช้ประสบการณ์ในอดีตร่วมในการตัดสินใจและวางแผนด้วย ซึ่งคุณลักษณะข้อแรกนี้ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า Conceptual Skill คือการชำนาญในการใช้ความคิด หรือ ทักษะทางด้านความคิด

๒) วิธูโร หมายถึง จัดการธุระได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักการเงินต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางการเงินสามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนต่าง ๆ ได้หรือเข้าใจในงบการเงินที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้ ในกรณีแพทย์ผ่าตัดตมองก็ต้องมีความเชี่ยวชาญในการผ่าตัดตมอง เป็นต้น คุณลักษณะที่สองนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษคำว่า Technical Skill คือ ความชำนาญการด้านเทคนิค หรือ ทักษะทางด้านปฏิบัติการปฏิบัติงาน

๓) นิสสยสัมปันโน หมายถึง พึ่งพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานให้แต่ละฝ่ายในองค์กร ดำเนินแนวทางตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการบรรลุได้หรือมีความสามารถในการผูกใจคนให้เป็นที่รักของคน โดยสามารถทำให้ให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจได้ เป็นต้น คุณลักษณะที่สามนี้ตรงกับคำ

^{๑๐๘} Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto), *Dictionary of Buddhism*, (Bangkok: Sahathammik, 2011), pp. 96-98.

^{๑๐๙} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), *พุทธวิธีบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓๘-๔๐.

ภาษาอังกฤษคำว่า Human Relation Skill คือ ความชำนาญด้านมนุษยสัมพันธ์ หรือทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์

โดยคุณลักษณะทั้งสามประการมีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับระดับ ของนักบริหารถ้าเป็นนักบริหารระดับสูงที่ต้องรับผิดชอบในการวางแผนและควบคุมคนจำนวนมาก คุณลักษณะข้อที่ ๑ และ ๓ มีความสำคัญมาก ส่วนข้อที่ ๒ มีน้อยเพราะเขาสามารถใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความสามารถเฉพาะด้านได้สำหรับนักบริหารระดับกลาง คุณลักษณะทั้ง ๓ ข้อมีความสำคัญพอ ๆ กัน นั่นคือ เขาต้องมีความชำนาญเฉพาะด้านและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ในขณะที่เดียวกันต้องมีปัญญาที่มองภาพกว้างและไกล เพื่อเตรียมตัวสำหรับเป็นนักบริหารระดับสูง นอกจากนั้นต้องมีความสามารถในการสื่อสารประสานงานในการถ่ายทอดนโยบายและยุทธศาสตร์จากผู้บริหารระดับสูงมาสู่การปฏิบัติในผู้บริหารและพนักงาน ระดับล่าง และนำผลการดำเนินงานที่ได้จากการปฏิบัติงานมาสรุปและนำเสนอต่อผู้บริหารระดับสูง^{๑๑๐}

ทั้งนี้ ในพุทธยปภาณิกสูตร ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของพ่อค้า กับภิกษุซึ่งอาจนำมาประยุกต์ใช้กับคุณลักษณะของนักบริหารได้พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า หากใครมีคุณลักษณะ ๓ ประการนี้ย่อมถึงความใหญ่โตใหญ่ความไพบลูย์ในภคทรัพย์ไม่นานเลย คุณสมบัติทั้ง ๓ ประการนี้ก็คือหนึ่งเป็นผู้มีดวงตา ๒ ชั้นอาจ ๓ ถึงพร้อมด้วยที่พึ่งอาศัย

๑. ผู้มีดวงตาทหมายถึงปัญญามองเห็นกลางใจเธอมีวิสัยทัศน์ใจเช่นพ่อค้ารู้จักสินค้า ว่าสินค้านี้ซื้อขายอย่างไรขายอย่างไรมีต้นทุนเท่านี้ก็จะได้กำไรเท่านี้เป็นต้นผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์มองทะลุโปร่งในสิ่งที่กำลังจะทำหากเป็นพ่อค้าก็ต้องรู้ว่าจะซื้อสินค้าจากที่ไหนขึ้นละเท่าไรจะขายได้กำไรมากน้อยขนาดไหนจะขายให้ใครเป็นต้นการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ไกลนี้เรียกว่าเป็นผู้มีดวงตา

๒. เป็นผู้ฉลาดนักบริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความฉลาดเฉลียวเช่นเป็นผู้ฉลาดในการเลือกซื้อสินค้าฉลาดในการขายสินค้าเป็นต้น ซึ่งความฉลาดในการซื้อขายนี้ก็เกิดขึ้นจากการเป็นผู้มีดวงตานั้นเอง ทั้งสองอย่างนี้มีความเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน

๓. ถึงพร้อมด้วยที่พึ่งอาศัยคือนักบริหารต้องสามารถขอความร่วมมือจากผู้อื่นได้ผู้บริหารต้องทำให้ทุกคนรู้จักว่าตนเองเป็นคนมีวิสัยทัศน์มีความฉลาดที่จัดบริหารองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเมื่อไปขอความร่วมมือจากผู้อื่นก็จะได้รับความร่วมมือ ด้วยดีหากทำตนไม่ให้เป็นที่ยอมรับหรือเชื่อถือไม่ได้ก็ยากที่จะไปขอความร่วมมือจากผู้อื่น

คุณสมบัติทั้ง ๓ ประการนี้หากผู้บริหารคนใดมีอยู่ย่อมได้รับความใหญ่โตและความไพบลูย์ในภคทรัพย์ทั้งหลายประสบความสำเร็จในการทำกิจการต่างๆอย่างไรก็ตามคุณสมบัติของนัก

^{๑๑๐} Phra Dharmakosajarn (Prayoon Dhammacitto), **Buddha's Administration Methods**, (Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2006), p. 15.

บริหารที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นเพียงพื้นฐานที่ผู้บริหารควรมีซึ่งผู้บริหารอาจมีคุณสมบัติอื่นๆอีกหลายอย่างมากกว่านี้ก็เป็นได้คาดหวังของคนทั่วไปนั้นย่อมหวังว่าอย่างน้อยผู้บริหารทุกคนควรจะเป็นคนมีศีลธรรมมีความเที่ยงตรงในการบริหารงานและรู้จักสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำความดีซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากแต่ผู้บริหารองค์กรและสังคมโดยรวม^{๑๑๑}

นอกจากนี้ ในหลักการของทฤษฎีปาปนิคีสตอร์นั้น สำหรับหัวข้อหลักธรรมที่เป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของนักบริหารที่ดีนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์กับ Human Relation Skill หรือหลักนิสยสัมพันธ์ เพราะมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีจะทำให้คนอยากเข้ามาร่วมงานและทำงานให้ หากไม่มีมนุษย์สัมพันธ์การบริหารคนก็ไปไม่รอด “หลักนิสยสัมพันธ์ เป็นหลักการสำคัญที่จำเป็นและสำคัญมากสำหรับนักบริหารคน เพราะถ้ามนุษย์สัมพันธ์ไม่ดีก็ไม่มีใครอยากมาร่วมงานหรือทำงานให้ เพราะการบริหารงาน บริหารคนคือการดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จโดยร่วมกับคนอื่น หลักทฤษฎีปาปนิคีสตอร์ที่ประกอบด้วย ๓ หลักการนั้นเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการมีวิสัยทัศน์หรือจักษุมา ถือว่าเป็นหลักการของนักบริหารที่ทันสมัยที่สุด เพราะการมองการณ์ไกล มีสายตาวินิจฉัยในการวิเคราะห์อนาคตทำให้นักบริหารนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จ สามารถแข่งขันอยู่รอดในธุรกิจได้ ขณะที่ วิธูโร หรือการจัดการธุระ โดยมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เปรียบเทียบได้กับหลัก Competency ความสามารถที่จะเข้ามาสร้างสมดุลให้กับนักบริหารที่เป็นผู้นำและหลักนิสยสัมพันธ์ เป็นความสามารถด้านมนุษย์สัมพันธ์ โดยหลัก ๓ ข้อควรมีอยู่ภายในของนักบริหาร และหากหลอมรวมกันก็จะเป็นภูมิคุ้มกันที่มีประสิทธิภาพในการบริหารธุรกิจ กิจการให้ประสบความสำเร็จหรือผ่านพ้นวิกฤติต่าง ๆ ไปได้

ดังนั้น จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีปาปนิคีสตอร์ทั้งจากพระไตรปิฎกและอรรถกถา รวมทั้งนักวิชาการและนักธุรกิจดังกล่าวทำให้

สรุปได้ว่า หลักทฤษฎีปาปนิคีสตอร์ ดังกล่าวที่ ประกอบด้วย จักษุมา คือ การมีวิสัยทัศน์ วิธูโร การจัดการดี และนิสยสัมพันธ์ มีมนุษย์สัมพันธ์ มีความสำคัญต่อองค์กรทุกระดับและถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากรในทุกระดับจะต้อง ตระหนักและให้ความสำคัญต่อหลักธรรมในทฤษฎีปาปนิคีสตอร์ดังกล่าว คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงพุทธ จึงได้แก่การนำมา ซึ่งปัจจัยในการสร้างภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมก็สามารถทำให้เกิดภาวะผู้นำในองค์ได้เช่นกัน ซึ่งประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์การมีความเชี่ยวชาญ การมีมนุษย์สัมพันธ์ ย่อมนำมาซึ่งการสร้างภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรม จักษุมา หมายถึง ปัญญา มองการณ์ไกล ซึ่งก็คือ การมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ วิธูโร หมายถึง จัดการธุระได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นิสยสัมพันธ์ หมายถึง พึงพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษย์สัมพันธ์ดี มีความสามารถในการติดต่อ ประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด มีความสามารถในการสื่อสาร และประสานงานในแต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนิน

^{๑๑๑} พระมหาบุญมี มาลาวิชโร, พุทธบริหารสู่สุดยอดนักบริหารผู้ทรงภูมิที่ลูกน้องรักและเทิดทูนอย่างจริงจัง, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ริงค์ บิยอนด์บุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๕๓-๕๕.

แนวทางตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการบรรลุได้ หรือมีความสามารถในการผูกใจคนให้เป็นที่รักของคน

ตารางที่ ๒.๒๔ แสดงตารางสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ทัชชกร แสงทองดี	๑) หลักธรรมของผู้นำเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ๒) ภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมได้อาศัยธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการกิจการงานทุกอย่างให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)	คุณลักษณะ ๓ ประการของนักบริหารที่จะช่วยให้นักบริหารทำสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ดังนี้ ๑) จักขุมา หมายถึง ปัญญา มองการณ์ไกล ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ การแบ่งงานกันทำ จึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับองค์กร ๒) วิฐุโร หมายถึง จัดการธุระได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ๓) นิสสยสัมปันโน หมายถึง ฟังพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี
พระมหาบุญมี มาลาวชิโร	คุณสมบัติทั้ง ๓ ประการ สำหรับผู้บริหาร ได้แก่ ๑. ผู้มีดวงตา หมายถึง มีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ มองทะลุปรุโปร่งในสิ่งที่กำลังจะทำ ๒. เป็นผู้ฉลาด นักบริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความฉลาดเฉลียว ๓. ถึงพร้อมด้วยที่พึ่งอาศัยคือนักบริหารต้องสามารถขอความร่วมมือจากผู้อื่นได้

๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๖.๑ ข้อมูลจังหวัดเชียงใหม่^{๑๑๒}

ประวัติศาสตร์

เชียงใหม่มีชื่อปรากฏในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ว่า "นพบุรีศรีนครเชียงใหม่" พญามังรายทรงสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน (ตามปฏิทินจูเลียน) หรือ ๑๙ เมษายน (ตามปฏิทินกริกอเรียน) พ.ศ. ๑๘๓๙ ในอดีตเชียงใหม่มีฐานะเป็นเมืองหลวงของราชอาณาจักรนครรัฐอิสระ ชื่อว่าอาณาจักรล้านนา ภายใต้การปกครองของราชวงศ์มังรายยาวนานประมาณ ๒๖๑ ปี (ระหว่าง พ.ศ. ๑๘๓๙-๒๑๐๑) กระทั่งในปี พ.ศ. ๒๑๐๑ เชียงใหม่ได้เสียเมืองให้แก่พระเจ้าบุเรงนองแห่งกรุงหงสาวดี เชียงใหม่ภายใต้การปกครองของพม่านานกว่าสองร้อยปี ถึงรัชสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี จึงได้มีการทำสงครามเพื่อขับไล่พม่าออกจากเมืองเชียงใหม่และเชียงใหม่ได้สำเร็จ โดยการนำของเจ้ากาวิละและพระยาจำบ้าน (บุญมา) หลังจากนั้นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระยาภาวดีขึ้นเป็นพระบรมราชาธิบดี ปกครองนครเชียงใหม่และเป็นประมุขแห่งราชวงศ์ทิพย์จักร (ราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน) และต่อมาเจ้านายซึ่งเป็นเชื้อสายของพระเจ้ากาวิละ ก็ได้ปกครองเมืองเชียงใหม่และหัวเมืองต่าง ๆ สืบต่อมา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการปฏิรูปการปกครองหัวเมืองประเทศราช โดยมีการจัดตั้งการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล เรียกว่า "มณฑลพายัพ" ต่อมาเชียงใหม่ได้มีการปรับปรุงการปกครองและยกฐานะขึ้นเป็น "จังหวัด" ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงปัจจุบัน

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทยในตำแหน่งเส้นรุ้งที่ ๑๖ องศาเหนือ และเส้นแวงที่ ๙๙ องศาตะวันออกสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๑,๐๒๗ ฟุต (๓๑๐ เมตร) ส่วนกว้างจากทิศตะวันตกจรดทิศตะวันออกประมาณ ๑๓๘ กิโลเมตร สนวนยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ประมาณ ๔๒๘ กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๗๕๑ กิโลเมตร โดยทางรถไฟและรถยนต์ประมาณ ๖๙๖ กิโลเมตร ตามแนวทางหลวงแผ่นดินสายเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๐,๑๐๗.๐๕๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ ๑๒,๕๖๖,๙๑๑ ไร่^{๑๑๓}

^{๑๑๒} กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่, ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.chiangmai.go.th/managing/public/D8/8D01Feb2017150134.pdf> [๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓].

^{๑๑๓} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่, ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.ect.go.th/chiangmai/download/article/article_20200522104757.pdf [๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓].

ภาพที่ ๒.๑ ขนาดที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดเชียงใหม่

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ โดยมีคอยผีปันน้ำของคอยคำ คอยปกเกล้า คอยหลักแตง คอยถ้ำป่อง คอยถั่ว คอยผาวอก และคอยอ่างขางอันเป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาแดนลาว เป็นเส้นกั้นอาณาเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอสามเงา อำเภอแม่ระมาด และอำเภอท่าสองยาง (จังหวัดตาก) มีร่องน้ำแม่ตื่นและคอยผีปันน้ำ คอยเรียม คอยหลวงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า (จังหวัดเชียงราย) อำเภอเมืองปาน อำเภอเมืองลำปาง (จังหวัดลำปาง) อำเภอบ้านธิ อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง อำเภอเวียงหนองล่อง อำเภอบ้านโฮ้งและอำเภอเถี (จังหวัดลำพูน) ส่วนที่ติดจังหวัดเชียงรายและลำปางมีร่องน้ำลิกของน้ำแม่กก สันปันน้ำคอยขาง คอยหลุมข้าว คอยแม่วิวน้อย คอยวังผา และคอยแม่โตเป็นเส้นกั้นอาณาเขต ส่วนที่ติดจังหวัดลำพูนมีคอยขุนห้วยหละ คอยช้างสูง และร่องน้ำแม่ปิงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปาย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนอำเภอขุนยวม อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย (จังหวัดแม่ฮ่องสอน) มีคอยผีปันน้ำ คอยกิวแดง คอยแปรเมือง คอยแม่ยะ คอยอังกะตุ คอยแม่สุรินทร์ คอยขุนยวม คอยหลวง และร่องแม่ริด แม่ฮอย และคอยผีปันน้ำคอยขุนแม่ตื่นเป็นเส้นกั้นอาณาเขต จังหวัดเชียงใหม่มีชายแดนติดต่อกับ ๕ อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่ฮอย

อำเภอฝาง อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง อำเภอไชยปราการ รวมระยะทางทั้งสิ้น ๒๒๗ กิโลเมตร พื้นที่เขตแดนส่วนใหญ่เป็นป่าเขา จึงไม่สามารถปักหลักเขตแดนได้ชัดเจน และเกิดปัญหาเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ

การเมืองการปกครอง

ปัจจุบันจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒๕ อำเภอ ๒๐๔ ตำบล ๒,๐๖๖ หมู่บ้าน ซึ่งอำเภอทั้ง ๒๕ อำเภอมีดังนี้

อำเภอเมืองเชียงใหม่	อำเภอแม่เอย	อำเภอสารภี
อำเภอจอมทอง	อำเภอพร้าว	อำเภอเวียงแหง
อำเภอแม่แจ่ม	อำเภอสันป่าตอง	อำเภอไชยปราการ
อำเภอเชียงดาว	อำเภอสันกำแพง	อำเภอแม่วาง
อำเภอดอยสะเก็ด	อำเภอสันทราย	อำเภอแม่อน
อำเภอแม่แตง	อำเภอหางดง	อำเภอดอยหล่อ
อำเภอแมริม	อำเภอฮอด	อำเภอกัลยาณิวัฒนา
อำเภอสะเมิง	อำเภอดอยเต่า	
อำเภอฝาง	อำเภออมก๋อย	

ประชากร จังหวัดเชียงใหม่มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น ๑,๗๖๓,๗๔๒ คน (อ้างอิงจากประกาศสำนักทะเบียนกลาง ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑,๑๔๖,๗๔๔ คน

มีหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ดังนี้

- ๑) หน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง จำนวน ๑๖๖ หน่วยงาน
- ๒) หน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค จำนวน ๓๔ หน่วยงาน
- ๓) หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๑๑ แห่ง ประกอบด้วย
 - องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๑ แห่ง
 - เทศบาลนคร จำนวน ๑ แห่ง
 - เทศบาลเมือง จำนวน ๔ แห่ง
 - เทศบาลตำบล จำนวน ๑๑๖ แห่ง
 - องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๘๙ แห่ง
- ๔) องค์กรอิสระ ได้แก่
 - สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๘
 - สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดเชียงใหม่

- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเขต ๕
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัดเชียงใหม่
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่

๒.๖.๒ ข้อมูลจังหวัดเชียงราย^{๑๑๔}

ประวัติศาสตร์

พงศาวดารโยนกกว่า พญามังรายสร้างขึ้น ณ ที่ซึ่งเดิมเป็นเวียงไชยনারายณ์ เมื่อ พ.ศ. ๑๘๐๕ และครองราชสมบัติอยู่ ณ เมืองเชียงรายจนถึง พ.ศ. ๑๘๓๙ จึงไปสร้างเมืองเชียงใหม่ขึ้นในท้องที่ระหว่างดอยสุเทพกับแม่น้ำปิง และครองราชสมบัติอยู่ ณ เมืองเชียงใหม่จนถึง พ.ศ. ๑๘๖๐ ส่วนตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ระบุว่า พญามังรายทรงเสด็จตามช้างมาทางทิศตะวันออกแล้วเห็นชัยภูมิเหมาะแก่การสร้างเมืองริมฝั่งน้ำแม่กก จึงสร้างเป็นเวียงล้อมรอบดอยจอมทองไว้ในปี พ.ศ. ๑๘๐๕ สำหรับเมืองเชียงรายนั้น เมื่อพญามังรายย้ายไปครองราชสมบัติที่เมืองเชียงใหม่แล้ว พระราชนิพนธ์ชื่อขุนครมหรืออีกชื่อหนึ่งว่าพญาไชยสงครามก็ได้ครองราชสมบัติสืบต่อมา นับแต่นั้นเมืองเชียงราก็ขึ้นต่อเมืองเชียงใหม่ ครั้นต่อมาเมื่อล้านนาตกไปอยู่ในปกครองของพม่า ในปี พ.ศ. ๒๑๐๑ พม่าได้ตั้งขุนนางปกครองเมืองเชียงรายเรื่อยมา หลังจากนั้น พ.ศ. ๒๓๑๗ เจ้ากาวิละแห่งลำปางได้สวามิภักดิ์ต่อกรุงเทพฯ ทำให้หัวเมืองล้านนาฝ่ายใต้ตกเป็นประเทศราชของสยาม ขณะที่เชียงรายและหัวเมืองล้านนาฝ่ายเหนืออื่น ๆ ยังคงอยู่ใต้อำนาจพม่า ล้านนากลายเป็นพื้นที่แย่งชิงอำนาจระหว่างสยามกับพม่า ในช่วงเวลาดังกล่าวเมืองเชียงรายเริ่มร้างผู้คน ประชาชนอพยพหนีภัยสงครามไปอยู่เมืองอื่นบ้างก็ถูกกวาดต้อนลงไปทางใต้ พ.ศ. ๒๒๔๗ เมืองเชียงแสนฐานที่มั่นสุดท้ายของพม่า ถูกกองทัพเชียงใหม่ ลำปาง และน่าน ตีแตก เมืองเชียงรายจึงกลายสภาพเป็นเมืองร้างตามเมืองเชียงแสน

ในปี พ.ศ. ๒๓๘๖ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชานุญาตให้เจ้าหลวงเชียงใหม่ฟื้นฟูเชียงรายนี้อีกครั้ง ภายหลังเมืองเชียงรายได้เป็นส่วนหนึ่งของมณฑลพายัพ กระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๕๓ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะเมืองเชียงรายได้เป็นเมืองจัตวาเมืองมณฑลพายัพ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ เมืองเชียงแสน เมืองเชียงราย เมืองฝาง เวียงป่าเป้า เมืองพะเยา อำเภอแม่ใจ อำเภอดอกคำใต้ อำเภอแม่สรวย อำเภอเชียงคำ อำเภอเชียงของ ตั้งเป็นเมืองจัตวาเรียกว่าเมืองเชียงราย อยู่ในมณฑลพายัพ และจัดแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๐ อำเภอ คือ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเมืองเชียงแสน อำเภอเมืองฝาง อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเมืองพะเยา อำเภอแม่ใจ อำเภอดอกคำใต้ อำเภอแม่สรวย อำเภอเชียงคำ อำเภอเชียงของ เหมือนอย่างหัวเมืองชั้นในที่ขึ้นกับกรุงเทพมหานครทั้งปวง ภายหลังเมืองเชียงรายได้เปลี่ยนเป็นจังหวัดเชียงราย

^{๑๑๔} กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงราย, ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงราย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.chiangrai.net/cpwp/?p=1588> [๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓].

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ๗๘๕ ก.ม. มีเนื้อที่ประมาณ ๑๑,๖๗๘.๓๖๙ ตร.ก.ม. หรือประมาณ ๗,๒๙๘,๙๘๑ ไร่ ตั้งอยู่ตอนเหนือสุดของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๙ องศาเหนือ ถึง ๒๐ องศา ๓๐ ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ ๙๙ องศา ๑๕ ลิปดา ถึง ๑๐๐ องศา ๔๕ ลิปดาตะวันออก

ทิศเหนือ ติดต่อกับเมืองสาตและจังหวัดท่าขี้เหล็กของรัฐฉาน ประเทศพม่า และแขวงบ่อแก้ว ประเทศลาว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับแขวงอุดมไซ ประเทศลาว

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอภูซาง อำเภอจุน อำเภอดอกคำใต้ อำเภอภูกามยาว อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา อำเภอเมืองปาน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง และอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดกับอำเภอดอยสะเก็ด อำเภอพร้าว อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ และเมืองสาต รัฐฉาน ประเทศพม่า

จังหวัดเชียงรายมีชายแดนติดกับประเทศพม่าประมาณ ๑๓๐ กิโลเมตร และมีชายแดนติดต่อกับประเทศลาวประมาณ ๑๘๐ กิโลเมตร

ภาพที่ ๒.๒ ขนาดที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดเชียงราย

การเมืองการปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาคแบ่งออกเป็นระดับอำเภอ จำนวน ๑๘ อำเภอ ระดับตำบล จำนวน ๑๒๔ ตำบล และระดับหมู่บ้าน จำนวน ๑,๗๕๑ หมู่บ้าน ได้แก่

ที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนประชากร
๑.	เมืองเขียงราย	๑๖	๒๒๓,๗๒๕
๒.	เวียงชัย	๕	๔๔,๐๓๖
๓.	เขียงของ	๗	๖๒,๓๒๘
๔.	เทิง	๑๐	๘๔,๐๑๘
๕.	พาน	๑๕	๑๒๔,๓๖๔
๖.	ป่าแดด	๕	๒๖,๓๖๒
๗.	แม่จัน	๑๑	๙๙,๒๗๓
๘.	เขียงแสน	๖	๕๐,๓๒๓
๙.	แม่สาย	๘	๘๕,๒๖๖
๑๐.	แม่สรวย	๗	๗๙,๙๓๘
๑๑.	เวียงป่าเป้า	๗	๖๗,๐๙๒
๑๒.	พญาเม็งราย	๕	๔๑,๙๕๒
๑๓.	เวียงแก่น	๔	๓๑,๒๕๔
๑๔.	ขุนตาล	๓	๓๒,๓๔๑
๑๕.	แม่ฟ้าหลวง	๔	๖๙,๕๖๗
๑๖.	แม่ลาว	๕	๓๐,๖๓๑
๑๗.	เวียงเขียงรุ่ง	๓	๒๖,๗๔๐
๑๘.	ดอยหลวง	๓	๑๙,๐๐๘

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเขียงราย มี ๑ เทศบาลนคร ๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจำแนกตามอำเภอ ดังนี้

อำเภอ	เทศบาลตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบล	รวม
เมืองเขียงราย	๔	๑๑	๑๕
แม่จัน	๗	๖	๑๓
แม่สาย	๔	๖	๑๐
เขียงแสน	๑	๖	๗
เขียงของ	๔	๔	๘
เทิง	๕	๗	๑๒
ป่าแดด	๓	๒	๕

อำเภอ	เทศบาลตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบล	รวม
พาน	๑	๑๕	๑๖
เวียงชัย	๑	๕	๖
แม่สรวย	๓	๖	๙
เวียงป่าเป้า	๔	๕	๙
พญาเม็งราย	๓	๓	๖
แม่ลาว	๓	๔	๗
ขุนตาล	๓	๑	๔
เวียงเชียงรุ้ง	๑	๓	๔
เวียงแก่น	๓	๑	๔
แม่ฟ้าหลวง	-	๔	๔
ดอยหลวง	-	๓	๓
รวมทั้งสิ้น	๕๐	๙๒	๑๔๔

๒.๖.๓ ข้อมูลจังหวัดลำปาง^{๑๑๕}

ประวัติศาสตร์

จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดที่มีอายุเก่าแก่มากไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ ปี มีชื่อเรียกขานกันหลายชื่อ ซึ่งปรากฏหลักฐานตามตำนานต่าง ๆ รวม ๑๑ ชื่อ ได้แก่ กุกกุกนคร ลัมภกับปะนนคร ศรีนครชัย นครเวียงคอกว้าว เวียงดิน เขลางค์นคร นครลำปางคำเขลางค์อาลัมภางค์ เมืองลคร และเมืองนคร ลำปาง จากการที่เรียกขานกันว่า “กุกกุกนคร” แปลว่าเมืองไก่ ดังนั้น ตราประจำ จังหวัดลำปาง คือ “ไก่ขาว” สร้างเมื่อ พ.ศ.๑๒๒๓ จากหนังสือ พงศาวดารโยนกกล่าวว่า “สุพรมฤษี” สร้างเมืองเพื่อให้เจ้าอนันตยศ โอรสพระนางจามเทวี ครองคู่กับเมืองหริภุญชัย (ลำพูน) ให้ชื่อเมืองว่า “นครเขลางค์” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “นครอัมภางค์” และเปลี่ยนชื่อเป็น “นครลำปาง” ในภายหลัง ในสมัยโยนกเชียงแสน นครลำปางเคยตกอยู่ภายใต้อำนาจของขอม เคยเป็นเมืองประเทศราชของพม่าและเมืองเชียงใหม่ ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี “เจ้าทิพย์ช้าง” สามารถขับไล่พม่าออกจากเมืองลำปางได้สำเร็จ จึงได้รับการสถาปนาเป็น “พระยาสุวสีห์ไชยสงคราม” ขึ้นครองนครลำปางในปี พ.ศ.๒๒๗๙ ในปี พ.ศ.๒๓๐๗ “เจ้าแก้วฟ้า” พระโอรสของเจ้าทิพย์ ช้างได้ขึ้นครองนครลำปาง และเป็นต้นตระกูล ณ ลำปาง ณ ลำพูน

^{๑๑๕} กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำปาง, ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดลำปาง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www.lampang.go.th/db_lap/62/B_lampang62n.pdf [๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓].

รวมทั้ง ณ เชียงใหม่ ในเวลาต่อมา และมี “เจ้าบุญวาทย์วงศ์มานิต” เป็นผู้ครองนครลำปางองค์สุดท้าย

จังหวัดลำปางได้ประกาศจัดตั้งเป็นจังหวัด ในปี พ.ศ.๒๔๓๕ (สมัยรัชกาลที่ ๕) โดยขึ้นอยู่กับมณฑลพายัพสมัยหนึ่ง (พ.ศ.๒๔๔๓) ต่อมาแยกเป็นมณฑลมหาสารภูธร ในปี พ.ศ.๒๔๕๘ ซึ่งในเวลาต่อมาได้มี ประกาศยกเลิกมณฑลทั่วราชอาณาจักร ลำปางจึงมีฐานะเป็น “จังหวัดลำปาง” ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการอาณาจักรสยาม พ.ศ.๒๔๗๖

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธิน ประมาณ ๖๐๒ กม. ตามทางรถไฟประมาณ ๖๒๕ กม. มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๕๓๓.๙๖๑ ตร.กม. หรือประมาณ ๗,๘๓๓,๗๒๖ ไร่ มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๕ ของภาคเหนือ รองจากเชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน และเพชรบูรณ์ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดข้างเคียงถึง ๗ จังหวัด ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดตาก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดแพร่ และสุโขทัย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดลำพูน

ภาพที่ ๒.๓ ขนาดที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดลำปาง

การปกครอง

จังหวัดลำปางแบ่งออกเป็น ๑๓ อำเภอ ๑๐๐ ตำบล ๙๓๒ หมู่บ้าน ๑๐๖ ชุมชน (เฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลนครลำปาง ๔๓ ชุมชน และเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ๖๓ ชุมชน) ๑ องค์การ

บริหารส่วนจังหวัด ๑ เทศบาลนคร ๓ เทศบาลเมือง ๓๘ เทศบาลตำบล ๖๐ องค์การบริหารส่วนตำบลราชการส่วนภูมิภาค มีสายบังคับบัญชาขึ้นตรงกับกระทรวงมหาดไทย เกิดจากการจัดระเบียบราชการในระบอบประชาธิปไตยที่ทำการยกเลิกระบอบมณฑลเทศาภิบาล ที่มีการจัดระเบียบให้มีการบริหารราชการ ๓ ส่วนได้แก่ ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๔๗๖ และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๔๗๖ ศูนย์กลางการบริหารอยู่ที่ศูนย์ราชการจังหวัดลำปาง ถนนวชิราวุธดำเนิน ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางที่มีอำนาจปกครองท้องที่ ๑๓ อำเภอที่ดูแลโดยนายอำเภอ

ประชากร

จังหวัดลำปางมีประชากร จำนวน ๗๔๓,๗๒๔ คน เป็นชาย ๓๖๓,๗๖๒ คน หญิง ๓๗๙,๙๖๒ คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง รองลงไป คือ อำเภอเกาะคา และเถิน

ที่	ชื่ออำเภอ	ตัวเมือง	อักษรโรมัน	จำนวนตำบล	จำนวนประชากร
๑.	เมืองลำปาง	เมืองลำปาง	Mueang Lampang	๑๙	๒๒๙,๐๒๒
๒.	แม่เมาะ	แม่เมาะ	Mae Mo	๕	๔๐,๐๘๙
๓.	เกาะคา	เกาะคา	Ko Kha	๙	๖๐,๑๘๓
๔.	เสริมงาม	เสริมงาม	Soem Ngam	๔	๓๑,๒๘๒
๕.	งาว	งาว	Ngao	๑๐	๕๗,๑๖๒
๖.	แจ้ห่ม	แจ้ห่ม	Chae Hom	๗	๓๙,๙๒๖
๗.	วังเหนือ	วังเหนือ	Wang Nuea	๘	๔๔,๔๓๔
๘.	เถิน	เถิน	Thoen	๘	๕๙,๘๑๒
๙.	แม่พริก	แม่พริก	Mae Phrik	๔	๑๖,๒๔๑
๑๐.	แม่ทะ	แม่ทะ	Mae Tha	๑๐	๕๘,๖๔๔
๑๑.	สบปราบ	สบปราบ	Sop Prap	๔	๒๗,๓๙๕
๑๒.	ห้างฉัตร	ห้างฉัตร	Hang Chat	๗	๕๐,๔๙๗
๑๓.	เมืองปาน	เมืองปาน	Mueang Pan	๕	๓๓,๓๖๐

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาศึกษาใน ๓ ประเด็น คือ งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น งานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นพอสรุปได้ดังนี้

๒.๗.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในปัจจุบันได้มีการศึกษาวิจัยกันมากมายหลายประเด็นซึ่งเป็นไปตามความสนใจของผู้วิจัยแต่ละท่าน และผลการวิจัยมีทั้งในระดับมากบ้างน้อยบ้างในพื้นที่ตามลักษณะของเมืองและความเป็นชนบท ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่จะต้องนำไปส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ดังต่อไปนี้

สุรัสวดี หุ่นพยนต์และชนาธิป บุญยเกตุ ได้วิจัยเรื่อง “สตรีกับบทบาทในการเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.): บริบททางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สตรีที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามามีบทบาททำงาน ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานต่างๆไปไม่ค่อยมีบทบาทสำคัญมากนัก ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างบางคน ที่ได้รับผิดชอบที่เกี่ยวกับการบริหารและการตัดสินใจบ้าง ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผิดชอบงานที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารนั้น มักจะเป็นบุคคลที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อชุมชนมาก่อน เป็นที่รู้จักและยอมรับของชุมชนมาก่อน จึงจะเป็นที่ยอมรับของสมาชิกที่เป็นผู้ชายด้วย แต่ก็มีส่วนหนึ่งของสังคมที่มีความเห็นแตกต่างในประเด็นนี้โดยเห็นว่าผู้หญิงมีบทบาทไม่ด้อยกว่าผู้ชายเพราะได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้หญิงมีบทบาทด้านการเมืองได้เช่นกัน ผู้หญิงสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ทุกชั้นตอน ประกอบกับการที่ภาครัฐได้มีการส่งเสริมทำให้ผู้หญิงสามารถมีบทบาททางการเมืองได้มากขึ้น^{๑๑๖}

ชยานันท์ ญาณาวารี ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในภาคกลาง” ผลของการวิจัยพบว่า การเข้าสู่ตำแหน่งสูงของผู้นำสตรี เกิดขึ้นจากเข้าไปมีบทบาทในฐานะผู้นำในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ในการเข้าสู่ตำแหน่งการเมืองท้องถิ่นสตรีแต่ละคนเริ่มต้นมาจากการได้มีโอกาสแนะนำตัวเอง โดยผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการสนับสนุนและส่งเสริมกีฬาและการได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และปัจจัยที่สนับสนุนเกิดมาจากการที่สตรีไทยมีสิทธิทางกฎหมายเพิ่มขึ้นและปัจจัยที่เป็น

^{๑๑๖} สุรัสวดี หุ่นพยนต์และชนาธิป บุญยเกตุ, “สตรีกับบทบาทในการเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.): บริบททางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง”, รายงานการวิจัย, (สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๖๑.

อุปสรรคต่อการเข้าสู่ตำแหน่งการเมืองท้องถิ่นสตรีเกิดจากการที่สังคมยังมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เช่น มีการละเลยหรือมองข้ามประเด็นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเท่าเทียมกันกับชายของสตรี^{๑๑๗}

ลักคณา โยคะวิสัย และ จุมพล หนิมพานิช ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทกลุ่มสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกุดตุ้ม เทศบาลตำบลโนนสัง เทศบาลตำบลโคกศรี เทศบาลตำบลยางตลาด เทศบาลตำบลหนองหินและเทศบาลตำบล กกกุง” ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลมีการส่งเสริมบทบาทกลุ่มสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นน้อยมาก กลุ่มสตรีมีบทบาทมีส่วนร่วมในการหารายได้ด้วย การประกอบอาชีพเสริม การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น ปัจจัยสนับสนุนบทบาทสตรี พบว่า ๑) แนวคิดมิติชายหญิงมีความเท่าเทียมกัน ๒) การตื่นตัว ในเรื่องสิทธิมนุษยชน ๓) กลุ่มสตรีได้รับโอกาสทางสังคมมากขึ้น ๔) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม ทำให้กลุ่มสตรีมีบทบาทมากขึ้น ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ๑) ขาดองค์กรการประสานงาน ๒) ตัวสตรีเองที่คิดว่าตนมีศักยภาพน้อยกว่าบุรุษ ปัญหาและแนวทางแก้ไข พบว่า ๑) ควรสร้างองค์กรการประสานงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับกลุ่มสตรี ๒) ควรส่งเสริมให้กลุ่มสตรีมั่นใจในตนเองและเห็นศักยภาพของตนเอง ๓) ควรส่งเสริมกลุ่มสตรีมีการศึกษาใน ระดับที่สูงขึ้น^{๑๑๘}

วิภาพรรณ อุปนิสากร ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในจังหวัดยโสธร คือ การพัฒนาด้านความรู้ทั่วไป เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ด้านประชาธิปไตย ด้านเจตคติและด้านพฤติกรรม ให้กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความรู้แบบประชาธิปไตย เจตคติและพฤติกรรมทางการเมือง เนื่องจากสตรียังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควรจึงไม่กล้าแสดงบทบาทที่ตัวเองมีอยู่ ผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อพัฒนาบทบาททั้งสามด้านอย่างสม่ำเสมอแล้วจะทำให้สตรีมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้นไป^{๑๑๙}

มนสิชา ภัคดีเมธี ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาพบว่า บทบาทผู้บริหารสตรีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด

^{๑๑๗} ชยานันท์ ญาณวารี, “กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในภาคกลาง”. *ปริญาปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (วิทยาลัยรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยรังสิต, ๒๕๕๘).

^{๑๑๘} ลักคณา โยคะวิสัย และ จุมพล หนิมพานิช, “การส่งเสริมบทบาทกลุ่มสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกุดตุ้ม เทศบาลตำบลโนนสัง เทศบาลตำบลโคกศรี เทศบาลตำบลยางตลาด เทศบาลตำบลหนองหินและเทศบาลตำบลกกกุง”, *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๕) : ๑๓๕-๑๔๘.

^{๑๑๙} วิภาพรรณ อุปนิสากร, “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี”, *๕๒ ธรรมทรรศน์*, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๕) : ๕๓.

เชียงราย ผู้วิจัยค้นพบว่า การส่งเสริมการเผยแพร่บทบาทการทำงานของผู้หญิง มักจะไม่ได้รับการสนับสนุนและนำเสนอผลงานให้ปรากฏต่อสาธารณชน ความร่วมมือของทุกๆฝ่ายในการที่จะมาประชาสัมพันธ์และเผยแพร่บทบาทของผู้หญิงที่โดดเด่นออกสู่สาธารณชนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้บริหารเริ่มต้นจากภาพลักษณ์ที่เราแสดงออกโดยสีหน้า กิริยาทาทาง เครื่องแต่งกาย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่บ่งบอกความเชื่อมั่นในภาพพจน์ของผู้บริหารสตรี และสามารถสร้างภาพลักษณ์ผู้บริหารสตรีได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทำให้ผู้ร่วมงานหรือประชาชน หน่วยงานอื่นๆยอมรับในบุคลิกภาพของ ของผู้บริหารสตรี ลักษณะของผู้บริหารสตรีองค์การบริหารสวนจังหวัดเชียงราย มีความจริงใจและรักษาคำพูด ตั้งใจในการทำงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนได้รับการยอมรับนับถือจากชาวบ้าน มุ่งมั่นและมีทัศนคติในการทำงานเพื่อชุมชน มีความปรารถนาดีต่อชุมชน สามารถในการที่จะรวบรวมกลุ่มคนและสามารถถ่ายทอดประเด็นปัญหาและแสวงหาความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาแก่ชุมชนจัดการและให้บริการ มีเครือข่ายที่สามารถขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือเพื่อสร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชนหรือเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ และภาวะผู้นำสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเด็ดขาดรวดเร็ว และสามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องและประโยชน์ของส่วนรวม^{๑๒๐}

กิติญา มุขสมบัติ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ” ผลของการวิจัยพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ปัญหาและอุปสรรคของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ เป้าหมายหลักที่ ๓ คือ การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและการส่งเสริมบทบาทสตรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ความไม่เสมอภาคและความเท่าเทียมกันของสตรีและบุรุษในสังคมไทย อันเป็นผลมาจากค่านิยมและเจตคติดั้งเดิม แนวทางการพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ควรเริ่มต้นจากนักการเมืองท้องถิ่นสตรีควรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง พัฒนาภาวะ

^{๑๒๐} มนสิชา ภักดีเมธี, “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพายัพอีสเทอร์น, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๙๕-๒๑๐.

ผู้นำ พัฒนาด้านความรู้ความสามารถในทุกด้าน มีจิตอาสา มีจิตวิทยาในการชักจูงโน้มน้าวประชาชน ที่สำคัญต้องมีคุณธรรมจริยธรรม^{๑๒๑}

ปิยาภรณ์ ลิ้มโพธิ์ทอง, สัญญา เคนาภูมิและเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้บทบาทของสตรีเปลี่ยนแปลงไปเป็นผลให้มีการยอมรับสตรีให้เข้ามามีบทบาททางสังคมมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สตรีไทยเริ่มแสดงบทบาททางการบริหารจากระดับล่างจนถึงระดับสูง เช่น นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศไทย ตลอดจนบทบาทของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายแห่ง บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารที่เป็นสตรีสร้างความสำเร็จและสร้างศักยภาพให้เป็นที่ประจักษ์ในฐานะนักบริหาร ได้แก่ บทบาทความเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน บทบาทนักบริหารมืออาชีพ บทบาทการปฏิบัติตนตามประเพณี บทบาทผู้ริเริ่มนวัตกรรมใหม่และบทบาทผู้นำเชิงเศรษฐศาสตร์^{๑๒๒}

อัจฉราพรรณ ลีวไรสงและเพ็ญณี แนนรท ได้วิจัยเรื่อง “ภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์” ผลการศึกษา พบว่า ภูมิหลัง แรงจูงใจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ เกิดจากแรงจูงใจสนับสนุนจากปัจจัย ๖ ประการ คือ (๑) แรงจูงใจจากครอบครัว (๒) แรงจูงใจจากฐานะทางเศรษฐกิจ (๓) แรงจูงใจจากการมีผลงาน (๔) แรงจูงใจที่เกิดจากกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (๕) แรงจูงใจจากคนในชุมชน (๖) ความสนใจของตนเอง และในส่วนของบทบาทที่โดดเด่นในการบริหารงาน มี ๒ ด้าน คือ ด้านคุณภาพชีวิต และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงบทบาทที่เป็นจุดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงาน คือ ภาพลักษณ์ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ๒) ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมเวทีการเมือง ประกอบไปด้วย (๑) ปัญหาด้านสรีระของร่างกายสตรี (๒) ปัญหาภาระครอบครัว (๓) ปัญหาคู่แข่งทางการเมือง (๔) ปัญหาด้านภาวะผู้นำ (๕) ปัญหาด้านค่านิยม วัฒนธรรม และสังคม ๓) แนวทางในการพัฒนาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงาน ๘ ประการ คือ (๑) การมีความรักศรัทธาในบทบาทและความพร้อม (๒) การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี (๓) การพัฒนาศักยภาพของตนเอง (๔) การรณรงค์ให้สตรีมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น (๕) การปรับเปลี่ยนความคิดที่เกี่ยวกับค่านิยมเกี่ยวกับสตรีและการเมืองให้เกิดการยอมรับมาก

^{๑๒๑} กิติญา มุขสมบัติ. “การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*, (คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๐).

^{๑๒๒} ปิยาภรณ์ ลิ้มโพธิ์ทอง, สัญญา เคนาภูมิและเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, “บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๑๓๓.

ยิ่งขึ้น (๖) การใช้จุดเด่นของความเป็นสตรีที่เป็นข้อได้เปรียบในการบริหารงาน (๗) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และ (๘) การเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือคนในท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ^{๑๒๓}

พระมหาสนอง ปจฺโจปการี ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับความคิดเห็นการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเลือกตั้ง ด้านการแสดงออกของประชาชน ด้านการเสนอความคิดเห็น ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร และด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ ตามลำดับ ๒) แนวทางการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีดังนี้ ๒.๑) ด้านการเลือกตั้ง เสนอว่า ควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และตรวจสอบผู้ลงสมัครเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต ๒.๒) ด้านการเสนอความคิดเห็น เสนอว่า ควรเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเวทีประชาคม ของตำบลทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และควรเข้าร่วมรับฟังการประชุมและเสนอความคิดเห็น ๒.๓) ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ เสนอว่า ควรชักชวนคนในชุมชนรวมตัวกัน จัดตั้งกลุ่มต่างๆ เพื่อทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม ๒.๔) ด้านการแสดงออกของประชาชน เสนอว่า ควรเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น เช่น การฝึกอบรมอาชีพ กิจกรรมวันพ่อและควรชักชวนญาติให้เข้าร่วมกิจกรรม^{๑๒๔}

วจนันท ดลสุข ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอกำแพงแสน จังหวัดยโสธร” ผลของการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อเสนอแนะด้านบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น เห็นว่าสตรีต้องแสดงบทบาทของตนที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น มีพฤติกรรมเหมาะสมกับการประชาสัมพันธ์ได้ดี และเหมาะสมกับความเป็นผู้นำด้านวัฒนธรรมประเพณีผู้นำในการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมอันดีงาม ให้คงอยู่ สตรีควรเป็นสัญลักษณ์อันดีงาม สร้างค่านิยมเกียรติยศให้แก่ท้องถิ่น ด้านกระบวนการทางการเมือง ในท้องถิ่นสตรีต้องสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการวางแผนบริหารงบประมาณ ติดตามประเมินผลเป็นผู้นำของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกเทศมนตรี ประธานสภา และสตรีควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ยินดีรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น วางรากฐานทางการเมืองแก่เยาวชนที่จะเป็นผู้นำในอนาคตมีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการดำเนินการบริหารท้องถิ่น โดยการสร้างจิตสำนึกด้านความ

^{๑๒๓} อัจฉราพรรณ สีวไสถง และเพ็ญณี แนนรอต, “ภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์”, วารสารการเมืองการปกครอง, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๗๘.

^{๑๒๔} พระมหาสนอง ปจฺโจปการี, “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร”, วารสารธาตุพนมปริทรรศน์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๑๑๔-๑๓๕.

ถูกต้องดีงาม ค่านิยมของสังคม เป็นต้น รวมทั้งเป็นผู้นำชุมชน เป็นผู้นำกลุ่มชน สอดส่องป้องกัน ผู้ก่อการร้าย โจรผู้ร้าย การค้ามนุษย์และร่วมกับ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ด้านกิจกรรมของ ชุมชนในท้องถิ่นเห็นว่าสตรีต้องมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับงานอาชีพด้านต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนประสานเชื่อมโยง แหล่งผลิต คิดวิธีผลิตแบบใหม่เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ประสานแหล่งจำหน่าย บริหาร จัดการผลประโยชน์เกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน และเป็นผู้นำในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มแปรรูปอาหาร กลุ่มหมอรักษาโรคทางเลือก กลุ่มร้านค้าริมทาง และเห็นว่า สตรีควรจะได้เกี่ยว ประสพการณ์ สนใจใฝ่รู้กิจกรรมอาชีพของชุมชน การตลาด ร้านค้า การให้ขวัญกำลังใจ แก่ผู้ประกอบการ สัมมาชีพ กลุ่มบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นแม่บทให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นในการเป็นวิทยากร เชิงปฏิบัติการงานอาชีพ^{๑๒๕}

กฤตภากรณ์ ทะราชา ได้วิจัยเรื่อง “การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี ในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลของการวิจัยพบว่า การเข้าสู่ฐานอำนาจ การเมืองของสตรี มีที่มาจากการใช้รัฐธรรมนูญที่แสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันของ หญิงและชายที่ตราไว้ในรัฐธรรมนูญหลังและพื้นฐานทางการเมือง ส่วนปัจจัยมุ่งใจเข้าสู่เวทีทาง การเมืองของนักการเมืองสตรี มาจากการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมือง เป็นตัวที่ทำให้สตรี ทางการเมืองได้ตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของสตรีในการเข้าสู่การเมืองอย่างถูกต้อง^{๑๒๖}

สรุปได้ว่า บทบาทของนักการเมืองสตรีเริ่มเข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะ การเมืองในระดับท้องถิ่น ในด้านสังคม ในด้านเศรษฐกิจ ในด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมจารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมและ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้แม้ว่าสตรีจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของ ประเทศ แต่การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของสตรีก็ยังคงเป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้เห็นว่านักวิจัยมุ่งการศึกษาที่ส่งเสริมบทบาทของนักการเมือง สตรีในหลายด้าน แต่ผลการวิจัยบางเรื่องก็ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้างเพราะการศึกษาของประชาชนยังไม่ สามารถตอบโจทย์เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีในประเด็นอื่นๆ ได้

^{๑๒๕} วัจนันท์ ดลสุข, “บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาล ตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร, *ยโสธรปัญญาปริทรรศน์*, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม- มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๔๘-๖๓.

^{๑๒๖} กฤตภากรณ์ ทะราชา, “การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) : ๔๒๗-๔๓๙.

ตารางที่ ๒.๒๖ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรี

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
สุรัสวดี หุ่นพยนต์ และ ชนาธิป บุญยเกตุ	๑) สมาชิก อบต.หญิงที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามามีบทบาททำงานใน อบต. ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานต่างๆไป ไม่ค่อยมีบทบาทสำคัญ มากนัก ๒) สตรีที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อชุมชนมาก่อน เป็นที่รู้จัก และยอมรับของชุมชนมาก่อน จึงจะเป็นที่ยอมรับของสมาชิก อบต.
ชยานันท์ ญาณวารี	๑) บทบาทในฐานะผู้นำในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ๒) ปัจจัยที่สนับสนุนเกิดมาจากการที่สตรีไทยมีสิทธิทางกฎหมายเพิ่มขึ้น ๓) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตำแหน่งการเมืองท้องถิ่นสตรีเกิด จากการที่สังคมยังมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง
ลักคณา โยคะวิสัย และ จุมพล นิมพานิช	๑) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม ทำให้กลุ่มสตรีมี บทบาทมากขึ้น ๒) กลุ่มสตรีมีบทบาทโดยการมีส่วนร่วมในการหารายได้ด้วยวิธีการ ประกอบอาชีพเสริม ๓) การส่งเสริมบทบาทกลุ่มสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น ๔) การสร้างองค์การการประสานงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการ ดำเนินงานเกี่ยวกับกลุ่มสตรี
วิภาพรรณ อุปนิสากร	ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี คือ การพัฒนา ด้านความรู้ทั่วไป เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาททางการเมืองของ สตรี ด้านประชาธิปไตย ด้านเจตคติและด้านพฤติกรรม
มนสิชา ภักดีเมธี	๑) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่บทบาทของผู้หญิงที่โดดเด่น ๒) การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้บริหารเริ่มต้นจากภาพลักษณ์ที่แสดงออก ๓) ความมุ่งมั่นและมีทัศนคติในการทำงานเพื่อ ชุมชน ๔) สร้างเครือข่ายที่สามารถขอความร่วมมือ เพื่อสร้างประโยชน์สุข ๕) การถ่ายทอดประเด็นปัญหาและแสวงหาความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหา แก่ชุมชนจัดการและให้บริการ

ตารางที่ ๒.๒๗ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรี (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
กิติญา मुखสมบัติ	๑) บทบาทหน้าที่ของสตรี ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ๒) บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทย ควรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง พัฒนาภาวะผู้นำ พัฒนาด้านความรู้ความสามารถในทุกด้าน มีจิตอาสา ที่สำคัญต้องมีคุณธรรมจริยธรรม
ปิยาภรณ์ ลิ้มโพธิ์ทอง และคณะ	บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารที่เป็นสตรี ได้แก่ บทบาทความเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน บทบาทนักบริหารมืออาชีพ บทบาทการปฏิบัติตนตามประเพณี บทบาทผู้ริเริ่มนวัตกรรมใหม่และบทบาทผู้นำเชิงเศรษฐศาสตร์
อัจฉราพรรณ สีวไรสง และเพ็ญณี แนนรอก	บทบาทที่โดดเด่นในการบริหารงาน มี ๒ ด้าน คือ ด้านคุณภาพชีวิตและด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงบทบาทที่เป็นจุดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงาน คือ ภาพลักษณ์และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
พระมหาสนอง ปจโจปการี	๑) เข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเวทีประชาคม ทุกครั้งเมื่อมีโอกาส ๒) จัดตั้งกลุ่มต่างๆ เพื่อทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม ๓) การเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ
วัจนันท์ ดลสุข	๑) การเป็นผู้นำด้านวัฒนธรรมประเพณีโดย ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมอันดีงาม ให้คงอยู่ ๒) การเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการวางแผนบริหารงบประมาณและติดตามประเมินผล ๓) การวางแผนการดำเนินการบริหารท้องถิ่น โดยการสร้างจิตสำนึกด้านความถูกต้องดีงาม ค่านิยมของสังคม เป็นต้น
กฤตภรณ์ ทะราชี	๑) การเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของสตรี มีที่มาจากการใช้รัฐธรรมนูญที่แสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ๒) ปัจจัยจูงใจเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองสตรี มาจากการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมือง

๒.๗.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการนำเอาแนวคิดการบริหารจัดการเพื่อนำประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบทบาทของนักการเมืองสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการบูรณาการกับศาสตร์การบริหารจัดการสมัยใหม่ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมและชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทางผู้วิจัยจะได้นำเสนอดังต่อไปนี้

พันโท ปรีชา สุวรรณภูมิ ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง” ผลการวิจัยพบว่า ๑) สภาพและปัญหาในการบริหารจัดการของ อบต. โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้จำนวน ๕ ด้านจาก ทั้งหมด ๘ ด้านคือ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านความโปร่งใสและด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทำนองเดียวกันพบว่า ผลลัพธ์การบริหารจัดการ อบต. ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีผลสำเร็จหรือประสิทธิผลการดำเนินงานประมาณร้อยละ ๖๐ ๒) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาทั้ง ๗ ด้านสูงกว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป โดยระดับปัญหาทั้ง ๗ ด้านได้แก่ ด้านการนำองค์การ ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ ด้านการจัดการกระบวนการ ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านความโปร่งใส และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาเพียงด้านเดียวคือ ด้านการนำองค์การ โดยพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า ๑ ปี และ มากกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป มีความเห็นกับระดับปัญหาการนำองค์การสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ๑-๑๐ ปี ๓) มี ๑๓ ตัวแปร (จาก ๔๘ ตัวแปร) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ อบต. และสามารถทำนายประสิทธิผลของ อบต. ในภาพรวมได้ ๖๕.๔๐% ที่ ระดับ .๐๕ นอกจากนี้ทั้ง ๑๓ ตัวแปรดังกล่าวยังทำนายประสิทธิผลของ อบต. ตามการประเมินของผู้เกี่ยวข้อง (กลุ่ม ประสิทธิภาพต่ำกว่า ๖๐%) ได้ ๘๓.๔๐% ในทำนองเดียวกันพบว่า ตัวแปร “การดำเนินงานของ อบต. ตามความต้องการของประชาชน” เป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่สุด สามารถทำนายประสิทธิผล (ตามการประเมินของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งหมด) ในภาพรวมได้ ๖๐.๔๐%^{๑๒๗}

นาคม อีร์สุวรรณจักร ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี” พบว่า รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลัก

^{๑๒๗} พันโท ปรีชา สุวรรณภูมิ, “รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง”, วารสารสมาคมนักวิจัย, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๔) : ๑๐๒.

ความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ผลการประเมินการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ ส่วนผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรีที่ได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ^{๑๒๘}

สุเมธ แสงนิมนวล ได้ศึกษา “ต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย” พบว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมของกรณีศึกษา สามารถนำมาสรุปเป็นต้นแบบ (Prototype) การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยได้ ๙ ประการ ได้แก่ ๑) มีผู้นำองค์กรดี ๒) มีการมีส่วนร่วม ๓) มีการบริหารจัดการครบถ้วนสมบูรณ์ ๔) มีการพัฒนาท้องถิ่นแก้ปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิต ๕) มีจิตใจธรรมมาภิบาล ๖) มีความสามัคคี โปร่งใส ๗) มีนวัตกรรม ๘) มีมาตรฐาน และ ๙) มีต้นทุนที่ดี ซึ่งต้นแบบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด^{๑๒๙}

ศุภฤทธิ์ ธาราทิพย์นรา ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : ศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลเมืองกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการวิจัยพบว่า การจัดบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองกำแพงเพชรเป็นการบริหารจัดการที่ตรงกับ ความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุ เพราะนโยบายของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ได้ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุมากขึ้น การพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุเป็นที่ต้องการของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก จึงน่าจะเพิ่มวงเงินให้สูงขึ้นด้วย ปัญหาของผู้สูงอายุเป็นปัญหาที่

^{๑๒๘} นาคม อีรสุวรรณ์จักร, “รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี”, *ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนารัฐพยาบาลมนุษย*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔).

^{๑๒๙} สุเมธ แสงนิมนวล, *ต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย*, (นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๖), หน้า ๖๓.

ใหญ่ ซึ่งไม่อาจแก้ไขปัญหาให้หมดไปได้ ดังนั้นผู้สูงอายุจึงควรได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐมากขึ้น อันจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น^{๑๓๐}

อนุจิตร ชินสาร ได้วิจัยเรื่อง “นวัตกรรมกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” พบว่า ลักษณะนวัตกรรมกรรมการบริหารของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความโดดเด่นแตกต่างกันไปตามภารกิจหลัก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่มีที่มาของนวัตกรรมแบบบนลงล่าง (Top down innovation) ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กจะมีที่มาของนวัตกรรมแบบล่างขึ้นบน (Bottom up innovation) กระบวนการก่อเกิดนวัตกรรมกรรมการบริหาร ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ ๑) การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง ๒) การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก และ ๓) การติดตามประเมินผลหรือการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการก่อเกิดนวัตกรรม ประกอบด้วย ๑) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ๒) วัฒนธรรมองค์การ ๓) ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ๔) การมีส่วนร่วมของประชาชน ๕) การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ๖) ทูตทางสังคม สภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหในการนำนวัตกรรมกรรมการบริหารไปปฏิบัติส่วนแนวทางการประยุกต์นวัตกรรมกรรมการบริหารต้นแบบ ประกอบด้วย ๑) การกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ที่เอื้อต่อการนำนวัตกรรมกรรมการบริหารมาประยุกต์ ๒) การพัฒนาให้ผู้นำองค์กรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ๓) กำหนดให้มีระบบควบคุมติดตามอย่างต่อเนื่อง ๔) การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการนำนวัตกรรมกรรมการบริหารมาประยุกต์ ๕) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร ๖) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของภาคประชาชน^{๑๓๑}

ธัญพล ชะอุ่ม และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการที่มีผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลในเขตภาคกลางของประเทศไทย” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้คือ ด้านกลยุทธ์องค์การ เป็นการจัดการความสามารถภายในองค์การให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อมจากภายนอกทางด้านต่าง ๆ เช่น ทางด้านโครงสร้างองค์การ กระบวนการ และเทคโนโลยีด้านบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์ ด้านสมรรถนะหรือความสามารถทางการบริหาร ด้านวัฒนธรรมองค์การ มีวัฒนธรรมองค์การหลายรูปแบบ ผู้บริหารจะหาวิธีการในการปรับปรุงแก้ไขวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับการแข่งขัน ด้านทรัพยากรการบริหาร โดยมีการทำงานและควบคุมตามสายการบังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถตัดสินใจและทำงานได้อย่างอิสระ แต่ยังมีติดกฎระเบียบเป็นสำคัญ มีการ

^{๑๓๐} ศุภฤทธิ ธาราทิพย์นรา, “ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : ศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลเมืองกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร”, **การประชุมวิชาการระดับชาติ, สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ ๑**, (กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๗) : ๒๙-๓๙.

^{๑๓๑} อนุจิตร ชินสาร, “นวัตกรรมกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, **ดัชนีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗).

นำเอาเทคโนโลยีไปใช้ โดยการแปลงงบประมาณ คน และทรัพยากรต่าง ๆ ให้เป็นผลผลิตหรือบริการต่าง ๆ เพื่อช่วยในการพัฒนาองค์กร สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการลูกโซ่ ตั้งแต่การวางนโยบายจนถึงการพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินภารกิจ ในการจัดทำและส่งมอบบริการสาธารณะ โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก มุ่งให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้ที่มิบทบาทในทุกๆ เรื่อง ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเพื่อประสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน สร้างความเชื่อมั่น และให้การสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีระบบที่สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับสภาพงานในทุก ๆ ลักษณะ และเพิ่มการทำงานให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดโดยส่งเสริมให้มีการคิดค้นหาเทคนิควิธีการในการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นตลอดเวลา^{๑๑๒}

เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ด้านการประสานงาน ด้านการวางแผน ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน ด้านการสั่งการหรืออำนวยการ และด้านการจัดองค์การ ๒) ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) ข้อเสนอเชิงนโยบายการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน ด้านการสั่งการหรือการอำนวยการ ด้านการประสานงาน ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน และด้านงบประมาณ^{๑๑๓}

ธีรวิทย์ ทองนอก ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลเมืองหนองปรือ

^{๑๑๒} ธนัฐพล ชะอุ่ม และคณะ, “การบริหารจัดการที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในเขตภาค กลางของประเทศไทย”, วารสารวิชาการจัดการสมัยใหม่ มหาวิทยาลัยสยาม, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๑๔๕.

^{๑๑๓} เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์, “ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒๘ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๑๘๗.

จังหวัดชลบุรีมีการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเข้ากับการบริหารจัดการเทศบาลเมืองหนองปรือให้สามารถปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ (๑) การบริหารจัดการองค์การด้วยการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของเทศบาลเมืองหนองปรือให้มีการยึดมั่น และประพฤติปฏิบัติดำรงตนอยู่ในหลักพุทธธรรม คุณธรรม และจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสังคหวัตถุ ๔ หลักอิทธิบาท ๔ และหลักโลกบาลธรรม (๒) การบริหารจัดการองค์การแบบมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม โดยการพัฒนาศักยภาพและสร้างโอกาสให้ภาคประชาสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ซึ่งสอดคล้องกับหลักอภิธานิยธรรม ๗ หลักสัพปุริสธรรม ๗ และหลักอริยสัจ ๔ (๓) การบริหารจัดการองค์การด้วยการเสริมสร้างจริยธรรมโดยกำหนดให้มีการสอดแทรกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรมไว้ใน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ครั้งละน้อย ๆ แต่บ่อย ๆ และต่อเนื่องตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับหลักพรหมวิหาร ๔ สำหรับองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ผลสำเร็จที่เทศบาลเมือง หนองปรือได้รับนั้นมาจากการที่เทศบาลเมืองหนองปรือได้มีการนำหลักโลกบาลธรรมไปใช้ในการบริหารจัดการองค์การให้สามารถปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด^{๑๓๔}

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งนักวิจัยท่านอื่นๆ ยังคงมีความสนใจในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มุ่งไปที่การสร้างระบบการบริการ การกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่น กระบวนการมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างชุมชนให้ให้น่าอยู่ด้วยปัจจัยเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น สามารถเชื่อมต่อกับองค์กรของรัฐในระดับต่างๆได้ การวางแผนและการกำหนดเป้าหมายการบริหารงานให้ชัดเจน การจัดระเบียบด้านข้อมูลข่าวสาร การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะการส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใส

^{๑๓๔} วีรวิทย์ ทองนอก, “การบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี”, *ดุष्ฎินิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๒).

ตารางที่ ๒.๒๘ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
พันโท ปรีชา สุวรรณภูมิ	๑) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการในองค์กร ๒) การพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กร ๓) การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ๔) ความโปร่งใสและด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
นาคม อีร์สุวรรณจักร	๑) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ๒) หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส ๓) หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคมและหลักความคุ้มค่า
สุเมธ แสงนิมมวล	ต้นแบบ (Prototype) การบริหารจัดการ ได้แก่ ๑) มีผู้นำองค์กรดี ๒) มีการมีส่วนร่วม ๓) มีการบริหารจัดการครบถ้วนสมบูรณ์ ๔) มีการพัฒนาท้องถิ่นแก้ปัญหาพัฒนาคุณภาพชีวิต ๕) มีจิตใจธรรมาภิบาล ๖) มีความสามัคคี โปร่งใส ๗) มีนวัตกรรม ๘) มีมาตรฐาน และ ๙) มีต้นทุนที่ดี
อนุจิตร ชิมสาร	นวัตกรรมการบริหารต้นแบบ ประกอบด้วย ๑) การกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ที่เอื้อต่อการนำนวัตกรรมการบริหารมาประยุกต์ ๒) การพัฒนาให้ผู้นำองค์กรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ๓) กำหนดให้มีระบบควบคุมติดตามอย่างต่อเนื่อง ๔) การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการนำนวัตกรรมการบริหารมาประยุกต์ ๕) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร ๖) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของภาคประชาชน
ศุภฤทธิ ธาราทิพย์นรา	๑) การจัดบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ๒) การบริหารจัดการที่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม ๓) การให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐมากขึ้นอันจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น

ตารางที่ ๒.๒๘ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
ธณัฐพล ชะอุ่มและคณะ	๑) กลยุทธ์องค์การ เป็นการวัดความสามารถภายในองค์การให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อมจากภายนอก ๒) วัฒนธรรมองค์การ มีวัฒนธรรมองค์กรหลายรูปแบบผู้บริหารจะหาวิธีการในการปรับปรุงแก้ไขวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับการแข่งขัน ๓) ภาวะผู้นำเพื่อประสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน สร้างความเชื่อมั่น และให้การสนับสนุนผู้ปฏิบัติงาน
ธีรวิทย์ ทองนอก	๑) การยึดมั่น และประพฤติปฏิบัติดำรงตนอยู่ในหลักพุทธธรรม คุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ๒) การบริหารจัดการองค์การแบบมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ๓) การสอดแทรกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม

๒.๗.๓ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมบทบาทของนักการเมือง

งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองเป็นการนำหลักพุทธธรรมมาศึกษาในเพื่อการประยุกต์การนำหลักพุทธธรรมไปพัฒนาบทบาทของนักการเมืองสตรี ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบูรณาการศาสตร์สมัยใหม่กับหลักพุทธธรรมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งทางผู้วิจัยจะได้นำเสนอดังต่อไปนี้

อัมพร วงศ์โสภา ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัพบุริสธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาความคิดเห็นของประชาชนอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า การนำหลักสัพบุริสธรรมไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๔.๒๕ เพราะประชาชนชาวอำเภอสันป่าตองเป็นชาวล้านนาที่นับถือพระพุทธศาสนามาแต่สมัยเวียงท่ากานที่มีอายุกว่าพันปีและมีวัฒนธรรม ประเพณีเก่าแก่ที่ล้วนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาที่สืบทอดมาถึง ปัจจุบันรูปแบบผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัพบุริสธรรมมีลำดับขั้นตอนดังนี้คือ หลักการ จะต้องบูรณาการหลักสัพบุริสธรรม หลักการบริหารตามระเบียบข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหลักภาวะผู้นำในการบริหารงาน กระบวนการ ต้องปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ บทบาทที่พึงประสงค์และเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และผลของ

รูปแบบผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัปปริสธรรมจะทำให้เกิดผู้นำที่พึง ประสงค์ขององค์การบริหารส่วน ตำบล เป็นผู้นำต้นแบบที่มีคุณลักษณะ ครองตน ครองคนและครองงาน^{๑๓๕}

พระณรงค์ วุฑฒิเมธี ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการตามหลักพุทธียาปณิกสูตรของ บริษัท เอ็นอีซี อินฟอนเทียร์ (ไทย) จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักพุทธียาปณิก สูตรของบริษัท เอ็นอีซี อินฟอนเทียร์ (ไทย) จำกัด ด้านจักษุมา (วิสัยทัศน์) (๑) วิสัยทัศน์ที่คิดขึ้นขาดการมีส่วนร่วมจากคนรุ่นใหม่ (๒) ไม่สามารถสื่อสาร ให้ทุกคนเข้าใจตรงกัน เพื่อการทำงานที่มุ่งไปที่เป้าหมายเดียวกัน ด้านวิธวิธี (การจัดการ) (๑) ผู้บริหาร ยังไม่มีการกระจายอำนาจมายังผู้บริหารระดับล่าง ทำให้ภาระงานต่างๆถูกกระจุกตัวที่ผู้บริหาร ระดับบน (๒) หัวหน้างาน บางคนยังขาดทักษะ คือใช้คนไม่ตรงกับงาน ส่งผลให้การแบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบ ไม่ชัดเจนทำให้คนทำงานเกิดความสับสน ด้านนิสสยสมปนโน (มนุษย์สัมพันธ์) (๑) ผู้บริหารระดับสูงและพนักงานมีปัญหาเรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ มีการใช้อำนาจกดขี่ (๒) บริษัทมีคนญี่ปุ่น ทำงานด้วย คนไทย (พนักงาน) ไม่กล้าที่จะเข้าไปคุยด้วยเพราะไม่เก่งภาษาอังกฤษ ข้อเสนอแนะ ด้านจักษุมา (วิสัยทัศน์) (๑) ผู้บริหารระดับสูง ควรเปิดรับความคิดเห็นของคนรุ่นใหม่ได้เสนอความคิด และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง (๒) ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจในระดับผู้จัดการให้ เข้าใจทิศทางและวิสัยทัศน์ขององค์กรจริง ๆ ก่อน และการสื่อสารต่อไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา^{๑๓๖}

ชาญชัย ฮวดศรี ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของ ผู้นำชุมชนจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพปัญหาการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง ของผู้นำชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ผู้นำชุมชนและพระสงฆ์เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนใน ชุมชนและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การชักจูงโน้มน้าวให้ประชาชนใน ชุมชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ๒. แนวคิดและการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมวัฒนธรรม ทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ในการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการ ส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีส่วนเสริมให้การเมืองการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย สามารถนำไปบูรณาการให้เข้ากับการเป็นผู้นำตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักสาราณีย ธรรม ๖, หลักอภิธานีย ธรรม ๗, หลักอธิปไตย ๓, หลักอคติ ๔ และหลักธรรมคัมภีร์ครองโลก ๓. รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชน คือการใช้หลักธรรมในการส่งเสริม

^{๑๓๕} อัมพร วงศ์โสภาก, “รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัปปริสธรรมขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น กรณีศึกษาความคิดเห็นของประชาชนอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”, *ดุขฎิณีพนธ์พุทธศาสตรดุขฎิ บัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^{๑๓๖} พระณรงค์ วุฑฒิเมธี, “การบริหารจัดการตามหลักพุทธียาปณิกสูตรของ บริษัท เอ็นอีซี อินฟอน เทียร์ (ไทย) จำกัด”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

วัฒนธรรมการเมือง ดังนี้ ๑) การเลือกตั้งใช้หลักหลักอคติ ๔ และธรรมคัมครองโลก ๒) การรณรงค์หาเสียงใช้หลักอภิปไตย ๓) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองใช้หลักหลักสาราณียธรรมและ ๔) บทบาทของผู้นำชุมชนในการกำหนดนโยบายใช้หลักอภิปธานิยธรรม^{๑๓๗}

พระปลัดพีรชเดช ฐิตวิโส ได้วิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตคุณภาพชีวิตนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพทั่วไปของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพบุคคลอยู่ในที่ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ ย่อมจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าบุคคลที่อยู่ในที่ขาดแคลนทรัพยากรสิ่งแวดล้อม หลักพุทธบูรณาการที่นำมา ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี คือ หลักทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์ ๔ เป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคล ประโยชน์อันพึงได้จากการประกอบกิจการ และหลักอภิปธานิยธรรม ๗ เป็นหลักธรรมแห่งความไม่เสื่อมขององค์กรทั้ง ๗ ประการ พัฒนาการบริหารงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีให้มั่นคงสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่สมาชิก ส่วนรูปแบบพุทธบูรณาการตามหลักอภิปธานิยธรรม ๗ สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ (๑) หมั่นประชุมเนื่องนิตย สมาชิกพบปะ ปรีกษาหารือกัน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของสตรีหรือปัญหาครอบครัว (๒) พร้อมเพรียงกัน ประชุม สมาชิกรู้จักระเบียบกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงกันไว้ร่วมมือกันทำกิจการต่าง ๆ ทำพร้อมกันและเลิกพร้อมกัน (๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม ถือว่าเป็นกฎหมายที่สมาชิกส่วนใหญ่ให้การยอมรับ (๔) สักการะเคารพนับถือสมาชิกจะต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของสมาชิก ให้ความสำคัญต่อการรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ (๕) ปกป้องคุ้มครองเด็กและสตรีไม่ให้ถูกข่มเหงน้ำใจ (๖) เคารพสักการบูชาปูชนียสถานสมาชิกเคารพสักการบูชาปูชนียสถาน ตลอดจนอนุสาวรีย์ที่เคารพสักการะสืบต่อกันมาแต่โบราณอันเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ (๗) บำรุงรักษาผู้มีธรรมทั้งหลายที่เป็นที่พึ่งของสมาชิก^{๑๓๘}

พระพิรพล อินทปถโย ได้วิจัยเรื่อง “พระพุทธศาสนากับการพัฒนาท้องถิ่น” การพัฒนาท้องถิ่นโดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาพัฒนาโดยส่วนรวมนั้น หลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาปรับใช้เป็นฐานในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างกระบวนการเรียนรู้จนเกิดความเห็นที่ถูกต้องในแผนการพัฒนาทั้งทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาเรียนรู้ผ่านสถาบันครอบครัวเป็นอีกมิติหนึ่ง ของการพัฒนาท้องถิ่นในสังคมบน

^{๑๓๗} ชาญชัย ฮวดศรี, “รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชนจังหวัดขอนแก่น”, รายงานการวิจัย, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, ๒๕๕๘).

^{๑๓๘} พระปลัดพีรชเดช ฐิตวิโส, “พุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, *ดัชนีพนธ์พุทธศาสนาคณะนักวิชาการสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

หลักธรรม เพราะความสุขของครอบครัวคือสันติสุขของสังคม ในท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้บิดามารดา บุตรหลาน นำหลักธรรมมาใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีใน ครอบครัว ซึ่งจะเป็ต้นแบบในการฝึกเด็ก และเยาวชนหรือคนในครอบครัวได้เรียนรู้และปฏิบัติ ต่อผู้อื่นด้วยความรู้สึที่ดีงาม และมีปัญญาที่ รับผิดชอบตนเองได้ ปัญหาด้านส่วนท้องถิ่นมีหลาย ด้าน เช่น ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้าน สิ่งแวดล้อม สภาพปัญหาในท้องถิ่นด้านสังคมแก้ไขโดย หลักไตรสิกขา สภาพปัญหาในท้องถิ่นด้าน เศรษฐกิจแก้ไขโดยหลักธรรมของราชสังคหวัตถุ ๔ ประการ สภาพปัญหาในท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม แก้ไขโดยหลักธรรมของราชสังคหวัตถุ ๔ และจักร ๔ ประการ^{๑๓๙}

ประทีน แสงไทย ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรี เพื่อพัฒนา ชุมชนตามหลักพุทธธรรม” พบว่า การเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีตามศาสตร์สมัยใหม่ มุ่งส่งเสริมให้ สตรีเริ่มต้นจากการมีบทบาทในครอบครัว เพิ่มความรู้ให้มีอาชีพเพื่อพัฒนาชุมชน มีทักษะการใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ รอบรู้กฎหมายเพื่อเข้าร่วมและมีบทบาททางการเมืองการปกครองในชุมชนหรือ ท้องถิ่น หลักพุทธธรรมที่ช่วยเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีเพื่อพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย หลักพรหม วิหาร ๔ หลักธรรมาธรรม ๔ และหลักทศ ๖ เพื่อให้เกิดความมั่นคงแก่ครอบครัว แบ่งเวลาพัฒนา ชุมชน หลักไตร-สิกขา และหลักพาหุสัจจะ ใช้สนับสนุนการพัฒนาจิตและปัญญาเพื่อแก้ปัญหาชุมชน หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะเพื่อส่งเสริมพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่พึ่งตนเองและชุมชนได้ หลักธรรมที่ส่งเสริม ความสัมพันธ์และสร้างความรักสามัคคีในชุมชน ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ ๔ หลักสาราณียธรรม ๖ และ หลักธรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการบริหารการปกครองให้ชุมชนทำงานเป็นหมู่คณะเพื่อสร้างความมั่นคง และยั่งยืน ได้แก่ หลักอภิธานียธรรม และออกตธรรม รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีเพื่อ พัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรม พบรูปแบบที่เรียกว่า “LPD Model for Women” ประกอบด้วย ขั้นเรียนรู้ คือ การส่งเสริมโลกแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปฏิบัติ คือ การส่งเสริมให้สตรีได้แสดงตนเป็น แบบอย่างที่ดีตามบทบาทหน้าที่ทั้งส่วนตัวและสังคม ขั้นพัฒนา คือ การเสริมสร้างศักยภาพสตรี เพื่อให้มีพลังยิ่งขึ้นด้วยการใช้หลักพุทธธรรมมาเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตนเองในทางที่ดีงามและ นำพาชุมชนให้เจริญเข้มแข็งและยั่งยืน พัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง^{๑๔๐}

สรุปได้ว่า งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่นักวิจัยอื่น ๆ นำมาบูรณาการหรือนำมาศึกษาสำหรับการประยุกต์ในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นหรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ ทำให้เห็นว่า หลักสัปปุริสธรรม หลักสัปปุริสธรรม ๗ อริยมรรคมี

^{๑๓๙} พระพิรพล อินทปญโญ, “พระพุทธศาสนากับการพัฒนาท้องถิ่น”, วารสารสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๑-๑๑.

^{๑๔๐} ประทีน แสงไทย, “รูปแบบการเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรี เพื่อพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธ ธรรม”, *ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬา ลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑).

องค์ ๘ อริยสัจ ๔ หลักไตรสิกขามี ๓ อย่าง คือ ศีล สมาธิ ปัญญา หลักสติสัมปชัญญะและสังคหวัตถุ ๔ สามารถนำมาปรับหรือนำมาพัฒนานักการเมืองสตรีท้องถิ่น โดยเฉพาะการปรับอารมณ์ความรู้สึก การปรับความคิด และการปรับพฤติกรรม ทั้งนี้ หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่า หลักพุทธธรรม ที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในองค์กรต่าง ๆ นั้น ไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนัก และในองค์กรต่าง ๆ นั้นให้ความสำคัญกับการครองตน ครองคน และ ครองงาน เพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้

ตารางที่ ๒.๓๐ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมบทบาทของ นักการเมืองสตรีท้องถิ่น

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
อัมพร วงศ์โสภา	๑) หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานของผู้นำ ๒) รูปแบบผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัปปุริสธรรม
พระณรงค์ วุฑฒิเมธี	๑) ผู้บริหารระดับสูง ควรเปิดรับความคิดเห็นของคนรุ่นใหม่ได้เสนอความคิด และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง ๒) ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจในระดับผู้จัดการให้เข้าใจทิศทางและวิสัยทัศน์ขององค์กรก่อน จึงสื่อสารต่อไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา
พระปลัดพีรชเดช จิตวิโส	หลักพุทธบูรณาการที่นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ หลักทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์ ๔ และหลักอภิธานิยธรรม ๗
ชาญชัย ฮวดศรี	๑) การเลือกตั้งใช้หลักหลักกอดติ ๔ และธรรมคัมภีร์ครองโลก ๒) การรณรงค์หาเสียงใช้หลักอธิปไตย ๓) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองใช้หลักหลักสาราณียธรรม
พระพีรพล อินทปญโญ	๑) หลักธรรมของราชสังคหวัตถุ ๔ ประการ ๒) หลักธรรมจักร ๔ ประการ
ประทีน แสงไทย	๑) หลักพุทธธรรมที่ช่วยเสริมสร้างพลังศักยภาพสตรีเพื่อพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดความมั่นคงแก่ครอบครัว แบ่งเวลาพัฒนาชุมชน ๒) การพัฒนาจิตและปัญญาเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ส่งเสริมพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่พึ่งตนเองและชุมชนได้

สรุปสาระสำคัญของการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่

สรุปสาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทบาท หมายถึง หน้าที่หรือพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ได้แสดงออกตามสถานภาพหรือตำแหน่งฐานะหน้าที่ของแต่ละบุคคลที่ตนดำรงอยู่ ซึ่งบทบาท

ของแต่ละบุคคลอาจจะมีลักษณะแตกต่างกันไป บทบาทถือเป็นกลไกอย่างหนึ่งของสังคมที่ทำให้มนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมสามารถสร้างระบบความสัมพันธ์ต่อกันได้ และอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุขมีระบบและระเบียบภายในสังคมของตน โดยแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ บทบาทตามอุดมคติ (Ideal role) และบทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual role)

สรุปสาระสำคัญของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทฤษฎีบทบาทแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะได้แก่ ลักษณะแนวโครงสร้างนิยม และลักษณะแนวปฏิสังสรรค์ลักษณะนิยม ในลักษณะแนวโครงสร้างนิยมนั้น จะมุ่งสนใจไปเนื้อหา โครงสร้างและหน้าที่ของสถานภาพทางสังคม การจัดระเบียบและผลของบทบาทต่างๆ กล่าวคือบทบาทจะถูกมองว่า เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ในสังคม ถูกคาดหวังไว้ว่าบุคคลในสถานะใดควรมีบทบาทอย่างไร เมื่อบุคคลเข้าดำรงในสถานภาพนั้น ๆ ก็จะมีบทบาทตามที่สังคมคาดหวังไว้เช่นนั้น ส่วนการมองบทบาทในแนวปฏิสังสรรค์ลักษณะนิยม จะให้ความสำคัญกับกระบวนการที่บุคคลจะทำความเข้าใจได้ว่าบุคคลอื่นให้ความหมายและคาดหวังกับตนเองอย่างไรในการที่จะมีบทบาทในสังคม เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีการปฏิสังสรรค์ทางสังคมต่อกัน

สรุปสาระสำคัญของแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ บทบาทความเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน บทบาทนักบริหารมืออาชีพ บทบาทการปฏิบัติตนตามประเพณี บทบาทผู้ริเริ่มนวัตกรรมใหม่ และบทบาทผู้นำเชิงเศรษฐศาสตร์ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล (สท.) หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ๑) บทบาทด้านนิติบัญญัติ ๒) บทบาทด้านการควบคุมการบริหาร และ ๓) บทบาทด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

สรุปสาระสำคัญของหลักพุทธธรรมสำหรับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่หลักทศพิธราชธรรมที่ประกอบด้วย ๓ หลักการ โดยเฉพาะการมีวิสัยทัศน์หรือจักษุมา ถือว่าเป็นหลักการของนักบริหารที่ทันสมัยที่สุด เพราะการมองการณ์ไกล มีสายตาดูปัญหาในการวิเคราะห์อนาคตทำให้นักบริหารนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จ สามารถแข่งขันอยู่รอดในธุรกิจได้ ขณะที่ วิจรู หรือการจัดการธุระ โดยมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เปรียบเทียบได้กับหลัก Competency ความสามารถที่จะเข้ามาสร้างสมดุลให้กับนักบริหารที่เป็นผู้นำและหลักนิสสัยสัมปันโน เป็นความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์

สรุปได้ว่า สาระสำคัญของการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน จะประกอบไปด้วยหลายแนวคิด ทฤษฎีโดยเฉพาะบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น รวมทั้งหลักพุทธธรรมที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาโดยเลือกมาศึกษาเฉพาะที่เห็นว่าเหมาะสมและสอดคล้องกับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีที่สามารถนำมาบูรณาการเพื่อให้เกิดเป็นมิติของการพัฒนาบทบาทอย่างแท้จริง

พร้อมทั้งคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นให้มีความชัดเจนมากที่สุดซึ่งสามารถสรุปกรอบแนวความคิดเพื่อการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีปาปนิธธรรม ๓ ประการ^{๑๔๑} บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ได้นำทฤษฎีของลินตัน (Linton)^{๑๔๒} ด้านความรับผิดชอบต่อคาดหวังของสังคมได้นำทฤษฎีของสกอต (Scott)^{๑๔๓} ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชนได้นำทฤษฎีของเพียร์สัน (Pearson)^{๑๔๔} ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นและด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมได้นำแนวคิดของปิยาภรณ์ ลิมโพธิ์ทอง^{๑๔๕} มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

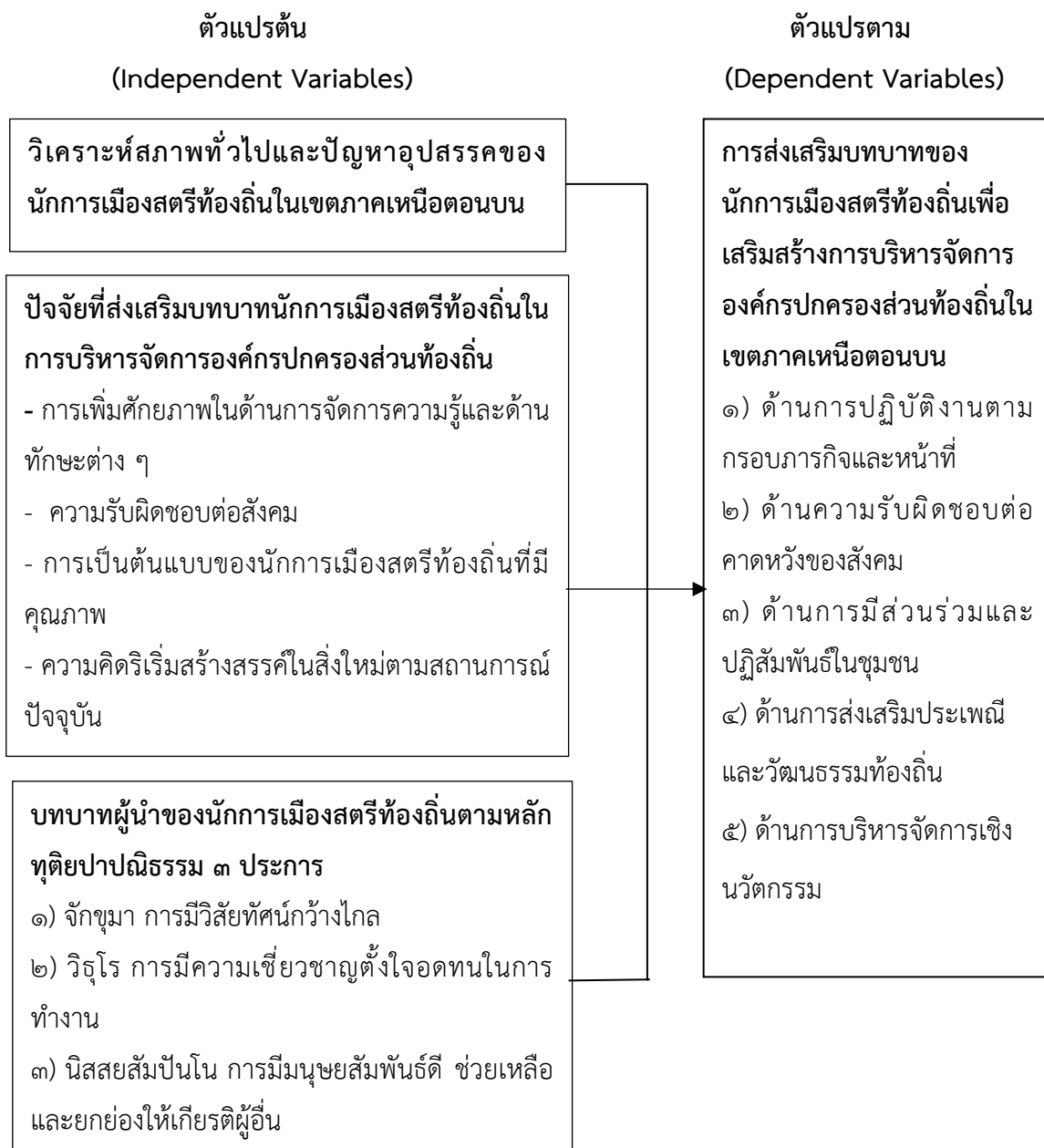
^{๑๔๑} อง.ติก. (ไทย) ๒๐/๔๕๙/๑

^{๑๔๒} Linton, Ralph, *The science of man in the world crisis*, อ้างใน ตุลา มหาพสุธานนท์, *หลักการจัดการ-หลักการบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์การพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐.

^{๑๔๓} Scott, J., *Gender: A useful category of historical analysis.*, อ้างใน บุรชัย ศิริมหาสาคร, *ผู้นำพันธุ์แท้ Authentic Leader*, (กรุงเทพมหานคร : แสงดาว จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๒๓.

^{๑๔๔} Talcott Parsons, *The Structure of Social Action*, อ้างใน ญัฐจรี สุวรรณภักดิ์, “สังคมวิทยาชีวิตประจำวัน: “รอยต่อ-รอยตัด” แนวทัศน์ทางสังคมวิทยา ในงานศึกษาสังคมไทยร่วมสมัย”, *วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา*, ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๗๓.

^{๑๔๕} ปิยาภรณ์ ลิมโพธิ์ทอง, “บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๑๓๕.

แผนภาพที่ ๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ผู้วิจัยจะได้นำเสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และสนับสนุนด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลตามเทคนิคและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะที่แตกต่างกันตามรูปแบบการวิจัยดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) แบบเจาะจงในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการ ๒ เทคนิค ดังนี้

๑. ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) คือ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๒๐ รูปและคน ได้แก่

๑. กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น	๓ คน
๒. กลุ่มนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น	๓ คน
๓. กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น	๓ คน
๔. กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น	๓ คน
๕. กลุ่มนักวิชาการท้องถิ่น	๓ คน
๖. กลุ่มนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์	๓ รูปหรือคน
๗. พระสงฆ์ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรม	๒ รูป

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น		
๑	นางรสนา แสงทอง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
๒	นางเพ็ญศรี บุญสุข	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
๓	นางสาวธัญญธรร ดำอินธา	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (นักบริหารท้องถิ่นระดับกลาง) องค์การบริหารส่วนตำบลสบปราบ อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง
กลุ่มนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น		
๔	นางมาลี สิงห์ด้วง	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
๕	นางอติธาร วันไชยธนวงศ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
๖	นางดวงรัตน์ โล่สุนทร	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง
กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น		
๗	นางสาวภัทรา สุภา	หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
๘	สิเบอกเอกชัย ใจกลม	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
๙	นางสาวสุพรรณณี สุขสันต์รุ่งเรือง	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง
กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น		
๑๐	นายถนอมศักดิ์ เดอแฮ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
๑๑	นายสมควร อินไชย	กำนันตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑๒	นายเจนศักดิ์ เขี่ยมวัฒนาพร	กำนันตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
กลุ่มนักวิชาการท้องถิ่น		
๑๓	นายอเนก ถนอมสัจย์	นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปฏิบัติการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่
๑๔	นายภัทรภณ อุดใจ	ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลดงมะหว้า อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
๑๕	นางสาวพรสวรรค์ เฟื่องฟู	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
๑๖	พระมหาวิระศักดิ์ สุรเมธี, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่
กลุ่มนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์		
๑๗	อาจารย์ณัฐพงศ์ รักงาม	ประธานโปรแกรมวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑๘	ดร.พร้อมพล สัมพันธ์โน	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระสงฆ์นักวิชาการ		
๑๙	พระครูสุนทรมหาเจตยานุรักษ์	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่
๒๐	พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

(๒) แสดงรายชื่อการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย ซึ่งหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ ได้กำหนดจัดให้มีขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๔ ผ่านระบบออนไลน์ Zoom ID: 4567898993 จำนวน ๑๐ รูปหรือคน ดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑	ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	อดีตสมาชิกวุฒิสภา
๒	พระปลัดระพิน พุทธิสารโ, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	ดร.จุฑาทิพย์ สุจริตกุล	คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์
๔	ว่าที่ร้อยตรีวิศศักดิ์ แสงเงิน	ผู้ทรงคุณวุฒิองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย
๕	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๖	รศ.อนุภูมิ โขวเกษม	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗	รศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	รศ.ดร.สุรพล สุขะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙	อ.ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐	ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณิต	เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ โดยมีข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ดังต่อไปนี้

เครื่องมือการวิจัยแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยใช้แบบการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (คำถามปลายเปิด) ในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ๒๐ รูปหรือคน โดยมีประเด็นคำถามการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น ๔ ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างไร

ตอนที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างไร

ตอนที่ ๔ คำถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการตาม หลักพุทธธรรมเป็นอย่างไร และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยคัดเลือกแบบเจาะจงในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ๒๐ รูปหรือคน สำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนั้น เมื่อนัดหมายผู้เชี่ยวชาญได้แล้ว ผู้วิจัยจะเริ่มต้นการสัมภาษณ์จากการแนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์จุดมุ่งหมายของการมาสัมภาษณ์ในครั้งนี้ โดยจะถามความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ ตามประเด็นที่ผู้วิจัยวางโครงสร้างไว้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านก็จะมีข้อมูลและมุมมองที่แตกต่างกันไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการใช้สำรวจ (Survey Research) ได้แก่การแจกแบบสอบถาม เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างไร การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรมควรเป็นอย่างไร และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยการวิเคราะห์เอกสารและแจกแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำปาง จำนวน ๔๐๐ ตัวอย่าง วิเคราะห์และประมวลผลโดยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง การพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหลักการวิเคราะห์แต่ละรูปแบบของเครื่องมือการวิจัยดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามชนิดเทคนิคการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ๒๐ รูปหรือคน ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเพื่อบูรณาการและหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ จากข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึกและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยในส่วนของเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการจัดระเบียบของข้อมูล เพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำมาวิเคราะห์ จากนั้นนำข้อมูลมาประมวลผลนำเสนอเป็นข้อค้นพบ เพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุป การตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของผลการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะทางการวิเคราะห์ทางสถิติ (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ค่าความถี่ (frequency), ค่าร้อยละ (percentage), ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ดังนี้

๑. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาแล้วตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งแล้วถ่ายข้อมูลลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลทั่วไปใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

๒) ระดับความคิดเห็นใช้สถิติการวิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

๔. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป ในจังหวัดเขตภาคเหนือตอนบน โดยเจาะจงเลือกจังหวัดที่ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งมากที่สุด ๓ ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑,๑๔๖,๗๔๔ คน จังหวัดเชียงราย จำนวน ๘๓๒,๖๐๖ คน และจังหวัดลำปาง จำนวน ๖๐๒,๓๔๙ คน รวมจำนวน ๒,๕๘๑,๖๙๙ คน^๑ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane^๒ กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้คือ

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\ &= \frac{2,581,699}{1 + 2,581,699 (0.05)^2} \\ &= 400 \end{aligned}$$

เมื่อ n คือ แทนขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ แทนขนาดประชากร

e คือ แทนสัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ซึ่ง

เท่ากับ ๕ % หรือ ๐.๐๕

ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) และนำไปคิดสัดส่วนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด ตามสูตรของ Nagtalon^๓

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n_1 &= \frac{nN_1}{N} \\ \text{กำหนดให้ } n_1 &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างของบุคลากร} \\ n &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \\ N_1 &= \text{จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มตัวอย่าง} \\ N &= \text{จำนวนประชากรทั้งหมด} \end{aligned}$$

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดสัดส่วนที่เท่ากันในแต่ละกลุ่มจะได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

^๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ ๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.ect.go.th/ectlibrary/ewt_news.php?nid=43 [๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓].

^๒ Taro Yamane, อ้างใน ยุทธ โภยวรรณ์, พื้นฐานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๗.

^๓ Nagtalon, อ้างใน กัลยา วาณิชย์บัญชา, สถิติสำหรับงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙.

ตารางที่ ๓.๑ : แสดงตารางการสุ่มประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

แสดงตารางการสุ่มประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง		
ระดับจังหวัด	จำนวนประชากร x nNo/N	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
๑) จังหวัดเชียงใหม่	๔๐๐x๑,๑๔๖,๗๔๔ /๒,๕๘๑,๖๙๙	๑๗๘
๒) จังหวัดเชียงราย	๔๐๐x๘๓๒,๖๐๖ /๒,๕๘๑,๖๙๙	๑๒๙
๓) จังหวัดลำปาง	๔๐๐x๖๐๒,๓๔๙ /๒,๕๘๑,๖๙๙	๙๓
รวม ๓ จังหวัด	๒,๕๘๑,๖๙๙	๔๐๐ คน

๓.๓.๒ เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการแจกไปยังประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดทั้ง ๓ จังหวัด ได้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่ปรากฏในงานวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น พระไตรปิฎกและผลงานวิจัยต่าง ๆ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีประเด็นสอบถามดังต่อไปนี้

๑) การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจ และหน้าที่ จำนวน ๕ ข้อ

๒) การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านความรับผิดชอบต่อคาดหวังของสังคม จำนวน ๕ ข้อ

๓) การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน จำนวน ๕ ข้อ

๔) การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน ๕ ข้อ

๕) การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีประเด็นสอบถามดังต่อไปนี้

๑) การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมตามหลักปาปณิกธรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขุมา) จำนวน ๕ ข้อ

๒) การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมตามหลักปาปณิกธรรม ด้านการมีความเชี่ยวชาญตั้งใจจดทนนในการทำงาน (วิรุโระ) จำนวน ๕ ข้อ

๓) การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมตามหลักปาปณิกธรรม ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน) จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๔ เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (คำถามปลายเปิด)

การดำเนินการสร้างแบบสอบถามเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมเนื้อหาสาระจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้มาดังกล่าว นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามแล้วร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

๒. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามประเภทคำถามปิด (Close-ended Question) และประเภทคำถามเปิด (Open - ended Question) ประกอบกันซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงเครื่องมือจากแบบสอบถามที่ได้เคยผ่านการตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

การวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Numerical Rating Scale)^๔ มี ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้	๕	คะแนน
มาก	ให้	๔	คะแนน
ปานกลาง	ให้	๓	คะแนน
น้อย	ให้	๒	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	๑	คะแนน

^๔ ธีรยุทธ พึ่งเพียร, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุทรไพศาล, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๐.

เกณฑ์การพิจารณาตัดสินค่าเฉลี่ย เป็นดังนี้ การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยใช้ เกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ^๕ ดังนี้ คือ

๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
๓.๕๐ - ๔.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
๒.๕๐ - ๓.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
๑.๕๐ - ๒.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
๑.๐๐ - ๑.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

๑. การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยจะหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาจำนวน ๕ คน

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ตำแหน่ง
๑	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	ผศ.ดร.ยุพธนา ปราณีต	เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
๔	รศ.ดร.สุกิจ ชัยมุสิก	ประธานกรรมการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๕	ดร.วีรบุช พรหมจักร	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยมุ่งหวังได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

^๕ ชานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี อินเทอร์เน็ต พรินท์, ๒๕๔๙), หน้า ๕๖.

๒. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน ณ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แล้วนำมาตรวจหาคะแนนเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .๙๕๓

๓. การปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้และปรึกษาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษานิพนธ์เพื่อให้ได้แบบสอบถาม ที่สมบูรณ์พร้อมนำไปใช้กับประชากรศึกษาต่อไป

๓.๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้การสำรวจ (Survey Research) ได้แก่การแจกแบบสอบถามโดยเก็บด้วยตนเอง จำนวน ๔๐๐ ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับ จำนวน ๔๐๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติอัตราส่วน ร้อยละค่าเฉลี่ย (X) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ดังนี้

๑. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

F แทน ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนเป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

๒. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร } \bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

๓. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบน
$\sum fx^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองทุกตัว
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
f	แทน	ความถี่ของข้อมูล

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (๓) เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษารายละเอียดเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๒๐ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๐ รูปหรือคน เพื่ออธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักพุทธศาสนา

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๕ องค์ความรู้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยถูกคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารท้องถิ่น นักการเมืองสตรีท้องถิ่น ข้าราชการท้องถิ่น ผู้นำชุมชนท้องถิ่น และนักวิชาการท้องถิ่น จำนวน ๒๐ รูปและคน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจน สามารถอธิบายสนับสนุน รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑.๑ สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นสภาพโดยทั่วไป ปัญหาอุปสรรคผลกระทบ และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

สภาพโดยทั่วไปของบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของบทบาทสตรีตามสังคมสมัยใหม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทัศนคติ ค่านิยม โครงสร้างหน้าที่ทางสังคม รวมถึงพฤติกรรมของสมาชิกสังคมกลุ่มต่าง ๆ ด้วยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้กระตุ้นให้สมาชิกของสังคมไม่ว่าชายหรือหญิง ได้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม บทบาท และพัฒนาเศรษฐกิจในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตามไปด้วย กลุ่มสตรีจึงกลายเป็นสมาชิกสังคมกลุ่มหนึ่งที่พยายามปรับเปลี่ยนและพัฒนาบทบาทความชอบธรรมในทางการเมืองการปกครอง ซึ่งจะต้องจัดให้มีการแบ่งสรรอำนาจในทางการเมืองการปกครองให้กับกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะนักการเมืองสตรีท้องถิ่นอย่างมีความเสมอภาค โดยพบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้

๑. ปัจจุบันสตรีเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นกว่าในอดีต และได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางการเมืองท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมยอมรับการเข้าสู่เวทีการเมืองในระดับต่างๆของสตรีมากยิ่งขึ้น^๑

๒. สตรีที่เข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนในการเมืองท้องถิ่นปัจจุบัน โดยส่วนมากมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน กล้าตัดสินใจ นำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้กับ

^๑ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

งานขององค์กร ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานพัฒนาท้องถิ่น^๒

๓. สภาพโดยทั่วไปของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น มีลักษณะเป็นการเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการสาธารณะในรูปแบบการเป็นตัวแทนทางการเมือง เช่น การเป็นสมาชิกของท้องถิ่น การเป็นผู้ช่วยผู้นำชุมชน ตลอดจนการเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังเป็นการทำงานเพื่อให้ผลประโยชน์เกิดขึ้นแก่ชุมชนและท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ โดยอาศัยกระบวนการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่^๓

๔. สตรีได้รับการยอมรับมากกว่าในอดีต ในเรื่องของการทำงานและการเข้าสังคมการเมืองท้องถิ่น แต่ก็ถูกจับตามองจากคนในสังคม ทั้งด้านสังคม ด้านส่วนตัว รวมทั้งยังถูกมองจากนักการเมืองที่ยังมีแนวคิดไม่ยอมรับผู้หญิงอยู่ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่เป็นกลุ่มอนุรักษนิยมที่มีแนวคิดแบบดั้งเดิม^๔

๕. ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลต่างๆ จากชาติตะวันตกโดยการเปิดรับอารยธรรมต่าง ๆ ซึ่งเมื่อพูดถึงรูปแบบวัฒนธรรมของประเทศไทยนั้น เป็นที่ทราบกันว่า สถานะของเพศหญิงนั้นถูกจำกัดสิทธิ และหน้าที่อย่างมาก สถานภาพของผู้หญิงไทยนั้นจะให้ความสำคัญต่อการบ้าน การเรือน มีหน้าที่เลี้ยงดูบุตร หลาน ทำกิจกรรมทุกอย่างแต่ภายในบ้านเท่านั้น แต่ก็เป็นที่ทางด้านความคิด ซึ่งนักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคปัจจุบันมีอยู่มากมาย ไม่ว่าจะในส่วนของท้องถิ่น มีให้เห็นอยู่ทั่วไป และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่แพ้กว่านักการเมืองชายหรือทัดเทียมเลยก็ได้ ซึ่งก็มีสตรีหลายท่านที่มีบทบาทในการปกครองส่วนท้องถิ่นจนถึงการปกครองระดับประเทศ^๕

๖. สภาพโดยทั่วไป ถือว่าเป็นปกติดีไม่มีปัญหาในการบริหารจัดการ เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์หรือบริบทของสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสของพลวัตโลก ความเท่าเทียมเกิดเป็นค่านิยมในการทำงานและการดำรงชีวิต ทำให้ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกอย่างชัดเจนสำหรับประเทศไทยการที่สตรีเข้ามามีบทบาทจึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของสังคมเกี่ยวกับความเสมอภาค^๖

๗. ปัจจุบันนักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการคิดค้นหาปัญหา การร่วมปฏิบัติดำเนินการ และ

^๒ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

การตรวจสอบติดตาม โดยเข้ามาดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในการเมืองท้องถิ่นทั้งข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง^๗

๘. ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทช่วยส่งเสริมในงานของกลุ่มสตรีท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากภายในชุมชนแต่ละพื้นที่จะมีงานที่เกี่ยวข้องกับสตรีที่สามารถดำเนินการได้ดีกว่าผู้ชาย เพราะต้องใช้ความละเอียดอ่อนและต้องใช้ความเข้าใจเป็นอย่างสูง^๘

๙. นักการเมืองสตรีเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้หญิงที่สามารถเข้าถึงประชาชนทุกเพศทุกวัยได้เป็นอย่างดี ทำให้นโยบายที่กำหนดไว้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ และเกิดประโยชน์ต่อประชาชน โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรี ซึ่งเป็นงานที่นักการเมืองสตรีถนัดและสามารถดำเนินการให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ได้มาก^๙

๑๐. ในปัจจุบันเนื่องจากการส่งเสริมสิทธิสตรีมากขึ้น ทำให้สตรีมีบทบาททางการเมืองเพิ่มมากขึ้น โดยคุณลักษณะของสตรีในด้านความคิดที่ละเอียดอ่อนกว่าผู้ชาย ส่งผลต่อการทำงานการเมืองที่ต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบและการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ประชาชนจึงให้ความสำคัญกับนักการเมืองที่เป็นสตรีมากขึ้น^{๑๐}

๑๑. การทำงานของนักการเมืองสตรีจะมีประสิทธิภาพเทียบเท่านักการเมืองชายในการบริหารบ้านเมืองและประเทศ โดยสังเกตได้จากจำนวนของผู้หญิงที่เข้ามาสู่เส้นทางการเมืองเพิ่มขึ้นทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ประชาชนให้การยอมรับในการเรื่องของคุณรู้ความสามารถ นักการเมืองสตรีบางคนสามารถที่จะก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งสูงสุดทางการเมืองได้^{๑๑}

๑๒. ขณะนี้มีนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นสตรีมีมากขึ้น เพราะสิทธิเท่าเทียมเสมอภาคทางเพศ และการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทำให้สตรีมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ และโดยพื้นฐานของผู้หญิงจะเสียสละเวลาทำงานให้สังคมมากตามแนวคิดของสตรีเพื่อพัฒนาท้องถิ่น^{๑๒}

๑๓. ในปัจจุบันสตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการเมืองในระดับท้องถิ่น ส่งผลให้การเมืองในระดับท้องถิ่นมีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^๙ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

เนื่องจากความหลากหลายทางความคิดที่สตรีมีมุมมองแตกต่างจากนักการเมืองชาย โดยเฉพาะมุมมองในเรื่องของการทำงานที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน^{๑๓}

๑๔. ด้วยรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ทำให้สตรีมีบทบาทในการเมืองทุกระดับมากขึ้น และเป็นที่ยอมรับของประชาชน^{๑๔}

๑๕. สภาพโดยทั่วไปในปัจจุบัน การเข้ามาสู่เส้นทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีเกิดจากคุณลักษณะทางด้านสังคม เช่น การศึกษา สถานภาพทางครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจ การกล่อมเกลາทางการเมือง รวมทั้งคุณลักษณะทางด้านจิตวิทยา เช่น ทักษะคนดี บทบาทผู้นำและความสามารถของสตรี^{๑๕}

๑๖. การบริหารงานของนักการเมืองสตรีส่วนใหญ่ที่ผ่านมาจะ สามารถบริหารงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ได้อย่างเต็มรูปแบบได้ตามที่ประกาศนโยบายไว้ ประชาชนในพื้นที่ให้การยอมรับมากขึ้น เนื่องจากศักยภาพหรือสมรรถนะขีดความสามารถของนักการเมืองสตรี โดยมีประสบการณ์จากการทำงานภายนอกมาก่อน ทำให้สามารถทำงานท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๖}

๑๗. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนถือได้ว่ามีบทบาทและได้รับการยอมรับ อันเป็นผลจากวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ผู้หญิงในภาคเหนือมีความสามารถในการรวมกลุ่ม การประสานงาน ง่ายต่อการเข้าถึง (เช่น ตำแหน่งแม่หลวง กลุ่มสตรี หรือกลุ่มอาชีพต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง) ดังนั้น ในปัจจุบันสตรีจึงได้เข้ามามีบทบาทในฐานะนักการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะตำแหน่งสมาชิกสภาทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับหมู่บ้าน^{๑๗}

๑๘. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวม สตรีส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับการเมืองท้องถิ่นยังมีน้อย เพราะวัฒนธรรมเก่า ๆ ของสังคมไทยที่มองว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้ชาย ผู้หญิงไม่ควรมายุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมืองที่มีแต่อำนาจและผลประโยชน์ ควรทำหน้าที่เป็นแม่บ้านภายในครอบครัวเท่านั้น^{๑๘}

๑๙. โดยภาพรวมมองว่า นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีบทบาทในการปกครองท้องถิ่นในระดับสูง กล่าวคือสตรีในภาคเหนือตอนบนเข้ามามีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นมากขึ้นตามลำดับ

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

โดยสังเกตได้จากการลงสมัครเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาก มีสตรีลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่ามีการตื่นตัวทางการเมืองของสตรีในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น^{๑๙}

๒๐. บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในภาคเหนือได้รับความเชื่อถือทัดเทียมกับนักการเมืองชายพอสมควร โดยเฉพาะในสังคมชนบท สตรีจะมีบทบาทอย่างมากในฐานะผู้บริหารหรือผู้ช่วยในการสังคมสงเคราะห์ชุมชนในด้านต่าง ๆ ทำให้ได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชนในพื้นที่^{๒๐}

สรุปได้ว่า สถานการณ์ปัจจุบันสตรีเริ่มเข้ามามีบทบาทในการทำงานด้านการเมืองและการบริหารในระดับชาติและท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น แต่ก็ยังคงมีจำนวนไม่มากเท่ากับจำนวนของบุรุษที่เข้ามา มีบทบาทมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม จากจำนวนที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในการบริหารงานในทางการเมืองมากขึ้น ทั้งนี้เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป ผู้หญิงได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารกิจการของบ้านเมือง รวมถึงการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผ่านการเป็นตัวแทนทางการเมือง เช่น ผู้บริหาร และสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งยังได้รับการยอมรับว่านักการเมืองหญิงมีความละเอียดอ่อนรอบคอบกว่านักการเมืองชาย โดยมีสตรีจำนวนไม่น้อยที่มีความรู้ ความสามารถ และประกอบหน้าที่การงานในตำแหน่งระดับสูงเช่นเดียวกับผู้ชาย ดังนั้น เมื่อกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับสภาพ โดยทั่วไปแล้ว พบว่า สตรีมีแรงจูงใจทางการเมืองท้องถิ่นมาจากความที่มีใจรักและความอยากที่จะพัฒนาบ้านเมืองหรือพื้นที่ของตนเอง ชอบช่วยเหลือชาวบ้านและเป็นที่รู้จักของชาวบ้าน ทำให้อยากเข้ามาแก้ปัญหาและช่วยเหลือชาวบ้าน อีกทั้งยังชอบความท้าทาย อยากรอง เปลี่ยนแปลงบ้านเมืองให้ดีขึ้น และมองว่าเป็นสิ่งท้าทายในการพัฒนาพื้นที่ที่ลงสมัคร รวมทั้งมีชุมชนและคนในชุมชนเป็นส่วนที่เป็นแรงผลักดัน การได้เป็นที่รู้จักของชาวบ้านมานานทำให้ได้รับการยอมรับนับถือ รวมถึงการร่วมกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ การมีจิตอาสาในการช่วยเหลือสังคม ทำให้สังคมตอบกลับมาด้วย การไว้วางใจในการให้เป็นผู้นำสตรีท้องถิ่น ดังแผนภาพที่ ๔.๑

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๑ สภาพทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

สภาพปัญหาอุปสรรค

เนื่องจากความเชื่อทางสังคมที่แตกต่างทางกายภาพและชีวภาพ ระหว่างชายและหญิงที่มีมาแต่ยาวนาน นับเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่ทำให้วัฒนธรรมในสังคมแบ่งแยกความเป็นหญิงและชายออกจากกัน ทั้งวิธีทางแห่งการปฏิบัติตามมาตรฐานของวัฒนธรรมประเพณีและหน้าที่ในสังคม เศรษฐกิจและในระดับครอบครัว สำหรับประเทศไทยแม้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองและการปกครองนับตั้งแต่สมัยโบราณนั้น จะไม่เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้เช่นเดียวกับบุรุษ กล่าวคือสตรีถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพบางอย่างให้อยู่ในวงแคบ ๆ ประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อทำให้สตรีถูกจำกัดบทบาทในทางการเมืองเป็นอย่างมาก โดยพบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาและอุปสรรคของนักการเมืองสตรีกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการยอมรับของประชาชนในฐานะผู้นำและการประสานงานกับผู้นำชุมชน กำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งโดยมากยังยึดติดกับภาพลักษณ์ผู้นำที่ต้องเป็นผู้ชายเท่านั้น รวมทั้งการปฏิบัติงานบางภารกิจที่ต้องให้ผู้ชายดำเนินการ^{๒๑}

๒. การขาดความพร้อมในการทำงาน ไม่ชำนาญในงานที่ทำเนื่องจากขาดประสบการณ์ทางการเมืองท้องถิ่น ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง บางครั้งรวมไปถึงทีมงานขาดความเข้าใจต่อกัน ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคในการงานการเมืองท้องถิ่นที่ต้องเข้าถึงชุมชน และตอบสนองความต้องการของประชาชน^{๒๒}

๓. สภาพปัญหาในเรื่องการยอมรับทางสังคม โดยเฉพาะค่านิยมของสังคมภาคเหนือตอนบนนั้น ยังมองว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้ชายในการเป็นตัวแทนในการบริหารท้องถิ่น ในขณะที่หน้าที่ของสตรีคือ หน้าที่ดูแลครอบครัว ส่งผลให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นยังขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่กล้าแสดงออกทางการเมืองมากนัก ทำให้การเข้าสู่เส้นทางการเมืองท้องถิ่นค่อนข้างน้อย^{๒๓}

๔. วิธีการคิดของคนในสังคมไทยปัจจุบัน และวิธีการเลี้ยงดูของคนในสังคมภาคเหนือ มีส่วนทำให้แนวคิดของผู้ชายไม่ค่อยยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้หญิง สังคมบางส่วนยังไม่ยอมรับการเข้ามามีบทบาทการเป็นผู้นำของสตรี โดยเฉพาะสังคมท้องถิ่นในชนบทที่มองว่าสตรีควรทำงานอยู่กับบ้านมากกว่า^{๒๔}

๕. สภาพปัญหาและอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ก็เห็นจะมีเพียงเรื่องบทบาทของสตรีไทยที่ผ่านมามีความไม่เท่าเทียมกับผู้ชายในหลาย ๆ ด้าน ด้วยแนวคิดบริบททางวัฒนธรรมที่หล่อหลอมให้เกิดความแตกต่างทางเพศ แต่ต่อมาเมื่อสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย สตรีเริ่มได้รับการศึกษาทำให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเองมากขึ้น และเริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคมจากที่เคยทำงานอยู่แต่ในบ้านก็เริ่มออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น สังเกตได้จากจำนวนของผู้หญิงที่เข้าไปทำงานในภาคราชการ หรือภาคธุรกิจจะมีจำนวนสูงขึ้นเรื่อย ๆ บางคนสามารถก้าวขึ้นไปดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารขององค์กรซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน นั่นก็คือปัญหาเรื่องของมุมมองเท่านั้น^{๒๕}

๖. การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในปัจจุบัน พบว่า สตรีมีบทบาทในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ทั้งในฝ่ายบริหารและฝ่ายการเมือง การบริหารภายใน

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

องค์กรไม่ค่อยมีปัญหามากนัก แต่อาจมีอุปสรรคบ้างในการลงพื้นที่สัมผัสใกล้ชิด รับฟังปัญหา กับประชาชน ด้วยข้อจำกัดของความเป็น “สตรี”^{๒๖}

๗. สภาพปัญหาและอุปสรรคของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีเกิดจากปัญหาเรื่องส่วนตัว ปัญหาครอบครัวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน เช่น ประกอบธุรกิจส่วนตัวด้วยและทำงานท้องถิ่นไปด้วย ทำให้บริหารเวลาไม่เป็น ไม่มีเวลาให้กับประชาชนในพื้นที่มากนัก ปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดอุปสรรคในการเข้ามาทำงานการเมือง^{๒๗}

๘. การที่สตรีมีบทบาททางการเมืองเพิ่มขึ้นจะไม่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์กรท้องถิ่น แต่เป็นการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้ภารกิจของท้องถิ่นดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว เพราะสตรีจะเข้ามาช่วยขับเคลื่อนและยกระดับการบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ^{๒๘}

๙. จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้สตรีเข้ามาร่วมทำงานในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ซึ่งนักการเมืองสตรีก็สามารถบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดี จึงไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน รวมทั้งได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่มากขึ้นมากกว่าในอดีต^{๒๙}

๑๐. โดยภาพรวมของสังคมไทย สตรีเริ่มเข้ามามีบทบาททางการเมืองเพิ่มขึ้น แต่ทางภาคเหนือโดยส่วนใหญ่การตอบรับและการยอมรับผู้หญิงยังคงมีน้อย สืบเนื่องจากกระแสทางวัฒนธรรมและประเพณี รวมทั้งความเชื่อของคนยังคงเชื่อแบบเดิมที่ว่า ผู้หญิงจะเป็นช้างเท้าหลัง จึงเป็นอุปสรรคต่อการทำการเมืองของสตรีที่สนใจเข้ามาสู่เส้นทางการเมืองท้องถิ่น^{๓๐}

๑๑. สตรีนั้นจะคิดได้ละเอียดอ่อนกว่าผู้ชาย ในประเด็นการทำงานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ แต่การปฏิบัติให้เป็นเรื่องจริงนั้นค่อนข้างยาก เนื่องจากจะมีองค์ประกอบหรือปัจจัยอื่นๆเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะประเด็นการเมืองหรือระบบอุปถัมภ์เข้ามา นอกจากนี้สตรีบางคนก็เข้ามาทำงานการเมืองยังขาดความเข้มแข็งและความเชื่อมั่นในตัวเอง^{๓๑}

๑๒. ปัญหาของสตรีในการทำงาน ส่วนใหญ่ที่พบจะมีลักษณะพุดมากและเรื่องมาก ทำให้การทำงานล่าช้าและออกผลงานในการลงพื้นที่ไม่ค่อยได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นลักษณะเฉพาะตัวของนักการเมืองสตรีบางคนที่ยังเข้ามาทำงานการเมืองแล้ว การทำงานไม่ค่อยมีประสิทธิภาพมากนัก^{๓๒}

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๑๓. ถึงแม้สตรีจะเริ่มเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น แต่วัฒนธรรมทางการเมืองที่ยังไม่ค่อยยอมรับผู้หญิง รวมถึงค่านิยมทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่า ยังเป็นอุปสรรคสำหรับนักการเมืองสตรีที่จะเข้ามาทำงานการเมือง จึงจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับสังคมมากขึ้น เพื่อให้สตรีมีโอกาสในการทำงานทางการเมืองมากขึ้น^{๓๓}

๑๔. ปัญหาและอุปสรรคคือภัยคุกคามต่าง ๆ ที่มองว่า สตรีไม่สามารถที่จะควบคุมการบริหารจัดการในระดับการเมืองต่าง ๆ ได้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการทำงานการเมืองจะเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ ไม่เว้นแม้กระทั่งการเมืองท้องถิ่น ลักษณะเช่นนี้ บุคคลที่จะทำงานจะต้องมีความอดทนค่อนข้างสูง ไม่หลงไปตามกระแสของผลประโยชน์ที่มีอยู่จำนวนมาก การที่สตรีจะเข้ามาทำงานการเมืองจะต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคเช่นนี้^{๓๔}

๑๕. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี สิ่งสำคัญคือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่การบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หลักการบริหารทรัพยากรเพื่อการขับเคลื่อน อปท. ในการแก้ปัญหาความต้องการในพื้นที่ การวางแผนทั้งระยะสั้น ปานกลาง และยาว รวมทั้งการติดตามการดำเนินงานและการรายงานผลแบบต่อเนื่องและเป็นระบบ^{๓๕}

๑๖. ปัญหาที่เกิดขึ้นบางครั้งอาจสืบเนื่องมาจากคุณลักษณะเฉพาะของผู้หญิงที่ค่อนข้างจะเรื่องมาก ชอบเอาวิธีการทำงานภายในครอบครัวมาใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กร มีมุมมองการทำงานที่ค่อนข้างประณีตประณีต จนบางครั้งการตัดสินใจไม่เด็ดขาด ทำให้การทำงานเกิดความล่าช้า ไม่ตรงกับเป้าหมายระยะเวลาที่ตั้งไว้^{๓๖}

๑๗. แม้สตรีจะมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่นเพิ่มขึ้น แต่หากพิจารณาในเชิงลึกจะพบว่า ในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องในทางบริหารหรือจัดการ (เช่น ตำแหน่งนายก รองนายก รวมถึงตำแหน่งประธานสภาในระดับท้องถิ่น) ตำแหน่งเหล่านี้มีสตรีที่เข้าไปดำรงตำแหน่งค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจเป็นผลจากการยอมรับในภาวะความเป็นผู้นำ รวมถึงขนบธรรมเนียมที่เห็นว่าผู้ชายควรเป็นผู้บริหารจัดการมากกว่า ในขณะที่เห็นว่าสตรีควรดำรงตำแหน่งในระดับล่าง และเน้นที่การประสานงาน นอกจากนี้ หากพิจารณาในภาพรวมจะเห็นได้ว่า การเข้ามามีบทบาทของนักการเมืองสตรีหลาย ๆ พื้นที่ที่เป็นไปเนื่องจากเคยมีความสัมพันธ์กับกลุ่มการเมือง (เช่น มีคู่ครองเป็นนักการเมืองหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยดำรงตำแหน่งในทางปกครองมาก่อน) กรณีดังกล่าวอาจส่งผลให้บทบาทของสตรีในทางการเมือง

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

เป็นเพียงการสืบทอดอำนาจหรือตัวแทนในทางการเมืองจนส่งผลต่อมุมมองถึงความรู้ความสามารถของนักการเมืองสตรีของประชาชนในท้องถิ่นด้วยเช่นกัน^{๓๗}

๑๘. สภาพปัญหาคือ สังคมไทยยังไม่ค่อยให้การยอมรับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมากนัก สตรีส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยให้ความสนใจในการลงสมัครเลือกตั้ง ซึ่งอาจเกิดจากทัศนคติส่วนตัวหรือเกิดจากสภาพแวดล้อมของครอบครัวที่ไม่ต้องการให้ไปเกี่ยวข้องกับการเมือง มุมมองดังกล่าวจึงเป็นปัญหาพื้นฐานที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน^{๓๘}

๑๙. ปัญหาด้านสังคมวัฒนธรรม ค่านิยมทางสังคมยังมีผลต่อการเข้าสู่เส้นทางเมืองของสตรี โดยสังคมวัฒนธรรมของไทยมีลักษณะเป็นแบบระบบอุปถัมภ์ มีอัยการยาวสาวได้สาวเอา วัฒนธรรมลักษณะนี้ทำให้สตรีไม่ค่อยอยากเปลืองตัวเพราะจะมีผลกระทบต่อครอบครัวตนเอง นอกจากนี้ค่านิยมทางสังคมยังมีลักษณะที่พวกใครพวกมัน ไม่ให้ค่อยให้ความสำคัญกับคุณธรรมจริยธรรมขององค์กรมากนัก ลักษณะเช่นนี้จึงเป็นปัญหาที่ค่อยข้างแก้ไขยากในสังคมปัจจุบัน^{๓๙}

๒๐. ปัญหาส่วนใหญ่ คือความไว้วางใจในด้านการตัดสินใจที่มักถูกมองว่าสตรีขาดความมั่นใจในการตัดสินใจในเรื่องการบริหารใหญ่ ๆ เช่น การก่อสร้างหรือการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนจนถึงการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำในชุมชน^{๔๐}

สรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสตรียังมีอยู่น้อย เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานทางราชการ ข้อมูลข่าวสาร การติดตามข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่น การเผยแพร่เรื่องสิทธิสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นยังมีน้อย ความเหลื่อมล้ำทางสังคมทำให้ผู้หญิงไม่มีสิทธิเสนอแนวคิด นโยบายต่อนักการเมืองและผู้นำทางการเมือง ขาดการสนับสนุนให้มีบทบาทการลงรับสมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองท้องถิ่น นอกจากนี้ผู้ชายและสังคมยังมีทัศนคติโน้มเอียงในเรื่องมิติหญิงชายและความเท่าเทียมทางเพศ และเนื่องจากทัศนคติโน้มเอียงจึงทำให้เกิดการปิดกั้นโอกาสของผู้หญิงในการเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น ในขณะที่ผู้ชายก็ไม่ยอมรับผู้หญิงอยู่แล้ว ผู้หญิงจึงต้องมีความมุ่งมั่นเพื่อให้ทั้งผู้หญิงและผู้ชายยอมรับ จากข้อมูลดังกล่าวจึงสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้ ดังนี้ (๑) ค่านิยม และเจตคติดั้งเดิมที่ให้สตรีอยู่ในกรอบของการเลือกปฏิบัติ (๒) สมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจและไม่สนับสนุนให้สตรีทำงานทางการเมือง (๓) ในบางพื้นที่ประชาชนไม่ยอมรับบทบาทและความสามารถของสตรี (๔) สตรีบางคนยังขาดภาวะผู้นำ ขาดความเชื่อมั่น ไม่พร้อมที่จะลงเล่นการเมือง และ (๕) ระบบเครือญาติ อิทธิพลท้องถิ่น และค่าใช้จ่ายในการ

^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

หาเสียง ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงถือเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาบทบาท
 นักการเมืองสตรีไทยเพื่อที่จะบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น ดังแผนภาพที่ ๔.๒

แผนภาพที่ ๔.๒ ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

ผลกระทบ

เนื่องจากความท้าทายที่สตรีในบริบทโลกยุคโลกาภิวัตน์กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน อันเกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และทรัพยากรสิ่งแวดล้อมนั้นมีความซับซ้อนและบีบคั้น ผู้หญิงกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงที่ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจและเข้าไม่ถึงการจัดสรรทรัพยากรและการกำหนด นโยบายทางการเมือง ทำให้ต้องก้าวออกมารวมกลุ่มกันเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องสิทธิของตนเอง จากสภาพการณ์ดังกล่าว ทำให้เกิดผลกระทบทางด้านการเมือง เพราะผู้หญิงมีมุมมองต่อปัญหาที่แตกต่างจากผู้ชาย หากมีผู้หญิงเข้าสู่การเมืองมากขึ้นก็จะทำให้มีการพัฒนานโยบายที่ตอบโจทย์สังคมที่หลากหลายขึ้น โดยพบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้

๑. ผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้นักการเมืองสตรีต้องทำงานอย่างหนัก และเสียสละเวลาทุ่มเพื่อชุมชนมากกว่าผู้ชายเพื่อสร้างการยอมรับในสังคมต้องศึกษา ต้องศึกษาระเบียบต่าง ๆ พัฒนาการ

เรียนรู้ให้ทันสมัยตลอดเวลา โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว^{๔๑}

๒. ในบางสภาพพื้นที่ ผู้หญิงยังมีความเชื่อว่า ตนเองเป็นช่างเท้าหลัง มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานภายในบ้านภายในครอบครัว มากกว่าไปทำงานภายนอก ดังนั้นการที่จะก้าวเข้ามาทำงานการเมืองท้องถิ่น จำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาให้กับคนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการยอมรับบทบาทของสตรีกับการเมืองท้องถิ่น^{๔๒}

๓. ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น โดยเฉพาะการตัดสินใจในภาวะเร่งด่วน การขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ความเชื่อมั่นจากสังคมทำให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นยังไม่กล้าตัดสินใจต่อการแก้ปัญหา เนื่องจากขาดความเด็ดเดี่ยวและมุ่งมั่นกับปัญหาสถานการณ์เฉพาะหน้าที่ที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ต้องใกล้ชิดกับประชาชน ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัวและเวลาให้กับครอบครัว^{๔๓}

๔. ระบบการคิดและพฤติกรรมของนักการเมืองชายบางส่วนยังไม่ค่อยให้การยอมรับ และจำนวนนักการเมืองชายมีมากกว่า การทำงานบางประเภทในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือปัญหาและอุปสรรคของนักการเมืองหญิง ซึ่งผู้ชายจะทำงานได้ดีกว่าผู้หญิง รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากครอบครัวบางแห่งไม่ให้การสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง^{๔๔}

๕. ผลกระทบของปัญหาและอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้แก่ ความสามารถในการตัดสินใจและพฤติกรรมของนักการเมืองชาย รวมทั้งผลประโยชน์ที่จูงใจได้หรือไม่ แม้ว่าสัดส่วนของผู้ชายจะมีบทบาททางการเมืองมากกว่าสตรีอยู่มาก แต่ถือได้ว่าสตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างความหลากหลาย ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมืองในปัจจุบัน^{๔๕}

๖. นักการเมืองสตรีต้องพิสูจน์ตัวเองอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องทำงานให้หนักกว่านักการเมืองชาย และต้องมีภาวะผู้นำสูง จึงจะทำให้การยอมรับเกิดขึ้นง่าย และต้องระมัดระวังตัวเองให้สูงกว่าปกติในเรื่องความสัมพันธ์ และการทำงานใกล้ชิดกับบุคลากรชาย เนื่องจากเป็นที่จับตาของสังคมอย่างใกล้ชิด^{๔๖}

^{๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๗. ผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในบางครั้ง กรณีหากมีเรื่องเร่งด่วนก็จะไม่ทันการในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสตรีบางครั้งไม่ได้ทำงานการเมืองท้องถิ่นตลอดเวลา เพราะต้องมีเวลาให้กับครอบครัวมาก ทำให้เกิดผลกระทบต่อภารกิจบางอย่างที่ต้องทำงานหนักและใช้เวลาในการแก้ปัญหา^{๔๗}

๘. ผลกระทบของการเข้ามามีบทบาททางการเมืองเป็นผลกระทบด้านบวก เพราะนักการเมืองสตรีจะทำให้การบริหารและการจัดการต่าง ๆ ได้คล่องตัว งานสำเร็จได้โดยง่าย เนื่องจากสตรีจะทำงานด้วยความเรียบร้อยและละเอียดรอบคอบ งานบางประเภทเช่น งานการเงิน การบัญชี เป็นต้น จำเป็นต้องให้สตรีเป็นคนดำเนินการ หรืองานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในลักษณะของการดูแลสวัสดิการเด็กและสตรี^{๔๘}

๙. การที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมจะไม่มีผลกระทบของปัญหาและอุปสรรคของนักการเมืองสตรีในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแต่อย่างไร เนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและการยอมรับจากภาคประชาชนเพิ่มมากขึ้น จึงให้การยอมรับบทบาทของสตรีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานในพื้นที่^{๔๙}

๑๐. ผลกระทบที่เห็นได้ชัดเจนคือ โดยส่วนใหญ่หากสตรีที่มีครอบครัว จะมีปัญหาด้านครอบครัวที่จะต้องมีการพบปะกับสมาชิกเครือข่ายทางการเมืองในพื้นที่อื่นๆ หรือการเดินทางไปในพื้นที่ชุมชนทั้งในเวลาราชการและเวลาส่วนตัว ทำให้นักการเมืองสตรีไม่ค่อยมีเวลาให้กับครอบครัวมากนัก^{๕๐}

๑๑. ในบางสถานการณ์ผลกระทบจากการทำงานของนักการเมืองสตรีที่ไม่ค่อยมีความเด็ดเดี่ยวหรือตัดสินใจล่าช้า ทำให้การบริหารงานในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ซึ่งสาเหตุดังกล่าวเกิดจากคุณลักษณะเฉพาะของสตรีที่ทำงานรอบคอบไม่ทำงานตามกระแสมากนัก ถูกต้องแต่ไม่ถูกใจของกลุ่มการเมือง ซึ่งอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในองค์กรได้^{๕๑}

๑๒. จากการทำงานทางการเมืองของสตรี บางครั้งเกิดผลกระทบทำให้การช่วยเหลือชาวบ้านล่าช้าหรือแก้ปัญหาไม่ทันการณ์ เนื่องจากการตัดสินใจที่ไม่เด็ดขาดหรือมอมองในการทำงานค่อนข้างจะเป็นหลักการแนวคิดมากกว่าการปฏิบัติ โดยเฉพาะในกรณีที่ชาวบ้านต้องการแก้ปัญหา

^{๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

อย่างเร่งด่วน ผู้บริหารการเมืองท้องถิ่นที่เป็นสตรีบางคน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในจุดนี้ได้^{๕๒}

๑๓. นักการเมืองสตรีท้องถิ่น บางครั้งยังขาดความยอมรับและความเชื่อมั่นจากประชาชนในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองได้ ทั้งนี้สภาพการณ์ดังกล่าวนี้เกิดจากการรับรู้ค่านิยมที่ยังยึดมั่นกับกรอบแนวทางแบบเดิม ผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้สตรีเข้ามาทำงานการเมืองน้อย^{๕๓}

๑๔. เนื่องจากปัจจุบัน การทำงานการเมืองจะต้องแข่งขันกันหลายกลุ่มในพื้นที่ นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องสรรหาบุคคลากรที่เหมาะสมกับงานในพื้นที่ แต่บางครั้งบุคคลากรที่เป็นนักการเมืองสตรีอาจจะยังไม่ตอบสนองภาระงานที่หนักตามความคาดหวังของประชาชน ดังนั้นผลกระทบที่ได้รับจะทำให้การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้พัฒนาเท่าที่ควรตามนโยบายที่ตั้งไว้^{๕๔}

๑๕. ผลกระทบที่เห็นได้ชัดเจนคือการปฏิบัติงานที่ไร้ทิศทาง เนื่องจากบุคลากรในหน่วยงานขาดการวางแผนการบริหารที่ชัดเจน ทรัพยากรการบริหารทั้งคน เงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการถูกจัดสรรไม่คุ้มค่า และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนน้อย^{๕๕}

๑๖. ผลกระทบส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นเป็นบางสถานการณ์ เช่นสถานการณ์การทำงานที่ต้องการความรวดเร็วหรืองานที่ต้องรีบทำ แต่นักการเมืองสตรีบางคนจะทำงานช้า เพราะยังยึดกับหลักการทฤษฎีมากเกินไปจนไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ส่งผลทำให้ประสิทธิภาพของงานเกิดความล่าช้าจนบางครั้งประชาชนในพื้นที่ก็เสียผลประโยชน์ที่จะได้รับจากหน่วยงานท้องถิ่น^{๕๖}

๑๗. ปัจจุบันการเมืองที่มีกลุ่มต่างๆที่ต้องการผลประโยชน์และอำนาจ อาจนำมาซึ่งผลกระทบในการเสียโอกาสในการผลักดันสตรีที่มีความรู้และความสามารถในการเข้าสู่ตำแหน่งในทางบริหารทั้ง ๆ ที่ในบางคนมีศักยภาพและความรู้ในเชิงบริหาร^{๕๗}

๑๘. ปัจจุบันนี้ตัวแทนของสตรีเข้าไปบริหารท้องถิ่นมีค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ชาย สิ่งที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมาจากวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่มีพลวัตด้านการมีส่วนร่วมน้อยรวมทั้งไม่มีกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้สตรีตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง

^{๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

การปกครอง โดยเฉพาะกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนของตนเอง^{๕๘}

๑๙. การเข้าสู่เส้นทางการเมืองของสตรี ส่งผลกระทบต่อให้นักการเมืองสตรีถูกกีดกันในการเข้าสู่การบริหารจัดการโดยเฉพาะตำแหน่งการเมืองระดับสูง รวมไปถึงการยอมรับทางสังคม เนื่องจากมองว่าสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอ ไม่กล้าตัดสินใจ จึงไม่เหมาะในการทำงานการเมืองที่จะต้องเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชน ลักษณะเช่นนี้เป็นผลกระทบที่ปรากฏชัดเจนเมื่อนักการเมืองอีกฝ่ายเสียผลประโยชน์และอำนาจในการบริหารองค์กร^{๕๙}

๒๐. ผลกระทบคือ ส่วนใหญ่การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารมักเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทั้งในด้านทรัพย์สินหรือเงินทุน รวมไปถึงอำนาจหรืออิทธิพลส่วนบุคคล ซึ่งมักเป็นผู้บริหารที่เป็นชาย ส่วนสตรีที่เข้ามาบริหารส่วนใหญ่มักจะได้รับโอกาสในฐานะที่สามเป็นนักบริหารอยู่แล้ว เช่น เป็นแม่หลวง คือภรรยาของผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นบุตรสาว น้องสาว หรือเครือญาติ^{๖๐}

สรุปได้ว่า ผลกระทบจากการที่ผู้หญิงได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างความหลากหลายในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมือง เนื่องจากมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างจากชายจะช่วยให้มีความละเอียดอ่อนรอบคอบในการจัดสรรงบประมาณและมีแผนงาน หรือโครงการที่ให้ความสำคัญกับงานด้านคุณภาพชีวิตครอบครัวและชุมชน งานสวัสดิการ สังคม นอกจากนี้ ยังเป็นหนทางหนึ่งที่สร้างความเป็นธรรมตามหลักการเป็นผู้แทนตามระบอบ ประชาธิปไตย ซึ่งเน้นที่การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจในเรื่องสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนเอง ครอบครัวและชุมชน ผู้หญิงจึงเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนา สังคมชุมชนและประเทศ ดังแผนภาพที่ ๔.๓

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๓ ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหา

จากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันทำให้สตรีไทยจำเป็นต้องหันมาปรับเปลี่ยนศักยภาพบทบาท และเริ่มพัฒนาตนเอง จนสามารถก้าวขึ้นสู่ความเป็นผู้นำหรือเป็นนักการเมืองสตรีทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น แต่ก็พบปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามาสู่เส้นทางทางการเมืองของสตรี โดยเฉพาะการเมืองท้องถิ่น ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาดังกล่าวนั้น พบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

๑. เพศสภาพและการวางตัวในสังคมยังเป็นอุปสรรค ผู้ชายทำงานกับชุมชนแบบลุยได้มากกว่าผู้หญิง ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้ชาวบ้านให้ความสำคัญและสนับสนุนให้ผู้ชายเข้ามาทำงานทางการเมืองท้องถิ่นมากกว่าผู้หญิง รวมทั้งปัจจัยทางด้านครอบครัวที่ทำให้ผู้หญิงเข้าสู่เวทีการเมืองท้องถิ่นค่อนข้างน้อย^{๖๑}

๒. สังคมไม่ค่อยให้การยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรีมากนัก ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาดังกล่าวเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ยังมีความเชื่อแบบเดิม โดยปัจจัยที่สำคัญคือทัศนคติ

^{๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

หรือมุมมองของสังคมที่มีความเชื่อว่า ผู้หญิงไม่กล้าตัดสินใจในการทำงานทำให้เกิดผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานภายในองค์กรในเรื่องของการไม่ยอมรับบทบาท^{๖๒}

๓. ปัจจัยในเรื่องค่านิยมของชุมชน สังคม ทำให้บางครั้งนักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีความ กลัวในการเป็นตัวแทนของชุมชน ตลอดจนปัจจัยในเรื่องการสร้างพื้นที่สาธารณะที่ผู้ชายสามารถสร้าง พื้นที่สาธารณะในการพัฒนาของชุมชนได้มากกว่าผู้หญิงที่สังคมมองว่ามีหน้าที่หลักภายในครอบครัว เท่านั้น^{๖๓}

๔. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาของการเข้ามาสู่เส้นทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี เกิด จากความคิดดั้งเดิมของคนภาคเหนือ ซึ่งมีมุมมองแบบเดิมผู้ชายต้องเป็นผู้นำเสมอ และนักการเมือง ชายมีมากกว่าหญิง รวมทั้งการเมืองมีผลประโยชน์และความขัดแย้งค่อนข้างสูง จึงทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่นมากนัก^{๖๔}

๕. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาและอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ที่มีต่อการ บริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้แก่ ปัญหาด้านสรีระของร่างกาย ปัญหาภาวะ ครอบครัวยุติ ปัญหาคู่แข่งทางการเมือง ปัญหาด้านภาวะผู้นำ ปัญหาด้านค่านิยม วัฒนธรรมและสังคม คือปัจจัยหลักของปัญหาที่เกิดขึ้น^{๖๕}

๖. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี คือ ความร่วมมือ ของบุคลากรในองค์กร ความยอมรับนับถือ ความสามารถในการบริหารงาน ความทุ่มเทในการ ทำงาน และภาวะผู้นำ/การตัดสินใจ^{๖๖}

๗. ปัจจัยส่วนบุคคล ความกล้าแสดงออกทางความคิดของแต่ละคนไม่เท่ากัน โดยเฉพาะ สตรีที่มีบทบาททางการเมืองท้องถิ่น หากเป็นคนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ สังคมก็ จะยอมรับมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามหากไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชน หรือประชาชนไม่มี ความศรัทธาก็ยากที่จะปฏิบัติงานด้วยความราบรื่น ซึ่งเป็นเรื่องของพฤติกรรมส่วนตัวของนักการเมือง ท้องถิ่นนั่นเอง^{๖๗}

^{๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๘. ปัจจัยที่มีผลกระทบที่เห็นได้ชัดเจนคือ ครอบครัวอาจไม่เข้าใจในงานที่นักการเมืองสตรีท้องถิ่นปฏิบัติอยู่ ทำให้เกิดผลกระทบต่อครอบครัว โดยจะต้องทำความเข้าใจและการสื่อสารที่ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดเป็นปัญหาครอบครัวของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี^{๖๘}

๙. หากจะมีปัจจัยเกี่ยวข้องคือ แนวคิดแบบเดิม ๆ ที่ไม่ยอมรับบทบาทของสตรี เนื่องจากเห็นว่า สตรีควรอยู่ทำงานที่บ้าน ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านมากกว่ามาทำงานข้างนอก ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถที่จะควบคุมได้ เนื่องจากเป็นมุมมองหรือทัศนคติของแต่ละบุคคลในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันไป^{๖๙}

๑๐. ปัจจัยสาเหตุที่เห็นได้ชัดคือ ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยทางสังคมที่ไม่ค่อยยอมรับผู้หญิง โดยปัจจัยทั้งสองนั้นเป็นปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานการเมืองของสตรี ถ้าหากครอบครัวไม่เข้าใจจะส่งผลต่อการแตกแยกทางความคิดของคนในครอบครัว เพราะงานการเมืองเป็นงานที่ต้องเสียสละ ทั้งด้านร่างกายและจิต โดยเฉพาะการเสียสละเวลาให้กับประชาชนในพื้นที่^{๗๐}

๑๑. ปัจจัยทางด้านความคิดและค่านิยม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดผลกระทบในการทำงานการเมือง เนื่องจากความคิดหรือมุมมองของแต่ละคนแต่ละกลุ่มนั้นจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์หรือการเจรจาต่อรอง ไม่ค่อยยึดโยงกับผลประโยชน์ของประชาชน รวมทั้งปัจจัยด้านค่านิยมที่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์เฉพาะของแต่ละคนในแต่ละพื้นที่ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของสตรีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้^{๗๑}

๑๒. เนื่องจากการทำงานในท้องถิ่นจะมีปัจจัยหลายประการที่มีผลกระทบต่อการทำงาน ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเสียสละให้มาก อย่าเอาระเบียบข้อบังคับมาเป็นข้ออ้างในการทำงาน หรือบางครั้งสตรีจะมุ่งเน้นรักสวยรักงามไม่ลุยลงพื้นที่แก้ปัญหาในพื้นที่มากนัก ส่งผลกระทบต่อความศรัทธาหรือความเชื่อมั่นของชาวบ้านที่มีต่อบทบาททางการเมืองของสตรีในด้านลบ^{๗๒}

๑๓. ถ้าจะมองถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหา จะพบว่า ปัจจัยเรื่องเพศ อายุ การศึกษา บทบาททางสังคมทั้งในด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี จะมีผลทำให้การทำงานภายในท้องถิ่นของสตรีไม่เป็นไปตามเป้าหมายตามความคาดหวัง แต่หากสตรีเข้ามียุทธ

^{๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ในทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น การเมืองท้องถิ่นจะมีความสร้างสรรค์มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งท้ายที่สุดประโยชน์จะตกอยู่กับประชาชนในพื้นที่^{๗๓}

๑๔. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาในพื้นที่พบว่า เกิดจากปัจจัยการบริหารงานบุคคล และปัจจัยการบริหารงบประมาณ เนื่องจากปัจจัยสาเหตุทั้งสองประการเป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการในองค์กร โดยเฉพาะในองค์กรท้องถิ่น การพัฒนาในทุกมิติจะขึ้นอยู่กับทรัพยากรบุคคลและงบประมาณในการดำเนินการ ถ้าหากทรัพยากรบุคคลมีความเข้มแข็ง จะสามารถจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่^{๗๔}

๑๕. การบริหารงานของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น มักพบปัญหาในด้านการตัดสินใจซ้ำและการไม่ชัดเจนในการบริหารจัดการว่า นโยบายด้านใดเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ควรแก้ไขโดยฉับพลันและนโยบายใดเป็นนโยบายรอง รวมทั้งการขาดการสื่อสารที่ชัดเจนกับประชาชนในพื้นที่^{๗๕}

๑๖. ปัจจัยทางด้านภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานทางการเมือง สตรีที่เป็นผู้นำท้องถิ่นบางคนจะขาดคุณลักษณะภาวะผู้นำ โดยจะชอบใช้อำนาจสั่งการที่ไม่ชัดเจน หรือมีระบบอุปถัมภ์เข้ามาเกี่ยวข้องในการทำงาน จนทำให้บางครั้งไม่สามารถที่จะทำงานการเมืองให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๗๖}

๑๗. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของสตรีในพื้นที่นั้น ไม่ค่อยมีผลกระทบมากนัก แต่ปัจจัยที่อาจจะทำให้เกิดปัญหาในบางพื้นที่อาจเกิดจากพฤติกรรมบางอย่างของนักการเมือง เช่น พฤติกรรมการทำงานที่ล่าช้า ไม่กล้าตัดสินใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่คุ้นเคยในการทำงานอื่นๆ แต่เมื่อทำงานการเมืองแล้ว การตัดสินใจเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามเป้าหมาย^{๗๗}

๑๘. สาเหตุของปัญหาการมีบทบาททางการเมืองของสตรีนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากการเข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเป็นจริง ทำให้มีมุมมองทางการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์อย่างเดียว รวมทั้งปัญหาจากวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยที่มีลักษณะเป็นแบบระบบอุปถัมภ์ ทำให้สตรีไม่ค่อยสนใจหรือเข้ามาทำงานการเมืองท้องถิ่น^{๗๘}

๑๙. มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อบทบาททางการเมืองของสตรี คือ ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการปกครองและปัจจัยด้านการบริหาร ปัจจัย

^{๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

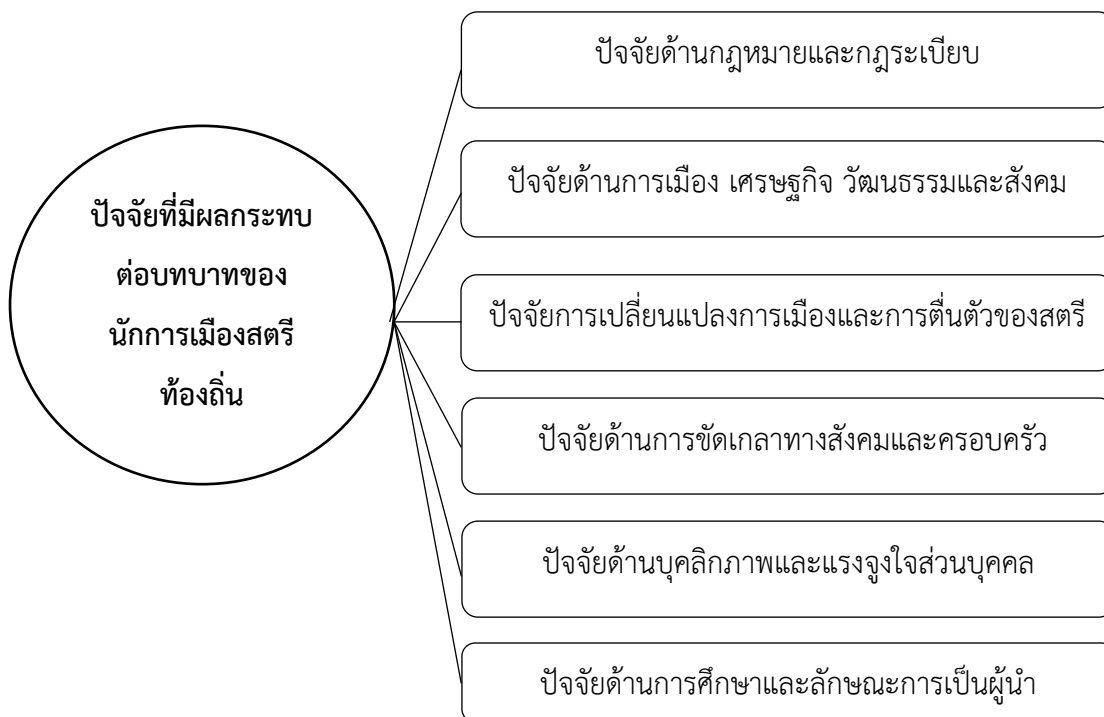
ดังกล่าวเหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้เกิดผลกระทบต่อการแสดงบทบาททางการเมืองของสตรีในมิติต่าง ๆ นักการเมืองสตรีท้องถิ่น จึงมีบทบาทในท้องถิ่นอย่างเห็นได้ชัด โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ให้เราได้เห็นในการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบัน^{๗๙}

๒๐. ปัจจัยหลัก ๆ คือ โอกาสในการทำงานในด้านสังคม เนื่องจากสตรีมักถูกมองว่า ควรทำงานแม่บ้านหรือหลังบ้านมากกว่าฝ่ายชาย ทำให้ขาดประสบการณ์ในการมีเครือข่ายทางสังคม โดยเฉพาะในเรื่องการเมือง รวมไปถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ทรัพยากรส่วนใหญ่ถือครองโดยฝ่ายชายในฐานะตินี้^{๘๐}

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาของการมีบทบาททางการเมืองของสตรีนั้นเกิดจาก ๒ ปัจจัยหลัก ๆ ได้แก่ ปัจจัยภายในหรือภูมิหลัง และปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายในนั้น แบ่งออกเป็นปัจจัยย่อย คือ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว ปัจจัยด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านลักษณะการเป็นผู้นำ ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านความเชื่อในสถานภาพของบทบาทสตรี ส่วนกลุ่มปัจจัยภายนอกนั้น คือ ปัจจัยด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และปัจจัยในการตื่นตัวในสิทธิสตรี ดังนั้น ปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและประชาชนในพื้นที่ให้การสนับสนุน จนกระทั่งเป็นผู้นำท้องถิ่นหรือนักการเมืองท้องถิ่นในชุมชน ดังแผนภาพที่ ๔.๔

^{๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๔ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

๔.๒ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๒.๑ ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่

บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ จะเป็นไปตามกฎหมายของท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ คอยควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหารอันเป็นวิถีทางแห่งการถ่วงดุล อำนาจตามหลักประชาธิปไตย โดยนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาในสภาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาบทบาทของตนเองให้สอดคล้องกับความหวังของประชาชน โดยพบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีเข้ารับการอบรมองค์ความรู้ พัฒนาตนเองเพื่อสร้างการยอมรับ สร้างความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อให้เกิดความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้นบนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นสามารถนำหลักการและข้อปฏิบัติตามกรอบภารกิจและหน้าที่นำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามหลักกฎหมายของท้องถิ่น^{๘๑}

๒. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในประเด็นนี้ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการร่วมกันแก้ไขปัญหาในเขตพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล อำเภอ จังหวัด ทั้งนี้สามารถแก้ไขปัญหาให้ตรงกับสภาพของพื้นที่ โดยบทบาทด้านนี้ควรมุ่งเน้นให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นได้เข้าใจในการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ของตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายท้องถิ่นและระเบียบการปฏิบัติงานของท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน^{๘๒}

๓. ควรส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีการพัฒนาความรู้ ในด้านกฎหมาย ระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงาน โดยภาครัฐเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาช่วยเหลือ ในการจัดหาวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นไปตามกรอบของกฎหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น^{๘๓}

๔. บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล (สท.) หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นบทบาทในฐานะนิติบัญญัติ จึงต้องใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในสภาเพื่อออกนโยบายในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่น^{๘๔}

๕. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจหน้าที่นั้น โดยหน้าที่หลักนักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรพัฒนาศักยภาพด้านการเมืองการปกครอง การบริหารจัดการและการตัดสินใจ รวมถึงควรมีการรวมกลุ่มเป็นชมรมหรือสมาคมของผู้นำสตรีทางการเมืองการปกครองให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาและความเชื่อมั่นของประชาชนก่อนในเบื้องต้น^{๘๕}

๖. โดยเบื้องต้นแล้ว ผู้ที่จะเข้ามาทำงานท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับและข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วน

^{๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๘๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๘๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ท้องถิ่น บทบาทด้านนิติบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีความคล้อยคลึงกับสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติในระดับประเทศ จุดเด่นประการสำคัญของการกระจายอำนาจทางนิติบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกกฎหมายบังคับใช้เอง ในท้องถิ่นตน หรือใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ดังนั้นนักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎหมายท้องถิ่นดังกล่าวอย่างเคร่งครัด^{๘๖}

๗. สำหรับบทบาทในด้านนี้ นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบภาระหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานตามกรอบของกฎหมาย เพราะถ้าฝ่าฝืนหรือละเลยไปจะส่งผลกระทบต่อองค์กรท้องถิ่นที่ต้องมีการตรวจสอบ ทั้งนี้สิ่งสำคัญคือจะต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับระเบียบและข้อบัญญัติต่างๆให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๘๗}

๘. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญกับการประชุมสภา เพื่อรับทราบนโยบายของผู้บริหารเทศบาล จากการรับฟังการแถลงนโยบาย แม้ว่าสมาชิกสภาเทศบาลจะไม่สามารถลงมติไว้วางใจได้ก็ตาม แต่สมาชิกสภาฯ ก็สามารถซักถามและอภิปรายนโยบายที่แถลงนั้นได้ ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้เป็นการเสนอแนวทางพัฒนาชุมชนและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนให้เป็นที่ไปตามหลักธรรมาภิบาล^{๘๘}

๙. บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นต้องเป็นไปตามกรอบภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นักการเมืองสตรีสังกัดอยู่ เช่น บทบาทอำนาจหน้าที่ของ อบจ. ตามระเบียบ/กฎหมายเป็นอย่างไร นักการเมืองสตรีต้องปฏิบัติตามบทบาทนั้น อย่างเต็มความสามารถ และประชาชนได้รับประโยชน์จากบทบาทภารกิจที่ดำเนินการ^{๘๙}

๑๐. การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้นและหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด^{๙๐}

๑๑. นักการเมืองสตรีท้องถิ่น ควรแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติเทศบาล โดยการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจที่ได้รับไว้ มีสาระสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) หน้าที่

^{๘๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๘๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๘๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๘๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๙๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ในการสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาล (๒) หน้าที่ในการออกเทศบัญญัติ (๓) หน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายบริหาร^{๑๑}

๑๒. ปัจจัยทางด้านสังคมวัฒนธรรมของไทยในเรื่องของความเกรงอกเกรงใจ ความเคารพนับถือ ความเป็น พรรคพวกเพื่อนพ้อง ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล หรืออาจเป็นบุคคลที่อยู่ในกลุ่มการเมืองเดียวกัน จะส่งผลให้กระบวนการตรวจสอบทางนิติบัญญัติที่ถูกกำหนดไว้เป็นโครงสร้างในกฎหมายเทศบาลไม่ประสบความสำเร็จตามเจตนารมณ์ ดังนั้นบทบาทที่เด่นชัดสำหรับนักการเมืองสตรีท้องถิ่นคือการปฏิบัติงานตามกฎหมายของท้องถิ่นอย่างเคร่งครัด^{๑๒}

๑๓. การปลูกฝังเรื่องการเมืองรวมถึงบทบาทในทางการเมืองให้กับสตรี รวมถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่สำหรับตำแหน่งในทางการเมือง ซึ่งได้ระบุไว้ในกรอบภารกิจและหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อให้สตรีสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองได้บรรลุวัตถุประสงค์ในตำแหน่งนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๓}

๑๔. การส่งเสริมบทบาทตามกรอบภารกิจหน้าที่ ควรมีแนวทางดำเนินการปฏิบัติงาน โดยการยัด ระเบียบ คำสั่ง กฎหมายที่สามารถดำเนินการได้ในการบริการสาธารณะอย่างเคร่งครัด เนื่องจากกรอบภารกิจหน้าที่จะเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน^{๑๔}

๑๕. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ควรใช้หลักการมอบหมายงาน เนื่องจาก อปท. มีภารกิจตามอำนาจหน้าที่หลายด้าน ใช้หลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่ ใช้หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ใช้หลักการบริหารผู้นำการเปลี่ยนแปลง และใช้คุณธรรมนำเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุข^{๑๕}

๑๖. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีบทบาทตามบทบัญญัติที่เป็นข้อกำหนดและภาระงานตาม กฎระเบียบ หรือนโยบายที่มักเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการ ซึ่งบุคคลเมื่อดำรงบทบาทใดบทบาทหนึ่ง จำต้องดำเนินตามบทบาทที่กำหนด^{๑๖}

๑๗. สำหรับการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจหน้าที่ เห็นควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบและแนวทางในการปฏิบัติงานของนักการเมืองท้องถิ่น ต้องยอมรับว่าหากมองในแง่ของการเป็นตัวแทนของประชาชน นักการเมือง

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ท้องถิ่นโดยภาพรวมน่าจะสามารถทำได้ดีทั้งในเรื่องการมีส่วนร่วม การรับฟังปัญหาและนำเสนอต่อสภาหรือผู้บริหารให้ทำการแก้ไข แต่ในส่วนของระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงการปฏิบัติงานตามหน้าที่ทางกฎหมายนักรการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในส่วนนี้ โดยเฉพาะในส่วนของนักรการเมืองสตรี ดังนั้นจึงควรส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในประเด็นดังกล่าว^{๙๗}

๑๘. นักรการเมืองสตรีท้องถิ่นควรศึกษาเรียนรู้ทำความเข้าใจข้อบัญญัติของเทศบาล กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายท้องถิ่น และนำมาตราเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น รวมทั้งควรมีแนวทางส่งเสริมบทบาทสตรีให้เข้ามามีส่วนร่วมในเวทีการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น^{๙๘}

๑๙. บทบาทตามกรอบภารกิจหน้าที่ของนักรการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ครอบคลุมหลายด้าน อาทิ ส่งเสริมด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครอง และด้านบริหาร ควรให้มีบทบาทให้ครบทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม^{๙๙}

๒๐. ควรปรับปรุงแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากกว่าเดิมโดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ง่ายที่สุด โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานว่าในปัจจุบันประชาชนมีส่วนร่วมอะไรบ้าง หลังจากนั้นควร ปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมปัจจุบันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้^{๑๐๐}

สรุปได้ว่า นักรการเมืองสตรีท้องถิ่นที่จะเข้ามาทำงานท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับและข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งข้อบัญญัติของเทศบาล กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายท้องถิ่น ซึ่งบทบาทดังกล่าวจะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติเทศบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจที่ได้ระบุไว้ โดยมีสาระสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) หน้าที่ในการสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาล (๒) หน้าที่ในการออกเทศบัญญัติ (๓) หน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายบริหาร เพราะ ถ้าหากฝ่ายหนึ่งหรือเลยไป จะส่งผลต่อองค์กรท้องถิ่นที่ต้องมีการตรวจสอบ ทั้งนี้สิ่งสำคัญคือจะต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับระเบียบและข้อบัญญัติต่างๆให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังแผนภาพที่ ๔.๕

^{๙๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๙๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๙๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๕ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่

ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม

ในประเด็นความสำคัญของความคาดหวังต่อบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นนั้น คงหนีไม่พ้นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความเชื่อ ทศนคติ ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบของนักการเมือง โดยนอกจากความคาดหวังจะมีผลต่อผลงานที่เกิดขึ้น คือสตรีจะมีพฤติกรรมอย่างไร ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังในใจและเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นตามมาแล้ว ความคาดหวังต่อการตอบสนองต่อผลงานที่จะเกิดขึ้นนั้น ยังมีผลต่อความพึงพอใจมากน้อยตามการสนองตอบที่ได้รับอีกด้วย ซึ่งพบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมให้สตรีได้เป็นผู้นำ ปลุกจิตสำนึกและความรับผิดชอบในหน้าที่ สร้างศักยภาพผู้นำสตรีให้เกิดความเข้มแข็ง ส่งเสริมการมีบทบาทในกิจกรรมสำคัญ ๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์และการยอมรับในสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีความต้องการให้นักการเมืองได้ช่วยเหลือประชาชนในทุกๆ ด้าน^{๑๑๑}

๒. ผู้นำสตรีท้องถิ่นต้องมีคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมในด้านต่างๆ มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีขีดความสามารถที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ทุก ๆ เรื่องที่เกิดขึ้นในสังคม

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ท้องถิ่นได้ รวมทั้งมีความกล้าที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง สามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ โดยเฉพาะบทบาททางการเมืองของสตรีจะต้องเป็นไปตามความคาดหวังของประชาชนที่มอบให้ เพื่อเข้าไปทำงานและขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติให้ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมแก่ชุมชนในพื้นที่^{๑๐๒}

๓. ควรมีการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาความคิดของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ให้มีจุดเด่นทางความคิดพัฒนาให้มีพฤติกรรมส่วนตัวที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในการปรับเปลี่ยนแนวคิดทางวัฒนธรรมทางการเมืองในการยอมรับบทบาทหน้าที่ ความสามารถของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชนในท้องถิ่น^{๑๐๓}

๔. ผู้บริหารและนักการเมืองสตรีท้องถิ่นตามความคาดหวังของประชาชน นอกจากจะต้องมีความเก่งแล้วต้องมีความดีคู่ขนานไปด้วย เพราะว่าองค์กรจะประสบผลสำเร็จได้ สิ่งที่สำคัญคือความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชน จะทำให้องค์กร ได้รับการยอมรับ ไม่ถูกสังคมต่อต้านและสามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนด้วยคุณธรรมและจริยธรรมขององค์กร^{๑๐๔}

๕. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นต่อความรับผิดชอบต่อสังคมต่อความคาดหวังของสังคมนั้น ควรสร้างมูลค่าเพิ่มและลดช่องว่างความแตกต่างทางด้านระบบวิธีคิด การปฏิบัติงานและการตัดสินใจที่มีความเด็ดขาด รวดเร็ว กล้าคิด กล้าทำ กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชนท้องถิ่นให้มากที่สุด^{๑๐๕}

๖. ความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารหรือนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ถือเป็น การสร้างภาพลักษณ์ของที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสะดวก ประชาชนในท้องถิ่นเห็นความดีขององค์กร ต่อชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่ได้เป็นการโฆษณาตนเองแต่เอื้อประโยชน์ต่อสังคมนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจึงควรมีความยืดหยุ่นสูงให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ดี และให้มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังของประชาชน^{๑๐๖}

๗. เมื่อสังคมคาดหวังให้นักการเมืองมีบทบาทที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องก็ต้องส่งเสริมความรู้ให้แก่ักการเมืองสตรีในเรื่องกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติของท้องถิ่น สิ่งไหนทำได้ทำไม่ได้ รับปากกับประชาชนในสิ่งที่ทำได้ จึงจะมีความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม^{๑๐๗}

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๘. บทบาทสำคัญที่ประชาชนคาดหวังต่อนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในการเป็นตัวแทนของประชาชน คือการพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น โดยบทบาทที่สังคมคาดหวังต่อนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ได้แก่ บทบาทด้านสังคมในการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ทั้งกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมพัฒนาอาชีพ กิจกรรมที่เกี่ยวกับสวัสดิการของประชาชน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับเด็กและสตรี^{๑๐๘}

๙. ต้องส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีให้มีความรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ของอปท.ที่สังกัด และเสริมความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนถึงบทบาทหน้าที่ของ อปท. นักการเมืองสตรีต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ อปท. ไม่ใช่ทำตามความคาดหวังของสังคม (ที่ไม่ใช้อำนาจหน้าที่)^{๑๐๙}

๑๐. บทบาทตามความคาดหวังของประชาชนคือ การสะท้อนปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับปัญหาและความต้องการของประชาชนที่สุด เนื่องจากผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่นจะเข้ามาทำหน้าที่ทั้งในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อให้ฝ่ายบริหารได้ริเริ่มดำเนินโครงการอันเป็นการแก้ไขปัญหา และสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น^{๑๑๐}

๑๑. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นตามความคาดหวังของประชาชน ควรมีบทบาทในการบริหารและการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ให้เจริญก้าวหน้า เพื่อประโยชน์ต่อส่วนร่วม และมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ทั้งต้องมีความยุติธรรม ความโปร่งใส มีความเป็นกันเองไม่ถือตัว และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนในชุมชน มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน และเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน^{๑๑๑}

๑๒. นักการเมืองควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชน สามารถช่วยเหลือประชาชนที่มีความเดือดร้อนได้มากที่สุดอย่างเต็มกำลัง เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน กล้าคิด กล้าทำ พูดจริง ทำจริง เปิดใจ กว้างยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการทำงานจึงทำให้ประชาชนให้การยอมรับนับถือ^{๑๑๒}

๑๓. การส่งเสริมให้สตรีมีบทบาททางเมืองท้องถิ่นตั้งแต่ในระดับชุมชนเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและสร้างผลงาน ก่อนที่จะเข้าสู่การเมืองในระดับท้องถิ่น ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมในการเป็นตัวแทนของประชาชน^{๑๑๓}

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๑๔. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง พัฒนาภาวะผู้นำ พัฒนาความรู้ความสามารถในทุกด้าน มีจิตอาสา มีจิตวิทยาในการชักจูงโน้มน้าวประชาชน ที่สำคัญต้องมีคุณธรรมและจริยธรรม นอกจากนี้การที่สตรีจะก้าวเข้าไปแสดงบทบาทในที่ที่เคยเป็นพื้นที่ของบุรุษมาช้านานนั้น จำเป็นต้องเตรียมตัวและสิ่งสมประสงค์ที่มากพอ จึงจะสามารถใช้ศักยภาพของตนเองเพื่อพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้าได้^{๑๑๔}

๑๕. นักการเมืองท้องถิ่นสตรีได้เข้ามามีบทบาทในด้านการเมือง การบริหารและการปฏิบัติหน้าที่ในทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นจากอดีต และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต เนื่องจากสตรีได้รับสิทธิเท่าเทียมกับบุรุษ และได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้สตรีเข้ามามีบทบาทด้านการเมืองเพิ่มขึ้น แม้ว่าการยอมรับของสตรีจะถูกจำกัดแต่ไม่มากเหมือนในอดีต ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจึงเพิ่มมากขึ้นตามลำดับในทุก ๆ ด้าน^{๑๑๕}

๑๖. โดยปกติแล้ว นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในปฏิบัติงาน โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายการเมือง มีความรับผิดชอบและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายของท้องถิ่น ดังนั้น นักการเมืองสตรีท้องถิ่นก็เช่นเดียวกันจะมีบทบาทตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ แต่บทบาทนอกจากนั้นจะเป็นภารกิจตามที่ผู้นำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มอบให้ดำเนินการ ซึ่งเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่น^{๑๑๖}

๑๗. ในด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังทางสังคม ภายใต้ความคาดหวังในการทำหน้าที่ตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นในการติดตามตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่นแล้ว ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการทั้งความขัดแย้งและการประสานผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนก็เป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมแก่นักการเมืองสตรีท้องถิ่นเช่นเดียวกัน^{๑๑๗}

๑๘. บทบาทตามความคาดหวังของประชาชนจะต้องการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่ดี สร้างคุณประโยชน์ให้กับท้องถิ่น มีความรับผิดชอบต่องานท้องถิ่นทั้งระบบ โดยมุ่งประโยชน์เพื่อเด็กเยาวชน สตรี นอกจากนี้ในพื้นที่ชุมชน การพัฒนาแหล่งน้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีพของคนในท้องถิ่น นักการเมืองควรดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำตามศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ประชาชน^{๑๑๘}

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๑๙. นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ สร้างกลุ่มชุมชนการอบรม ส่งเสริมอาชีพเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากประชาชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรมีการปรับปรุง และคัดเลือก หลักสูตรการฝึกอาชีพให้ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับ โดยจัดให้มีหลักสูตรการอบรมสำหรับ ประชาชนในชุมชน ทั้งหลักสูตรระยะสั้นที่ใช้เวลาเพียงหนึ่งวัน และหลักสูตรระยะยาวที่เน้นการฝึก ปฏิบัติจนผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้^{๑๑๙}

๒๐. การส่งเสริมให้สตรีเข้ามาบทบาทในหน้าที่สำคัญ ๆ ของชุมชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียง กับผู้บริหารชาย เพื่อให้โอกาสที่ทัดเทียมในการแสดงความคิดเห็นและลงมติในที่ประชุม เนื่องจากที่ ผ่านมา สัดส่วนในการบริหาร สตรีมีสัดส่วนกว่าอยู่มาก ทำให้เสียงของสตรีในด้านการบริหารมักถูก มองข้าม^{๑๒๐}

สรุปได้ว่า ปัจจุบันสังคมได้ให้การยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรีมากขึ้น โดยเฉพาะบทบาทสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประชาชนจึงมีความคาดหวังต่อบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในการบริหารและการพัฒนา ชุมชนในด้านต่างๆ ให้เจริญก้าวหน้า เพื่อประโยชน์ต่อส่วนร่วม และมีหลักธรรมาภิบาลในการ บริหารงาน สร้างคุณประโยชน์ให้กับท้องถิ่น มีความรับผิดชอบงานท้องถิ่นทั้งระบบ โดยให้ นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมุ่งเน้นบทบาทสำคัญ ได้แก่ (๑) ความรับผิดชอบในการดำเนินงานและ สามารถตรวจสอบได้จากภายนอก (๒) ความโปร่งใสให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบในลักษณะของ กิจกรรมต่าง ๆ (๓) การปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรม คำนึงถึงความซื่อสัตย์ ความเท่าเทียมและความ ยุติธรรม (๔) การเคารพต่อผลประโยชน์ของคนในชุมชน คือเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วม (๕) เคารพต่อหลักนิติธรรมคือต้องใช้หลักกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนิน กิจกรรมให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ดังแผนภาพที่ ๔.๖

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๖ บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม

ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน

ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ได้มีส่วนในการผลักดันให้ บทบาท สตรีเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นภายใต้ภาวะของการแข่งขันทางสังคม ทำให้สังคมไทยได้ เปิดโอกาสให้สตรีแสวงหาความรู้และแสดงความสามารถมากขึ้น สตรีได้เรียนรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของ ตนที่มีต่อสังคม และเริ่มมีบทบาทนอกบ้านโดยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ นักการเมืองสตรีท้องถิ่น ยังมีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน โดยการกระตุ้นและส่งเสริม ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งพบได้จากการ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในทุกๆด้าน โดยให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการ ประชุมสภาเทศบาลเพื่อเรียกร้องหรือเสนอความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ นักการเมือง

ท้องถิ่นโดยเฉพาะสตรีควรมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชนอย่างใกล้ชิด คอยรับฟังปัญหาและนำปัญหาของประชาชนมาสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน^{๑๒๑}

๒. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญกับงานของชุมชน งานมวลชน สนับสนุนการทำงาน การสร้างเครือข่าย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับข้าราชการประจำและพนักงานในองค์กร เนื่องจากงานของท้องถิ่นจะมีเกี่ยวข้องกับชุมชนในทุกๆด้าน ผู้นำหรือนักการเมืองสตรีจะต้องแสดงบทบาทให้ประชาชนได้มองเห็นถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับชุมชนในทุกขั้นตอน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน เกิดความโปร่งใสในการทำงานและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน^{๑๒๒}

๓. บททางด้านมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน ควรมีการพัฒนาส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นเป็นนักประสานงานและประสานเครือข่าย ส่งเสริมการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย เพื่อสร้างความเข้าใจและรับรู้ปัญหาชุมชนร่วมกัน ส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีบทบาทในกลุ่มองค์กร และการเมืองภาคพลเมือง โดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน^{๑๒๓}

๔. เนื่องจากจุดเชื่อมของสื่อสาร การกระจายข้อมูลข่าวสารระหว่างประชาชน ชุมชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ รวมทั้งการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจที่สำคัญในการบริหารงานองค์กรท้องถิ่น ดังนั้น ในเบื้องต้นนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องแสดงบทบาทเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์สื่อสารสภาท้องถิ่นในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม^{๑๒๔}

๕. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชนนั้น ผู้นำสตรีต้องลงพื้นที่ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีการสร้างภาพลักษณ์ในการบริหารจัดการและการทำงานให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยมีการประชาสัมพันธ์ ภาพลักษณ์ของตนเองโดยใช้ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ ต่าง ๆ บทบาทหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ส่วนวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม คือ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การประชุม สัมมนา เป็นต้น^{๑๒๕}

๖. ควรปลูกจิตสำนึกและรณรงค์ให้ประชากรสตรีเข้ามามีส่วนร่วม แสดงสิทธิเสียงให้มากขึ้น เช่น การมีส่วนร่วมในออกเสียงเลือกตั้ง มีส่วนร่วมประชุมในระดับต่าง ๆ ส่งเสริมบทบาทของ

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

กลุ่มสตรี ในกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในชุมชนท้องถิ่น เช่นกองทุนหมู่บ้าน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ เป็นต้น^{๑๒๖}

๗. นักการเมืองโดยปกติจะมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ในชุมชนที่อยู่แล้ว เนื่องจากต้องรักษาฐานเสียง และเป็นคนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมกับชุมชน แต่สาระสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมนั้นเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นในทุกขั้นตอน ทั้งนี้ นักการเมืองสตรีท้องถิ่นถือว่ามีความใกล้ชิดกับประชาชน จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้มีความต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น^{๑๒๗}

๘. ผู้บริหารท้องถิ่นหรือนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ควรส่งเสริมบทบาทการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งถือเป็นหลักการที่สำคัญในการปกครอง โดยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องมือและจุดมุ่งหมาย กล่าวคือในฐานะเครื่องมือการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมโดยการร่วมทำ ร่วมกำกับดูแล และร่วมตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร^{๑๒๘}

๙. นักการเมืองโดยปกติจะมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ในชุมชนที่อยู่แล้ว เนื่องจากต้องรักษาฐานเสียง และเป็นคนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมกับชุมชน นอกจากนี้ยังต้องทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมในชุมชนท้องถิ่นอันเป็นที่อยู่ของตนเอง ทำให้เกิดประโยชน์ที่หลากหลาย ทั้งด้านตัวบุคคล สังคมชุมชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจสร้างฉันทามติลดกระแสการต่อต้าน หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ซึ่งจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการกระจายอำนาจสู่ประชาชนท้องถิ่น^{๑๒๙}

๑๐. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมีความเป็นผู้นำด้านการสร้างความร่วมมือในองค์กร เพราะมีบทบาทสำคัญในการให้ขวัญกำลังใจในการทำงานแก่บุคลากรในสังกัดอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทีมงาน ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมคิด ร่วมกันวางแผนในกิจกรรมต่างๆ เกิดการทำงานเป็นทีม^{๑๓๐}

๑๑. บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน และตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ปัญหาได้

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและความเป็นเจ้าของชุมชน^{๑๓๑}

๑๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็น ดังจะเห็นได้ว่าการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ดังนั้นนักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรกำหนดให้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นนโยบายสำคัญเพื่อสร้างกลไกในการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม^{๑๓๒}

๑๓. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นต้องเริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ลงพื้นที่ทำความเข้าใจในบริบทของชุมชนและสังคม เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน รวมทั้งควรส่งเสริมและสนับสนุนการที่จะให้ประชาชนมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมแก้ปัญหาของเขา ให้เขาเป็นผู้มีความริเริ่มและมุ่งใช้ความพยายามและความเป็นตัวของตัวเองเข้าดำเนินการ^{๑๓๓}

๑๔. นักการเมืองจะต้องเปิดให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนด กฎเกณฑ์ นโยบาย กระบวนการบริหารและตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมต่อกิจกรรมนั้น ๆ^{๑๓๔}

๑๕. ให้ความสำคัญการรับฟังปัญหา ความต้องการพัฒนาจากเวทีการประชุมประชาคมในรูปแบบต่าง ๆ และนำปัญหาความต้องการพัฒนามากำหนดเป็นแผนงานโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา เปิดใจให้ทุกภาคส่วนทั้งภาคราชการอื่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเข้ามาบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีระบบ^{๑๓๕}

๑๖. บทบาทที่สำคัญคือการดำเนินการให้ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมตั้งแต่ต้น รับทราบ ข้อมูลคำอธิบายต่าง ๆ เห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ แน่ใจว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าใช้จ่ายและใช้ระยะเวลา แต่เมื่อประชาชนยอมรับการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะรวดเร็วขึ้น^{๑๓๖}

๑๗. ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน ถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของบทบาทการเป็นนักการเมืองสตรี ดังนั้นจึงควรเพิ่มการมีส่วนร่วมกับประชาชนให้เกิดขึ้นจริงในเชิงปฏิบัติ ขณะเดียวกัน

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ก็อาศัยจุดเด่นดังกล่าวนำกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน^{๑๓๗}

๑๘. บทบาทของนักการเมืองในปัจจุบันควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำงาน และร่วมรับผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วม ไปจนกระทั่งถึงร่วมตรวจสอบเพื่อสร้าง ความโปร่งใสและเพื่อเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่าย การมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นจึงเป็นการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นที่จะต้องได้รับการคุ้มครองจากหน่วยงานภาครัฐ^{๑๓๘}

๑๙. การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาชุมชน รวมไปถึงการติดต่อสื่อสารกับคนในชุมชน เพื่อสร้างความรู้ ทัศนคติในชุมชน ให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและชุมชน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคคลกลุ่มและองค์กรในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างความพึงพอใจร่วมกัน ทำให้การพัฒนา มีความชอบธรรม ทำให้เกิดความรักหวงแหนรับผิดชอบและเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน^{๑๓๙}

๒๐. การส่งเสริมให้สตรีมีการรวมกลุ่มและให้โอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นให้มากขึ้น ในฐานะผู้นำมากกว่าจะให้โอกาสแค่การเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะผู้ช่วยเท่านั้น เพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์ในการทำงานให้มากขึ้น^{๑๔๐}

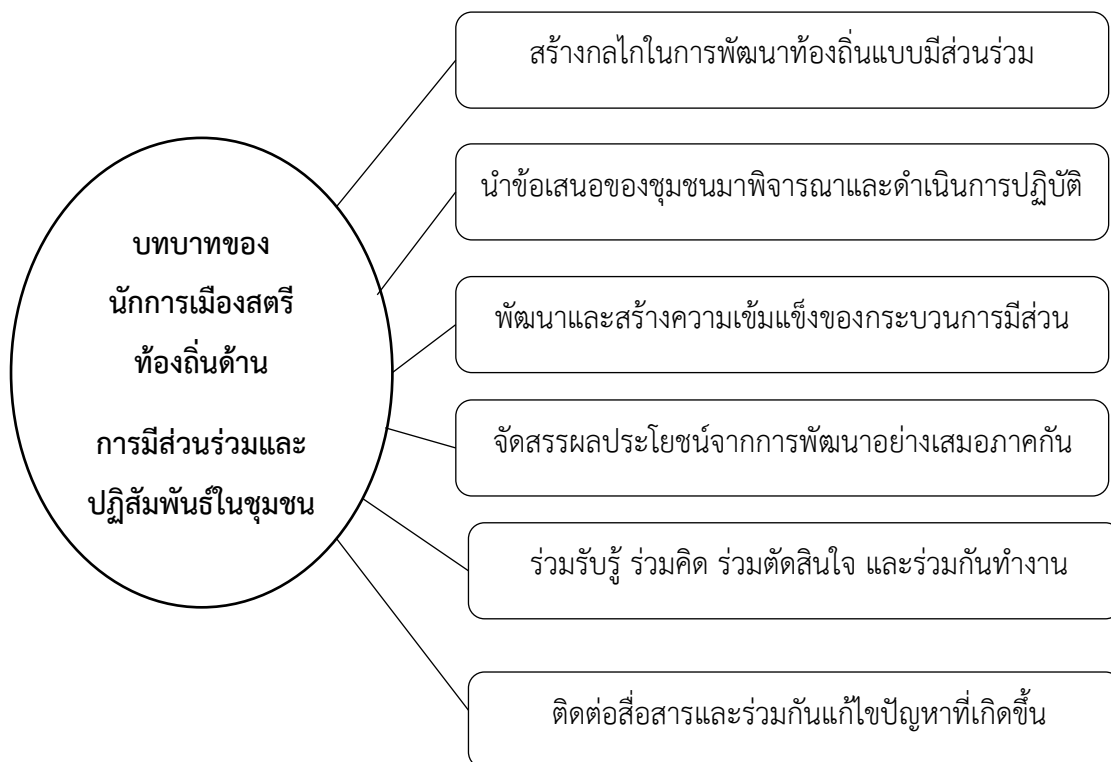
สรุปได้ว่า บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือกับชุมชน ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำงบประมาณของท้องถิ่นโดยนำข้อเสนอของชุมชนมาพิจารณาและดำเนินการอย่างจริงจัง การสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาคกัน การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนอกชุมชน เพื่อติดต่อสื่อสารและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ดังแผนภาพที่ ๔.๗

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๗ บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน

ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

บทบาทสำหรับอีกบทบาทหนึ่งสำหรับนักการเมืองสตรีท้องถิ่นคือ บทบาทด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องมีความเป็นพลเมืองดีในสังคม การเป็นพลเมืองที่ดีตามบทบาทของผู้บริหารสตรี คือการปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานและค่านิยมอันพึงประสงค์ของสังคม นอกจากนี้ นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจำเป็นต้องมีบทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นเป็นพลเมืองที่ดีให้กับสังคมตามวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งพบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

๑. ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและควรหวงแหน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรเข้ามาดูแล อนุรักษ์รักษาให้คงอยู่ในชุมชน ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ควรมีผู้รับผิดชอบโดยตรง นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายที่ชัดเจนเพื่อการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนั้น การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นข้าราชการประจำหรือข้าราชการท้องถิ่นจะต้องเรียนรู้และเข้าใจใน

เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ในประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองอย่างถ่องแท้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อไป^{๑๔๑}

๒. เนื่องจากประเพณีและวัฒนธรรมในแต่ละชุมชน จะทำให้คนในชุมชนมีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ที่แตกต่าง มีเอกลักษณ์ของตนเอง เช่นการแต่งกาย อาหาร ประเพณีต่าง ๆ ทำให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และร่วมกันรักษาสิ่งที่ตั้งงามในชุมชนคนให้คงอยู่ต่อไป ดังนั้น นักการเมืองสตรีท้องถิ่น จะต้องให้ความสำคัญโดยการสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการสร้างศูนย์อนุรักษ์พัฒนาประเพณี วัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยทั่วไป^{๑๔๒}

๓. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรแสดงบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเข้าร่วมเป็น คณะกรรมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมงานประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นเพื่อนำไปเผยแพร่สู่สาธารณชน^{๑๔๓}

๔. ผู้บริหารสตรีท้องถิ่นจะต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน คือ เป็นพลเมืองดี ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด รับผิดชอบมีเหตุผลโอบอ้อมอารี มีเมตตา เห็นประโยชน์ส่วนรวมมีความสำคัญเสมอ และต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ คือ คุณสมบัติเฉพาะอย่างที่สูงสมควรทำให้ผู้บริหารพึงปฏิบัติ เช่น ต้องเป็น บุคคลที่มีคุณธรรม นำความรู้ สนใจพัฒนาวิจัยงานอาชีพด้านการเกษตรให้แก่ชุมชนมากขึ้น^{๑๔๔}

๕. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นต่อการส่งเสริมประเพณีและ วัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ผู้นำสตรีต้องส่งเสริมงานด้านประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้โดดเด่น ดึงเอา ความเป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมและประเพณีในทุก ๆ มิติ ไม่ว่าจะความโดดเด่นในชาติพันธุ์ใด ๆ ก็ ตาม เพราะว่าด้วยภูมิศาสตร์ของภาคเหนือที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เชื่อว่าจะจะเป็นอีก บทบาทหนึ่งที่สำคัญต่อบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรม ประเพณีได้เป็นอย่างดี^{๑๔๕}

๖. นักการเมืองสตรีสามารถเชื่อมโยงกับงานด้านประเพณีวัฒนธรรมง่ายอยู่แล้ว เพราะ โดยธรรมชาติผู้หญิงมีความอ่อนโยน รักศิลปะวัฒนธรรม จึงสามารถสื่อสารภารกิจด้านนี้ได้ง่าย ควร

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

เปิดโอกาสให้สิทธิแก่นักการเมืองสตรีในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เช่น เป็นคณะกรรมการในสภาวัฒนธรรมระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด^{๑๔๖}

๗. ผู้บริหารสตรีจำเป็นต้องมีบทบาทในการบริหารงาน และมีแผนงานยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นเป็นพลเมืองที่ดีให้กับสังคมตามวิถีการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรมภายในชุมชน รวมทั้งให้สามารถถ่ายทอดไปสู่เยาวชนในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง^{๑๔๗}

๘. บทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมุ่งเน้นในการส่งเสริม สนับสนุน และอนุรักษ์ ศาสนาศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกระดับ เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น รวมทั้งสร้างกระบวนการทำให้เกิดความสมานฉันท์การอยู่ร่วมกันในชุมชนท้องถิ่นอย่างมีความสุขและยั่งยืน^{๑๔๘}

๙. ควรส่งเสริมการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี โดยใช้พลังของชุมชนท้องถิ่น เป็นปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และตระหนักในการรักษาคุณค่า อัตลักษณ์และภูมิปัญญาของสังคมให้ดำรงคงอยู่ได้ภายใต้กระบวนการส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันเสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงบทบาทขับเคลื่อนกระบวนการส่งเสริมประเพณีในท้องถิ่นภายใต้บริบทของการดำเนินงานเชิงบูรณาการให้เกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน^{๑๔๙}

๑๐. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมีบทบาทในการส่งเสริมอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมพื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีและวันสำคัญ สร้างจิตสำนึกตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น^{๑๕๐}

๑๑. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมุ่งเน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์และ สืบสานประเพณีท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม และสนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนพร้อมขยายกลไกการพัฒนาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่นจากฐานราก^{๑๕๑}

๑๒. บทบาทที่สำคัญคือการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในชุมชน ควบคู่กับการเร่งฟื้นฟูและส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนท้องถิ่น การรณรงค์ให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกเข้า ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีดั้งเดิมของชุมชน^{๑๕๒}

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๑๓. ต้องให้สตรีเข้าใจและเข้าถึงประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ เมื่อมีความเข้าใจแล้ว การนำงบประมาณไปใช้จ่ายจะเกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งควรมีนโยบายและกิจกรรมสนับสนุนศักยภาพของชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นร่วมของชุมชน^{๑๕๓}

๑๔. บทบาทในการเสริมสร้างจิตสำนึกการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีเฉพาะถิ่นโดยชุมชน ของชุมชนและเพื่อชุมชน รวมทั้งแนวทางการส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่น มีการบูรณาการและให้เข้าใจบริบทของแต่ละชุมชน เพื่อให้มีการมีส่วนร่วมและตระหนักถึงความสำคัญด้านประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น^{๑๕๔}

๑๕. บทบาทในการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยดึงเอกลักษณ์อัตลักษณ์ในพื้นที่ออกมาให้ได้ว่าเราควรส่งเสริมด้านใดบ้าง และจัดแผนงานโครงการให้สอดคล้อง รวมทั้งเน้นการมีส่วนร่วมจากชุมชน วัด โรงเรียน และปราชญ์ชุมชน ในการดำเนินงานร่วมกัน^{๑๕๕}

๑๖. ส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป้นไปตามธรรมชาติของสตรีที่มีความชอบเข้าสังคมตามขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม เนื่องจากสตรีมีสิทธิเท่าเทียมกับชาย และได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นในทางพระพุทธศาสนาและมีการยอมรับสตรีเป็นอย่างมาก^{๑๕๖}

๑๗. ด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ก็เป็นอีกจุดเด่นสำคัญของบทบาทความเป็นสตรี จึงเห็นควรเป็นแม่แบบทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี (เช่นการแต่งกาย ความประพฤติ ความเป็น กุลสตรี รวมถึงบุคลิกลักษณะให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม)^{๑๕๗}

๑๘. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจแก่ประชาชนในชุมชนเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนและตอบสนองกระแสวัฒนธรรมอื่นๆ อย่างเหมาะสม รวมทั้งสร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจว่าทุกคนมีหน้าที่เสริมสร้างฟื้นฟูและการดูแลรักษาวัฒนธรรมที่เป็นสมบัติของชุมชน^{๑๕๘}

๑๙. การนำวัฒนธรรมประเพณีของคนในชุมชนนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะวัฒนธรรมเป็นวิถีชุมชนให้คนในชุมชนร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา ให้ชุมชนมีความเจริญรุ่งเรืองได้

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจึงควรสร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้าน กับองค์กรนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศองค์ความรู้เรื่องต่างๆ และเพื่อ สนับสนุนหรือร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และส่งเสริมเผยแพร่อย่างกว้างขวาง^{๑๕๙}

๒๐. การส่งเสริมให้สตรีที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่นดนตรี การขับร้อง การฟ้อนรำ ทัศนกรรม เป็นผู้นำชุมชนในด้านการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมหรือเงินทุนในส่งเสริม ให้มีการศึกษาให้ความรู้หรือพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน^{๑๖๐}

สรุปได้ว่า การส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควร ประพฤติปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของสังคมและ ชุมชนในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมตามวิถีการ ดำเนินชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น การสร้างความตระหนักให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคมมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเองและปฏิบัติตนต่อสังคมได้อย่างเหมาะสม การสนับสนุนการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบ ทอดอย่างมั่นคง รวมทั้งการสนับสนุนจัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมในการ อนุรักษ์ และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังแผนภาพที่ ๔.๘

แผนภาพที่ ๔.๘ บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม

บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในฐานะเป็นผู้บริหารจะต้องมีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรบองคร้ให้เป็นผู้นำเชิงรุก พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นที่แปลกใหม่ รวมถึงผลักดันให้บุคลากรที่ชำนาญการมีส่วนร่วมในการระดมสมองให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นภายในองค์กรและชุมชนท้องถิ่น ซึ่งผู้บริหารสตรีท้องถิ่นจะต้องให้ความสนใจและส่งเสริมแนวคิดข้อเสนอแนะ และ ผลการพัฒนาวัตกรรมการใหม่ ๆ ของบุคลากรที่ร่วมกันคิดขึ้น ซึ่งพบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

๑. เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามาสู่สังคมไทยในทุกๆด้าน หน่วยงานในองค์กรของไทยจำเป็นต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม เพื่อนำแนวคิดมารวมกันเกิดเป็นนวัตกรรมท้องถิ่น ซึ่งนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจำเป็นต้องเข้าใจและพัฒนาสมรรถนะด้านนี้เพื่อนำไปจัดทำเป็นนโยบายให้เกิดการปฏิบัติในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๖๑}

๒. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมีการอบรมเพื่อพัฒนาวัตกรรมการในชุมชน เพราะการบริหารเชิงนวัตกรรมจะทำให้ให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นได้คิดวิธีการที่จะทำให้คนยอมรับในตัวของตัวเอง ในการก้าวเข้ามาทำงานการเมืองท้องถิ่น เปลี่ยนความคิดอย่างมีคุณค่า ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่มีความเป็นพลวัตและเข้าใจถึงหลักการพัฒนาแบบใหม่ ๆ เสมอ^{๑๖๒}

๓. ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาในการให้ความรู้ การอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนความรู้ในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม โดยภาครัฐควรให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องในการจัดทำโครงการด้านนวัตกรรมของท้องถิ่นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมชุมชน โดยผ่านกระบวนการทำงาน ร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐร่วมกับนักการเมืองสตรีท้องถิ่น^{๑๖๓}

๔. บทบาทผู้บริหารสตรีท้องถิ่นยุคใหม่จะต้องขับเคลื่อนองค์กรท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมเน้นบุคลากรเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น พร้อมให้บทบาทพนักงานในการริเริ่มสร้างสรรค์ ถือเป็นหนทางสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ จะทำให้องค์กรมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน^{๑๖๔}

๕. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการด้านนวัตกรรมนั้น สามารถทำได้ด้วยการสอดแทรกนวัตกรรมเพื่อพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ภาครัฐควรให้การส่งเสริมสนับสนุนบทบาทของสตรีในเวทีการเมืองมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตย

^{๑๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

อย่างยั่งยืน เช่น การสร้างเครือข่ายความรู้โดยการจัดตั้งองค์กรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และสามารถนำความรู้ที่ได้มาไปพัฒนาต่อยอดความรู้ความเข้าใจด้านความรู้ในการเมืองแบบประชาธิปไตยให้กับครอบครัวและชุมชนต่อไป โดยเฉพาะความเสมอภาคของบุรุษและสตรีเพื่อได้รับการยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรีที่สามารถประสบความสำเร็จและได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันระหว่างสตรีกับบุรุษ^{๑๖๕}

๖. ควรมีการพัฒนาศักยภาพของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นว่ามีความสามารถหรือมีทักษะที่จะปฏิบัติงานได้ดี โดยต้องพิจารณาศึกษาว่า ควรต้องเสริมส่วนที่เป็นช่องว่าง เช่น เพิ่มเติมหรือต้องฝึกอบรมทักษะใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ทั้งนี้ศักยภาพของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นต้องสอดคล้องกับทรัพยากรที่เป็นเครื่องมือปฏิบัติงานขององค์กรด้วย โดยองค์กรต้องจัดให้มีการประเมินเพื่อการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง^{๑๖๖}

๗. ผู้บริหารสตรียุคใหม่จะต้องส่งเสริมให้คนในองค์กรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานเป็นอย่างแรก จากนั้น จึงนำมาพัฒนาจนเป็นสิ่งประดิษฐ์และต่อยอดไปเป็นนวัตกรรม เพื่อใช้ในเชิงพาณิชย์ให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชน เพราะนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ ชุมชนประสบความสำเร็จ จึงต้องทำเรื่องนวัตกรรมให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร^{๑๖๗}

๘. ผู้บริหารสตรีท้องถิ่นควรมีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรับองค์กร ให้เป็นผู้นำเชิงรุก พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นที่แปลกใหม่ รวมถึงผลักดันให้บุคลากรที่ชำนาญการคิด มีส่วนร่วมในการระดมสมอง ให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้น ซึ่งผู้บริหารสตรีท้องถิ่นจะต้องให้ความสนใจและส่งเสริมแนวคิด ข้อเสนอแนะ และผลการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ของบุคลากรที่ร่วมกันคิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น^{๑๖๘}

๙. ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจหลายด้าน ทั้งค่าเงินบาท แรงแรงงาน ต้นทุน การผลิต การที่จะทำให้ประชาชนในชุมชนอยู่รอดได้ นักการเมืองท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนทิศทางและแนวทาง รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมใหม่ที่ก่อให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชน^{๑๖๙}

๑๐. บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นควรเน้นการพัฒนาทุนมนุษย์จากทุนท้องถิ่นในชุมชน โดยการสร้างคนในท้องถิ่น ให้มีศักยภาพ ความรู้และทักษะเชิงนวัตกรรม เพื่อให้เท่าทันต่อการ

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีสำนึกรักษ์ท้องถิ่น ดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง และมีคุณธรรม จริยธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นในอนาคต^{๑๗๐}

๑๑. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีความกระตือรือร้น มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พร้อมเรียนรู้มุ่งผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ บนฐานความรู้ คิดนอกกรอบ ริเริ่ม ต่อยอดเพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการและการบริหารจัดการ สาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น^{๑๗๑}

๑๒. บทบาททางด้านการให้บริการแก่ประชาชน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ ในหลากหลายมิติ การสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ เพิ่มรายได้ การเข้าถึงบริการของภาครัฐ การออกแบบและปรับเปลี่ยนรูปแบบบริการของรัฐ โดยอาศัยข้อมูลดิจิทัลเพื่อสร้างบริการของรัฐในรูปแบบใหม่ผ่านเทคโนโลยี^{๑๗๒}

๑๓. นักการเมืองต้องส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้จ่ายงบประมาณเพิ่มความคล่องตัว และความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน เนื่องจากนวัตกรรมสมัยใหม่จะเป็นเครื่องมือช่วยเสริมสร้างและสนับสนุนกระบวนการทำงานภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว^{๑๗๓}

๑๔. ควรมีการส่งเสริมด้านนวัตกรรม โดยคำนึงบริบทของชุมชนของตนเอง และพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยการสร้างนวัตกรรมท้องถิ่นในการบริหารจัดการและจัดบริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการ และความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ โดยเป็นนวัตกรรมในเชิงบริหารจัดการ และการจัดบริการสาธารณะ^{๑๗๔}

๑๕. บทบาทเชิงนวัตกรรมของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น คือทำอย่างไรจะดำเนินการบริหารจัดการให้แตกต่างไปจากเดิม โดยการปรับปรุง พัฒนา ประยุกต์ ต่อยอด นักการเมืองสตรีต้องมีทักษะความรู้ในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และแนวทางการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ^{๑๗๕}

๑๖. บทบาทผู้บริหารหรือนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องมีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรับองค์กรให้เป็นองค์กรเชิงนวัตกรรม และให้เป็นผู้นำเชิงรุก พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็น

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ที่แปลกใหม่ รวมถึงผลักดันให้บุคลากรที่ชำนาญการ คิด มีส่วนร่วมในการระดมสมอง ให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้น^{๑๗๖}

๑๗. การบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม ควรส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการแบบใหม่ ให้สามารถเข้าถึงกลุ่มทางสังคมยุคใหม่ เช่นกลุ่มเยาวชนหญิงให้เข้ามามีส่วนร่วมและมีกิจกรรมในทางสังคมไม่ว่าจะเป็นทางด้าน การเมือง การศึกษา ครอบครัว รวมไปถึงทางด้านสาธารณสุข^{๑๗๗}

๑๘. ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจหลายด้าน ทั้งค่าเงินบาท แรงแรงงาน ต้นทุน การผลิต การที่จะทำให้ประชาชนในชุมชนอยู่รอดได้ จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนทิศทาง แนวทาง รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมใหม่ที่ก่อให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชนให้มีความยั่งยืน นักการเมืองท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทในพัฒนาชุมชนควรดำเนินการสร้างนวัตกรรมในทุก ๆ ด้านให้เกิดขึ้นภายในชุมชนอย่างชัดเจน^{๑๗๘}

๑๙. ในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนสื่อสารด้วยวิธีการต่างๆที่หลากหลาย โดยใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร เช่น กลุ่มไลน์ใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสาร เป็นต้น อีกทั้งยังสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรจนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ทำให้มีการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนและรับทราบข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ^{๑๗๙}

๒๐. การส่งเสริมให้สตรีมีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนา นวัตกรรมของท้องถิ่น เช่นสินค้า รวมไปถึงนวัตกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านเทคโนโลยีและกระบวนการเพื่อ แก้ไขปัญหาชุมชน เช่นปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาขยะ ปัญหาสังคม และนวัตกรรมการเพิ่มรายได้ทาง เศรษฐกิจอื่น^{๑๘๐}

สรุปได้ว่า บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม ได้แก่ การขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ การเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและคนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการระดมสมองให้เกิดการคิดค้น ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมา เพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน การสรรหาทรัพยากรบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นในชุมชน การบริหารจัดการองค์กรให้มีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรับองค์กรเชิงรุกให้สอดคล้องกับ

^{๑๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

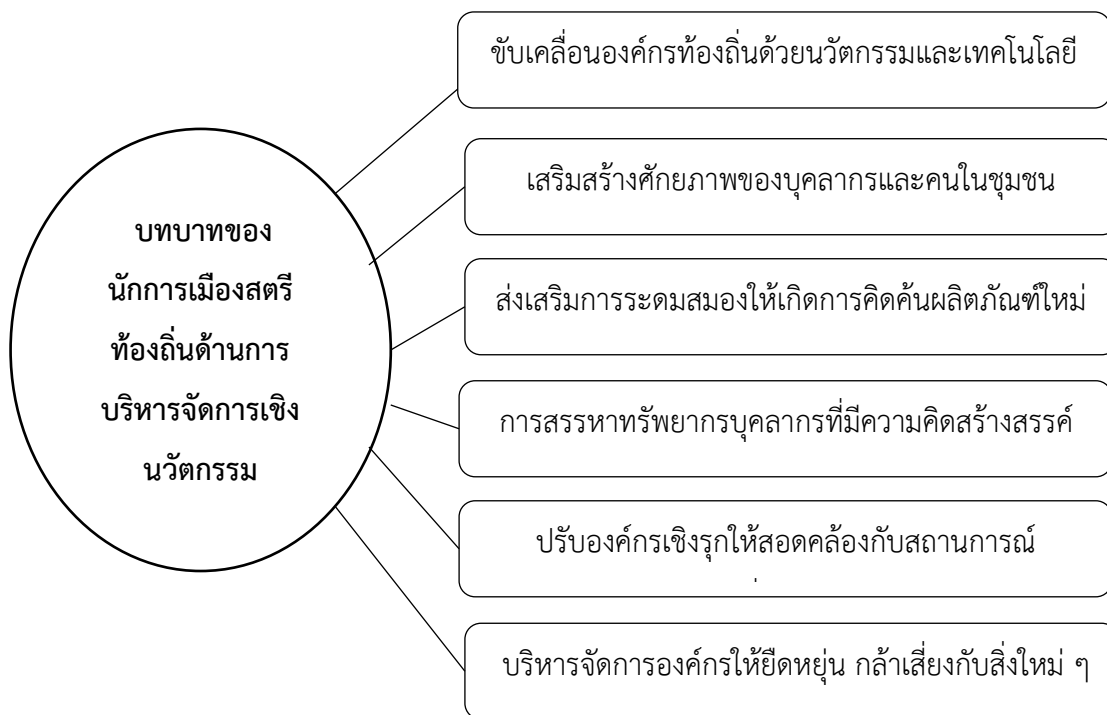
^{๑๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการกำหนดนโยบายเพื่อให้มีการกระจายรายได้และให้ชุมชนรู้จักการลงทุนที่คุ้มค่าโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังแผนภาพที่ ๔.๙

แผนภาพที่ ๔.๙ บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม

๔.๒.๒ การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จากการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป ในจังหวัดเขตภาคเหนือตอนบน โดยเจาะจงเลือกจังหวัดที่ประชาชนมีสิทธิ์เลือกตั้งมากที่สุด ๓ ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำปาง แจกแบบสอบถามจำนวน ๔๐๐ ฉบับ ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n=๔๐๐)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๒๐๗	๕๑.๗๐
หญิง	๑๙๓	๔๘.๓๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n=๔๐๐)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
๑๘ - ๓๐ ปี	๓๗	๙.๓๐
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๑๘	๒๙.๕๐
๔๑ - ๕๐ ปี	๑๑๙	๒๙.๖๐
๕๑ - ๖๐ ปี	๘๑	๒๐.๓๐
๖๑ ปีขึ้นไป	๔๕	๑๑.๓๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
ภูมิลำเนา		
เชียงใหม่	๑๗๘	๔๔.๕๐
เชียงราย	๑๒๙	๓๒.๓๐
ลำปาง	๙๓	๒๓.๒๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
วุฒิทางการศึกษา		
ประถมศึกษา	๘	๒.๐๐
มัธยมศึกษา	๑๐๒	๒๕.๕๐
ปวช./ปวส.	๔๖	๑๑.๕๐
ปริญญาตรี	๒๒๖	๕๖.๕๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๘	๔.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
อาชีพ ตำแหน่ง		
นักเรียน / นักศึกษา	๔	๑.๐๐
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๑๑๒	๒๘.๐๐
เกษตรกร	๔๔	๑๑.๐๐
รับจ้างทั่วไป	๔๑	๑๐.๒๐
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๑๐๔	๒๖.๐๐
พนักงานบริษัทเอกชนฯ	๙๒	๒๓.๐๐
อื่น ๆ	๓	๐.๘๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n=๔๐๐)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๒	๐.๕๐
๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๕๔	๑๓.๕๐
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๖๖	๑๖.๕๐
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๐๕	๒๖.๒๐
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑๗๓	๔๓.๓๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ และตารางที่ ๔.๒ ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศชาย ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๗๐ เพศหญิง ๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๓๐

อายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๑๑๙ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๙.๖๐ รองลงมา ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๐ และน้อยที่สุดคือ ๑๘-๓๐ ปี จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๐

ภูมิลำเนา พบว่า ภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕๐ รองลงมาคือ จังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓๐ และน้อยที่สุดคือ จังหวัดลำปาง จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๐

วุฒิการศึกษา พบว่า วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๐ รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๕.๕๐ น้อยที่สุดคือ ระดับประถมศึกษา จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐

อาชีพ พบว่า อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ รองลงมาคือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๐ น้อยที่สุดคือ อาชีพอื่น ๆ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐

รายได้เฉลี่ย พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๐ รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๒๐ และน้อยที่สุดคือ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ .๕๐

๔.๒.๒.๑ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจหน้าที่ ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น และด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม (n=๔๐๐)

การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจหน้าที่	๓.๘๕	๐.๒๔	มาก
๒. ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม	๓.๘๙	๐.๒๕	มาก
๓. ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน	๔.๑๓	๐.๒๔	มาก
๔. ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น	๔.๓๐	๐.๒๖	มาก
๕. ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม	๔.๔๓	๐.๒๕	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๑๒	๐.๒๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒$) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = ๔.๔๓$) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X} = ๔.๓๐$) ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{X} = ๔.๑๓$) ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม ($\bar{X} = ๓.๘๙$) และ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ($\bar{X} = ๓.๘๕$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรี
ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการปฏิบัติ
ตามกรอบภารกิจและหน้าที่ (n=๔๐๐)

ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการจัดการดูแลประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ เรื่องราวร้องทุกข์ของชุมชนให้มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย	๓.๕๒	๐.๘๖	มากที่สุด
๒. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการเคารพต่อหลักนิติธรรมโดยใช้หลักกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการ ในองค์กรให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม	๔.๐๑	๐.๘๑	มากที่สุด
๓. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการสะท้อนความต้องการของประชาชนโดยการรับฟัง ปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อน ตลอดจนข้อ ร้องเรียนต่าง ๆ แล้วนำเสนอต่อฝ่ายบริหารให้ดำเนินการ แก้ไข	๓.๗๗	๐.๗๑	มากที่สุด
๔. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของ ฝ่ายบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๓๖	๐.๗๘	ปานกลาง
๕. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่อย่าง เร่งด่วน	๔.๖๒	๐.๔๙	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	๓.๘๕	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการส่งเสริมบทบาทของ
นักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการปฏิบัติ
ตามกรอบภารกิจและหน้าที่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) โดยเรียงลำดับข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูง ตามลำดับได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการติดต่อ
ประสานงานไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่อย่าง
เร่งด่วน ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการ
เคารพต่อหลักนิติธรรมโดยใช้หลักกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการ

ในองค์กรให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = ๔.๐๑$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสะท้อนความต้องการของประชาชนโดยการรับฟังปัญหา ความต้องการ และความเดือดร้อน ตลอดจนข้อร้องเรียนต่าง ๆ แล้วนำเสนอต่อฝ่ายบริหารให้ดำเนินการแก้ไข ($\bar{X} = ๓.๗๗$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการจัดการดูแลประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบเรื่องราวร้องทุกข์ของชุมชนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = ๓.๕๒$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = ๓.๓๖$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านความรับผิดชอบต่อ ความคาดหวังของสังคม (n=๔๐๐)

ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในสังคม โดยคำนึงถึงความซื่อสัตย์ความเท่าเทียมและความยุติธรรม	๓.๔๐	๐.๗๙	มาก
๒. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการรู้จักเสียสละ และตระหนักถึงการเป็นผู้ให้เพื่อคืนกำไรไปสู่ชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่มีความคาดหวังของชุมชนนั้น ๆ	๓.๗๔	๐.๗๘	มาก
๓. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ให้มีความโปร่งใส โดยหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามาตรวจสอบได้	๔.๕๔	๐.๕๐	มากที่สุด
๔. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่น	๔.๖๑	๐.๙๑	มาก
๕. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการบูรณาการทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนและ พัฒนาให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนตามความต้องการของสังคม	๔.๑๖	๐.๕๕	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๐๘	๐.๗๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๓.๐๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงตามลำดับได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรให้มีความโปร่งใส โดยหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามาตรวจสอบได้ ($\bar{X} = ๔.๕๔$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการบูรณาการทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน และพัฒนาให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนตามความต้องการของสังคม ($\bar{X} = ๔.๑๖$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการรู้จักเสียสละและตระหนักถึงการเป็นผู้ให้เพื่อคืนกำไรไปสู่ชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่มีการคาดหวังของชุมชนในพื้นที่ ($\bar{X} = ๓.๗๔$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๖๑$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในสังคม โดยคำนึงถึงความซื่อสัตย์ ความเท่าเทียม และความยุติธรรม ($\bar{X} = ๓.๔๐$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและ ปฏิสัมพันธ์ในชุมชน (n=๔๐๐)

ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานของความร่วมมือกับชุมชน	๓.๘๕	๐.๘๙	มาก
๒. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำงบประมาณของท้องถิ่น โดยนำข้อเสนอของชุมชนมาพิจารณาและดำเนินการอย่างจริงจัง	๔.๕๒	๐.๕๐	มากที่สุด

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรี
ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วม
ร่วมและ ปฏิสัมพันธ์ในชุมชน (ต่อ) (n=๔๐๐)

ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๓. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วน ร่วมในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์จากการ พัฒนานั้นอย่างเสมอภาคกัน	๓.๘๕	๐.๘๗	มาก
๔. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการมีส่วนร่วม ร่วมเพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ใน การแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง	๔.๕๔	๐.๔๙	มากที่สุด
๕. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและ นอกชุมชนเพื่อติดต่อสื่อสาร และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้นในชุมชน	๓.๙๐	๐.๗๕	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๑๓	๐.๖๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการส่งเสริมบทบาทของ
นักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วม
ร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๓$) โดยเรียงลำดับข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการพัฒนา
และสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง
ๆ ในการแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = ๔.๕๔$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจ
และสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดทำงบประมาณของท้องถิ่นโดยนำข้อเสนอของชุมชนมาพิจารณาและดำเนินการอย่างจริงจัง ($\bar{X} =$
๔.๕๒) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
ระหว่างคนใน ชุมชนและนอกชุมชนเพื่อติดต่อสื่อสารและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ($\bar{X} =$
๓.๙๐) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากันสองข้อ ได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี
ท้องถิ่นที่มีการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน รวมทั้ง

ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาคกัน และ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุน
 นักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมใน การปฏิบัติการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการ
 ประสานขอความร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรี
 ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริม
 ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น (n=๔๐๐)

ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการส่งเสริมให้มีประเพณีปฏิบัติตนตามบรรทัดฐาน ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคมและชุมชนใน ท้องถิ่น	๔.๕๑	๐.๕๐	มากที่สุด
๒. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นเป็น พลเมืองที่ดีของสังคมตามวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนใน ท้องถิ่น	๓.๘๐	๐.๖๒	มาก
๓. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการสร้างความตระหนักให้ประชาชนประเพณีปฏิบัติตาม ระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ของตนเอง และปฏิบัติตนต่อสังคมได้อย่างเหมาะสม	๔.๐๕	๐.๕๕	มาก
๔. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการสนับสนุนการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบทอดต่อไป อย่างมั่นคง	๔.๖๔	๐.๔๘	มากที่สุด
๕. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ มีการสนับสนุนการปฏิบัติตามอย่างขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบ ทอดต่อไปอย่างมั่นคง	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	๔.๓๐	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๐$) โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนการเรียนรู้ชนบทรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบทอดต่อไปอย่างมั่นคง ($\bar{X} = ๔.๖๔$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนการปฏิบัติตามอย่างชนบทรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบทอดต่อไปอย่างมั่นคง ($\bar{X} = ๔.๕๓$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมให้มีการประพุดิตนตามบรรทัดฐานประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคม และชุมชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = ๔.๕๑$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสร้างความตระหนักให้ประชาชนประพุดิตนปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเอง และปฏิบัติตนต่อสังคมได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = ๔.๐๕$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมตามวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๘๐$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม (n=๔๐๐)

ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ	๔.๔๐	๐.๔๙	มาก
๒. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและคนในชุมชนให้มีส่วนร่วม ในการระดมสมองให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ	๔.๔๑	๐.๕๐	มาก

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรี
ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหาร
จัดการเชิงนวัตกรรม (ต่อ) (n=๔๐๐)

ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๓. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสรรหาทรัพยากรบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อสรรสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ	๔.๕๒	๐.๔๘	มากที่สุด
๔. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการองค์กรให้มีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายเพื่อปรับองค์กรเชิงรุกให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง	๔.๔๓	๐.๕๐	มาก
๕. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกำหนดนโยบายเพื่อให้การกระจายรายได้และให้ชุมชนรู้จักการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด โดยวิธีใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด	๔.๔๒	๐.๔๘	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๔๓	๐.๒๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓$) โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสรรหาทรัพยากรบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อสรรสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ($\bar{X} = ๔.๕๒$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการองค์กรให้มีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายเพื่อปรับองค์กรเชิงรุกให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = ๔.๔๓$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกำหนดนโยบายเพื่อให้มีการกระจายรายได้ให้ชุมชนและรู้จักการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด โดยวิธีใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๔๒$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการระดมสมองให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้มี

ประสิทธิภาพ ($\bar{X} = ๔.๔๑$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ($\bar{X} = ๔.๔๐$) ตามลำดับ

๔.๓ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม พบว่า

ด้านการมีวิสัยทัศน์ (จักขูมา)

ลักษณะของผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนา หรือหลักพุทธธรรมได้อำศัยธรรมเป็นหลักการสำคัญในการปกครองดูแลและบริหารจัดการกิจการงานทุกอย่างให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่หมู่คณะ มวลชนและสังคมอย่างยั่งยืนตลอดไป ผู้นำนั้นมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม หากผู้นำเป็นผู้รู้เหตุ รู้ผล หรือรู้จุดมุ่งหมาย จะทำอะไรต้องมีแผนการหรือเป้าหมาย ย่อมจะทำให้หมู่คณะดำเนินไปได้โดยสวัสดิภาพ การวางแผนงานได้ก่อนแล้วเดินตามลำดับของงาน ผลก็คือจะไม่มีข้อผิดพลาดไม่ติดขัดในการทำงานหรือในการทำงานเป็นคณะ ทุกคนร่วมมือกันอย่างพร้อมเพรียงงานก็จะประสบความสำเร็จได้ผลดีมีประสิทธิภาพ ผู้นำเกิดความสบายใจที่มีส่วนช่วยให้งานส่วนรวมประสบผลสำเร็จ เช่นเดียวกับบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่จะต้องมีการส่งเสริมเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งพบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ยินดีที่จะรับฟังแนวคิดผู้อื่น โดยใช้หลักเหตุผลเพื่อหาทางมาแก้ไขในสถานการณ์ต่างๆ นำมาปรับใช้กับกระบวนการทางการเมืองภายในองค์กร พร้อมทั้งวางรากฐานทางการเมืองแก่ผู้ที่จะเตรียมตนเป็นผู้นำทางการเมืองในอนาคต^{๑๘๑}

๒. ลักษณะของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมีวิสัยทัศน์ในการวางแผน การดำเนินการบริหารท้องถิ่น โดยสำนึกถึงความชอบธรรม ความถูกต้อง และแนวทางที่จะเป็นไปได้ในการดำเนินงานบริหารท้องถิ่น สตรีควรเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการลงพื้นที่จริง ควรสนใจใฝ่รู้กิจกรรมอาชีพของชุมชนบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์และเป็นแม่บทให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น^{๑๘๒}

^{๑๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๓. ควรพัฒนาคุณลักษณะให้เป็นผู้นำสตรีที่มีทัศนคติเชิงบวกและมีจิตใจเปิดกว้าง มองอนาคตบนพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งภายในและภายนอก พร้อมทั้งวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคของการพัฒนาบนพื้นฐานความเป็นวัฒนธรรมและบริบทของชุมชน^{๑๘๓}

๔. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และเปิดเวทีสร้างพื้นที่สาธารณะให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่น ได้รับโอกาสในการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง และสร้างความร่วมมือในการทำงานกับท้องถิ่นบนพื้นฐานความคิดในการร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา^{๑๘๔}

๕. คุณลักษณะที่สำคัญของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีวิสัยทัศน์ จะต้องมีความเด่นทางความคิด คุณค่า และความรู้ (ต้องมีจุดขาย) ต้องมีการนำเสนอวิธีคิด ความคิด กิจกรรม โครงการนโยบายที่ชัดเจน โดดเด่น (ต้องขายเก่ง) ต้องมีพฤติกรรมส่วนตัวที่ดี ซึ่งถือว่าเป็นการบริหารภาพลักษณ์ขององค์กรและชุมชนในท้องถิ่น^{๑๘๕}

๖. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมีการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่ควรจะยึดติดกับความคิด ความรู้และความเคยชินเดิม ๆ ในด้านปฏิบัติงานควรมีการทำงานแบบวางแผนระยะสั้น กลางและยาว รวมทั้งมีวิธีแก้ไขปัญหาโดยการเตรียมแผนสำรองไว้รองรับกรณีไม่เป็นไปตามแผนงาน^{๑๘๖}

๗. มีลักษณะเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในการปรับเปลี่ยนพัฒนาองค์กรและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้ท้องถิ่น มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเล็งเห็นความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีการเตรียมกลยุทธ์พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นอย่างทันสถานการณ์และรวดเร็ว เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในท้องถิ่น^{๑๘๗}

๘. การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีวิสัยทัศน์ ควรมุ่งเน้นการส่งเสริมโลกทัศน์ให้กว้างไกล ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยการสร้างผลงานที่โดดเด่นและสร้างการยอมรับให้แก่ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม ประพฤติตนให้ห่างไกลจากคำว่า “ทุจริต” และ “คอร์รัปชั่น” รวมทั้งมีคุณสมบัติเป็นนักประสานงานและประสานเครือข่าย^{๑๘๘}

^{๑๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๙. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยนพัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้ท้องถิ่น มีวิสัยทัศน์เห็นความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นและสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตภายในชุมชนท้องถิ่น โดยมีการเตรียมกลยุทธ์พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นอย่างมั่นคง^{๑๘๙}

๑๐. คุณลักษณะควรเป็นผู้มีความยืดหยุ่นสูง สามารถเปิดกว้างเพื่อรองรับสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นได้ดี ต้องมีความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยเป็นนักการเมืองผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องขบต่อความท้าทายและการทดลองใหม่ๆ รู้จักลดข้อจำกัดของตนและองค์กรให้น้อยลง และมีความกล้าเสี่ยงอย่างรอบคอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับด้านวิสัยทัศน์มากขึ้น^{๑๙๐}

๑๑. ผู้บริหารสตรีท้องถิ่นต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีปัญญามองการณ์ไกลในการกำหนดนโยบายที่มีผลการพัฒนาในระยะยาว มีความชัดเจนในทิศทางการบริหารท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมกับคนในชุมชน และที่สำคัญต้องมีภูมิรู้ทางด้านการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ต้องเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชน^{๑๙๑}

๑๒. พัฒนาการสร้างวิสัยทัศน์ มีความสามารถต้องมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคตออก และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ ด้วยสายตาที่กว้างไกล จากประสบการณ์ที่สะสมมานานปี ด้วยการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนาน มองเห็นภาพรวมทั้งระบบ ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ ทันสมัย จะช่วยมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคตได้ใกล้เคียง ความเป็นจริงมากขึ้น และสามารถตัดสินใจดำเนินการบริหารองค์กรให้เป็นในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมได้^{๑๙๒}

๑๓. ด้านการมีวิสัยทัศน์ นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องเป็นเป็นคนที่มองการณ์ไกล มองรอบด้าน สามารถนำปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ มาแปลงเป็นนโยบายและโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาได้ในระยะยาว และมีความยั่งยืน รวมทั้งต้องเป็นคนรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย เพราะการมีข้อมูลที่ดีจะช่วยให้การตัดสินใจถูกแม่นยำขึ้น จึงต้องรู้จัก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล กระตือรือร้นอยู่เสมอ^{๑๙๓}

๑๔. ผู้นำท้องถิ่นหรือนักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความเข้าใจภูมิสังคมของท้องถิ่นตนเอง มีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการบริหารกับสภาวะแวดล้อมทางสังคมได้เป็นอย่างดี มีปัญญามองการณ์ไกล เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการศึกษา กับสภาวะแวดล้อมทางสังคม

^{๑๘๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

สามารถวิเคราะห์ ปัญหาและแนวโน้มของการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีความเป็นผู้นำในด้านการ บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๑๙๔}

๑๕. นักการเมืองท้องถิ่นควรมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมเข้าถึงและสามารถตรวจสอบระบบการบริหารและบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน พัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐาน มีระบบตรวจสอบและควบคุมได้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน^{๑๙๕}

๑๖. คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ในด้านวิสัยทัศน์ จะต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการมองการณ์ไกลในด้านการพัฒนางาน มีการกำหนดเป้าหมายของนโยบายหรือโครงการไว้ในระยะยาว สามารถติดตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา มีความยึดมั่นในอุดมการณ์และกำหนดแนวนโยบายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม^{๑๙๖}

๑๗. สำหรับวิสัยทัศน์ของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ควรมีมุมมองในการบริหารงานเป็นไปเพื่อประโยชน์ในภาพรวมของประชาชนในท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับทางด้านการพัฒนาชุมชนมากกว่าทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เน้นการสร้างอาชีพและรายได้แก่ประชาชน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากที่ให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกันภายในชุมชน^{๑๙๗}

๑๘. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้พัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่พึงประสงค์ของสังคม โดยจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มองไกลในอนาคต และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เห็นแก่ตัวและพวกพ้องตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและเป็นผู้พัฒนาให้สังคมอยู่อย่างมีความสุข^{๑๙๘}

๑๙. ประการแรกนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในฐานะผู้บริหารองค์กรจะต้องมีคือวิสัยทัศน์ และ โลกทัศน์ที่กว้างไกล มีทักษะในการใช้ความคิด Concept Skill หรือต้องเป็นบุคคลที่คิดไกล มองไกล ให้ความสำคัญกับการเรียนจากประสบการณ์ทั้งภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น^{๑๙๙}

๒๐. การพัฒนาภาวะผู้นำในด้านวิสัยทัศน์ของนักการเมืองสตรี ควรมีการส่งเสริมในด้านการฝึกพัฒนาและอบรมด้านการบริหารปกครองให้มากขึ้น การให้โอกาสเดินทางไปศึกษาดูงานใน

^{๑๙๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๙๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

แหล่งที่ประสบความสำเร็จนอกชุมชน เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ดังกล่าวมาปรับประยุกต์ใช้ในชุมชนของตนเอง^{๒๐๐}

สรุปได้ว่า การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรรมด้านการมีวิสัยทัศน์ (จ๊กขุมา) ควรมีการส่งเสริมทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์การคิดที่ทันสมัย กว้างไกลและก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การเปิดใจยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นรับฟังและร่วมกันหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน การกำหนดทิศทางที่จะดำเนินการขององค์กรไปสู่เป้าหมายโดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน การกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกพอใจ มีความผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และทุ่มเทเพื่อคุณภาพของผลงานที่ปฏิบัติ รวมทั้งความกล้าในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิมๆ โดยเปลี่ยนองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ดังแผนภาพที่ ๔.๑๐

แผนภาพที่ ๔.๑๐ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีวิสัยทัศน์ (จ๊กขุมา)

ด้านความเชี่ยวชาญตั้งใจจดตนในการทำงาน (วิรุโร)

ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำมีลักษณะใช้ทั้งพระเดชและพระคุณตีเตียนหรือชี้ผิดถูกที่ควรตีหรือชี้ข้อผิดข้อถูก ซึ่งหลักธรรมต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนาที่

^{๒๐๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ปรากฏในพระพุทธศาสนา ผู้นำหรือนักการเมืองสตรีท้องถิ่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี โดยใช้ควบคู่กับกฎหมายรัฐธรรมนูญและระเบียบข้อบังคับของแต่ละสังคมองค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ เพื่อให้งานบริหารลุล่วงไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรที่ปรากฏในพระไตรปิฎกซึ่งเป็นคัมภีร์ทางพุทธศาสนา นั้น โดยมีหลักธรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งพบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

๑. คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีภูมิรู้ทางการบริหารองค์กร มีความรู้ในหลักการบริหารเทคนิคทางการบริหาร และการวางแผนกลยุทธ์ ตลอดจนสามารถนำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้การบริหารภายในองค์กรสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่^{๒๐๑}

๒. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีทักษะขีดความสามารถในการจัดการงานภายในองค์กรท้องถิ่นได้ดี มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เช่นการใช้เทคนิคในการบริหารงาน และมีธรรมาภิบาลเป็นต้น นอกจากนี้คุณลักษณะที่สำคัญคือจะต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อความยากลำบาก เพราะงานการเมืองเป็นงานบริการประชาชนที่ต้องใช้ความอดทนในการทำงานเป็นอย่างมาก^{๒๐๒}

๓. พัฒนาคุณลักษณะด้านพฤติกรรมให้มีอุปนิสัยพื้นฐานทางบวกในการเข้าใจผู้คน และบริบทสังคม เมื่อมีความเข้าใจสภาพแวดล้อม ค่านิยม อุปนิสัยของคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้น ๆ จะทำให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นเข้าใจถึงความขัดแย้ง ความแตกต่าง ความต้องการของผู้คน และสามารถยอมรับและมีความอดทนในการทำงานได้เป็นอย่างดี^{๒๐๓}

๔. ผู้นำสตรีท้องถิ่นควรพัฒนาสมรรถนะให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการวางแผนกลยุทธ์การจัดการโดยเฉพาะทางด้านงบประมาณที่ต้องมีความเชี่ยวชาญในการใช้งบประมาณที่มีประโยชน์ คุ่มค่า มีความโปร่งใสในการใช้งบประมาณทุกชั้นตอน และสิ่งที่สำคัญอีกประการคือผู้บริหารสตรีจะต้องมีความเชี่ยวชาญในการนำเทคนิคต่าง ๆ โดยเฉพาะเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับประยุกต์ใช้ในองค์กร^{๒๐๔}

๕. คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีความเชี่ยวชาญตั้งใจอดทนในการทำงานนั้น ต้องสามารถยอมรับต่อการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมือง เช่น การยอมรับในความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายกับเพศหญิง การปรับเปลี่ยนค่านิยมความเชื่อและการยอมรับการ

^{๒๐๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

เปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง โดยการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เช่น การกำหนดให้มีสัดส่วนของผู้หญิงในสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสภาพบังคับใช้ได้จริง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้มีจำนวนนักการเมืองสตรีเพิ่มมากขึ้น^{๒๐๕}

๖. คุณลักษณะที่เด่นชัดควรมีความเชี่ยวชาญตั้งใจและอดทนในการทำงาน ไม่ยอมแพ้ พร้อมสู้ทุกสถานการณ์ งานทุกชิ้นที่ตกลงทำแล้วต้องทำจนสำเร็จ ติดตามงานแบบกัดไม่ปล่อย สิ่งที่ทำยาก โอกาสสำเร็จต่ำ ต้องแสวงหาความร่วมมือหรือหาคนที่ทำได้มาเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เรียนรู้จากประสบการณ์ความสำเร็จของผู้อื่น ไม่เป็นน้ำที่เต็มแก้ว^{๒๐๖}

๗. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมีลักษณะของความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ตรงต่อเวลา สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ทำหายและในงานที่ยากของชุมชน โดยใช้วิธีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเวลาจนเกิดความเชี่ยวชาญเพื่อให้ได้ผลงานที่โดดเด่นและแตกต่าง^{๒๐๗}

๘. มุ่งเน้นพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักการเงิน ต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางการเงินสามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนต่าง ๆ ได้ หรือเข้าใจในงบการเงินที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวนี้ คือความชำนาญการด้านเทคนิคหรือทักษะทางด้านการปฏิบัติงาน^{๒๐๘}

๙. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสอดคล้องกับบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่ บทบาทการนำอย่างมีประสิทธิภาพ บทบาทการเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น บทบาทของนักบริหารมืออาชีพ บทบาทเป็นแบบอย่างประชาธิปไตย บทบาทในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล และบทบาทอื่นตามสถานการณ์^{๒๐๙}

๑๐. คุณลักษณะของผู้บริหารสตรีท้องถิ่นควรเป็นผู้มีสมรรถนะในการทำงาน เชี่ยวชาญฉลาด และเข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อปัจจัยทางวัฒนธรรม ด้วยเหตุที่จะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลที่หลากหลายวัฒนธรรมมีความแตกต่างของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และผู้เกี่ยวข้องกับองค์กรเพิ่มมากขึ้นตามกระแสศตวรรษที่ ๒๑^{๒๑๐}

^{๒๐๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๑๑. ผู้บริหารหรือนักการเมืองสตรีท้องถิ่นต้องมีความเชี่ยวชาญ ชัดเจนในเรื่องของความรู้ งานด้านท้องถิ่น มีความเข้าใจในงานที่ทำและมีความเข้าใจในพื้นที่การบริหารองค์กรท้องถิ่น โดย ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการเข้าใจนโยบายและเข้าถึงประชาชนทั้งปัญหาและความต้องการการให้บริการ จากภาครัฐ^{๒๑๑}

๑๒. ต้องมีความเชี่ยวชาญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการ คน ที่มีจำนวนจำกัด ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะการ บริการที่เป็น หน้าที่ที่ตนเองต้องรับผิดชอบ มีใจรักในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาของ ประชาชน^{๒๑๒}

๑๓. คุณลักษณะที่สำคัญของนักการเมืองคือ ต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญในงานที่จะ ทำ รวมถึงต้องเป็นผู้ที่ใฝ่หาความรู้อยู่ตลอดเวลา เนื่องจากงานของท้องถิ่นมีความครอบคลุมทุกด้าน ในพื้นที่ และต้องมีความอดทนในการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างลุล่วง โดยไม่รู้จักเหน็ด เหนื่อย^{๒๑๓}

๑๔. ในการทำงานการเมือง นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรต้องมีความรู้ความสามารถที่เป็น วิชาชีพของตนเองอย่างถ่องแท้ จนสามารถใช้ในการให้คำแนะนำให้ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ความรู้ในการ อธิบายเหตุการณ์ และจัดสถานการณ์เพื่อให้เกิดผลดีต่อภารกิจ/องค์กร เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจ เกิดขึ้นได้ตลอดถึงสามารถให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้^{๒๑๔}

๑๕. คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในสถานการณ์ปัจจุบัน จะต้องมีความสามารถในการ เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับตัวได้ทันการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองจนมี สมรรถนะที่สมบูรณ์ ทั้งสมรรถนะองค์กร สมรรถนะตามตำแหน่งงาน และสมรรถนะสากล (ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการสมัยใหม่ วัฒนธรรมสากล) มีขีดความสามารถในการ ให้คำปรึกษาการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลงานที่โดดเด่น ทำให้ สังคมเชื่อมั่นในศักยภาพและความเป็นมืออาชีพ^{๒๑๕}

๑๖. นักการเมืองควรตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การ ใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความ คิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อ

^{๒๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ชุมชนสังคมมีความมุ่งหวังและตั้งมั่นยึดถือในนโยบายที่ได้แถลงไว้กับประชาชนว่าในการบริหารงานของเทศบาล และในการบริหารงานของเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างสูงสุด^{๒๑๖}

๑๗. ในฐานะที่สังคมโดยส่วนใหญ่ยังคงเห็นบทบาททางการเมืองของสตรีนั้นจะดูอ่อนด้อยกว่าชาย ดังนั้น นักการเมืองสตรีควรจะต้องมีความอดทนต่อมุมมองดังกล่าว ขณะเดียวกันก็ควรนำเสนอความสามารถในการทำงานในเชิงประจักษ์เพื่อการเป็นการแสดงถึงศักยภาพของนักการเมืองสตรีว่า ศักยภาพและขีดความสามารถไม่ได้มีความแตกต่างจากนักการเมืองชาย^{๒๑๗}

๑๘. บทบาทในการเป็นผู้ชี้้นำให้คำปรึกษาหารือในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรมในสังคมแห่งความรู้ โดยนักการเมืองสตรีท้องถิ่นต้องมีความรู้ ความสามารถชี้้นำหรือให้คำปรึกษาในฐานะเป็นผู้ ขำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญ จนเป็นผู้นำทางปัญญาในฐานะเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ชัดเจน เรียกว่า ระดับมืออาชีพ (Professional)^{๒๑๘}

๑๙. ควรมีการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอาชีพ โดยเฉพาะนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีความสนใจในการพัฒนาวิชาชีพของชุมชน รวมทั้งต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในหน้าที่การงานหรือที่เรียกว่า มีความชำนาญด้านการคิด Technical Skill เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในสร้างนวัตกรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้^{๒๑๙}

๒๐. พัฒนาขีดความสามารถโดยการให้โอกาสในด้านความร่วมมือในการบริหารของท้องถิ่นด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำงาน รวมไปถึงการจัดฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นในการบริหารเช่น ข้อกฎหมาย ภูมิคุ้มกัน ความรู้ความเชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง การให้ทุนการศึกษา เป็นต้น^{๒๒๐}

สรุปได้ว่า การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรรมด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจอดทนในการทำงาน (วิรุโร) ได้แก่ การฝึกฝนพัฒนาตนเองให้มีทักษะ สมรรถนะและความรู้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ การพัฒนาขีดความสามารถในวิทยาการที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตนอย่างต่อเนื่อง การศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้สามารถนำความรู้มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สอดคล้องกับความถนัดของตนเอง และการพัฒนาฝึกฝนความอดทนในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง ดังแผนภาพที่ ๔.๑๑

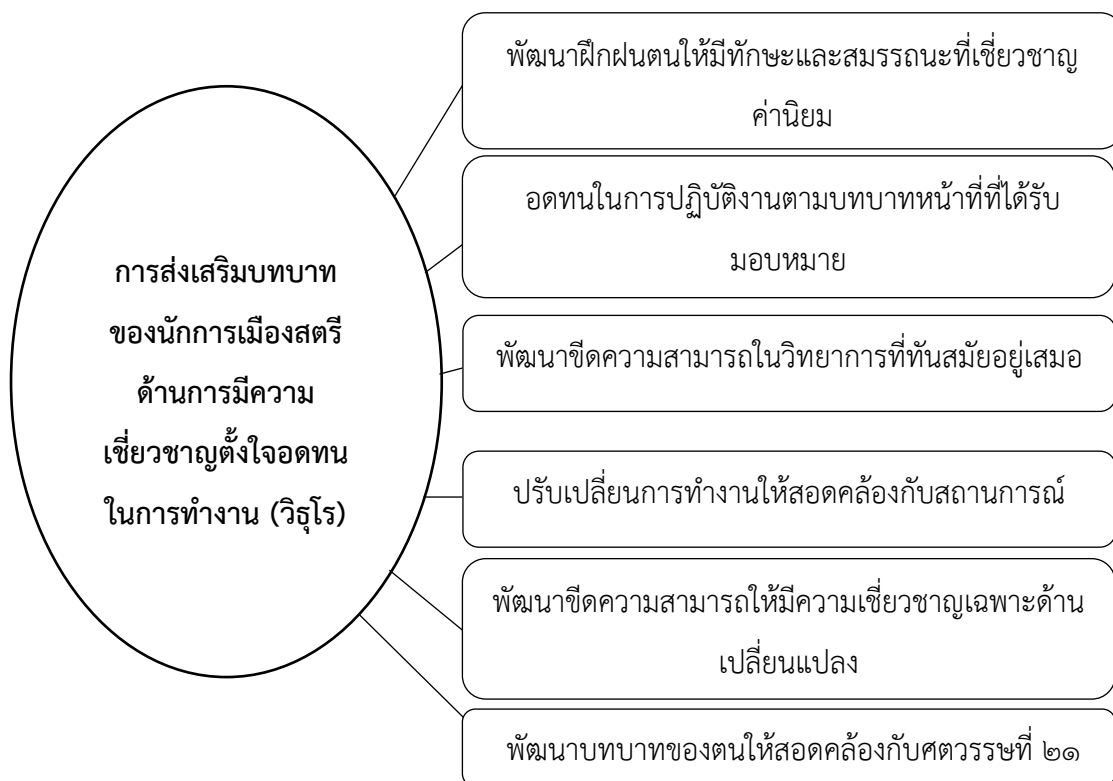
^{๒๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๑๑ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีความเชี่ยวชาญตั้งใจ
อดทนในการทำงาน (วิรุโร)

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสยสัมปันโน)

สำหรับหัวข้อหลักธรรมที่เป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของนักบริหารหรือนักการเมืองที่ดีนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดี หรือหลักนิสยสัมปันโน เพราะมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้คนอยากเข้ามาร่วมงานและทำงานให้ หากไม่มีมนุษยสัมพันธ์การบริหารคนก็ไปไม่รอด “หลักนิสยสัมปันโน เป็นหลักการสำคัญที่จำเป็นและสำคัญมาก สำหรับนักบริหารคน เพราะถ้ามนุษยสัมพันธ์ไม่ดีก็ไม่มีใครอยากมาร่วมงานหรือทำงานให้ เพราะการบริหารงาน บริหารคน คือการดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จได้โดยร่วมกับคนอื่น ซึ่งพบได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีความซื่อสัตย์สุจริตในการบริหารจัดการ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชน สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักสมานัตตตา ที่ให้เน้นการวางตนเสมอต้นเสมอปลายไม่ถือตัว รักษาระเบียบวินัยที่ทุกคนไม่เลือกปฏิบัติเพื่อเป็นการ

ดำรงตนให้ เป็นที่เคารพของเพื่อนร่วมงานและประชาชนทั่วไป รวมทั้งมีการปฏิบัติตัวต่อกันทั้งผู้ใหญ่ ทั้งผู้น้อย ด้วยการให้ความเคารพผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ^{๒๒๑}

๒. คุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ควรพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นผู้มีการพูดจาไพเราะอ่อนหวาน ไม่พูดเสียดแทงน้ำใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียใจ เจ็บใจ ไม่สบายใจ ต้องพูดกับประชาชนด้วยวาจาที่สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ นอกจากนี้ โดยปกติสตรีเป็นอีกหนึ่งต้นแบบในการใช้คำพูดที่ดีต่อกัน รู้จักยกย่องเพื่อให้กำลังใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เนื่องจากผู้บริหารเป็นสตรีจึงมีคุณสมบัติที่มีความเฉพาะคือการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น^{๒๒๒}

๓. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมีคุณลักษณะของคนประณีตประนอม เป็นคนใจเย็น เข้าใจผู้คนและบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน ความละเอียดอ่อน และเข้าใจถึงปัญหาความต้องการผู้คนในชุมชน ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้มีความจริงใจ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน เพื่อสร้างการยอมรับนับถือจากชาวบ้าน^{๒๒๓}

๔. ผู้นำสตรีท้องถิ่นควรพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ มีทักษะด้านคตินิยม ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิควิธี มีความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ ตลอดจนมีความสามารถในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนมาพัฒนาการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จสู่ความเป็นเลิศ และเป็นที่ยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย^{๒๒๔}

๕. คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น ผู้นำสตรีจะเข้าถึงความคิดด้านการเอาใจใส่ดูแลและกล้าที่จะทำความรู้จักกับผู้อื่นมากกว่าผู้ชาย จากความแตกต่างกันดังกล่าวมีผลต่อการบริหารคือสตรีจะมองธุรกิจเป็นเสมือนครอบครัว มีเมตตา สร้างและรักษาความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ให้ความยกย่องสมาชิกของบุคลากรในที่ทำงานมากกว่าผู้ชาย จึงทำให้เกิดความมั่นใจในตัวผู้นำส่งผลต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพ สำคัญที่สุดคือ การให้เกียรติผู้อื่นไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดก็ตาม เพราะว่าทุก ๆ คนมีสิทธิ์ความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน^{๒๒๕}

๖. พัฒนาการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือยกย่องให้เกียรติผู้อื่น มีใจที่เปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นของคนทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย ยอมรับความแตกต่างหลากหลายได้โดยปราศจากอคติ

^{๒๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญฉบับที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

ให้โอกาสผู้อื่นในการทำงานเสมอ มีความเห็นใจเอาใจเขามาใส่ใจเรา และคิดถึงความต้องการของผู้อื่น เป็น อันดับต้น^{๒๒๖}

๗. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรสร้างสัมพันธ์และเข้ากับผู้อื่นได้ดี โดยเต็มใจรับฟังความคิดเห็น เต็มใจเรียนรู้จากผู้อื่น แสดงน้ำใจรับอาสาช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีเหตุจำเป็นโดยไม่ต้องร้องขอ รวมทั้งให้กำลังใจผู้อื่นอย่างจริงใจและรักษามิตรภาพที่ดีระหว่างกันเพื่อประโยชน์ต่อท้องถิ่นโดยรวม^{๒๒๗}

๘. หัวใจของนักบริหารที่ดีนั้นต้องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประจำใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักพรหมวิหารธรรม ๔ ประการนั้น จักต้องพึงมีอยู่ประจำใจของนักการเมืองท้องถิ่นเลยทีเดียว คือต้องมีหลักของความเมตตา มีความโอบอ้อมอารี พลอยยินดีในทุก ๆ ความดี และพึงวางใจเป็นกลางด้วยการวางเฉยในพื้นที่ฐานของความสำเร็จ หรืออุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการดำรงอยู่ด้วยสติสัมปชัญญะ รู้ตัวทั่วพร้อมอยู่เสมอ ๆ^{๒๒๘}

๙. ผู้นำสตรีท้องถิ่นควรพัฒนาสมรรถนะตนเอง ให้เป็นผู้มีความสามารถในการเข้าใจและสามารถปฏิสัมพันธ์กับคนต่างวัฒนธรรมภายในชุมชนได้อย่างเหมาะสม รู้จักละเว้นการแสดงเจตคติแบบการลงความ เห็นตัดสินใดๆ หรือการใช้คำพูดเชิงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่น แต่ใช้การติดต่อเรียนรู้โดยตรงด้วยมุมมองที่ดีต่อผู้อื่นเสมอ^{๒๒๙}

๑๐. คุณสมบัติควรมีภาวะผู้นำ มีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้^{๒๓๐}

๑๑. มีมนุษยสัมพันธ์ เมตตาธรรม ไม่มีอคติ รู้จักสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมต้องรู้จักแสดงน้ำใจกับเพื่อนร่วมงานในโอกาสอันสมควร และสิ่งที่สมควรที่จะต้องมียุทธศาสตร์ คือ การให้เกียรติผู้อื่น สุดท้ายคือการรู้จักให้อภัย ถ้านักการเมืองมีเมตตาธรรมรู้จักให้อภัย จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน^{๒๓๑}

๑๒. พัฒนาศักยภาพของตนเองให้ประชาชนสามารถพึ่งพาอาศัยได้ โดยเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานให้ฝ่ายแต่ละฝ่ายในองค์กร ดำเนินแนวทางตาม

^{๒๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

กรอบทิศทางที่องค์กรต้องการบรรลุได้ หรือมีความสามารถในการผูกใจคนให้เป็นที่รักของคนภายใน
ชุมชน^{๒๓๒}

๑๓. คุณลักษณะที่สำคัญสำหรับนักการเมืองคือ จะต้องให้เกียรติบุคลากรข้าราชการใน
หน่วยงาน โดยการรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน มีน้ำใจต่อผู้อื่น การพูดหรือการ
แสดงออกทุกครั้งต้องมีสติอยู่เสมอเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากที่จะ
ทำให้งานสำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๒๓๓}

๑๔. ต้องให้เกียรติและเชื่อมั่นในความสามารถของคนอื่น โดยตระหนักในความรู้ความสามารถ
ของทุกคน ซึ่งมนุษย์ทุกคนล้วนมีศักยภาพและความสามารถในทางใดทางหนึ่งเสมอ เพราะการนำพา
องค์กรให้ประสบผลสำเร็จหรือเป็นไปเพื่อความความสันติสุขในองค์กร ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓
ส่วน ได้แก่ ผู้นำ ผู้ตาม และการจัดการ^{๒๓๔}

๑๕. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยการประสานงาน เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน
อื่นๆ ด้วย ดังนั้นนักการเมืองท้องถิ่นที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ
เปิด ชอบพบปะสังสรรค์กับผู้อื่น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ^{๒๓๕}

๑๖. นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมีบทบาทในการเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ ฉะฉานฉลาด
อารมณ์มั่นคง มีความฉลาด มีอารมณ์ดี และมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง มีมนุษยสัมพันธ์สามารถ
ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยร่วมเป็นทีมงานที่เข้มแข็ง รวมทั้งมีบุคลิกภาพทั้งภายนอกและภายใน
งดงาม^{๒๓๖}

๑๗. นักการเมืองสตรีควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี จูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตาม
ตัวแบบหรือตัวอย่างที่ดี รวมทั้งทำให้ผู้อื่นเชื่อถือศรัทธา ยอมรับในบุคลิกภาพ ความคิดเห็นและ
ยอมรับในพฤติกรรมดังกล่าว ทั้งนี้การจูงใจไม่ใช่เพียงแต่การพูดเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อและปฏิบัติตามเท่านั้น
แต่ยังต้องแสดงพฤติกรรมที่ทำให้เป็นตัวอย่างที่น่าเคารพศรัทธา ทำให้ผู้อื่นรับรู้และปฏิบัติตาม^{๒๓๗}

๑๘. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานงานกับทุก
ฝ่าย เพื่อระดมกำลังคนในการดำเนินงาน มีความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารคนที่
เข้ามามีส่วนร่วมในการทำเนินโครงการ ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว รวมทั้งเปิดโอกาสให้

^{๒๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

บุคลากรและชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเพื่อการเข้าใจที่ตรงกันของทุกฝ่าย^{๒๓๘}

๑๙. คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักการพูดคุย มีประสิทธิภาพในการสื่อสาร Human Relation Skill รวมทั้งมีการเจรจาด้วยถ้อยคำซึ่งเป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนอันเป็นถ้อยคำสุภาพ เพราะวาจาที่พูดออกไปนั้น ถ้าเป็นวาจาที่ไม่สุภาพไม่เป็นที่ยอมรับก็จะเป็นวาจาที่อาจเสียดแทงน้ำใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียใจ เจ็บใจ และไม่สบายใจ ซึ่งจะส่งผลทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของประชาชนในพื้นที่^{๒๓๙}

๒๐. การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น โดยให้การยอมรับในการตัดสินใจของสตรีที่เป็นผู้นำ รวมไปถึงการยกย่องเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน และการให้โอกาสกับสตรี รุ่นใหม่ที่มีความรู้ และการศึกษา เพื่อจูงใจให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อท้องถิ่นให้มากขึ้น^{๒๔๐}

สรุปได้ว่า การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิทธรรม ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน) ได้แก่ การส่งเสริมทักษะการสื่อสารและประสานงานให้แก่ฝ่ายในองค์กรดำเนินงานตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการให้บรรลุได้ การเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด การสร้างแรงจูงใจและผูกใจคนโดยทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ การยกย่องให้เกียรติผู้อื่นได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น สามารถเข้าใจบุคลากรในองค์กร หรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี และการช่วยเหลือผู้อื่นรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งจะนำมาสู่ความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังแผนภาพที่ ๔.๑๒

^{๒๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๒๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๑๒ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมพันธ์)

๔.๓.๑ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทุติยปาปนิกรรม

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทุติยปาปนิกรรม ในภาพรวม (n=๔๐๐)

การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น โดยบูรณาการด้วยหลักทุติยปาปนิกรรม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขุมา)	๔.๕๗	๐.๒๖	มากที่สุด
๒. ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิธูโร)	๔.๕๙	๐.๒๖	มากที่สุด
๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมพันธ์)	๔.๕๗	๐.๒๖	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	๔.๕๘	๐.๒๕	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ในภาพรวม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๘$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่าด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิจิโร) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๙$) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขุมา) และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน) ($\bar{X} = ๔.๕๗$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขุมา)

(n=๔๐๐)

ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะก้วไกล และก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	๔.๕๒	๐.๕๐	มากที่สุด
๒. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเปิดใจยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังและร่วมกันหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนให้ดีที่สุด	๔.๖๖	๐.๔๗	มากที่สุด
๓. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรไปสู่เป้าหมายโดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด
๔. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกพอใจ มีความผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และทุ่มเทเพื่อคุณภาพของผลงานที่ปฏิบัติ	๔.๖๖	๐.๕๐	มากที่สุด
๕. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีความกล้าในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ โดยกล้าในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ โดยเปลี่ยนองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	๔.๕๗	๐.๒๖	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขูมา) พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเปิดใจยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟัง และร่วมกันหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนให้ดีที่สุด และท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกพอใจ มีความผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และทุ่มเทเพื่อคุณภาพของผลงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = ๔.๖๖$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรไปสู่เป้าหมายโดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน และท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีความกล้าในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ โดยเปลี่ยนองค์กรให้ทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ($\bar{X} = ๔.๕๓$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ ทันสมัย กว้างไกล และก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ($\bar{X} = ๔.๕๒$)

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิรุโร) (n=๔๐๐)

ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิรุโร)	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะ สมรรถนะและความรู้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	๔.๖๔	๐.๔๘	มากที่สุด
๒. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการพัฒนาขีดความสามารถในวิทยาการใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตนอย่างต่อเนื่อง	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด
๓. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้สามารถนำความรู้มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ	๔.๖๕	๐.๔๗	มากที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรี
ท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรรม ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ
อดทนในการทำงาน (วิธโร) (ต่อ) (n=๔๐๐)

ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิธโร)	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๔. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ในด้านที่สอดคล้องกับความถนัดของตนเอง	๔.๕๔	๐.๔๙	มากที่สุด
๕. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการฝึกฝนความอดทนในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง	๔.๖๔	๐.๔๘	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	๔.๕๙	๐.๒๖	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรรม ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิธโร) พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการศึกษาอบรมการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้สามารถนำความรู้มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = ๔.๖๕$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะ สมรรถนะและความรู้ การปฏิบัติงานอยู่เสมอ และท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการพัฒนาฝึกฝนความอดทนในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง ($\bar{X} = ๔.๖๔$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการพัฒนาขีดความสามารถในวิทยาการใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = ๔.๕๓$)

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรี
ท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี
ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสยสัมปโน) (n=๔๐๐)

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสยสัมปโน)	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมทักษะการสื่อสารและประสานงานให้แก่ฝ่ายในองค์กรดำเนินงานตามกรองที่องค์กรต้องการให้บรรลุได้	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด
๒. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด	๔.๖๕	๐.๔๗	มากที่สุด
๓. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสร้างแรงจูงใจและผูกใจคน โดยทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด
๔. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการยกย่องให้เกียรติผู้อื่น ได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น สามารถเข้าใจบุคลากรในองค์กรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี	๔.๖๕	๐.๔๗	มากที่สุด
๕. ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมซึ่งจะนำมาสู่ความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคม	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	๔.๕๗	๐.๒๖	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการยกย่องให้เกียรติผู้อื่น สามารถเข้าใจบุคลากรในองค์กรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = ๔.๖๕$) รองลงมาคือท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมทักษะการสื่อสารและประสานงานให้แก่ฝ่าย

ในองค์กรดำเนินงานตามกรอบที่องค์การต้องการให้บรรลุได้ / ท่านให้กำลังใจและสนับสนุน
 นักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสร้างแรงจูงใจและผูกใจคน โดยทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตาม
 คำสั่งด้วยความเต็มใจ และท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการช่วยเหลือผู้อื่น
 และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมซึ่งจะนำมาสู่ความสงบสุขของการอยู่ร่วมกัน
 ในสังคม ($\bar{X} = ๔.๕๓$) ตามลำดับ

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ผลการวิเคราะห์จากการสนทนากลุ่มเฉพาะเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมือง
 สตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน
 ๑๐ รูปหรือคน โดยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑) สตรีมีความโปร่งใสสูง คดโกงน้อย สนับสนุนการจัดตั้งองค์กร ในเรื่องจักขุมา ปัจจัยที่
 มีผลคือ ต้องสนับสนุนการจัดการตั้งองค์กรสตรี เป็นแม่บ้าน ประหยัด ไม่ดื่มเหล้า เมายา ควรให้
 ผู้หญิงเคลื่อนไหว และเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ดีได้ ปรับให้เข้ากับเดมมิ่งได้อย่างไร การเข้าไปรับใช้ชุมชนทำ
 ได้อย่างไร ต้องเสนอให้เห็นบทบาทที่เข้าไปดำเนินการได้^{๒๔๑}

๒) แนวคิดของสตรีนิยม พระพุทธศาสนามีการส่งเสริมการบวชภิกษุในสมัยพุทธกาล
 อย่างไร มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่ง นางวิสาขา มีบทบาทอย่างไรในการตัดสินใจอย่างไร
 มีคุณสมบัติละเอียดละมัย ในสมัยพุทธกาล พระเจ้าอโศกมหาราชส่งพระสังฆมิตตาเถรีไปประกาศ
 พระพุทธศาสนาที่ประเทศศรีลังกา นำต้นพระศรีมหาโพธิ์ จนเป็นที่น้อมน่านับถือตลอดมา แสดงถึง
 ทูตทางพระพุทธศาสนาในการเชื่อมความสัมพันธ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การใช้หลักปาปนิ
 กกรรม ๓ มีความสอดคล้องดี ควรนำไปพัฒนาคุณลักษณะของนักการเมืองที่มีความรู้ส่งเสริม
 การศึกษาพัฒนาศักยภาพสตรีต่อไปในฐานะนักเมืองที่มีประโยชน์ของท้องถิ่นหรือระดับชาติต่อไป^{๒๔๒}

๓) ความเท่าเทียมของทางเพศตามรัฐธรรมนูญ แต่ไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร แต่สตรี
 เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จุดเด่นของสตรี บุคลิกภาพ วิสัยทัศน์เข้าถึงกลุ่มของชุมชน มี
 จุดเด่นอะไร ในการเข้าถึงชุมชน^{๒๔๓}

๔) การใช้สื่อ มีความเข้าใจในความรู้สึกข้อที่ ๔ หน้าที่ ๕ นักการเมืองสตรี มีคุณลักษณะ
 พิเศษ มีความสามารถที่จะลดภาวะทางการเมืองได้ เพราะมีความฉลาด มีความอ่อนโยน ต้องใช้ความ

^{๒๔๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๔๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๔๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

ประณีประนอมสูงในที่ประชุมต่าง ๆ เป็นจุดเด่นของสตรีที่มีความฉลาด มีองค์ความรู้ที่ได้รับ ผู้สมัครที่มีกระแสดี แต่ถูกยิงตายในจังหวัดราชบุรี ควรนำผู้สมัครมาวิจัยด้วย^{๒๔๔}

๕) การเมืองท้องถิ่นดูเหมือนไม่สะอาด สตรีไม่ควรเข้าไปเล่น แต่ปัจจุบันได้รับการยอมรับมากขึ้น ต้องไปแทรกในกลุ่มไลน์ของชุมชน หมู่บ้าน อำเภอ ควรกล้าแสดงออกให้มากกว่านี้ จึงจะเข้าไปมีบทบาทมากขึ้น^{๒๔๕}

๖) ควรเพิ่มความเข้มแข็งให้สมบูรณ์เพิ่มการเคราะห์ของเดมมิ่ง PDCA เพื่อวิเคราะห์เพิ่มขึ้น^{๒๔๖}

๗) สตรีมีความสนใจน้อย ตามสถิติของผู้สมัครชายมากกว่าหญิง ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิ์มากน้อยอย่างไร สถิติผู้ได้รับการเลือกตั้งเพียง ๑๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ ต้องส่งเสริมบทบาทโดยปัจจัยด้านภารกิจ แตกต่างจากนักการเมืองผู้ชายอย่างไร บทบาทที่มีศักยภาพ พัฒนาบทบาทเชิงรุก ทำงานเชิงสัญลักษณ์ของท้องถิ่นเมื่อเกิดเหตุการณ์ในการช่วยเหลือ บทบาทการเป็นแบบอย่าง การขับเคลื่อนการเป็นธรรมาภิบาลที่ดี องค์ความรู้ ปัญหา ค่านิยม ความเชื่อทางสังคม มากกว่าเป็นเชิงลึกเป็นเพียงคำพูดมากกว่า ควรเป็นรูปแบบของการส่งเสริมนักการเมืองสตรีให้มีบทบาทให้มากยิ่งขึ้นต้องใช้อะไรในการส่งเสริม หรือเป็นองค์กรสตรีที่มีศักยภาพ และต้องบูรณาการตามหลักพุทธธรรมต่อไป^{๒๔๗}

สรุปได้ว่า การส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นนั้นคือ การเปลี่ยนแปลงของบทบาทสตรีตามสังคมสมัยใหม่ ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทัศนคติ ค่านิยม โครงสร้างหน้าที่ทางสังคม รวมถึงพฤติกรรมของสมาชิกสังคมกลุ่มต่าง ๆ ในทางการเมืองการปกครองที่จำต้องจัดให้มีการแบ่งสรรอำนาจในทางการเมืองการปกครองให้กับกลุ่มต่าง ๆ อย่างมีความเสมอภาค แนวคิดสตรีนิยมจึงเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นเพื่อต่อสู้ ช่างชิง ปฏิเสธและท้าทายต่อมิติทางอุดมการณ์และวัตถุประสงค์ของระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ หากดำเนินได้อย่างนี้ นั่นหมายถึงการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นอย่างจริงจังและยั่งยืน

^{๒๔๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๔๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๔๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๔๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

๔.๕ องค์ความรู้

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” ซึ่งได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ แจกสอบถามและการสนทนากลุ่มเฉพาะโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรมซึ่งผู้วิจัยได้อองค์ความรู้ดังแผนภาพที่ ๔.๑๓ ดังนี้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๑๓ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑๓ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คือ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเน้นการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายของท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ คอยควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหารอันเป็นวิถีทางแห่งการถ่วงดุลอำนาจตามหลักประชาธิปไตย ควรมุ่งเน้นการบริหารและการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ให้เจริญก้าวหน้าเพื่อประโยชน์ต่อส่วนร่วม มีหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างคุณประโยชน์ให้กับท้องถิ่น ควรส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนอกชุมชน เพื่อติดต่อสื่อสารและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของสังคมและชุมชนในท้องถิ่น และควรมีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรับองค์กรให้เป็นผู้นำเชิงรุก พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นที่แปลกใหม่ ส่วนการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิทกรรม ๓ ประการ ประกอบด้วย จักขุมา คือ การมีวิสัยทัศน์ วิรุโร การจัดการดี และนิสสยสัมปันโน การมีมนุษยสัมพันธ์ มีความสำคัญต่อองค์กรทุกระดับและถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากรในทุกระดับจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อหลักธรรมในทฤษฎีปาปนิทสูตรดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยการมีวิสัยทัศน์การมีความเชี่ยวชาญ การมีมนุษยสัมพันธ์ ย่อมนำมาซึ่งการสร้างภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรม จักขุมา หมายถึงปัญญาของการณีกาล ซึ่งก็คือการมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ วิรุโร หมายถึง จัดการธุระได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านนิสสยสัมปันโน หมายถึง ฟังพวาอาศัยคนอื่นได้ เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถในการติดต่อ ประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานให้แก่แต่ละฝ่ายในองค์กร ดำเนินแนวทางตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการบรรลุได้

๑. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑.๑ สภาพทั่วไปของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

สภาพโดยทั่วไปในปัจจุบัน สังคมมีการยอมรับสตรีมากขึ้นกว่าเดิมว่าสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการทำงานหรือความรับผิดชอบภาระงานสำคัญได้ดีไม่ว่าจะเป็นภาระงานด้านการเมืองหรือด้านอื่นได้ทัดเทียมบุรุษ สังคมเกิดความเชื่อว่า สตรีง่ายที่จะเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เนื่องจากสตรีมีสัญชาตญาณของความเป็นแม่จึงมักมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอยู่เสมอ

๑.๒. ปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจะมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการยอมรับของประชาชนในฐานะที่จะเป็นผู้นำและผู้ประสานงานโดยที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติที่ยึดติดกับภาพลักษณ์เดิมที่ผู้นำ

จะต้องเป็นบุรุษเพราะเชื่อว่าบุรุษมีความเข้มแข็งและประสานงานกับผู้นำในส่วนอื่นได้ดีและคล่องตัวกว่าสตรี นอกจากนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติว่านักการเมืองสตรีมีประสบการณ์อ่อนในในงานด้านการเมือง และขาดความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งความชำนาญการใช้ระเบียบ กฎเกณฑ์ และข้อกฎหมาย

๒. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๒.๑ ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ควรส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่จำเป็น ซึ่งจะเป็นการพัฒนาตนเอง สร้างความเชื่อมั่นตนเอง ก่อให้เกิดความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นยิ่งขึ้นบนพื้นฐานของความถูกต้อง นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างการยอมรับจากประชาชนให้มากขึ้นไปอีกด้วย และนักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรรวมกลุ่มเป็นชมรมหรือสมาคมสตรีผู้นำทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ประจักษ์แก่ประชาชน

๒.๒ ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม ควรส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นได้มีการประสานงานที่รับผิดชอบต่อทุกภาคส่วนเพื่อที่ภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งจะสามารถเข้ามาช่วยเหลือและส่งเสริมให้กิจการ และการแก้ปัญหาของประชาชนในฐานะเป็นเครือข่ายกันได้ โดยสะดวก รวมทั้งนักการเมืองสตรีท้องถิ่นต้องรวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กร ซึ่งจะทำให้เกิดพลังและความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนในการทำหน้าที่ของตนด้วยความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคมและประชาชน

๒.๓ ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน ควรส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นได้มีโอกาสหรือมีส่วนร่วมทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนทุกเครือข่ายและภาคส่วน เพื่อจะได้ลงพื้นที่สอบถามถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนต่าง ๆ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนงบประมาณให้แก่ักการเมืองสตรีท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสะดวกและคล่องตัวในการร่วมทำและสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนทุกเครือข่ายและทุกภาคส่วน

๒.๔ ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นได้เป็นผู้นำและมีบทบาทในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นในพื้นที่ นอกจากนี้ ควรให้การสนับสนุนงบประมาณแก่นักการเมืองสตรีท้องถิ่น เพื่อนำไปส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นอันดีงามให้ยั่งยืนสืบไป

๒.๕ ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม ควรส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นได้มีการรวมตัวเป็นกลุ่มวิสาหกิจในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนานวัตกรรมแก่ท้องถิ่นทั้งสินค้า เทคโนโลยี กระบวนการแก้ปัญหาในชุมชน และการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน และส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมีโอกาสร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในองค์กรและ

ประชาชนร่วมกันใช้และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานและพัฒนาชุมชนในหน่วยงาน และท้องถิ่นของตน

๓. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ๓ ประการ ดังนี้

๓.๑ ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขูมา) ควรส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาดูงานในแหล่งประกอบการที่ประสบความสำเร็จนอกชุมชน หรือพื้นที่ของตน ทั้งในและนอกประเทศ เพื่อพัฒนาและอบรมงานการบริหารจัดการและการปกครอง ทั้งนี้ การส่งเสริมดังกล่าวจะทำให้ นักการเมืองสตรีท้องถิ่นสามารถเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาและการสร้างนวัตกรรมเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น มองการณ์ไกลได้อย่างรอบด้าน และนำปัญหาหรือความต้องการของประชาชนในพื้นที่มาปรับเป็นนโยบายและโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๓.๒ ด้านการมีความเชี่ยวชาญตั้งใจจดทนในการทำงาน (วิรุโร) ควรส่งเสริมให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นได้มีโอกาสพัฒนาระบบและการบริหารจัดการการทำงานในองค์กรและพื้นที่ เพื่อการบรรลุเป้าหมายคือได้ผลงานที่โดดเด่นและแตกต่าง นอกจากนั้น ชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชน ควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการและการทำงาน รวมทั้งข้อกฎหมาย ระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นต้น

๓.๓ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน) ควรส่งเสริมทั้งโอกาสและงบประมาณให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่เป็นนักประสาน มีทีมงานดีและมีสายสัมพันธ์กับคนดีนอกวงการ ผลักดันคนดีให้มีโอกาสเจริญก้าวหน้า โดยใช้หลักธรรมมาภิบาลมาเสริมสร้าง การบริหารตน บริหารคน และบริหารงาน ทำงานเป็นเครือข่าย ให้เกียรติทุกคน อ่อนน้อมถ่อมตนและเป็นมิตร นอกจากนั้น ต้องส่งเสริมทั้งโอกาสและงบประมาณให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่ฉลาดในการเจรจาโดยไม่พูดตรงเกินไป

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๑๔ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการสังเคราะห์การวิจัย คือ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรพัฒนาสมรรถนะให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ คอยควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหารอันเป็นวิถีทางแห่งการถ่วงดุล ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้าง

คุณประโยชน์ให้กับท้องถิ่น และมีความรับผิดชอบงานท้องถิ่นทั้งระบบเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนร่วม เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นโดยการพัฒนาเครือข่ายและกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานและค่านิยมอันพึงประสงค์ของชุมชน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน เสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและคนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้มีเป็นชุมชนนวัตกรรม ส่วนการพัฒนาคุณลักษณะนักการเมืองสตรีท้องถิ่นตามหลักทศตยาปณิกธรรม ๓ ควรส่งเสริมทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดที่ทันสมัย กว้างไกล และก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ สามารถเปลี่ยนองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น พัฒนาฝึกฝนตนเองให้มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะ สมรรถนะและความรู้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถในวิทยาการที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตนอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ การสร้างแรงจูงใจ การยกย่องให้เกียรติและการผูกใจคน โดยทำให้แต่ละคนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เป็นการบริหารคนบริหารคน และบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑.๑ สภาพทั่วไปของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

สถานการณ์ปัจจุบันสตรีเริ่มเข้ามามีบทบาทในการทำงานด้านการเมืองและการบริหารในระดับชาติและท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยมีแรงจูงใจทางการเมืองท้องถิ่นมาจากความที่มีใจรักและความอยากที่จะพัฒนาบ้านเมืองหรือพื้นที่ของตนเอง ชอบช่วยเหลือชาวบ้านและเป็นที่รู้จักของชาวบ้าน ทำให้อยากเข้ามาแก้ปัญหาและช่วยเหลือชาวบ้าน อีกทั้งการยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรีมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งจากความรู้ ขีดความสามารถ และศักยภาพการทำงานที่มีประสิทธิภาพ นักการเมืองสตรีท้องถิ่นสามารถแสดงบทบาททางการเมืองในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี เป็นไปตามสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก

๑.๒. ปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

เนื่องจากความเชื่อทางสังคมที่แตกต่างทางกายภาพและชีวภาพ ระหว่างชายและหญิงที่มีมาแต่ยาวนาน นับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้วัฒนธรรมในสังคมแบ่งแยกความเป็นหญิงและชายออก จากกัน ทั้งวิถีทางแห่งการปฏิบัติที่แตกต่างกันตามมาตรฐานของวัฒนธรรมประเพณีและหน้าที่ในสังคมเศรษฐกิจและในระดับครอบครัวแต่ละแห่ง จึงทำให้โลกทัศน์ของคนบางกลุ่มยังมีทัศนคติโน้มเอียงในเรื่องมิติหญิงชายและความเท่าเทียมทางเพศ ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ค่านิยมประเพณี วัฒนธรรม บริบททางสังคมและเจตคติดั้งเดิมทำให้สตรีอยู่ในกรอบของการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียม

๒. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๒.๑ ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่

การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรพัฒนาสมรรถนะและศักยภาพให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายของท้องถิ่นในการทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ คอยควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหารอันเป็นวิถีทางแห่งการถ่วงดุลฝ่ายบริหาร เพราะถ้าหากฝ่ายอื่นหรือละเลยไปจะส่งผลต่อองค์กรท้องถิ่นที่ต้องมีการตรวจสอบ และสะท้อนความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม

นักการเมืองสตรีท้องถิ่นในฐานะตัวแทนของประชาชน ควรปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรม คำนึงถึงความซื่อสัตย์ ความเท่าเทียมและความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน เคารพต่อผลประโยชน์ของคนในชุมชน คือเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วม ปฏิบัติตนต่อหลักนิติธรรมคือต้องใช้หลักกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมทั้งส่งเสริมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างคุณประโยชน์ให้กับท้องถิ่น และมีความรับผิดชอบต่องานท้องถิ่นทั้งระบบเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนร่วม

๒.๓ ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน

บทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือกับชุมชน ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำงบประมาณของท้องถิ่นโดยนำข้อเสนอของชุมชนมาพิจารณาและดำเนินการอย่างจริงจัง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นโดยการพัฒนาภาคีเครือข่ายสตรีทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน เพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

๒.๔ ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม

นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานและค่านิยมอันพึงประสงค์ของชุมชน ให้การสนับสนุนจัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมในการอนุรักษ์ และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน รวมทั้งเสริมสร้างความตระหนักให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและกฎเกณฑ์ของสังคม โดยให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติตนต่อสังคมได้อย่างเหมาะสม

๒.๕ ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม

นักรการเมืองสตรีท้องถิ่นควรบริหารจัดการโดยมีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรับองค์กรให้เป็นองค์กรเชิงนวัตกรรม พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นที่แปลกใหม่ รวมถึงผลักดันให้บุคลากรที่ชำนาญการมีส่วนร่วมในการระดมสมองให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นภายในองค์กร และชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดนโยบายเกี่ยวกับนวัตกรรมชุมชน เพื่อให้มีการกระจายรายได้และให้ชุมชนรู้จักการลงทุนที่คุ้มค่าโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓. การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ๓ ประการ ดังนี้

๓.๑ ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขูมา)

บทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ควรส่งเสริมให้มีทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์การคิดที่ทันสมัย กว้างไกลและก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เปิดใจยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นรับฟังและร่วมกันหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน รวมทั้งมีความกล้าในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ โดยเปลี่ยนองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น

๓.๒ ด้านการมีความเชี่ยวชาญตั้งใจอดทนในการทำงาน (วิรูโร)

นักรการเมืองสตรีท้องถิ่นควรฝึกฝนพัฒนาตนเองให้มีทักษะ สมรรถนะและความรู้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสอดคล้องกับความถนัดของตนเอง พัฒนาขีดความสามารถในวิทยาการที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตนอย่างต่อเนื่อง อบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สามารถนำความรู้มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาฝึกฝนความอดทนในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง

๓.๓ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน)

นักรการเมืองสตรีท้องถิ่นควรเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้มีความสามารถในการติดต่อประสานงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด สร้างแรงจูงใจและผูกใจคน โดย ให้นำพนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ รวมทั้งยกย่องให้เกียรติ อ่อนน้อมถ่อมตนและเป็นกัลยาณมิตรกับพนักงานและประชาชนทั่วไปเพื่อให้ได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น เป็นการบริหารคนบริหารคน และบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒) เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ๓) เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวินิจฉัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๒๐ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๐ รูปหรือคน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนา ผลจากการศึกษาสรุปได้ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการสัมภาษณ์สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. สภาพโดยทั่วไป พบว่า สตรีมีแรงจูงใจทางการเมืองท้องถิ่นมาจากความที่มีใจรักและต้องการที่จะพัฒนาบ้านเมืองหรือพื้นที่ของตนเอง ชอบช่วยเหลือชาวบ้านและเป็นที่รู้จักของชาวบ้าน ทำให้อยากเข้ามาแก้ปัญหาและช่วยเหลือชาวบ้าน อีกทั้งยังชอบความท้าทาย อยากลองเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองให้ดีขึ้น และมองว่าเป็นสิ่งท้าทายในการพัฒนาพื้นที่ที่ลงสมัคร รวมทั้งมีชุมชนและคนในชุมชนเป็นส่วนที่เป็นแรงผลักดัน การได้เป็นที่รู้จักของชาวบ้านมานานทำให้ได้รับการยอมรับนับถือ รวมถึงการร่วมกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ การมีจิตอาสาในการช่วยเหลือสังคม ทำให้สังคมตอบกลับมาด้วยการไว้วางใจในการให้เป็นผู้นำสตรีท้องถิ่น

๒. ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ค่านิยมและเจตคติดั้งเดิมที่ให้สตรีอยู่ในกรอบของการเลือกปฏิบัติ สมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจและไม่สนับสนุนให้สตรีทำงานทางการเมือง ในบางพื้นที่

ประชาชนไม่ยอมรับบทบาทและความสามารถของสตรี สตรีบางคนยังขาดภาวะผู้นำ ขาดความเชื่อมั่น ไม่พร้อมที่จะลงเล่นการเมือง รวมทั้งระบบเครือข่าย อิทธิพลท้องถิ่นและค่าใช้จ่ายในการหาเสียง ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงถือเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาบทบาทนักรการเมืองสตรีไทยเพื่อที่จะบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น

๓. ผลกระทบ พบว่า จากการที่สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น เป็นการสร้างความหลากหลายในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมือง เนื่องจากมุมมองและประสบการณ์ของสตรีที่แตกต่างจากชาย จะช่วยให้มีความละเอียดอ่อนรอบคอบในการจัดสรรงบประมาณและมีแผนงาน หรือโครงการที่ให้ความสำคัญกับงานด้านคุณภาพชีวิตครอบครัว และชุมชน งานสวัสดิการสังคม ผู้หญิงจึงเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาสังคม ชุมชน และประเทศ

๔. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหา พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาของการมีบทบาททางการเมืองของสตรีนั้นเกิดจาก ๒ ปัจจัยหลัก ๆ ได้แก่ ปัจจัยภายในหรือภูมิหลัง และปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายในนั้น แบ่งออกเป็นปัจจัยย่อย คือ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนตัว ปัจจัยด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านลักษณะการเป็นผู้นำ ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านความเชื่อในสถานภาพของบทบาทสตรี ส่วนกลุ่มปัจจัยภายนอกนั้น คือ ปัจจัยด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและปัจจัยในการตื่นตัวในสิทธิสตรี

๕.๑.๒ การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ พบว่า นักรการเมืองสตรีท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับและข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งข้อบัญญัติของเทศบาล กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายท้องถิ่น บทบาทดังกล่าวจะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติเทศบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจที่ได้ระบุไว้ โดยมีหน้าที่สำคัญ ได้แก่ หน้าที่ในการสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาล หน้าที่ในการออกเทศบัญญัติ และหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายบริหาร เพราะถ้าหากฝ่าฝืนหรือละเลยไป จะส่งผลกระทบต่อองค์กรท้องถิ่นที่ต้องมีการตรวจสอบ

๒. ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม พบว่า นักรการเมืองสตรีท้องถิ่นควรมุ่งเน้นบทบาทสำคัญ ได้แก่ ความรับผิดชอบในการดำเนินงานและสามารถตรวจสอบได้จากภายนอก ความโปร่งใสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบในลักษณะของกิจกรรมต่าง ๆ การปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรม คำนึงถึงความซื่อสัตย์ ความเท่าเทียมและความยุติธรรม การเคารพต่อผลประโยชน์ของคนในชุมชน

คือเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วม และเคารพต่อหลักนิติธรรมคือต้องใช้หลักกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม

๓. ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน พบว่า นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือกับชุมชน ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำงบประมาณของท้องถิ่นโดยนำข้อเสนอของชุมชนมาพิจารณาและดำเนินการอย่างจริงจัง การสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาคกัน การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

๔. ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่า นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรประพฤติปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของสังคมและชุมชนในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ตามวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น สร้างความตระหนักให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติตนต่อสังคมได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบทอดอย่างมั่นคง

๕. ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม พบว่า นักการเมืองสตรีท้องถิ่น ควรเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและคนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการระดมสมองให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ขึ้นมา เพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สรรหาทรัพยากรบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นในชุมชน รวมทั้งบริหารจัดการองค์กรให้มีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรับองค์กรเชิงรุกให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

๕.๑.๓ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม

๑. ด้านการมีวิสัยทัศน์ (จักขูมา) พบว่า นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรพัฒนาทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์การคิดที่ทันสมัย กว้างไกลและก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เปิดใจยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นรับฟังและร่วมกันหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน การกำหนดทิศทางที่จะดำเนินการขององค์กรไปสู่เป้าหมายโดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน การกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกพอใจ มีความผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และทุ่มเทเพื่อคุณภาพของผลงานที่ปฏิบัติ รวมทั้งความกล้าในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ โดยเปลี่ยนองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น

๒. ด้านการมีความเชี่ยวชาญตั้งใจอดทนในการทำงาน (วิรุโร) พบว่า นักการเมืองสตรี ท้องถิ่นควรฝึกฝนพัฒนาตนเองให้มีทักษะ สมรรถนะและความรู้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ การพัฒนาขีดความสามารถในวิทยาการที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตนอย่างต่อเนื่อง การศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้สามารถนำความรู้มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สอดคล้องกับความถนัดของตนเอง และการพัฒนาฝึกฝนความอดทนในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มกำลัง

๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน) พบว่า นักการเมืองสตรีท้องถิ่นควรพัฒนาทักษะการสื่อสาร เพื่อให้แต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินงานตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการให้บรรลุได้ เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด สร้างแรงจูงใจและผูกใจคนโดยทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ การยกย่องให้เกียรติผู้อื่นได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น สามารถเข้าใจบุคลากรในองค์กร หรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี และการช่วยเหลือผู้อื่นรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศชาย ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๗๐ เพศหญิง ๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๓๐ อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๑๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๐ รองลงมา ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๐ และน้อยที่สุดคือ ๑๘-๓๐ ปี จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๐ ภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕๐ รองลงมาคือ จังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓๐ และน้อยที่สุดคือ จังหวัดลำปาง จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๐ วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๐ รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๐ น้อยที่สุดคือ ระดับประถมศึกษา จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ รองลงมาคือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๐ น้อยที่สุดคือ อาชีพอื่น ๆ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๐ รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๒๐ และน้อยที่สุดคือ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ .๕๐

๕.๑.๕ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒$) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = ๔.๔๓$) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X} = ๔.๓๐$) ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๓$) ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม ($\bar{X} = ๓.๘๙$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ($\bar{X} = ๓.๘๕$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรายด้าน พบว่า

๑. ด้านการปฏิบัติตามกรอบภารกิจและหน้าที่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ตามลำดับได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างเร่งด่วน ($\bar{X} = ๔.๖๒$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเคารพต่อหลักนิติธรรมโดยใช้หลักกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการในองค์กรให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = ๔.๐๑$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสะท้อนความต้องการของประชาชน โดยการรับฟังปัญหาความต้องการความเดือดร้อน ตลอดจนข้อร้องเรียนต่าง ๆ แล้วนำเสนอต่อฝ่ายบริหารให้ดำเนินการแก้ไข ($\bar{X} = ๓.๗๗$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการจัดการดูแลประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบเรื่องราวร้องทุกข์ของชุมชนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = ๓.๕๒$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = ๓.๓๖$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

๒. ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๐๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงตามลำดับได้แก่ ($\bar{X} = ๔.๕๔$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการบูรณาการทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน และพัฒนาให้เกิดประโยชน์และสภาพอย่างยั่งยืนตามความต้องการของสังคม ($\bar{X} = ๔.๑๖$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการรู้จักเสียสละ และตระหนักถึงการเป็นผู้ให้เพื่อคืนกำไรไปสู่ชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่มีความคาดหวังของชุมชนนั้น ๆ

($\bar{X} = ๓.๗๔$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๖๑$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในสังคม โดยคำนึงถึงความซื่อสัตย์ ความเท่าเทียม และความยุติธรรม ($\bar{X} = ๓.๔๐$) ตามลำดับ

๓. ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = ๔.๕๔$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำงบประมาณของท้องถิ่น โดยนำข้อเสนอของชุมชนมาพิจารณาและดำเนินการอย่างจริงจัง ($\bar{X} = ๔.๕๒$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนอกชุมชน เพื่อติดต่อสื่อสารและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ($\bar{X} = ๓.๙๐$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาคกัน ($\bar{X} = ๓.๘๕$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X} = ๓.๘๕$) ตามลำดับ

๔. ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบทอดต่อไปอย่างมั่นคง ($\bar{X} = ๔.๖๔$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนการปฏิบัติตามอย่างขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบทอดต่อไปอย่างมั่นคง ($\bar{X} = ๔.๕๓$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมให้มีการประพฤติตนตามบรรทัดฐานประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคมและชุมชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = ๔.๕๑$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสร้างความตระหนักให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตนต่อสังคมได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = ๔.๐๕$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมือง

สตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ตามวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๘๐$) ตามลำดับ

๕. ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสรรหาทรัพยากรบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อสรรสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ($\bar{X} = ๔.๕๒$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการองค์กรให้มีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ที่ท้าทายเพื่อปรับองค์กรเชิงรุกให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = ๔.๔๓$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกำหนดนโยบายเพื่อให้มีการกระจายรายได้ให้ชุมชนและรู้จักการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด โดยวิธีใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๔๒$) ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการระดมสมองให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = ๔.๔๑$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ($\bar{X} = ๔.๔๐$)

๕.๑.๖ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรรม

ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรรม ในภาพรวม พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๘$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิรุโร) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๙$) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขูมา) และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น(นิสสยสัมปันโน) ($\bar{X} = ๔.๕๗$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรรม เป็นรายด้านพบว่า

๑. ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขูมา) พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเปิดใจยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟัง และร่วมกันหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนให้ดีที่สุด และท่านให้กำลังใจและ

สนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกพอใจ มีความผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และทุ่มเทเพื่อคุณภาพของผลงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = ๔.๖๖$) รองลงมา คือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรไปสู่เป้าหมาย โดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน และท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีความกล้าใน การเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ โดยเปลี่ยนองค์กรให้ทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ($\bar{X} = ๔.๕๓$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ ทันสมัย กว้างไกล และก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ($\bar{X} = ๔.๕๒$)

๒. ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิจิโร) พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการศึกษาอบรมการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้สามารถนำความรู้มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = ๔.๖๕$) รองลงมาคือ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มี การฝึกฝนพัฒนาตนให้เกิดทักษะ สมรรถนะและความรู้การปฏิบัติงานอยู่เสมอ ($\bar{X} = ๔.๖๔$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการพัฒนาขีดความสามารถในวิทยาการใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = ๔.๕๓$)

๓. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นกัน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการยกย่องให้เกียรติผู้อื่น สามารถเข้าใจบุคลากรในองค์กรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = ๔.๖๕$) รองลงมาคือท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมทักษะการสื่อสารและประสานงาน ให้แต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินงานตามกรอบที่องค์การต้องการให้บรรลุได้ / ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสร้างแรงจูงใจและผูกใจคน โดยทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ และท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการช่วยเหลือผู้อื่น และรู้จักเสียสละ

ประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งจะนำมาสู่ความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคม ($\bar{X} = ๔.๕๓$) ตามลำดับ^๑

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สภาพทั่วไปเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า สตรีเริ่มเข้ามามีบทบาทในการทำงานด้านการเมืองและการบริหารในระดับชาติและท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยมีแรงจูงใจทางการเมืองท้องถิ่นมาจากความที่มีใจรักและต้องการที่จะพัฒนาบ้านเมืองหรือพื้นที่ของตนเอง ช่วยเหลือชาวบ้านและเป็นที่ยึดใจของชาวบ้าน ทำให้อยากเข้ามาแก้ปัญหาและช่วยเหลือชาวบ้าน อีกทั้งยังชอบความท้าทายอยากลองเปลี่ยนแปลงชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้น และมองว่าเป็นสิ่งท้าทายในการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งมีชุมชนและคนในชุมชนเป็นส่วนที่เป็นแรงผลักดัน ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงของบทบาทสตรีตามสังคมสมัยใหม่ (Modernization) ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทัศนคติ ค่านิยม โครงสร้างหน้าที่ทางสังคม รวมถึงพฤติกรรมของสมาชิกสังคมกลุ่มต่าง ๆ ด้วยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้กระตุ้นให้สมาชิกของสังคมไม่ว่าชายหรือหญิง ได้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม บทบาท และพัฒนาเศรษฐกิจในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตามไปด้วย กลุ่มสตรีจึงกลายเป็นสมาชิกสังคมกลุ่มหนึ่งที่พยายามปรับเปลี่ยนและพัฒนาบทบาทความชอบธรรมในทางการเมืองการปกครอง ซึ่งต้องจัดให้มีการแบ่งสรรอำนาจในทางการเมืองการปกครองให้กับกลุ่มต่าง ๆ อย่างมีความเสมอภาค สอดคล้องกับกิติญา มุขสมบัติ ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ” ผลการวิจัยพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจและด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นบทบาทที่ประชาชนคาดหวังต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น สำหรับบทบาทที่โดดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ บทบาทด้านสังคมในการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ทั้ง

^๑ อัจฉราพรรณ สีวไรสง, “ภูมิหลัง แรงจูงใจและบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์”, วารสารการเมืองการปกครอง, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๗๘-๙๐.

กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมพัฒนาอาชีพ กิจกรรมที่เกี่ยวกับสวัสดิการของประชาชน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรี^๒

ส่วนปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีท้องถิ่น พบว่า ค่านิยมและเจตคติดั้งเดิมที่ให้สตรีอยู่ในกรอบของการเลือกปฏิบัติ สมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจและไม่สนับสนุนให้สตรีทำงานทางการเมือง ในบางพื้นที่ประชาชนไม่ยอมรับบทบาทและความสามารถของสตรี สตรีบางคนยังขาดภาวะผู้นำ ขาดความเชื่อมั่น ไม่พร้อมที่จะลงเล่นการเมือง รวมทั้งมีระบบเครือข่ายและอิทธิพลท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงถือเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาบทบาทนักการเมืองสตรีไทยเพื่อที่จะบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น นอกจากนี้ผู้ชายและสังคมยังมีทัศนคติโน้มเอียงในเรื่องมิติหญิงชายและความเท่าเทียมทางเพศ และเนื่องจากทัศนคติโน้มเอียงจึงทำให้เกิดการปิดกั้นโอกาสของผู้หญิงในการเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น ทั้งนี้แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดกลไกเอื้อต่อการสร้างความเสมอภาคและมาตรการพิเศษต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมระหว่างเพศ และเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง แต่ในความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน สถานภาพทางการเมืองการบริหารของสตรีในปัจจุบันยังไม่เสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชายมากนัก ทั้งในด้านสิทธิการตัดสินใจทางการเมือง การได้รับการยอมรับ เมื่อพิจารณาจากพื้นที่ทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น นักการเมืองหญิงจึงเป็นเพียงคนกลุ่มน้อยเท่านั้น สอดคล้องกับ **ลักคณา โยคะวิสัย และ จุมพล หนิมพานิช** ได้ศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทกลุ่มสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกุดคู เทศบาลตำบลโนนสัง เทศบาลตำบลโคกศรี เทศบาลตำบลยางตลาด เทศบาลตำบลหนองหินและเทศบาลตำบลกกกุง” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสนับสนุนบทบาทสตรี ได้แก่ แนวคิดมิติชายหญิงมีความเท่าเทียมกัน การตื่นตัวในเรื่องสิทธิมนุษยชน กลุ่มสตรีได้รับโอกาสทางสังคมมากขึ้น และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม ทำให้กลุ่มสตรีมีบทบาทมากขึ้น ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค พบว่า ขาดองค์การประสานงาน ตัวสตรีเองที่คิดว่าตนมีศักยภาพน้อยกว่าบุรุษ ส่วนแนวทางแก้ไข พบว่า ควรสร้างองค์การประสานงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับกลุ่มสตรี ควรส่งเสริมให้กลุ่มสตรีมั่นใจในตนเองและเห็นศักยภาพของตนเอง ควรส่งเสริมกลุ่มสตรีมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ควรส่งเสริมให้กลุ่มสตรีเข้าร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

^๒ กิติญา มุขสมบัติ. “การพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์*, (คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๐).

สร้างเครือข่ายในชุมชน และควรส่งเสริมให้ทุกคนในชุมชนเปลี่ยนแนวความคิด ทศนคติเรื่องการ พัฒนาที่ต้องเป็นหน้าที่ของบุรุษเท่านั้น^๓

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ **สุรัสวดี หุ่นพยนต์และชนาธิป บุญยเกตุ** ได้ศึกษาเรื่อง “สตรีกับบทบาทในการเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.): บริบททางสังคม วัฒนธรรมและการเมือง” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า สมาชิก อบต.หญิงที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามามีบทบาททำงาน ใน อบต. ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานทั่ว ๆ ไป ไม่ค่อยมีบทบาทสำคัญมากนัก ยกเว้นกลุ่ม ตัวอย่างบางคนที่ได้รับผิดชอบที่เกี่ยวกับการบริหารและการตัดสินใจบ้าง ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผิดชอบงานที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารนั้น มักจะเป็นบุคคลที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อชุมชนมาก่อน เป็นที่รู้จักและยอมรับของชุมชนมาก่อน จึงจะเป็นที่ยอมรับของสมาชิก อบต. ที่เป็นผู้ชายด้วย แต่ก็มีส่วนหนึ่งของสังคมที่มีความเห็นแตกต่างในประเด็นนี้ โดยเห็นว่าผู้หญิงมีบทบาท ไม่ด้อยกว่าผู้ชาย เพราะได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้หญิงมีบทบาทด้านการเมืองได้เช่นกัน ผู้หญิง สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ทุกขั้นตอน ประกอบกับการที่ภาครัฐได้มีการส่งเสริมทำให้ผู้หญิง สามารถมีบทบาททางการเมืองได้มากขึ้น^๔ และสอดคล้องกับ **อัจฉราพรรณ ลีวไรสง** ได้ศึกษาเรื่อง “ภูมิหลัง แรงจูงใจและบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์” ผลการศึกษา พบว่า ภูมิ หลัง แรงจูงใจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ เกิดจากแรงจูงใจสนับสนุนจากปัจจัย ๖ ประการ คือ ๑) แรงจูงใจจากครอบครัว ๒) แรงจูงใจจากฐานะทางเศรษฐกิจ ๓) แรงจูงใจจากการมี ผลงาน ๔) แรงจูงใจที่เกิดจากกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ๕) แรงจูงใจจากคนในชุมชน ๖) ความสนใจของตนเอง และในส่วนของบทบาทสตรีที่โดดเด่นใน การบริหารงาน มี ๒ ด้าน คือ ด้าน คุณภาพชีวิต และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงบทบาทที่เป็นจุดเด่นของ นักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงาน คือ ภาพลักษณ์และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ปัญหาและอุปสรรค ในการเข้าร่วมเวทีการเมือง ประกอบไปด้วย ๑) ปัญหาด้านสรีระของร่างกายผู้หญิง ๒) ปัญหาภาระ ครอบครัว ๓) ปัญหาคู่แข่งทางการเมือง ๔) ปัญหาด้านภาวะผู้นำ ๕) ปัญหาด้านค่านิยม วัฒนธรรม และสังคม ส่วนแนวทางการพัฒนาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงาน ๘ ประการ คือ ๑) การมีความรักศรัทธาในบทบาทและความพร้อม ๒) การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ๓) การพัฒนา

^๓ ลักคณา โยคะวิสัย และจุมพล หนิมพานิช, “การส่งเสริมบทบาทกลุ่มสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกุดตุ้ม เทศบาลตำบลโนนสัง เทศบาลตำบลโคกศรี เทศบาล ตำบลยางตลาด เทศบาลตำบลหนองหินและเทศบาลตำบลกกุง”, วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและ สังคมศาสตร์, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๑๓๕-๑๔๘.

^๔ สุรัสวดี หุ่นพยนต์และชนาธิป บุญยเกตุ, “สตรีกับบทบาทในการเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วน ตำบล: บริบททางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง”, รายงานการวิจัย, (สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓).

ศักยภาพของตนเอง ๔) การรณรงค์ให้ผู้หญิงมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น ๕) การปรับเปลี่ยนความคิดที่เกี่ยวกับค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงและการเมืองให้เกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น ๖) การใช้จุดเด่นของความเป็นผู้หญิงที่เป็นข้อได้เปรียบในการบริหารงาน ๗) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และ ๘) การเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนในท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่าง

๕.๒.๒ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นทั้ง ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ๒) ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม ๓) ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน ๔) ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น และ ๕) ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม เป็นบทบาทเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากนักการเมืองสตรีเริ่มเข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการเมืองในระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและรับผิดชอบงานด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมและด้านโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น ทั้งนี้ แม้ว่าสตรีจะมีเข้ามามีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน แต่การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของสตรีก็ยังคงเป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างบทบาทที่เป็นจุดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงานท้องถิ่น คือ การเป็นผู้บริหารสตรีที่มีภาพลักษณ์และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เนื่องจากนักการเมืองท้องถิ่นสตรีมักให้ความสำคัญกับการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และมีความละเอียดรอบคอบ ความอ่อนหวาน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น ทำให้สามารถพูดคุย รับฟังถึงปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนได้มากกว่านักการเมืองท้องถิ่นบุรุษ และสร้างความแตกต่างในการบริหารงานและพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น

การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมืองสตรีท้องถิ่นจึงควรพัฒนาสมรรถนะให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ คอยควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหารอันเป็นวิถีทางแห่งการถ่วงดุล พัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างคุณประโยชน์ให้กับท้องถิ่น โดยมีความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นทั้งระบบเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนร่วม เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นโดยการพัฒนาเครือข่ายและกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานและค่านิยมอันพึงประสงค์ของชุมชน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในองค์กรและคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้มีเป็น

ชุมชนนวัตกรรม สอดคล้องกับ **มนสิชา ภัคดีเมธี** ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการเผยแพร่บทบาทการทำงานของผู้หญิง มักจะไม่ได้รับการสนับสนุนและนำเสนอผลงานให้ปรากฏต่อสาธารณชน ความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่าย ในการที่จะมาประชาสัมพันธ์และเผยแพร่บทบาทของผู้หญิงที่โดดเด่นออกสู่สาธารณชน จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้บริหารเริ่มต้นจากภาพลักษณ์ที่แสดงออกโดยสีหน้า กิริยาทาท่าง เครื่องแต่งกาย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่บ่งบอกความเชื่อมั่นในภาพพจน์ของผู้บริหารสตรี และสามารถสร้างภาพลักษณ์ผู้บริหารสตรีได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทำให้ผู้ร่วมงานหรือประชาชนหน่วยงานอื่น ๆ ยอมรับในบุคลิกภาพของผู้บริหารสตรี ลักษณะของผู้บริหารสตรี มีความจริงใจและรักษาคำพูด ตั้งใจในการทำงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน ได้รับการยอมรับนับถือจากชาวบ้าน มุ่งมั่นและมีทัศนคติในการทำงานเพื่อชุมชน มีความปรารถนาดีต่อชุมชน สามารถในการที่จะรวบรวมกลุ่มคนและสามารถถ่ายทอดประเด็นปัญหาและแสวงหาความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาแก่ชุมชนจัดการและให้บริการ มีเครือข่ายที่สามารถขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือ เพื่อสร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชน หรือเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ และภาวะผู้นำสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเด็ดขาดรวดเร็ว และสามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องและประโยชน์ของส่วนรวม^๕ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ **พระมหาสนอง ปจฺโจปการี** ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” ผลการวิจัยพบว่า แนวทาง การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีดังนี้ ๑) ด้านการเลือกตั้ง เสนอว่า ควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และตรวจสอบผู้ลงสมัครเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต ๒) ด้านการเสนอความคิดเห็น เสนอว่า ควรเข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในเวทีประชาคมของตำบลทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และควรเข้าร่วมรับฟังการประชุมและเสนอความคิดเห็น ๓) ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์เสนอว่า ควรชักชวนคนในชุมชนรวมตัวกัน จัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม ๔) ด้านการแสดงออกของประชาชน เสนอว่า ควรเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น เช่น การฝึกอบรมอาชีพ กิจกรรมวันพ่อและควรชักชวนญาติให้เข้าร่วมกิจกรรม ๕) ด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร เสนอว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นกับหน่วยงานรัฐ และควรเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อตรวจสอบการทำงานของ

^๕ มนสิชา ภัคดีเมธี, “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพายัพอีสเทอร์น, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๙๕-๒๑๐.

หน่วยงานภาครัฐ^๖ และสอดคล้องกับ **วัจฉนันทน์ ดลสุข** ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร” ผลของการวิจัยพบว่า ด้านบทบาท ความเป็นผู้นำในท้องถิ่น สตรีต้องแสดงบทบาทของตนที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น มีพฤติกรรมเหมาะกับการประชาสัมพันธ์ได้ดีและเหมาะสมกับความเป็นผู้นำด้านวัฒนธรรมประเพณี ผู้นำในการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมอันดีงามให้คงอยู่ สตรีควรเป็นสัญลักษณ์อันดีงาม สร้างค่านิยมเกียรติยศให้แก่ท้องถิ่น ด้านกระบวนการทางการเมืองในท้องถิ่นสตรีต้องสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อ การวางแผนบริหารงบประมาณ และติดตามประเมินผลเป็นผู้นำของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกเทศมนตรี ประธานสภา และสตรีควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ยินดีรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น วางรากฐานทางการเมืองแก่เยาวชนที่จะเป็นผู้นำในอนาคต มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการดำเนินการบริหารท้องถิ่น โดยการสร้างจิตสำนึกด้านความถูกต้องดีงาม ค่านิยมของสังคม เป็นต้น รวมทั้งเป็นผู้นำชุมชน เป็นผู้นำกลุ่มชน สอดส่องป้องกันผู้ก่อการร้าย โจรผู้ร้าย การค้ามนุษย์และร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ด้านกิจกรรมของชุมชนในท้องถิ่นเห็นว่า สตรีต้องมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับงานอาชีพด้านต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนประสานเชื่อมโยงแหล่งผลิต คิดวิธีผลิตแบบใหม่เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ประสานแหล่งจำหน่าย บริหารจัดการผลประโยชน์เกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน และเป็นผู้นำในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มแปรรูปอาหาร กลุ่มหมอรักษาโรคทางเลือก กลุ่มร้านค้าริมทาง และเห็นว่า สตรีควรจะเก็บเกี่ยวประสบการณ์ ควรสนใจใฝ่รู้กิจกรรมอาชีพของชุมชน การตลาด ร้านค้า การให้ขวัญกำลังใจ แก่ผู้ประกอบการสมาชิก กลุ่มบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นแม่บทให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นในการเป็นวิทยากรเชิงปฏิบัติการงานอาชีพ^๗

๕.๒.๓ การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ๓ ประการ

การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม ๓ ประการ เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นได้ เนื่องจากเป็นหลักพุทธธรรมที่ทำให้เกิดการพัฒนาที่ดีแก่ผู้นำสตรี ผู้ปกครองและผู้บริหารบ้านเมืองระดับต่าง ๆ ซึ่งนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นที่จะประสบ

^๖ พระมหาสนอง ปจฺโจปการี, “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตตำบลดงหลวง อำเภอ ดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร”, **วารสารธาตุนวมปริทรรศน์**, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๑๑๔-๑๓๕.

^๗ วัจฉนันทน์ ดลสุข, “บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาล ตำบล คำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร, **ยโสธรปัญญาปริทรรศน์**, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๔๘-๖๓.

ความสำเร็จได้นั้นต้องมีหลักธรรมในการเป็นผู้นำและคุณสมบัติของผู้นำที่ดี กล่าวคือความเป็นผู้มีศักยภาพในตัวเองทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้และความสามารถ พร้อมทั้งจะปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างชาญฉลาดและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางเป้าหมายเอาไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การพัฒนาคุณลักษณะนักการเมืองสตรีท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรม ๓ ดังกล่าว จึงควรส่งเสริมให้เป็นผู้มีทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดที่ทันสมัย กว้างไกล และก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ สามารถเปลี่ยนองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น พัฒนาฝึกฝนตนเองให้มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะ สมรรถนะและความรู้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถในวิทยาการที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตนอย่างต่อเนื่อง รู้จักเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ การสร้างแรงจูงใจ การยกย่องให้เกียรติและการผูกใจคน โดยทำให้แต่ละคนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ซึ่งเป็น การบริหารคนบริหารคน และบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ **ดวงใจ ปินตามูล** ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำมุ่งให้บริการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามแนวพุทธธรรม” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำมุ่งให้บริการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามแนวพุทธธรรม ดังนี้ ด้านการบริการตามแนวพุทธธรรมมีแนวทางในการพัฒนาได้แก่ ๑) ผู้นำมุ่งให้บริการอย่างก้าวหน้าโดยมุ่งปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ๒) ผู้นำมุ่งใช้ความรู้ความชำนาญด้านการบริการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถในการให้บริการที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม และ ๓) ผู้นำมุ่งประสานประโยชน์โดยยึดประโยชน์สาธารณะให้บริการอย่างต่อเนื่อง เสมอมา จนได้รับความเชื่อถือจากบุคลากรในองค์กร ด้านความไม่เห็นแก่ตัวตามแนวพุทธธรรมมีแนวทางในการพัฒนา ๑) ผู้นำมุ่งแสดงออกถึงการไม่เห็นแก่ตัวด้วยการให้ ทางกาย วาจา และการให้ทางสติปัญญา ๒) ผู้นำมุ่งประสานประโยชน์โดยการค้นหาสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับผู้อื่นหรือสังคมส่วนรวมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และ ๓) ส่งเสริมบุคคลผู้ไม่เห็นแก่ตัวและไม่ยกย่องคนที่เห็นแก่ตัว ด้านการเสริมพลังอำนาจตามแนวพุทธธรรมมีแนวทางในการพัฒนา ๑) ผู้นำมุ่งส่งเสริมและสร้างความรู้ทักษะประสบการณ์ให้กับบุคลากรเพื่อเป็นพลังในการปฏิบัติงาน ๒) ผู้นำมุ่งสนับสนุนการพัฒนาและการเสริมสร้างความสามารถของบุคลากรในการแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยให้อำนาจอิสระในการตัดสินใจ และ ๓) ผู้นำต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดีสามารถประสานงานให้กับบุคลากรทำงานรวมกันเป็นทีม ด้านความนอบน้อมตามแนวพุทธธรรมมีแนวทางในการพัฒนา ๑) ผู้นำมุ่งรู้ความชำนาญในการแสดงออกถึงความนอบน้อม มีกริยาอ่อนน้อม มีวาจาอ่อนหวาน และมีจิตใจอ่อนโยน ๒) ผู้นำมุ่งรับผิดชอบต่อการให้บริการและเปิดรับการวิจารณ์พร้อมคำแนะนำจากบุคลากรและผู้อื่น และ ๓) ผู้นำต้องมีการประมาณตนและไม่อวดเก่ง

แสดงความสงบเสงี่ยม มองความสำเร็จขององค์กรมากกว่าความสำเร็จของตนเอง” นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ **อัมพร วงศ์โสภา** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัพปุริสธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาความคิดเห็นของประชาชนอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า การนำหลักสัพปุริสธรรมไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๔.๒๕ เพราะประชาชนชาวอำเภอสันป่าตองเป็นชาวล้านนาที่นับถือพระพุทธศาสนามา ตั้งแต่สมัยเวียงท่ากานที่มีอายุกว่าพันปี และมีวัฒนธรรม ประเพณีเก่าแก่ที่ล้วนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาที่สืบทอดมาถึงปัจจุบัน รูปแบบผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัพปุริสธรรมมีลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ หลักการจะต้องบูรณาการหลักสัพปุริสธรรม หลักการบริหารตามระเบียบข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหลักภาวะผู้นำในการบริหารงาน กระบวนการต้องปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ บทบาทที่พึงประสงค์และเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผลของรูปแบบผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัพปุริสธรรมจะทำให้เกิดผู้นำที่พึงประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้นำต้นแบบที่มีคุณลักษณะ ครองตน ครองคนและครองงาน^๙ และสอดคล้องกับ **จิตาภา เร่งมีศรีสุข** ได้ศึกษาเรื่อง “พุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบพุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๔ รูปแบบ ได้แก่ ๑) รูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสภาพปัจจุบัน ๒) รูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักปาปนิกรธรรม ๓) รูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ และ ๔) รูปแบบพุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเชิงพุทธบูรณาการ^{๑๐}

^๙ ดวงใจ ปินตามูล, “การพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำมุ่งให้บริการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามแนวพุทธธรรม”, **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๙๙-๒๑๐.

^{๑๐} อัมพร วงศ์โสภา, “รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัพปุริสธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาความคิดเห็นของประชาชนอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”, **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^{๑๑} จิตาภา เร่งมีศรีสุข, “พุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **รายงานการวิจัย**, (คณะศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, ๒๕๖๐).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” ผู้วิจัยจึงสรุปข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ควรมีนโยบายขับเคลื่อนกระบวนการส่งเสริมการสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองสตรีท้องถิ่น ในการสร้างการมีส่วนร่วมด้วยการสร้างช่องทางการสื่อสารที่ดีในทุกภาคส่วน เพื่อที่จะขับเคลื่อนความเป็นระบบและความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน คือ ภาครัฐเป็นผู้กำหนดนโยบาย ประชาสังคม และภาคท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยมีพุทธธรรมเป็นแกนกลางทั้งกระบวนการกำหนดนโยบาย และภาคปฏิบัติการ

๒) ควรมีนโยบายส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มภาคีเครือข่ายสตรีท้องถิ่น หรือกลุ่มสตรีในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมในชุมชน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนบทบาทของสตรีในการเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างเข้มแข็ง

๓) ควรมีนโยบายในการพัฒนาบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสตรี โดยการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของสตรีในเวทีการเมืองมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน เช่น การจัดตั้งองค์กรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นแก่สตรีในชุมชน

๔) ควรมีการกำหนดนโยบายและแผนงานเพื่อสนับสนุนให้สถาบันทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย วัด และองค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมบทบาททางการเมืองของสตรีท้องถิ่น เช่น การจัดโครงการที่ให้สตรีและเยาวชนเข้ามาร่วมกิจกรรม และร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๕) ควรมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมหรือให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องแนวคิดมิติชายหญิงมีความเท่าเทียมกัน โดยการจัดอบรม การรณรงค์ การทำสื่อประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้กลุ่มสตรีมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นด้วย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนการปฏิบัติงานองค์กรและการพัฒนาท้องถิ่น โดยให้มีการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มสตรีได้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายในชุมชน เพราะจะทำให้กลุ่มสตรีเกิดการรวมพลังกันทำงาน ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนท้องถิ่น

๓) หน่วยงานภาครัฐควรจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี โดยการจัดให้มีวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญในการการบริหารจัดการองค์ประกอบโครงสร้างท้องถิ่นมาให้ความรู้ เพื่อส่งเสริมให้สตรีไทยได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนทางการเมือง

๔) สถาบันการศึกษาควรกำหนดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับบทบาทหญิงชายในสถาบันการศึกษา ในกรณีที่มีการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ให้ผนวกเรื่องบทบาทหญิงชายในหลักสูตรและเนื้อหาวิชา และทำหน้าที่ในการเสริมสร้างความรู้และโอกาสในการเข้าสู่การเมืองของสตรีที่ทำงานในระดับชุมชน องค์กรชุมชน หรือผู้นำการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อให้ผู้หญิงกลุ่มนี้มีความมั่นใจในตัดสินใจเข้าสู่การเป็น “นักการเมือง”

๕) ภาครัฐควรมีการทบทวนกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้การเมืองท้องถิ่นก้าวไปข้างหน้าด้วยโลกทัศน์และมุมมองใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาวิเคราะห์สถานภาพบทบาทของสตรีที่เป็นผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานที่มีสตรีเป็นผู้นำระดับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน

๒) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหน้าที่ของผู้นำสตรีในการพัฒนาชุมชน อาทิ อำนาจตัดสินใจ การพัฒนาชุมชน การติดต่อสัมพันธ์กับผู้นำการเปลี่ยนแปลงของรัฐ การได้รับการยอมรับ จากกรเป็นผู้นำสตรีที่เป็นทางการ เป็นต้น

๓) ควรศึกษาองค์ประกอบของหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์ประกอบโครงสร้างท้องถิ่น

๔) ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เกี่ยวกับการให้ความรู้แก่สตรีด้านการเมือง และการหาเสียงลงสมัครรับเลือกตั้ง ตลอดจนทั้งสนับสนุนให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง อบต. สจ. ซึ่งเป็นการเมืองระดับท้องถิ่นและเป็นการวางพื้นฐานการเมืองเบื้องต้นสำหรับนักการเมืองสตรีท้องถิ่น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศรี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๖๐.

กัลยา วาณิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ. คณะพาณิชยศาสตร์

และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร :

วิญญูชน, ๒๕๔๘.

คณะทำงานวางแผนพัฒนาศรีระยะยาว. แผนพัฒนาศรีระยะยาว (๒๕๒๕-๒๕๔๔).

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๕.

โคทม อาริยา และคณะ. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี. กรุงเทพมหานคร : สถาบันผู้หญิงกับ

การเมือง, ๒๕๔๐.

จักรรัช ธีระกุล. สังคมวิทยาเบื้องต้น. นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๒.

จำนง อติวัฒนสิทธิ์. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคนอื่นๆ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

ตุลา มหาพสุธานนท์. หลักการจัดการหลักการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : เพิ่มทรัพย์การพิมพ์,

๒๕๕๒.

ธรรมวิทย์ เทิดอุดมธรรม. เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยนโยบายเขตการค้าเสรีของไทย.

กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชานินทร์ ศิลปจารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี อินเตอร์ พรินท์, ๒๕๔๙.
- ธีรยุทธ พึ่งเพียร. สถิติเบื้องต้นและการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๔๕.
- ธีระ รุญเจริญ. ผู้ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง, ๒๕๔๘.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. ผู้นำพันธุ์แท้ Authentic Leader. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว จำกัด, ๒๕๔๙.
- ปธาน สุวรรณมงคล. การปกครองท้องถิ่นไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๗.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: พีระพัฒนา, ๒๕๒๖.
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง และคณะ. สังคมและวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.
- ปราชญา กล้าผจญ. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : ก.พลการพิมพ์, ๒๕๕๐.
- ปภาณี ฐิติวัฒนา. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๒.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระมหาบุญมี มาลาวิชโร. พุทธบริหารสู่สุดยอดนักบริหารผู้ทรงภูมิที่ลูกน้องรักและเทิดทูนอย่างจริงจัง. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ริงค์ บิยอนด์บุ๊กส์ จำกัด, ๒๕๕๓.
- พัทธา สายหู. กลไกของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- _____. ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.
- ไพบุลย์ ช่างเรียน. สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, ๒๕๑๖.
- เมทินี พงษ์เวช. ผู้หญิงบนเส้นทางแห่งอำนาจและการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา, ๒๕๔๑.
- ยุทธ ไกยวรรณ. พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๓๕.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : นานมี บุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ลิขิต วีระเวทิน. การกระจายอำนาจ (decentralization) และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิชเนศพรินท์ติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด, ๒๕๓๙.

ลือชา ธรรมวินัยสถิต. มนุษย์กับสังคม. เพชรบุรี : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, ๒๕๔๔.

วันชัย มีชาติ. การบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

วิโรจน์ สารรัตน์. ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทศาสตร์ร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๕๗.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและปฏิบัติการ. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕.

สนธยา พลศรี. หลักสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕.

สมใจ ลักษณะ. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๒.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีสังคมวิทยา: การสร้าง การประเมินค่า และการใช้ประโยชน์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. บทบาทของสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๗.

สุดา ภิรมณ์แก้ว. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๑.

สุธีรา ทอมสัน และ เมทินี พงษ์เวช. สถานภาพและบทบาทที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยบทบาทชายหญิงและการพัฒนา, ๒๕๓๘.

_____ . ประเด็นสตรีบนเวทีการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยบทบาทชายหญิงและการพัฒนา, ๒๕๓๙.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.

สุภัททา ปินตะแพทย์. พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาคน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๒.

สุเมธ แสงนิมมвол. ต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อรทัย ก๊กผล และธนิษฐา สุขะวัฒน์. **คู่มือสมาชิกสภาท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมดาเพลส, ๒๕๕๑.

อานนท์ อาภาภิรม. **สังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๕.

อุทัย หิรัญโต. **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ :

กิติญา มุขสมบัติ. “การพัฒนาบทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นสตรีไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์**. คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๐.

ธีรวิทย์ ทองนอก. “การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๒.

นาคม ธีรสุวรรณจักร. “รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔.

สุทธิชัย หล่อตะกูด. “ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน”. **วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔.

อนุจิตร ชินสาร. “นวัตกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗.

อัมพร วงศ์โสภ. “รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพุทธตามหลักสัปปุริสธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาความคิดเห็นของประชาชนอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”. **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๓) รายงานวิจัย :

จิตาภา เร่งมีศรีสุข. “พุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เชียง
บูรณาการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. รายงานการวิจัย. คณะศิลปศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, ๒๕๖๐.

ชาญชัย ฮวดศรี. “รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชนจังหวัด
ขอนแก่น”. รายงานการวิจัย. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น, ๒๕๕๘.

ชฎานิศ เขียวสด, “อุปทานิยธรรม : หลักธรรมกับความสำนึกและความมั่นคงขององค์กร”, รายงาน
การวิจัย. กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ศูนย์อนามัยที่ ๖,
[ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : kcenter.anamai.moph.go.th/downlown [๑๐ สิงหาคม
๒๕๖๓].

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง. “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น”. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗.

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ และชนาธิป บุญยเกตุ. “สตรีกับบทบาทในการเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล
(อบต.): บริบททางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง”. รายงานการวิจัย. สำนัก บัณฑิต
อาสาสมัคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.

(๔) บทความ :

จำเริญ จิตรหลัง. “บทบาทของผู้บริหารในยุคของการปฏิรูปการศึกษา”. วิทยาจารย์. ปีที่ ๓ ฉบับที่
๑๐๖ (มกราคม ๒๕๕๕) : ๑๐.

จำลอง โพธิ์บุญ. “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการฝ่าวิกฤตภาวะโลกร้อน : ศึกษากรณีเทศบาล
ตำบลเมืองแกลง”. วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม. ปีที่ ๗ เล่มที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน
๒๕๕๔) : ๑-๑๖.

จิรศักดิ์ เกษียนบุตร. “องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ปัญหาขัดข้อง แนวทางแก้ไขและการ
พัฒนาในอนาคต”. วารสารเทศบาล. (๔ เมษายน ๒๕๓๖) : ๓๑.

ณัฐจรี สุวรรณภัก. “สังคมวิทยาชีวิตประจำวัน: “รอยต่อ-รอยตัด” แนวทัศน์ทางสังคมวิทยาในงาน
ศึกษาสังคมไทยร่วมสมัย”. วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา. ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๒
(กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๗๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ดวงใจ ปินตามูล. “การพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำมุ่งให้บริการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามแนวพุทธธรรม”. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๙๙-๒๑๐.
- ทัชชกร แสงทองดี. “คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงพุทธ”. วารสารวิจัยวิชาการ. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๑๔๕.
- ธณัฐพล ชะอุ่ม และคณะ. “การบริหารจัดการที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในเขตภาคกลางของประเทศไทย”. วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่ มหาวิทยาลัยสยาม. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๑๔๕.
- ปิยาภรณ์ ลิ้มโพธิ์ทอง. “บทบาทผู้บริหารสตรีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๑๓๕.
- พระพีรพล อินทปญโญ. “พระพุทธศาสนากับการพัฒนาท้องถิ่น”. วารสารสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๑-๑๑.
- พระมหาสนอง ปจฺโจปการี. “การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีในเขตตำบลดงหลวง อำเภอ ดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร”. วารสารธาตุพนมปริทรรศน์. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๑๑๔-๑๓๕.
- พันโท ปรีชา สุวรรณภูมิ. “รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง”. วารสารสมาคมนักวิจัย. ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๔) : ๑๐๒.
- มนสิชา ภัคดีเมธี. “บทบาทสตรีในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม ๒๕๖๐-กันยายน ๒๕๖๐) : ๓๙.
- ลักคณา โยคะวิสัย และ จุมพล หนิมพานิช. “การส่งเสริมบทบาทกลุ่มสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกุดตุ้ม เทศบาลตำบลโนนสัง เทศบาลตำบลโศภศรี เทศบาลตำบลยางตลาด เทศบาลตำบลหนองหินและเทศบาลตำบลกกกุง”. วารสารรังสีบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๙) : ๑๓๕-๑๔๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วัจฉนันท์ ดลสุข. “บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร. **ยโสธรปัญญาปริทรรศน์**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๔๘-๖๓.

เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์. “ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**. ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒๘ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๑๘๗.

อัจฉราพรรณ สิวไธสง. “ภูมิหลัง แรงจูงใจและบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์”. **วารสารการเมืองการปกครอง**. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๗๘-๙๐.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

จूरिवัลย์ ภักดีวุฒิ. **บูรณาการคืออะไร**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/74693> [๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓].

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://bit.ly/2Vf8lhF> [๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓].

มงคล นาฏกระสูตร. **ทฤษฎี สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.learners.in.th/file/drwattana> [๑ สิงหาคม ๒๕๖๓].

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่. **ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่**. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.chiangmai.go.th/managing/public/D8/8D01Feb2017150134.pdf> [๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓].

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่. **ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่**, (ออนไลน์), แหล่งที่มา : https://www.ect.go.th/chiangmai/download/article/article_20200522104757.pdf [๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓].

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงราย, **ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงราย**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.chiangrai.net/cpwp/?p=1588> [๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓].

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดลำปาง, **ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดลำปาง**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.lampang.go.th/db_lap/62/B_lampang62n.pdf [๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓].

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ ๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.ect.go.th/ectlibrary/ewt_news.php?nid=43 [๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓].

๒. ภาษาอังกฤษ :

2. Secondary Sources

(I) Book :

Allport , Gordon W.. **Pattern and Growth in 69 Personality**. New York: Holt Rinehart and Winston, Inc., 1967.

Allport, Gordon R. **Personality: A Psychology Interpretation**. New York: Holt, 1937.

Almond, Gabriel A. and Jr. B.G. Powell. **Comparative Political Today**. Boston: Little Brown and Company, 1976.

Almond, Gabriel and Verba, Sidney. **The Civic Culture**. Princeton University Press: Princeton., 1972.

Blumer, Herbert. **Symbolic Interactionism**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1969.

Bruce J. Cohen. **Introduction to Sociology**. New York: McGraw-Hill, 1979.

Elton Mayo. **The Social Problems of an Industrial Civilization**. Boston: Graduate School of Business Administration. Harvard University, 1945.

George Herbert Mead. **Movements of Thought in the Nineteenth Century**. Edited by Merritt H. Moore Chicago: University of Chicago, 1936.

Getzels, Jacob W. & Guba, Eugene G. **Social Behavior and the Administrative Process**. New York: Harper & Publishers, 1968.

Good Thomas. **Looking in Classrooms**. New York: Harper & Row, 1973.

Gulick Luther. “ Note on the Theory of Organization. In Jay M. Shaf Ritz, and Albert C. Hyde”. **Classic of Public Administration**. 2nd edition. California: The Dorsey Press, 1987.

Herbert A. Simon. “The proverbs of Administration”. In Jay M. Shafritz and Albert C. Hyde. **Classic of Public Administration**, 2nd edition. California: The Dorsey Press, 1987.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Homans, George C.. **Social Behaviour: Its Elementary Forms**. London: Straker Brothers, 1973.
- Hoyle E. **The Role of the Teacher**. New York: Humanities Press, 1969.
- John Sheldrake. **Management Theory from Taylorism to Japanimation**. London: International Thompson Business Press, 1996.
- Jonathan H. Turner. **The Structure of Sociological Theory**. California: wads worth Publishing company, 1991.
- Keith Davis. **Human Relation at Work**. New York: McGraw-Hill Book Co., 1960.
- Kirkpatrick, Jean J. **Political Woman**. New York: The Eagleton Institute of Political, Rutgers University, 1979.
- Kerch and others. **Individual in Society**. New York: McGraw-Hill, 1962.
- Lenore Mandelson. **Women Political and Change**. London: Oxford University Press, 1980.
- Leonard Broom and Philip Selznick. **Sociology**. New York: Harper & Row Publishers, 1973.
- Mead, M.H. **Social Psychology**. New York: McGraw-Hill, 1950.
- Millet Kate. **Sexual Politics**. New York: Equinox Books Doubleday and Company Inc., 1971.
- Morgan, G. **Creative Organization Theory : A Resource Book**. CA: SAGE Publication, 1989.
- Nadel. **Theory of Social Structure**. Glencoe: The Free Press, 1958.
- Parsons, Talcott and Shils, Edward A. **Toward a General Theory of Action**. New York: Harper and Row, 1951.
- Paul F. Secord and Carl W. Backman. **Social Psychology**. New York: McGraw-Hill Book Co., 1964.
- Phra Brahmaganabhorn, **Dictionary of Buddhism**, Bangkok: Sahathammik, 2011.
- Phra Dharmakosajarn (Prayoon Dhammacitto). **Buddha's Administration Methods**. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2006.
- Secord, P. F. & Backman, C. W. **Social Psychology**. New York: McGraw-Hill Book, 1964.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Taylor, Frederick W. **The Principles of Scientific Management**. New York: Harper, 2000.

Turner, Jonathan H. **The Structure of Sociological Theory**. Home Wood, Illinois; Dorsey, 1982.

William Ouchi. **How American Business can Meet the Japanese Challenge**. United States: Adison-Wesley Publishing, 1981.

(II) Articles :

D. J. Levinson. "Toward a new social psychology : The convergence of sociology and psychology". **Merrill-Palmer Quarterly of Behavior and Development**, 10 (1985) : 77-78.

Rizzo, J. R. House, R.J. & lirtzman. S.I. "Role Conflict and Ambiguity in Complex Organization". **Administrative Science Quarterly**. 15 (1970).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

คำชี้แจง : แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์สอบถามความคิดเห็นอย่างแท้จริงของท่านเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ครบถ้วนทุกประเด็นคำถาม คำตอบของท่านจักได้รับการรักษาไว้เป็นความลับและไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านหรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากคำตอบของท่านจักได้รับการนำไปวิเคราะห์เป็นภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน ๕ ด้าน คือ

- ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ จำนวน ๕ ข้อ
- ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม จำนวน ๕ ข้อ
- ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน จำนวน ๕ ข้อ
- ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน ๕ ข้อ
- ด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนที่บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมคือปาปนิกกรรม ๓ ประการ

- ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขุมา) จำนวน ๕ ข้อ
- ด้านการมีความเชี่ยวชาญตั้งใจและอดทน (วิตุโร) จำนวน ๕ ข้อ
- ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี (นิสสยสัมปันโน) จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนที่บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมคือปาปนิกกรรม ๓ ประการ

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางสาวสาลินี รักกตัญญู นิสิตปริญญาเอก

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑. เพศ ชาย หญิง
๒. อายุ ๑๘ - ๓๐ ปี ๓๑ - ๔๐ ปี
 ๔๑ - ๕๐ ปี ๕๑ - ๖๐ ปี
 ๖๑ ปีขึ้นไป
๓. ภูมิลำเนา เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง
๔. วุฒิทางการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 ปวช./ปวส. ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี
๕. อาชีพ ตำแหน่ง (ระบุได้มากกว่า ๑ ตำแหน่ง)
 นักเรียน/นักศึกษา ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 เกษตรกร รับจ้างทั่วไป
 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชนฯ
 อื่น ๆ โปรด ระบุ.....
๖. รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท
 ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท
 ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๑) ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่						
๑	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการจัดการดูแลประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องราวร้องทุกข์ของชุมชนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
๒	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเคารพต่อหลักนิติธรรมโดยใช้หลักกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการในองค์กรให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม					
๓	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสะท้อนความต้องการของประชาชนโดยการรับฟังปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อน ตลอดจนข้อร้องเรียนต่าง ๆ แล้วนำเสนอต่อฝ่ายบริหารให้ดำเนินการแก้ไข					
๔	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ					
๕	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการติดต่อประสานไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างเร่งด่วน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๒) ด้านความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของสังคม						
๖	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในสังคม โดยคำนึงถึงความซื่อสัตย์ ความเท่าเทียม และความยุติธรรม					
๗	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการรู้จักเสียสละและตระหนักถึงการเป็นผู้ให้เพื่อคืนกำไรไปสู่ชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่มีความคาดหวังของชุมชนในพื้นที่					
๘	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ให้มีความโปร่งใส โดยหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามาตรวจสอบได้					
๙	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่น					
๑๐	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการบูรณาการทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนและ พัฒนาให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนตามความต้องการของสังคม					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๓) ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน						
๑๑	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือกับชุมชน					
๑๒	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำงบประมาณของท้องถิ่นโดยนำข้อเสนอของชุมชนมาพิจารณาและดำเนินการอย่างจริงจัง					
๑๓	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาคกัน					
๑๔	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง					
๑๕	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนอกชุมชนเพื่อติดต่อสื่อสารและ ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๔) ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น						
๑๖	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคมและชุมชนในท้องถิ่น					
๑๗	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน และท้องถิ่นเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมตามวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น					
๑๘	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสร้างความตระหนักให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคม มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง และปฏิบัติตนต่อสังคมได้อย่างเหมาะสม					
๑๙	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนการเรียนรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบทอดต่อไปอย่างมั่นคง					
๒๐	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนการปฏิบัติตามอย่าง ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบทอดต่อไปอย่างมั่นคง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๕) ด้านประสิทธิภาพและการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม						
๒๑	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ					
๒๒	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและคนในชุมชนให้มีส่วนร่วม ในการระดมสมองให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ					
๒๓	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสรรหาทรัพยากรบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อสรรสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ					
๒๔	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการองค์กรให้มีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายเพื่อปรับองค์กรเชิงรุก ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง					
๒๕	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกำหนดนโยบายเพื่อให้มีการกระจายรายได้และให้ชุมชนรู้จักการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด โดยวิธีใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด					

ตอนที่ ๓ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน □ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๑) ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขุมา)						
๑	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะ กว้างไกล และก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน					
๒	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเปิดใจยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟัง และร่วมกันหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนให้ดีที่สุด					
๓	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรไปสู่เป้าหมายโดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน					
๔	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกพอใจ มีความผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และทุ่มเทเพื่อคุณภาพของผลงานที่ปฏิบัติ					
๕	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีความกล้าในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ โดยเปลี่ยนองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๒) ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิรุโร)						
๖	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่มีการฝึกฝนพัฒนาตนให้เกิดทักษะ สมรรถนะและความรู้การปฏิบัติงานอยู่เสมอ					
๗	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่มีการพัฒนาขีดความสามารถใน วิทยาการใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับ งานของตนอย่างต่อเนื่อง					
๘	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่มีการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ ของตนเอง ให้สามารถนำความรู้มาบูรณาการ และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ					
๙	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่มีการพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะ ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญ เฉพาะทางในด้านที่สอดคล้องกับความถนัด ของตนเอง					
๑๐	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่มี การพัฒนาฝึกฝนความอดทนใน การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายอย่างเต็มกำลัง					
(๓) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดีช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน)						
๑๑	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมทักษะการสื่อสารและ ประสานงานให้แต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินงาน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ตามกรอบที่องค์กรต้องการให้บรรลุได้					
๑๒	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่มีการเสริมสร้างมนุษย์สัมพันธ์ให้ ความสามารถในการติดต่อประสานงานให้ สำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด					
๑๓	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่มีการสร้างแรงจูงใจและผูกใจคน โดย ทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่ง ด้วยความเต็มใจ					
๑๔	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่มีการยกย่องให้เกียรติผู้อื่น ได้รับ ความเชื่อถือจากผู้อื่น สามารถเข้าใจบุคคลทก กรในองค์กรหรือผู้ได้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี					
๑๕	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุนนักการเมืองสตรี ท้องถิ่นที่มีการช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักเสียสละ ประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมซึ่งจะ นำมาสู่ความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคม					

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวสาลินี รักกตัญญู นิสิตปริญญาเอก

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้าง
การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

.....
คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

๒. เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

๓. เพื่อศึกษาการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนที่บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรม

ท่านเป็นบุคคลที่ได้รับเลือกในการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยและสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการและเป็นแนวทางการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนต่อไป ประเด็นคำถามชุดนี้มีทั้งหมด ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

ตอนที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

ตอนที่ ๔ คำถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบนที่บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรม

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์การวิจัยนี้

นางสาวสาลินี รักษัตถ์ญญ นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑.๑ ชื่อ/นามสกุล และอายุปัจจุบัน

๑.๒ วุฒิทางการศึกษา

๑.๓ ที่อยู่

๑.๔ E-mail/Facebook/Line และเบอร์โทรศัพท์มือถือ

๑.๕ ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด

๑.๖ สัมภาษณ์ ณ สถานที่

๑.๗ วัน/เดือน/ปี และเวลาที่สัมภาษณ์

หมายเหตุ ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและบันทึกภาพในการสัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

๒.๑ ท่านคิดว่า จุดแข็ง (Strengths) ของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๒ ท่านคิดว่า จุดอ่อน (Weaknesses) ของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๓ ท่านคิดว่า โอกาส (Opportunities) ของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๔ ท่านคิดว่า อุปสรรค (Threats) ของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอย่างไรบ้าง

๒.๕ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๑ ท่านคิดว่า การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่ ควรเป็นอย่างไร

๓.๒ ท่านคิดว่า การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านความรับผิดชอบต่อคาดหวังของสังคม ควรเป็นอย่างไร

๓.๓ ท่านคิดว่า การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน ควรเป็นอย่างไร

๓.๔ ท่านคิดว่า การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรเป็นอย่างไร

๓.๕ ท่านคิดว่า การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม ควรเป็นอย่างไร

๓.๖ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ ๔ การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรม

๔.๑ ท่านคิดว่า คุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขูมา) ควรเป็นอย่างไร

๔.๒ ท่านคิดว่า คุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีความเชี่ยวชาญตั้งใจอดทนในการทำงาน (วิธุโร) ควรเป็นอย่างไร

๔.๓ ท่านคิดว่า คุณลักษณะผู้นำของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน) ควรเป็นอย่างไร

๔.๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความเมตตาอนุเคราะห์ที่ท่านกรุณาให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

นางสาวสาลินี รักกัตัญญ

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๑๒ ๙๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำคุษฎีนิพนธ์
เรียน อาจารย์ ดร.วีรบุษ พรหมจักร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครร่างคุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำคุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสาลิณี นามสกุล รักกตัญญู รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๑๐๔๑๒๓ นิสิตหลักสูตร
ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่า
ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจ
แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำคุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวสาลิณี รักกตัญญู

โทร : ๐๘๑-๓๖๑๙-๕๒๕๔

ดร.นรินทร์ พงศ์กร

รองอธิการบดี (วิเทศสัมพันธ์)

๑๐๓.๓.๑๖๓

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์หาค่า IOC

การแปลค่า (IOC) จากแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านที่ได้ประเมินการเลือกตั้งระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์โดยกำหนดค่าการให้คะแนนต่อคำถาม IOC ให้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ +1 หมายถึง เห็นว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตรงตามเนื้อหา 0 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตรงตามเนื้อหา -1 หมายถึง เห็นว่า ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตรงตามเนื้อหา แบบสอบถามที่ถือว่ามีความเห็นตรงตามเนื้อหาในระดับที่สามารถนำไปใช้กับข้อมูลได้ จะต้องมีค่า IOC เกินกว่า 0.75 เป็นต้นไป

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

ข้อที่	คำถาม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
(1) ด้านการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและหน้าที่									
1	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการจัดการดูแลประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องารี่ของบุคคลของชุมชนที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเคารพต่อสิทธิชีวิตรวมโดยไม่ใช้หลักกฎหมาย กฎระเบียบ และ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คำถาม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
	ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการในองค์กรเพื่อให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม								
3	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสะท้อนความต้องการของประชาชนโดยการรับฟังปัญหาความต้องการความเดือดร้อน ตลอดจนข้อร้องเรียนต่าง ๆ แล้วนำเสนอสถาบันบริหารให้ดำเนินการแก้ไข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการติดต่อประสานไปรษณีย์หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างเร่งด่วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คำถาม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
	ในพื้นที่ โหมบิดโกลาไลให้ทุนในชุมชนได้มีส่วนร่วมและลดความตึงเครียดเกี่ยวกับกระตั้นงานขององค์กรท้องถิ่น								
10	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการบูรณาการทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนและ พัฒนาให้เกิดประโยชน์และประสิทธิผลที่แตกต่างอย่างยั่งยืนตามความต้องการของชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
(2) ด้านการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน									
11	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการระดับชุมชนต้นแบบหลาย ภาคราชการ และ การประสานขอความร่วมมือกับชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำงบประมาณของท้องถิ่นโดยนำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คำถาม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
(2) ด้านความรับผิดชอบและความคาดหวังของเอ็นจีโอ									
6	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการประหลูดคนเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในสังคม โลกค่านิยม ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ และความยุติธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการผู้ดำเนินและตระหนักถึงการเป็นผู้ให้เพื่อคืนกำไรไปสู่ชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่มีความคาดหวังของชุมชนในพื้นที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการรับผลิตของผลิตภัณฑ์ในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ให้มีความโปร่งใส โดยหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามาตรวจสอบได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	ท่านได้ทำสิ่งใดของระดับสภานักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนสถาบันท้องถิ่นให้เกิดขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ลักษณะ	คะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
	ข้อเสนอของชุมชนมาพิจารณาและดำเนินการอย่างจริงจัง								
13	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนามันอย่างเสมอภาคกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาร่วมกันกับชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมปฏิบัติสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนอกชุมชนเพื่อคัดค้านสิ่งเลวร้ายและร่วมกันแก้ไขปัญหาร่วมกันแก้ไขปัญหาร่วมกันแก้ไขปัญหาร่วมกันแก้ไขปัญหาร่วมกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ลักษณะ	คะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
(4) ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น									
16	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมให้มีการประเพณีปฏิบัติคนละแบบหรือประเพณีวัฒนธรรม ค่านิยมของสังคมและชุมชนในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นเป็นพันธมิตรของสังคมตามวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสร้างเสริมความตระหนักให้ประชาชนประเพณีปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายของสังคม มีความรับผิดชอบต่อนักโทษของตนเอง และปฏิบัติตนต่อสังคมได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ลักษณะ	คะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
	สนับสนุน การเรียนรู้ ชุมชนรวมกันประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ให้มีความยั่งยืนและสืบทอดต่อไปอย่างมั่นคง								
20	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนการปฏิบัติตามอย่าง ชุมชนรวมกันประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและสืบทอดต่อไปอย่างมั่นคง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
(5) ด้านประสิทธิภาพและการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม									
21	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานขององค์กรท้องถิ่น ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการเสริมสร้างความภาคภูมิใจของภาคี และคนในชุมชนให้มีส่วนร่วม ใน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ลักษณะ	คะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
	กระบวนการของให้เกิดทัศนคติที่ดีกับสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้มีความเจริญ								
23	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการสรรหาทรัพยากรบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการบริการที่ใหม่ ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการองค์กรให้มีความยืดหยุ่น กล้าเสี่ยงกับสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายเพื่อปรับองค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	ท่านที่กำกับใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการกำหนดนโยบายเพื่อให้มีการกระจายรายได้และให้ชุมชนรู้จักการลงทุนที่คุ้มค่า โดยวิธีใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ลักษณะ	คะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
3	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการกำหนดทิศทางการทำงานเป็นงานขององค์กรไปสู่เป้าหมายโดยมีจุดชนวนประชากรที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกพอใจ มีความผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และทุ่มเทเพื่อคุณภาพของผลงานที่ปฏิบัติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีความกล้าในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม ๆ โดยเปลี่ยนแปลงองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
(2) ด้านการบริการผู้เชี่ยวชาญ ตั้งใจ ทุ่มเทในการทำงาน (วิบูล)									
6	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการฝึกฝนและพัฒนาคนให้เกิดทักษะ สมรรถนะ และความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ลักษณะ	คะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ข้อที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาของนวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนซึ่งบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรม									
ข้อที่	ลักษณะ	คะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
(1) ด้านการวิจัยพัฒนาที่กว้างไกล (จิตสุภา)									
1	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการส่งเสริมที่จะหาความคิดเชิงสร้างสรรค์ ทั้งแบบ กว้างไกล และก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการเปิดใจยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟัง และร่วมกันหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนให้ดีที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ลักษณะ	คะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การปฏิบัติงานอยู่เสมอ									
7	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการพัฒนาขีดความสามารถในวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของหน่วยงานตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการศึกษารอบรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้สามารถนำความรู้มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืน มีการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ลักษณะ	คะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
พัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง									
(3) ด้านการมีคุณสมบัติเชิงคุณธรรมและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิตยาณิชา)									
11	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการส่งเสริมที่จะหาวิธีการและประสานงานให้แต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินงานตามกรอบที่องค์กรต้องการให้บรรลุได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการเสริมสร้างบุคลิกอันพึงปรารถนาให้มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	ทำนุให้กำลังใจและสนับสนุน นวัตกรรมเมืองสตรีที่ยั่งยืนที่มีการสร้างแรงจูงใจและผูกใจคน โดยทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คำถาม	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ได้ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
14	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุน นักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการ ยกย่องให้เกียรติผู้อื่น ได้รับ ความเชื่อถือจากผู้อื่น สามารถ เข้าใจบุคลากรในองค์กร หรือ ผู้ได้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	ท่านให้กำลังใจและสนับสนุน นักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีการ ช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักเสียสละ ประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ ส่วนรวมซึ่งจะนำมาสู่ความสงบ สุขของการอยู่ร่วมกันในสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความเมตตาอนุเคราะห์ของทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวสาธิตี รักดีคุณุ นักศึกษาปริญญาเอก

คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถาม (Try Out)

ด่วนที่สุด**บันทึกข้อความ**

ห้อง.....
เลขรับ ๒๕๕๗
วันที่ ๑ มี.ค. ๒๕๖๔
เวลา.....น.

ส่วนราชการ สำนักงานจังหวัดลำพูน กลุ่มงานอำนวยการ โทร ๐ ๕๓๕๑ ๑๐๐๐ (มท.) ๒๕๐๒๒

ที่ - วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

๑. ต้นเรื่อง

ด้วย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแจ้งว่า นางสาวสาลินี รักกตัญญู รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๑๐๔๑๒๓ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ซึ่งการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่จังหวัดลำพูน จึงขออนุญาตให้นางสาวสาลินี รักกตัญญู ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

๒. ข้อเท็จจริง/ข้อพิจารณา

จากการประสานงานกับนางสาวสาลินี รักกตัญญู ทราบว่าได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ ๘ อำเภอ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งข้อมูลการสำรวจดังกล่าวจะนำไปเป็นข้อมูลงานวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน”

๓. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายบุญส่ง ไชยมณี)
หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำพูน

๓๓๐

(นายชัชวาลย์ ฉายะบุตร)

(นายชัชวาลย์ ฉายะบุตร)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

หอ.กลุ่ม.....
หน.ง.....
จนท. วิทยากร (๑๑๖๔)
พิมพ์/ทาน..... ๑๐ มี.ค. ๒๕๖๔

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.953	40

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
A1	4.87	346	30
A2	4.73	521	30
A3	4.80	407	30
A4	4.80	407	30
A5	4.87	346	30
B1	4.87	434	30
B2	4.87	346	30
B3	4.90	305	30
B4	4.87	346	30
B5	4.93	254	30
C1	4.77	504	30
C2	4.87	346	30
C3	4.83	379	30
C4	4.87	346	30
C5	4.73	583	30
D1	4.80	484	30
D2	4.77	430	30
D3	4.83	379	30
D4	4.87	346	30
D5	4.87	434	30
E1	4.90	403	30
E2	4.87	346	30
E3	4.93	254	30

E4	4.87	346	30
E5	4.90	403	30
F1	4.97	183	30
F2	4.93	254	30
F3	4.97	183	30
F4	4.97	183	30
F5	4.93	254	30
G1	4.90	403	30
G2	4.93	254	30
G3	4.97	183	30
G4	4.93	254	30
G5	4.90	403	30
H1	4.90	305	30
H2	4.97	183	30
H3	4.87	346	30
H4	4.90	403	30
H5	4.93	254	30

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ที่ ๒๓ ๕๐๐๕๒/๒๖๐๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
อาคารเรียนรวม ๒๖๓ ชั้น 5 ห้อง ๒ ๕๐๔
เลขที่ ๒๓ ๕๐๐๕๒/๒๖๐๕
จังหวัดนครราชสีมา ๓๑๑๐๐
โทร. ๐๕๓ - ๒๔๘ - ๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๒, ๘๒๐๓
Fax : ๐๕๓ - ๒๔๘ - ๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓
Website : sru.ac.th
E-mail : sru@sru.ac.th

๕๘ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ใช้ชื่อในนามบัณฑิตวิทยาลัย
นิตยสาร พระมหาธีรราชเจ้า อุดมดี อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตอำนาจ
สิทธิ์ที่สงวนด้วย แบบมีลักษณะดังที่แนบมาไว้ในการบริการข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวลาสิณี นามสกุล รัชตปัญญา รหัสประจำตัวบัตร ๒๕๐๑๑๐๕๗๒ นิสิตหลักสูตร
ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การ
ส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีที่สัมพันธ์กับเศรษฐกิจในการบริหารจัดการองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งการวิจัยดังกล่าว
ขอความอนุเคราะห์ที่ไม่มีผลถึงข้อมูลส่วนตัวในเชิงพาณิชย์ และมีการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์แก่การวิจัยการต่อไป นิสิตผู้ขอปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
กรมราชวิทยาลัย หรือยื่นข้ออ้างว่าจำเป็นต้องใช้ข้อมูลส่วนตัวจากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณใน
ความเมตตาที่หากรวาม น โลกานี

จึงมีลักษณะดังต่อไปนี้ขอความอนุเคราะห์

ขอเนติการจากคุณความเคารพอย่างสูง

(รศ.ศาสตราจารย์ ดร.เมธิตี ชอสมิทธิ์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวลาสิณี รัชตปัญญา
โทร : ๐๕๓-๒๔๘-๕๒๕๕

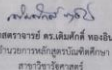
บันทึกข้อความ

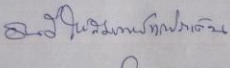
ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ นิสิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ ภาควิชา กศ.บ.น. โทร.๒๕๐๑-๕๐๐๐ ภายใน (๕๒๐๐)
ที่ ๒๓ ๕๐๐๕๒/๒๖๐๕ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ใช้ชื่อในนามบัณฑิตวิทยาลัยในการวิจัย

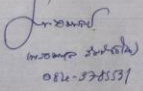
เรียน อาจารย์ ดร.พรหมเดช สัมพันธ์นิน อาจารย์วิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา

เนื่องด้วย นางสาวลาสิณี นามสกุล รัชตปัญญา รหัสประจำตัวบัตร ๒๕๐๑๑๐๕๗๒ นิสิตผู้ขอ
ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
"การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีที่สัมพันธ์กับเศรษฐกิจในการบริหารจัดการองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งการวิจัยดังกล่าว
ขอความอนุเคราะห์ที่ไม่มีผลถึงข้อมูลส่วนตัวในเชิงพาณิชย์ และมีการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์แก่การวิจัยการต่อไป นิสิตผู้ขอปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
กรมราชวิทยาลัย หรือยื่นข้ออ้างว่าจำเป็นต้องใช้ข้อมูลส่วนตัวจากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณใน
ความเมตตาที่หากรวาม น โลกานี

จึงมีลักษณะดังต่อไปนี้ขอความอนุเคราะห์

(รศ.ศาสตราจารย์ ดร.เมธิตี ชอสมิทธิ์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

(นางสาวลาสิณี รัชตปัญญา)
๐๕๓-๒๔๘๕๒๕๕

ผู้ประสานงาน : นางสาวลาสิณี รัชตปัญญา
โทร : ๐๕๓-๒๔๘-๕๒๕๕

8023 สำนักวิชาการ
วิทยาเขตเชียงใหม่

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ นิสิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ ภาควิชา กศ.บ.น. โทร.๒๕๐๑-๕๐๐๐ ภายใน (๕๒๐๐)
ที่ ๒๓ ๕๐๐๕๒/๒๖๐๕ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ใช้ชื่อในนามบัณฑิตวิทยาลัยในการวิจัย

นิตยสาร พระมหาธีรราชเจ้า อุดมดี ศ.ดร. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

เนื่องด้วย นางสาวลาสิณี นามสกุล รัชตปัญญา รหัสประจำตัวบัตร ๒๕๐๑๑๐๕๗๒ นิสิตผู้ขอ
ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
"การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีที่สัมพันธ์กับเศรษฐกิจในการบริหารจัดการองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งการวิจัยดังกล่าว
ขอความอนุเคราะห์ที่ไม่มีผลถึงข้อมูลส่วนตัวในเชิงพาณิชย์ และมีการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์แก่การวิจัยการต่อไป นิสิตผู้ขอปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
สารคามราชวิทยาลัย หรือยื่นข้ออ้างว่าจำเป็นต้องใช้ข้อมูลส่วนตัวจากพระคุณท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเมตตาที่หากรวาม น โลกานี

จึงมีลักษณะดังต่อไปนี้ขอความอนุเคราะห์

(รศ.ศาสตราจารย์ ดร.เมธิตี ชอสมิทธิ์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

(รศ.ศาสตราจารย์ ดร.เมธิตี ชอสมิทธิ์)
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
๒๓๐ ก.ต. ๒๕

ผู้ประสานงาน : นางสาวลาสิณี รัชตปัญญา
โทร : ๐๕๓-๒๔๘-๕๒๕๕

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาค สาขาวิชาช่างยนต์ คณะเทคนิคการช่าง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา
อาคารเรียนใหม่ ชั้น 5 ตึก 8 504
พื้นที่ 79 ไร่ 1 งาน 5 ไร่ 1 งาน 10 ตารางวา
จังหวัดนครราชสีมา 33110
โทร. 053 - 268 - 020 ต่อ 6222, 6203
Fax: 053 - 268 - 020 ต่อ 6203
Website : su.ac.th
E-mail : su@su.ac.th
๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

ที่ ๑๗ ๑๐๑๕๙/๑๖๖๑

เรื่อง ขอทราบรายละเอียดของบุคลากรที่มีสิทธิ์กับข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการจังหวัดเชียงใหม่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๓ ชุด

เรียนคุณ นางสาวลาณี นามสกุล รักศักดิ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคเทคนิคการช่าง
ปทุมธานีบุรีรัมย์ สาขาวิชาช่างยนต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา ได้ทำการพิจารณาเรื่อง "การ
ส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นและผู้บริหารระดับสูงในการบริหารจัดการองค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ดำเนินการโดยคุณครู
การศึกษาระดับปริญญาโทเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของประชาชนในเชิงการปกครองของส่วน
ราชการในจังหวัดสุรินทร์" โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการของงาน
ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลของบุคลากรในสังกัด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ให้ความยินยอมที่จะดำเนินการวิจัยและขอข้อมูลในนามของ
พหุวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวฤทธิ์ ทองอเนก
ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีภาค
สาขาวิชาช่างยนต์

ผู้ประสานงาน : นางสาวลาณี รักศักดิ์
โทร : ๐๕๓-๒๖๘-๕๒๔

เขตเลือกตั้งในจังหวัดเชียงใหม่ ๙ เขตการเลือกตั้ง
ที่ผู้วิจัยขอเก็บข้อมูลโดยจากแบบสอบถามมีรายละเอียด ดังนี้

เขตเลือกตั้ง ที่	พื้นที่ที่เข้าเก็บข้อมูลหรือรายชื่อ ส.ส. มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓	จำนวน แบบสอบถาม	หมายเหตุ
๑	อำเภอเมืองเชียงใหม่	๒๐	
๒	อำเภอหางงองและอำเภอสารภี	๒๐	
๓	อำเภอสันกำแพง อำเภอแม่ออน และอำเภอฮอด	๒๐	
๔	อำเภอสันทราย อำเภอพร้าว และอำเภอแม่ออน (เฉพาะตำบลห้วยทราย)	๒๐	
๕	อำเภอฝายหลวง อำเภอฮอด อำเภอแม่ออน และอำเภอแม่ออน (ตำบลตำบลห้วยทราย)	๒๐	
๖	อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง และอำเภอไชยปราการ	๒๐	
๗	อำเภอฝาง และอำเภอแม่อาย	๒๐	
๘	อำเภอไชยปราการ อำเภอแม่ออน อำเภอฮอด และอำเภอแม่ออน	๒๐	
๙	อำเภอแม่ออน อำเภอฮอด อำเภอแม่ออน และอำเภอแม่ออน	๒๐	
รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดทั้งสิ้น		๑๘๐	

นางสาวลาณี รักศักดิ์ ผู้ทำการวิจัย
นิสิตศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาครูสอน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มงานอำนวยการ โทร.๐ ๕๓๒๓ ๒๒๐๒
ที่ ๑๐๑๕๙/๑๖๖๑ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอทราบรายละเอียดของบุคลากรที่มีสิทธิ์กับข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการจังหวัดเชียงใหม่

๑. สืบเนื่อง
ด้วยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา และนางสาวลาณี รักศักดิ์
วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคเทคนิคการช่าง สาขาวิชาช่างยนต์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น
และผู้บริหารระดับสูงในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น" ซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ดำเนินการโดยคุณครูการศึกษาระดับปริญญาโทเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของ
ประชาชนในเชิงการปกครองของส่วนราชการในจังหวัดสุรินทร์" โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย
เกี่ยวกับข้อมูลของบุคลากรในสังกัด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ให้ความ
ยินยอมที่จะดำเนินการวิจัยและขอข้อมูลในนามของพหุวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์

๒. สืบเนื่อง
จากการประสานงานกับนางสาวลาณี รักศักดิ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคเทคนิคการช่าง
นครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ เรื่องขอทราบรายละเอียดของบุคลากรในสังกัด
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการพิจารณาเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของ
นักการเมืองท้องถิ่นและผู้บริหารระดับสูงในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและ
หน่วยงานอื่น" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ดำเนินการโดยคุณครูการศึกษาระดับปริญญาโทเรื่อง
"การส่งเสริมบทบาทของประชาชนในเชิงการปกครองของส่วนราชการในจังหวัดสุรินทร์" โดยมี
วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลของบุคลากรในสังกัด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ให้ความยินยอมที่จะดำเนินการวิจัยและขอข้อมูลในนามของพหุวิชาการ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์

๓. ข้อเสนอ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวฤทธิ์ ทองอเนก
(นางสาวลาณี รักศักดิ์)
หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่

นางสาวลาณี รักศักดิ์
ผู้อำนวยการจังหวัดเชียงใหม่
๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔

๓๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มงานอำนวยการ โทร.๐ ๕๓๒๓ ๒๒๐๒
ที่ ๑๐๑๕๙/๑๖๖๑ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอทราบรายละเอียดของบุคลากรที่มีสิทธิ์กับข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการจังหวัดเชียงใหม่

๑. สืบเนื่อง
ด้วยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา และนางสาวลาณี รักศักดิ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาค
เทคนิคการช่าง สาขาวิชาช่างยนต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การ
ส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นและผู้บริหารระดับสูงในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วน
ท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ดำเนินการโดยคุณครูการศึกษาระดับ
ปริญญาโทเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของประชาชนในเชิงการปกครองของส่วนราชการในจังหวัดสุรินทร์"
 โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลของบุคลากรในสังกัด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
บุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ให้ความยินยอมที่จะดำเนินการวิจัยและขอข้อมูลในนามของพหุวิชาการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีบุรีรัมย์

๒. ข้อเสนอ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวฤทธิ์ ทองอเนก
(นางสาวลาณี รักศักดิ์)
หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่

นางสาวลาณี รักศักดิ์
ผู้อำนวยการจังหวัดเชียงใหม่
๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔

๓๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มงานอำนาจการ โทร. ๐ ๕๓๙ ๐๘๐ ๓๓, ๒๒๒๒๒

ที่ ๓๑ ๐๕๓๙/๐๖๓๑ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตเข้าให้สิทธิ์กับข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการจังหวัดเชียงใหม่

๑. สืบเนื่อง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการศึกษา...

๒. ข้อเท็จจริง สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ ได้ประสานงานกับนางสาวสาธิตี วัชรปัญญา ทรบว่า ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยจากประชาชนในพื้นที่ ๑๔ อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๕ - ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะนำไปเป็นข้อมูลงานวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน"

๓. ข้อเสนอ จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

นางสาวสาธิตี วัชรปัญญา ทรบว่า (นายสุพล บุรินทร์พินิจ) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่

นางสาวสาธิตี วัชรปัญญา ทรบว่า (นายสุพล บุรินทร์พินิจ) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่

๓๓๑๘.๘ ๒/๕๐๐ ๓.๘ 16 8 ๕๓.๖

เขตเลือกตั้งในจังหวัดเชียงใหม่ ๗ เขตการเลือกตั้ง ผู้วิจัยต้องเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามมีรายละเอียด ดังนี้

Table with 4 columns: เขตเลือกตั้ง, พื้นที่ที่เก็บข้อมูลหรือชื่อครัวเรือน, จำนวนแบบสอบถาม, หมายเลข. Rows include areas like อำเภอเมืองเชียงใหม่, อำเภอแม่อาย, อำเภอฝาง, อำเภอพร้าว, อำเภอเวียงแหง, อำเภอเชียงดาว, อำเภอไชยปราการ, อำเภอฝาง, อำเภอแม่อาย, อำเภอไชยปราการ, อำเภอฝาง, อำเภอไชยปราการ, อำเภอฝาง.

นางสาวสาธิตี วัชรปัญญา ทรบว่า (นายสุพล บุรินทร์พินิจ) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่

นิสิตหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานจังหวัดลำปาง กลุ่มงานอำนาจการ โทร. ๐ ๕๓๒๒ ๕๐๙๔

ที่ ๓๒ ๐๕๓๙/๐๖๓๑ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตเข้าให้สิทธิ์กับข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการจังหวัดลำปาง

๑. สืบเนื่อง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน" จากประชาชนในพื้นที่ ๑๓ อำเภอ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ระหว่างวันที่ ๕ - ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ โดยข้อมูลการสำรวจดังกล่าวจะนำไปเป็นข้อมูลงานวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน"

๒. ข้อเท็จจริง จากการประสานข้อมูลกับนางสาวสาธิตี วัชรปัญญา ทรบว่า ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยจากประชาชนในพื้นที่ ๑๓ อำเภอ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ระหว่างวันที่ ๕ - ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ โดยข้อมูลการสำรวจดังกล่าวจะนำไปเป็นข้อมูลงานวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน"

๓. ข้อเสนอ จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

วัชรปัญญา ทรบว่า (นายสุพล บุรินทร์พินิจ) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำปาง

ทรบว่า (นายสุพล บุรินทร์พินิจ) รองผู้อำนวยการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน ผู้อำนวยการจังหวัดลำปาง

วัชรปัญญา ทรบว่า (นายสุพล บุรินทร์พินิจ) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำปาง

เขตเลือกตั้งในจังหวัดลำปาง ๔ เขตการเลือกตั้ง ผู้วิจัยต้องเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามมีรายละเอียด ดังนี้

Table with 4 columns: เขตเลือกตั้ง, พื้นที่ที่เก็บข้อมูลหรือชื่อครัวเรือน, จำนวนแบบสอบถาม, หมายเลข. Rows include areas like อำเภอห้างฉัตร, อำเภอเมืองปาน, อำเภอแม่อาย, อำเภอเกาะคา.

นางสาวสาธิตี วัชรปัญญา ทรบว่า (นายสุพล บุรินทร์พินิจ) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลำปาง

นิสิตหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ประมวลภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ภาคผนวก ซ

ประมวลภาพจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ น. ผ่านระบบออนไลน์ Zoom ID: 4567898993

กำหนดการสอบคณาจารย์

การส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองสตรีท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

ครั้งที่ ๖/๒๕๖๔

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

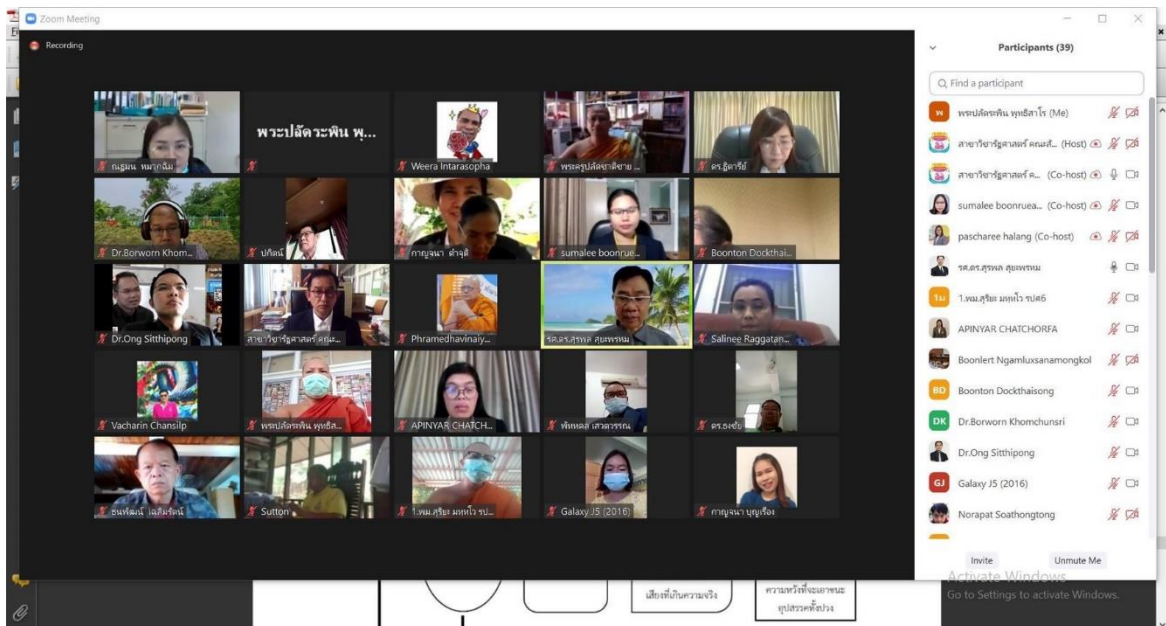
สาขาวิชารัฐศาสตร์

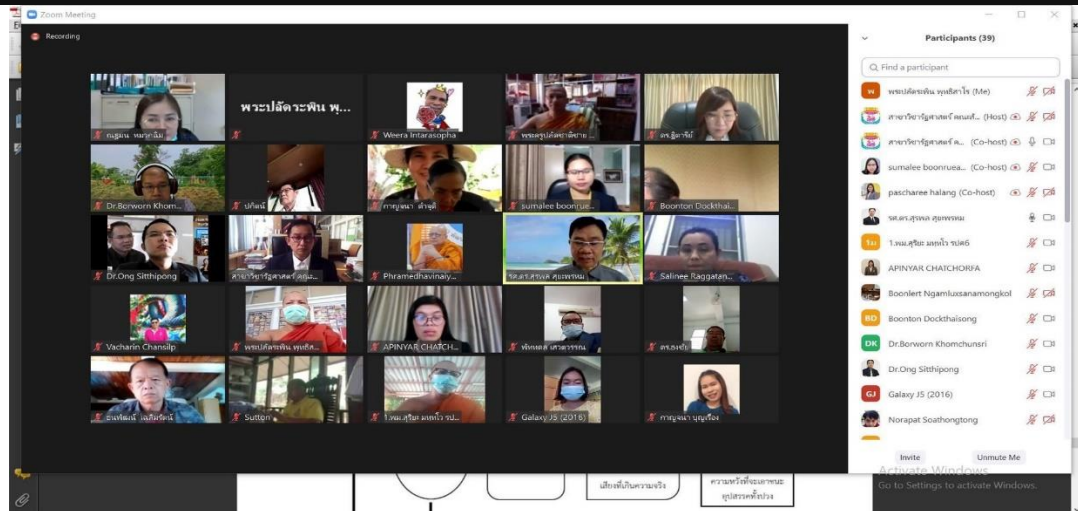
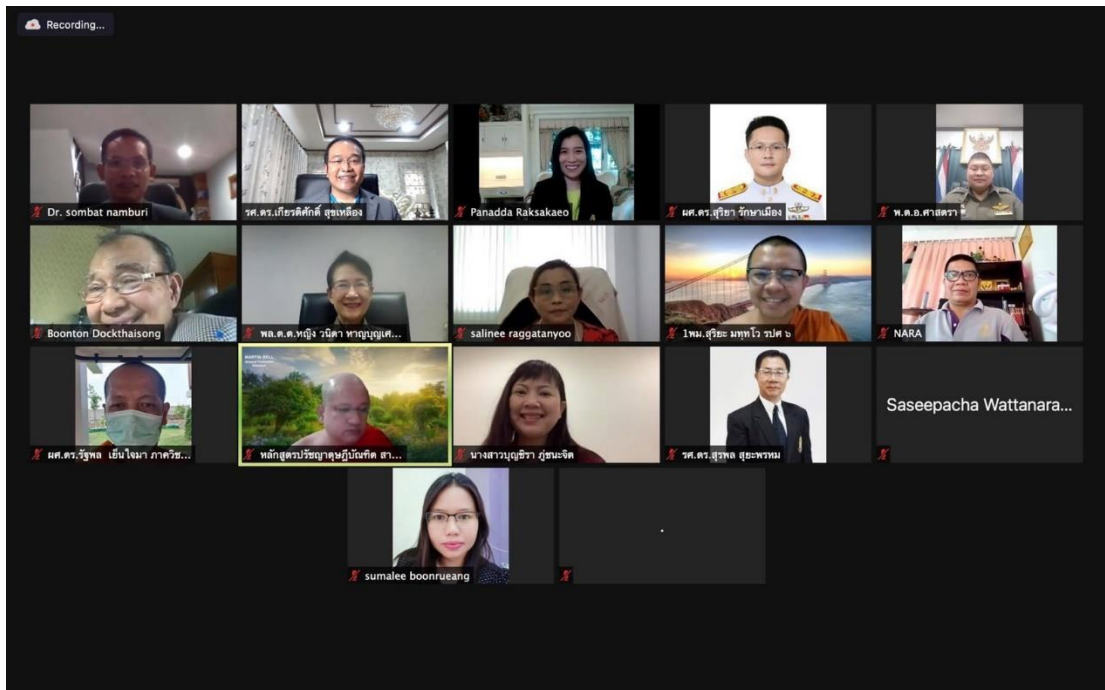
วันอังคารที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป
ผ่านระบบออนไลน์
video conference Zoom ID 4567898993
Link <https://zoom.us/j/4567898993>

รอบบ่าย

นางสาวสาธินี รักกัญญา
๖๒๐๑๑๐๔๑๒๓

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล : นางสาวสาลิณี รักกัตัญญู
- วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕
- ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
: ปริญญาโท M.A. (Linguistics) University of Delhi India
: ปริญญาเอก Ph.D. (Public Administration)
มหาวิทยาลัยมจร ประเทศอินเดีย
: ปริญญาเอก Ph.D. (Buddhist Studies)
มหาวิทยาลัยมจร ประเทศอินเดีย
- ประสบการณ์ทำงาน : บรรณารักษ์ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
หัวหน้าฝ่ายห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ : สาลิณี รักกัตัญญู “บทบาทสตรี : การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น”,
นิตยสารพุทธจักร (ฉบับพิเศษ), (มีนาคม ๒๕๖๔) : ๔๒๖-๔๓๔.
Salinee Raggatanyoo. “Corruption Problem Solving in Thai Society Based on Good Governance”, **Proceeding of International Conference Business Education Social Sciences Tourism and Technology in Los Angeles 2019** : (11-13 December 2019) : 128-134.
Salinee Raggatanyoo. “Factor Affecting the Decision-Making of People in Election of the Members of Municipality Council in Pa-Ngiw Sub-District Municipality, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province”, **Proceeding of International Conference Business Education Social Sciences Tourism and Technology in Switzerland 2020** : (10-11 February 2020) : 70-77.
สาลิณี รักกัตัญญู. “การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน”, **วารสาร มจร วิชาการล้านนา**, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๕).